

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu un 129. un 143. pantu Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2007. gada 17. decembra Regulu (EK) Nr. 1525/2007, kā arī saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2010. gada 9. septembra sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2009. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, David BOSTOCK, Morten Louis LEVY-SOHN, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Eoin O'SHEA, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2010/C 303/01)

SATURS

	<i>Lpp.</i>
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa — Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa — Ieņēmumi	37
3. nodaļa — Lauksaimniecība un dabas resursi	55
4. nodaļa — Kohēzija	95
5. nodaļa — Pētniecība, enerģētika un transports	115
6. nodaļa — Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	135
7. nodaļa — Izglītība un pilsoniskums	161
8. nodaļa — Ekonomika un finanses	175
9. nodaļa — Administratīvie un citi izdevumi	195
I pielikums — Finanšu informācija par vispārējo budžetu	219
II pielikums — Revīzijas palātas pieņemto Īpašo ziņojumu saraksts	242

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir ES iestāde, kura ar Līgumu izveidota Eiropas Savienības finanšu revīzijas veikšanai. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu varat atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

0.2. Šis ir Palātas 33. gada pārskats un attiecas uz 2009. finanšu gadu, kurā uzņemtas saistības kopā bija 142,5 miljardi EUR un veiktie maksājumi kopā bija 118,4 miljardi EUR ⁽¹⁾. Uz Eiropas Attīstības fondiem attiecas atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments lemj par to, vai Eiropas Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Turklāt šogad pirmo reizi Palāta nosūta savu gada pārskatu valstu parlamentiem tajā pašā laikā, kad to nosūta Padomei un Eiropas Parlamentam, kā tas ir paredzēts Lisabonas līguma 1. protokolā.

0.4. Šā pārskata svarīgākā daļa ir Palātas Ticamības deklarācija (DAS) par Eiropas Savienības gada pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Pārskats sākas ar ticamības deklarāciju. Pārējais

teksts lielākoties ir ticamības deklarācijai pakārtotā revīzijas darba izklāsts.

0.5. Pārskats ir iedalīts šādi ⁽²⁾:

- 1. nodaļā īsumā aplūkoti konstatējumi, tā sniedz kopsavilkumu par galvenajiem rezultātiem, ko Palāta ieguva revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību, kā arī analīzi par pārraudzības un kontroles sistēmu koriģētspēju,
- 2.–9. nodaļā sniegti izvērtēti revīzijas konstatējumi jeb īpašie izvērtējumi par ES ieņēmumiem un izdevumiem. 2. nodaļā aplūkoti ES budžeta ieņēmumi, bet 3.–9. nodaļa attiecas uz septiņām politikas jomu grupām, kurās ir apstiprināti un iegrāmatoti ES budžeta tēriņi. Šīs politikas jomu grupas lielā mērā atbilst pozīcijām, kas izmantotas 2007.–2013. gada finanšu shēmā, ar kuru nosaka vispārējus ES daudzgadu izdevumu plānus.

0.6. Īpašo izvērtējumu pamatā ir rezultāti, ko Palāta ieguva, pārbaudot darījumu pareizību, novērtējot, cik efektīvas ir galvenās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras izmanto attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu pārvaldībā, un analizējot Komisijas vadības apliecinājumu ticamību.

0.7. Šajā dokumentā ir iekļautas Komisijas vai vajadzības gadījumā arī citu Eiropas Savienības iestāžu un struktūru atbildes uz Palātas apsvērumiem. Palātas konstatējumu un secinājumu aprakstā vienmēr ir ņemta vērā attiecīgā revidējamās vienības atbilde. Palātas — neatkarīgas ārējās revīzijas iestādes — pienākums ir paziņot savus konstatējumus, uz to pamata formulēt secinājumus un tādējādi objektīvi novērtēt pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību.

⁽¹⁾ Izvērtsta informācija par 2009. gada budžeta izpildi atrodama Eiropas Savienības 2009. finanšu gada pārskatu B daļas II iedaļā un Pārskatā par budžeta un finanšu pārvaldību 2009. finanšu gadā, ko sagatavojis Budžeta ĢD. Detalizēta informācija skaitļos sniegta arī šā pārskata **I pielikumā**.

⁽²⁾ Šā gada pārskata struktūra ir mainīta. Nodaļas par iekšējo kontroli un budžeta pārvaldību (iepriekš 2. un 3. nodaļa) 2009. gada pārskatā nav iekļautas. Apsvērumi par Komisijas iekšējās kontroles mehānismiem ir ietverti īpašajos izvērtējumos.

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I–X
Atzinums par pārskatu ticamību	VII–VIII
Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību	IX–X
Pārskats par konstatējumiem	1.1.–1.50.
Ievads	1.1.–1.5.
Pārskatu ticamība	1.6.–1.20.
Vispārīga informācija	1.6.
Konstatējumi par 2009. finanšu gadu	1.7.–1.20.
Darījumu pareizība un sistēmu efektivitāte	1.21.–1.26.
Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu struktūra	1.21.
Konstatējumi par 2009. finanšu gadu	1.22.–1.25.
Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem	1.26.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	1.27.–1.31.
Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas	1.27.–1.28.
Komisijas kopsavilkuma ziņojums	1.29.–1.31.
Līdzekļu atgūšanas un korekcijas mehānismi	1.32.–1.50.
Ievads	1.32.–1.36.
Komisijas sniegtā informācija saistībā ar 2009. gada pārskatiem	1.37.–1.48.
Secinājums par pārraudzības un kontroles sistēmu koriģējošo spēju	1.49.–1.50.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

I. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) Palāta revidēja:

- a) “Eiropas Savienības gada pārskatus”, ko veido “Konsolidētie finanšu pārskati”⁽¹⁾ un “Konsolidētie budžeta izpildes pārskati”⁽²⁾ par 2009. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu; un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadība⁽³⁾ ir atbildīga par “Eiropas Savienības gada pārskatu” sagatavošanu un tajos sniegtās informācijas patiesu izklāstu, un šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību:

- a) attiecībā uz “Eiropas Savienības gada pārskatiem” vadības uzdevums ir izstrādāt, ieviest un uzturēt iekšējo kontroli, lai sagatavotu patiesi izklāstītus finanšu pārskatus bez būtiskām neatbilstībām krāpšanas vai kļūdas dēļ, izvēlēties un piemērot pienācīgas grāmatvedības metodes, pamatojoties uz Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem⁽⁴⁾; un sagatavot konkrētajiem apstākļiem atbilstošas grāmatvedības aplēses. Saskaņā ar Finanšu regulas 129. pantu Komisija apstiprina “Eiropas Savienības gada pārskatus” pēc tam, kad Komisijas galvenais grāmatvedis tos ir konsolidējis, pamatojoties uz pārējo iestāžu⁽⁵⁾ un struktūru⁽⁶⁾ iesniegto informāciju, un konsolidētajiem pārskatiem ir pievienojis apliecinājumu, kurā viņš cita starpā pauž pamatotu pārliecību par to, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos skaidri un patiesi atspoguļo Eiropas Savienības finanšu stāvokli;
- b) veids, kādā vadība nodrošina pakārtoto darījumu likumību un pareizību, ir atkarīgs no budžeta izpildes metodes. Ja budžetam piemēro tiešo centralizēto pārvaldību, budžeta izpildi veic Komisijas dienesti. Ja budžeta pārvaldība ir dalīta, tad budžeta izpildi deleģē dalībvalstīm. Decentralizētās pārvaldības gadījumā budžeta izpildi deleģē trešām valstīm, bet netiešas centralizētas pārvaldības gadījumā – citām struktūrām. Ja pārvaldība ir kopīga, budžeta izpildes uzdevumus sadala Komisijai un starptautiskām organizācijām (Finanšu regulas 53.–57. pants). Īstenošanai jāatbilst pareizas finanšu pārvaldības principam, kurš paredz efektīvas un produktīvas iekšējās kontroles izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu, tostarp atbilstošu pārraudzību un pienācīgus pasākumus pārkāpumu un krāpšanas novēršanai un vajadzības gadījumā tiesvedību nepareizi izmaksāto vai izlietoto līdzekļu atgūšanai. Neatkarīgi no budžeta izpildes metodes Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

⁽¹⁾ “Konsolidētie finanšu pārskati” ietver bilanci, pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas tabulu, pārskatu par tīro aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ “Konsolidētie budžeta izpildes pārskati” ietver konsolidētos budžeta izpildes pārskatus, kopsavilkumu par budžeta principiem un citus paskaidrojumus.

⁽³⁾ Eiropas iestādēs un struktūrās vadība ir iestāžu locekļi, aģentūru direktori, deleģētie un pastarpinātie deleģētie kredītrikotāji, galvenie grāmatveži un finanšu, revīzijas un kontroles nodaļu vadošās amatpersonas. Dalībvalstīs un saņēmējvalstīs ar vadību saprot kredītrikotājus, galvenos grāmatvežus, kā arī maksājumu iestāžu, apliecinātājiestāžu un īstenotājiestāžu vadošos darbiniekus.

⁽⁴⁾ Komisijas galvenā grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS), ko izdevusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija, vai, ja attiecīgais jautājums IPSAS standartos nav risināts, Starptautiskie grāmatvedības standarti (IAS) / Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautisko grāmatvedības standartu padome. Saskaņā ar Finanšu regulu 2009. gada “Konsolidētie finanšu pārskati” ir sagatavoti atbilstoši minētajiem Komisijas galvenā grāmatveža apstiprinātajiem grāmatvedības noteikumiem (tā tas bijis kopš 2005. finanšu gada), ar kuriem uzkrājumu grāmatvedības principi ir pielāgoti Eiropas Savienības īpašajiem apstākļiem, savukārt “Konsolidētie budžeta izpildes pārskati” joprojām galvenokārt balstās uz naudas plūsmas principu.

⁽⁵⁾ Pirms katra iestāde pieņem savus gada pārskatus, tos paraksta iestādes galvenais grāmatvedis, tādējādi apliecinot, ka viņam ir pamatota pārliecība par to, ka pārskati skaidri un patiesi atspoguļo iestādes finanšu stāvokli (Finanšu regulas 61. pants).

⁽⁶⁾ Struktūras gada pārskatus sagatavo attiecīgais direktors, un tos kopā ar struktūras valdes atzinumu nosūta Komisijas galvenajam grāmatvedim. Turklāt tos paraksta struktūras galvenais grāmatvedis, tādējādi apliecinot, ka viņam ir pamatota pārliecība par to, ka pārskati skaidri un patiesi atspoguļo struktūras finanšu stāvokli (Finanšu regulas 61. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un darījumu pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un saskaņā ar Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) revīzijas standartiem, ciktāl tie piemērojami Eiropas Savienībā. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka "Eiropas Savienības gada pārskatos" nav būtisku neatbilstību un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta sprieduma, tostarp attiecībā uz tādu risku kā būtiskas neatbilstības konsolidētajos pārskatos un pakārtoto darījumu būtiska neatbilstība Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam klūdas vai krāpšanas dēļ. Lai izstrādātu konkrētiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, revidents, novērtējot minēto risku, pārbauda iekšējās kontroles mehānismus, ko piemēro konsolidēto pārskatu sagatavošanai un patiesam izklāstam, kā arī ieviestās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras paredzētas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Revīzijā izvērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu un gada darbības pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Saistībā ar ieņēmumiem Palāta revidē pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resursus, un šīs revīzijas sākumpunkts ir dalībvalstu sagatavotais makroekonomikas rādītāju kopums, ko saņem Komisija, bet pēc tam Palāta novērtē, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas iekļauj attiecīgos datus galīgajos pārskatos un kā dalībvalstis veic savas iemaksas. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas uzraudzībā esošo muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad šīs summas ir atspoguļotas galīgajos pārskatos un Komisija tās ir saņēmusi.

VI. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti ticamības deklarācijas pamatošanai.

Atzinums par pārskatu ticamību

VII. Palāta uzskata, ka "Eiropas Savienības gada pārskati" visos būtiskajos aspektos ⁽⁷⁾ patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2009. gada 31. decembrī, kā arī tās darbību rezultātus un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

VIII. Neskarot VII punktā pausto atzinumu, Palāta norāda, ka joprojām ir jānovērš grāmatvedības sistēmu nepilnības dažos Komisijas ģenerāldirektorātos (it īpaši priekšfinansējuma, ar to saistītās finanšu gadu nodalīšanas un rēķinu/izdevumu atlīdzināšanas pieprasījumu uzskaitē).

Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka ieņēmumi un saistības visās politikas grupās un pārskatiem pakārtotie maksājumi par 2009. gada 31. decembrī slēgto gadu politikas grupās "Ekonomika un finanses" un "Administratīvie un citi izdevumi" visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

⁽⁷⁾ Saskaņā ar 700. starptautisko revīzijas standartu "Atzinuma izstrādāšana un ziņojumu sagatavošana par finanšu pārskatiem" (700. SRS, 35. punkts) termini "visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo" un "sniedz patiesu priekšstatu" ir līdzvērtīgi.

X. Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2009. gada 31. decembrī slēgto gadu un kuri attiecas uz politikas grupām "Lauksaimniecība un dabas resursi", "Kohēzija", "Pētniecība, enerģētika un transports", "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" un "Izglītība un pilsoniskums", ir būtisks kļūdu skaits. Pārraudzības un kontroles sistēmas darbojas daļēji efektīvi, novēršot vai atklājot un izlabojot kļūdas, kas saistītas ar nepamatoti lielu vai neattiecināmu izmaksu atlīdzināšanu.

2010. gada 9. septembrī

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

PĀRSKATS PAR KONSTATĒJUMIEM**Ievads**

1.1. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un par pakārtoto darījumu likumību un pareizību (saīsināti saukta arī par DAS no franču valodas "*déclaration d'assurance*"). Līgums arī pilnvaro Palātu papildināt šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām.

1.2. Mērķis darbam, kas attiecas uz Eiropas Savienības pārskatu ticamību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, lai secinātu, vai ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai gada pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par finanšu stāvokli 2009. gada 31. decembrī, kā arī par Savienības darbības rezultātiem un naudas līdzekļu plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā (sk. 1.6.–1.20. punktu).

1.3. Mērķis Palātas revīzijas darbam, kas attiecas uz 2009. gada pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus (tiešus vai netiešus), lai sniegtu atzinumu par to, vai darījumi atbilst likumiskajiem un līgumiskajiem noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti (rezultātu kopsavilkumu sk. 1.21.–1.25. punktā un detalizētāku informāciju – 2.–9. nodaļā).

1.4. Palāta analizēja Komisijas vadības apliecinājumu ticamību, proti, ģenerāldirektoru deklarācijas un Komisijas dienestu gada darbības pārskatus, kā arī attiecīgo kopsavilkuma ziņojumu, lai novērtētu, cik lielā mērā tie sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldības kvalitāti un, jo īpaši, vai atrunas ir izsmelošas un pietiekamas (sk. 1.27. un 1.28. punktu un 2.–9. nodaļas punktu par Komisijas vadības apliecinājumu ticamību).

1.5. Palāta arī pārbaudīja līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju pasākumus, kā arī ziņojumu sagatavošanu par šiem jautājumiem (sk. 1.32.–1.50. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārskatu ticamība*Vispārīga informācija*

1.6. Palāta revidēja gada pārskatus par 2009. finanšu gadu, kurus sagatavojis Komisijas galvenais grāmatvedis un apstiprinājusi Komisija saskaņā ar 2002. gada 25. jūnija Finanšu regulas 129. pantu⁽⁸⁾ un kurus Palāta saņēma 2010. gada 23. jūlijā. Pārskatos iekļauti konsolidētie finanšu pārskati (cita starpā tie ietver bilanci, kurā atspoguļoti aktīvi un pasīvi gada beigās, kā arī pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu) un konsolidētie pārskati par budžeta izpildi (tajos atspoguļoti konkrētā gada ieņēmumi un izdevumi).

Konstatējumi par 2009. finanšu gadu

1.7. Palāta revidēja konsolidētos finanšu pārskatus un konstatēja, ka tajos nav būtisku neatbilstību. Palāta tomēr vērš uzmanību uz šādiem jautājumiem (par tiem ziņots arī 2008. gadā un agrāk):

- atsevišķu tādu organizāciju, kuru pārskatus konsolidē ar Komisijas pārskatiem, grāmatvežu sagatavotie apliecinājumi bija nepilnīgi vai arī to nebija (sk. 1.8. punktu),
- Komisijas galvenā grāmatveža norādītās vietējās finanšu pārvaldības sistēmas (sk. 1.9. un 1.10. punktu),
- priekšfinansējuma un kreditoru parādu pieskaitīšana attiecīgajā finanšu gadā un finanšu gadu nodalīšanā gada beigās (sk. 1.11.–1.13. punktu),
- posteņi par piedziņu jeb atgūšanu pēc pārkāpumiem (sk. 1.14.–1.19. punktu).

1.7. Komisija ir gandarīta par Palātas sniegto pastāvīgo pozitīvo vērtējumu saistībā ar pārskatu ticamību.

- Komisija ir panākusi virzību šajā jomā un vēlētos uzsvērt pilnveidojumus, kas veikti saistībā ar informācijas atklāšanu 2009. gada pārskatos. 6. piezīme ir uzlabota un paplašināta, lai sniegtu pilnīgāku informāciju par visiem līdzekļu atgūšanas procesa aspektiem.

⁽⁸⁾ Saskaņā ar Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienai vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1525/2007 (OV L 343, 27.12.2007., 9. lpp.), galīgie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstule

1.8. Komisijas galvenais grāmatvedis vadības apliecinājuma vēstulē par konsolidētajiem pārskatiem uzsvēra, ka trīs konsoolidēto struktūrvienību grāmatveži apliecinājumus bija izlaiduši vai izmainījuši. Konkrēti, nebija sniegta prasītā informācija par grāmatvedības un vietējo sistēmu apstiprināšanu⁽⁹⁾.

Vietējo finanšu pārvaldības sistēmu apstiprināšana⁽¹⁰⁾

1.9. Tā kā joprojām bija problēmas ar pagaidu kontu pārvaldību un aktīvu uzskaites procedūrām, Komisijas galvenais grāmatvedis joprojām nevarēja apstiprināt vietējās sistēmas divos ģenerāldirektorātos⁽¹¹⁾.

1.10. Lielākā daļa galvenā grāmatveža iepriekšējo gadu ieteikumu bija ieviesta. Atlikušajiem jautājumiem nebija būtiskas ietekmes uz 2009. gada pārskatu ticamību, taču to būtības un nozīmīguma dēļ Komisijai jāturpina tiem pievērst uzmanību. Starp šādiem jautājumiem ir daži finanšu gadu nodalīšanas procedūru aspekti, priekšfinansējuma noskaidrošana un uzskaitē, savlaicīga darījumu iegrāmatošana un datu saskaņotība starp vietējām sistēmām un ABAC.

Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras

1.11. Palāta revidēja reprezentatīvus priekšfinansējuma paraugus 48 827 miljonu EUR apmērā pēc nodalīšanas un faktūrreķinus / atlīdzinājuma pieprasījumus aptuveni par 15 260 miljoniem EUR. Revidenti atrada grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finansiālā ietekme bija nebūtiska, taču to bija daudz. Tas liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot grāmatvedības pamatdatu precizitāti atsevišķos ģenerāldirektorātos. Izplatītākās kļūdas ir šādas:

- izlaisti ieraksti vai dubultieraksti,
- iegrāmatotas nepareizas summas,
- darījumi iegrāmatoti nepareizā kontā.

1.8. Komisija informē, ka no pārbaudītajām 40 struktūrām tikai trīs struktūras savā apliecinājuma vēstulē, kas tika nosūtīta Palātai, nesniedza pilnīgu pieprasīto informāciju. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu šis ir nozīmīgs uzlabojums.

1.9. Abi ģenerāldirektorāti – Ārējo attiecību ĢD un Tiesiskuma, brīvības un drošības ĢD – 2009. gadā nodrošināja stabilu virzību, novēršot konstatētās nepilnības. Galvenais grāmatvedis turpinās pieprasīt tālāku virzību saistībā ar vietējo sistēmu pilnīgu apstiprināšanu.

1.11. Komisija ir ņēmusi vērā, ka, pamatojoties uz paraugiem, Palāta konstatēja, ka nav būtisku kļūdu, kas ietekmētu pārskatus. Tā turpinās strādāt, lai uzlabotu savu grāmatvedības datu precizitāti, veicot tādas nepārtrauktas darbības kā uzskaites kvalitātes projekts un vietējo sistēmu apstiprināšana.

⁽⁹⁾ Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām, Eiropas Policijas akadēmija un Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā.

⁽¹⁰⁾ Daudzi ģenerāldirektorāti izmanto savas vietējās IT sistēmas finanšu pārvaldīšanai un darījumu veikšanai un informāciju par šiem darījumiem vēlāk caur saskarni nosūta uz centrālo grāmatvedības sistēmu (ABAC). Saskaņā ar Finanšu regulas 61. panta 1. punkta e) apakšpunktu grāmatvedis pārbauda šīs sistēmas, lai novērtētu, vai tās darbojas pareizi.

⁽¹¹⁾ Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts un Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.12. Attiecībā uz priekšfinansējuma summu grāmatvedības uzskaiti Palāta konstatēja arī šādas problēmas:

- vēl līdz galam nenokārtotu priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanu ne vienmēr veic pareizi. Vairākos gadījumos to neveica vispār vai iegrāmatoja nepareizas summas. Rezultātā gada beigās bija uzrādīts pārāk augsts priekšfinansējuma atlikums, taču šī summa bija nebūtiska,
- daži Pētniecības grupas ģenerāldirektorāti neapstrādā pieejamo informāciju par panākto virzību un ar to saistītajām faktiskajām izmaksām un neiegrāmato atbilstīgo priekšfinansējumu saskaņā ar šo virzību, bet finanšu gadu nodalīšanai izmanto tuvinājumus (piemēram, *pro rata temporis*).

1.13. Attiecībā uz faktūrreķiniem / atlīdzinājuma pieprasījumiem daži ģenerāldirektorāti neievēroja prasību reģistrēt faktūrreķinus un izmaksu deklarācijas piecu darbdienu laikā ⁽¹²⁾ no to saņemšanas.

Posteņi saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām

1.14. Palātas revīzija liecina, ka Komisijas dažādos dienestos ievērojami atšķiras paziņotie skaitļi par finanšu korekciju summām un atgūtajām summām (sk. 1.37.–1.50. punktu).

1.15. Daži dienesti uzrāda datus par nepabeigtajām finanšu korekcijām tikai pēc tam, kad ir sagatavota vēstule par galīgo stāvokli, taču citi aprēķinus balsta uz statistiskām aplēsēm, ekstrapolējot iepriekšējo pieredzi un pat iekļaujot korekcijas par summām, par kurām grāmatojumu noskaidrošanas procedūra vēl nav sākusies.

KOMISIJAS ATBILDES

1.12.

- Komisija analizēs situāciju saistībā ar priekšfinansējumu dažādos dienestos un pēc nepieciešamības veiks korigējošus pasākumus.
- Komisija atzīst, ka šajā jomā jāveic uzlabojumi. Šo problēmu jau risina ar tādām iniciatīvām kā uzskaites kvalitātes programma un cita veida centralizēta grāmatvedības dienestu vadība un kontrole.

1.13. Ģenerāldirektorāti ir veikuši nepieciešamos pasākumus, lai samazinātu darbību aizkavēšanos, un ir konstatēti uzlabojumi. Novēlota faktūrreķinu/izmaksu pieprasījumu uzskaitē tiek novērsta saskaņā ar uzskaites kvalitātes projektu.

1.14. Komisija atsaucas uz 1.38.–1.50. punktā sniegtajām atbildēm uz šo jautājumu.

1.15. Visa informācija par atgūtajām summām tagad atrodas vienā posteņī – konsolidēto pārskatu 6. piezīmē. Sīkāka informācija ir iekļauta piezīmē “Nepabeigtās finanšu korekcijas”. Saskaņā ar grāmatvedības politiku un vispārēji pieņemtajiem grāmatvedības principiem Komisija gada pārskata sagatavošanā var izmantot aplēses. Tas attiecas uz izdevumu summu, kura, iespējams, tiks izslēgta no ES finansējuma, izmantojot turpmākus šāda veida lēmumus par atbilstību. Šajā aplēsē ir iekļauta visticamākā pieejamā informācija. Tā kā lēmums par atsevišķiem labojumiem tiek pieņemts par katru izdevumu finanšu gadu, ir iespējams aprēķināt katra noslēgtā finanšu gada korekciju vidējo vērtību un attiecināt šo procentos izteikto vērtību uz nesenākiem finanšu gadiem, saistībā ar kuriem vēl tiek veikta kontrole.

Šīs aplēses ticamība tiek novērtēta, pamatojoties uz salīdzinājumiem ar vēl nepabeigtām iepriekšējo gadu finanšu korekcijām, ja šī informācija ir pieejama.

⁽¹²⁾ Kā izklāstīts Komisijas galvenā grāmatveža 2009. gada 10. jūlija iekšējās instrukcijās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.16. Dalībvalstu iesniegtā informācija par finanšu korekciju pasākumiem (atsaukšana un atgūšana) kohēzijas jomā, kas iekļauta finanšu pārskatu 6. piezīmē, vēl nav pilnīga un ticama (sk. 4.31. punktu).

1.17. Pārbaudījusi apliecinātājiestāžu darbu un tā analīzi, ko veica Komisija, Palāta vēl arvien nav pārliecināta par debitoru (dalībvalstu) saistību ticamību lauksaimniecības jomā (ELGF debitoru konti) ⁽¹³⁾ (sk. arī 3.54. punktu).

1.18. Kaut arī finanšu pārskatu paskaidrojošajās piezīmēs ir informācija, ka Komisijas dienesti vai dalībvalstis, iespējams, vēlāk labos dažus maksājumus, piezīmēs nav konkretizētas summas un izdevumu jomas, kuras paredzēts sīkāk pārbaudīt un par kurām veiks grāmatojumu noskaidrošanu ⁽¹⁴⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

1.16. 2009. gada dati, ko dalībvalstis iesniedza Komisijai 2010. gada 1. pusē, ir iekļauti konsolidēto gada pārskatu 6. piezīmē. Komisijas veiktā tūlītējā dalībvalstu datu pārskatīšana parādīja, ka datu uzskaites un ziņošanas sistēmas visās dalībvalstīs vēl nav pilnībā uzticamas (sk. arī atbildes uz 1.34. un 1.36. punktu). Komisija veic pēcpārbaudes saistībā ar visām neatbilstībām šajos datos un sniedz ieteikumus dalībvalstīm, lai tās varētu ieviest uzlabojumus.

Komisija atsaucas arī uz savu atbildi uz 4.31. punktu.

1.17. Komisija grāmatojumu noskaidrošanas un uzskaites vajadzībām no sertifikācijas struktūrām (neatkarīgas profesionālas revīzijas struktūras) ieguva ticamu informāciju par debitoriem. Saistībā ar 2009. finanšu gadu Komisija ir ierosinājusi korekcijas EUR 14,8 miljonu apmērā, pamatojoties uz to kļūdu novērtējumu, kuras sertifikācijas struktūras bija atradušas pārskatos. Saistībā ar atrastajām finanšu kļūdām tiek veiktas pēcpārbaudes, izmantojot parasto grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

1.18. Finanšu Regula ļauj Komisijai veikt visu izdevumu kontroli vairākus gadus pēc faktiskā izdevumu gada. Pārskatos nav jānorāda, ka visi attiecīgie izdevumi tiek apstiprināti, jo nākamajos gados tiks veikta kontrole. Pretējā gadījumā līdz ex-post kontroles veikšanai vai minētā ierobežojumu perioda beigām visi budžeta izdevumi tiktu uzskatīti par provizoriskiem. Ja iespējamās atgūtās summas ir izsakāmas skaitļos, tās tiek uzrādītas konsolidēto pārskatu 6. piezīmē.

Lauksaimniecības jomā finanšu noskaidrošanas lēmumu pieņem sešu mēnešu laikā pēc attiecīgā finanšu gada beigām, izmantojot to, Komisija nosaka izdevumu summu, kas attiecīgajā gadā ir sedzama no ES budžeta. Šī finanšu noskaidrošanas lēmuma funkcija nav saistīta ar tālākām finanšu korekcijām, ko dalībvalstīm var piemērot, izmantojot atbilstības lēmumus. Informācija par izdevumu summu, ko varētu izslēgt no ES finansējuma, izmantojot šādus turpmākos atbilstības lēmumus, tiek iekļauta finanšu pārskatu piezīmē.

⁽¹³⁾ Sk. 5.61. punktu Pārskatā par 2006. finanšu gadu, 5.44. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu un 5.56. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

⁽¹⁴⁾ Sk. 1.10. un 1.11. punktu Pārskatā par 2002. finanšu gadu, 1.11. punktu Pārskatā par 2003. finanšu gadu, 1.12. un 1.13. punktu Pārskatā par 2004. finanšu gadu, 1.57. punktu Pārskatā par 2005. finanšu gadu, 1.34. punktu Pārskatā par 2006. finanšu gadu un 1.28. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.19. Tā kā piedziņas un finanšu korekciju mehānisms ir sarežģīts, apskatītie elementi ir atšķirīgi un informācijai ir jābūt pasniegtai caurskatāmi un saskaņoti (sk. arī 1.37.–1.50. punktu), Komisijai ir jāpilnveido metodiskās norādes par finanšu pārskatiem attiecībā uz ieņēmumu atzišanu un iespējamiem aktīviem, lai formulētu grāmatvedības un informācijas sniegšanas prasības.

Galileo programmas aktīvu nodošana

1.20. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes kopēju regulu⁽¹⁵⁾ visu Galileo programmā izveidoto, izstrādāto vai iegūto aktīvu īpašumtiesības 2008. gada jūlijā juridiski nodeva Eiropas Savienībai. Tomēr parakstītie nodošanas nolīgumi vēl nav pilnībā ieviesti. Visi līdz šim radušies izdevumi (aptuveni 2 000 miljoni EUR) ir uzskaitīti kā pētniecības izdevumi. Minētais stāvoklis neietekmē 2009. gada bilanci, taču Komisijai jāturpina pūlīti, lai nodrošinātu, ka nodošanas brīdī ir pieejama visa vajadzīgā informācija aktīvu efektīvai aizsardzībai.

Darījumu pareizība un sistēmu efektivitāte*Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu struktūra*

1.21. Šā pārskata 2. nodaļā Palāta ir iekļāvusi īpašos izvērtējumus par ieņēmumiem, bet 3.–9. nodaļā – par grupām politikas jomās, kas atbilst budžeta līdzekļu sadalei pa darbības jomām (ABB) (sk. **1.1. tabulu**). Katrs īpašais izvērtējums sākas ar ievadu, kam seko konstatējumi un secinājumi par darījumu pareizību, sistēmu efektivitāti un Komisijas vadības apliecinājumu ticamību, kā arī iepriekšējo gadu apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti.

KOMISIJAS ATBILDES

1.19. Komisija izpilda informācijas atklāšanas prasības, kas noteiktas tās grāmatvedības noteikumos, galvenokārt 2., 4. un 10. noteikumu punktā.

Starptautiskajos standartos nav noteikti vispārēji principi īpaši ar uzskaiti nesaistītai informācijas atklāšanai. Tomēr, ievērojot Palātas novērojumus, Komisija ir uzlabojusi šīs informācijas izklāstu.

1.20. Radīto aktīvu nodošana nav paredzēta pirms programmas Galileo validēšanas orbītā (IOV) posma nobeiguma, kas tiek prognozēts 2012. gada laikā. Komisija jau strādā kopā ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA), lai nodošanas brīdī visa nepieciešamā uzskaites un tehniskā informācija būtu pieejama, kas sekmētu raitu nodošanas procesu.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 683/2008 par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu (EGNOS un Galileo) turpmāku īstenošanu (OV L 196, 24.7.2008., 1. lpp.).

1.1. tabula. Izdevumu izpilde 2009. gadā (iedalījums sakrīt ar gada pārskata nodaļām)

(milj. EUR)

Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) ⁽¹⁾ atbilst budžeta nomenklatūrai 2009. gadā, pēc kuras tematiski iedalītas Palātas gada pārskata nodaļas	2009. gadā ⁽²⁾ ⁽³⁾ veiktie maksājumi
Gada pārskata nodaļas	
Lauksaimniecība un dabas resursi	56 318
Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.) Vide (07. sad.) Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.) Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	
Kohēzija	35 467
Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.) Reģionālā politika (13. sad.)	
Pētniecība, enerģētika un transports	7 966
Zinātniskā izpēte (08. sad.) Enerģētika un transports (06. sad.) Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.) Tiešā pētniecība (10. sad.)	
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	6 596
Ārējās attiecības (19. sad.) Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.) Paplašināšanās (22. sad.) Humānā palīdzība (23. sad.)	
Izglītība un pilsoniskums	2 153
Izglītība un kultūra (15. sad.) Komunikācija (16. sad.) Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	
Ekonomika un finanses	732
Ekonomika un finanses (01. sad.) Uzņēmējdarbība (02. sad.) Konkurence (03. sad.) Iekšējais tirgus (12. sad.) Tirdzniecība (20. sad.)	
Administratīvie izdevumi	9 129
Parlaments (I ied.) Padome (II ied.) Komisija (III ied.) Tiesa (IV ied.) Revīzijas palāta (V ied.) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.) Reģionu komiteja (VII ied.) Eiropas Ombuds (VIII ied.) Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	
Pavisam kopā	118 361

⁽¹⁾ Vispārējā budžeta III iedaļas 14. un 24.–31. sadaļa, kura galvenokārt attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, ir izklāstīta 9. nodaļas sadaļā par Eiropas Komisiju.⁽²⁾ Administratīvos izdevumus atskaita no politikas grupām un uzrāda atsevišķā pozīcijā; tas rada atšķirības, ja salīdzina datus 3.–8. nodaļā.⁽³⁾ Katrā politikas grupā revidētie izdevumi ir paskaidroti 3.–8. nodaļas sadaļā "Revīzijas tvērums un pieeja".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Konstatējumi par 2009. finanšu gadu

1.22. Palāta lēš, ka visu politikas grupu saistībām jomā “Ieņēmumi” ⁽¹⁶⁾ (117 285 miljoni EUR) un maksājumiem politikas grupā “Administratīvie un citi izdevumi” (9 129 miljoni EUR) kļūdu finansiālā ietekme ir zemāka par 2 % no kopsummām (sk. **1.2. tabulu**), un secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas (sk. arī 2.33.–2.38. punktu un 9.28. un 9.29. punktu).

1.23. Politikas grupās “Lauksaimniecība un dabas resursi” (56 318 miljoni EUR), “Pētniecība, enerģētika un transports” (7 966 miljoni EUR), “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” (6 596 miljoni EUR) un “Izglītība un pilsoniskums” (2 153 miljoni EUR ⁽¹⁷⁾) Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir no 2 % līdz 5 % no veiktajiem maksājumiem, bet politikas grupā “Kohēzija” (23 081 miljons EUR atmaksātu apliecinātu izdevumu) tas pārsniedz 5 % (sk. 3.70., 4.34., 5.45, 6.51. un 7.18. punktu, kā arī **1.2. tabulu**). Palāta secina, ka šajās politikas grupās ⁽¹⁸⁾ pārraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas (sk. 3.71. un 3.72., 4.36., 5.46.–5.48., 6.52. un 7.19. punktu).

1.23. Kas attiecas uz politikas grupu “Lauksaimniecība un dabas resursi”, Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars ir Palātas minētās skolas zemākajā daļā, tādējādi apstiprinot iepriekšējo gadu rezultātus. Palātas konstatētie riski ir zināmi, un Komisija tos ņem vērā, atspoguļojot tos kā atrunas, kas iekļautas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā.

Turklāt atbilstības pārbaudes procedūra nodrošina, ka risks ES budžetam ir atbilstīgi novērsts. Komisija norāda, ka politikas grupai “Izglītība un pilsoniskums” kļūdu īpatsvars kontu slēgumiem nedaudz pārsniedz 2 %.

Lai izvairītos no priekšfinansējuma uzkrāšanas savā bilanci, 2010. gada maijā Komisija ir ierosinājusi pārskatīt Finanšu regulu, kas nodrošinātu, ka avansa un starpposma maksājumi tiktu noskaidroti savlaicīgāk.

Saistībā ar politikas grupu “Pētniecība, enerģētika un transports” Komisija atzinīgi vērtē Palātas minēto kļūdu samazinājuma pozitīvo tendenci. Šis rezultāts saskan ar Komisijas konstatēto.

Saistībā ar politikas grupu “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” Komisija atzinīgi vērtē to darījumu biežuma pieaugumu, ko Palāta atzinusi par “parastu” (83 %) salīdzinājumā ar 2008. un 2007. gada rādītāju.

Politikas grupai “Kohēzija” salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir konstatēts nozīmīgs kļūdu īpatsvara samazinājums. Pēdējo triju gadu laikā ir samazinājies arī kļūdu biežums – no 54 % Palātas 2007. gada pārskatā līdz 36 % šajā gadā, kā minēts Palātas ziņojuma 4.1. pielikumā (sk. arī atbildes uz 1.26. un 4.34. punktu).

⁽¹⁶⁾ Ieņēmumu revīzijas tvērumu skatīt 2.7.–2.14. punktā.

⁽¹⁷⁾ No tiem 1 881 miljons EUR attiecas uz avansa maksājumiem un 272 miljoni EUR – uz starpposma un galīgajiem maksājumiem. Otrā summa attiecas uz slēgšanu un galīgajiem maksājumiem saistībā ar izdevumiem 1 399 miljonu EUR apmērā, kuriem pakārtotie pasākumi/projekti galvenokārt tika ierosināti 2004. un 2005. gadā, bet Komisija tos apstiprināja tikai 2009. gadā (sk. 7.8. un 7.19. punktu).

⁽¹⁸⁾ Politikas grupā “Kohēzija” lielākā daļa darba saistībā ar sistēmām attiecas uz jauno posmu; tika pārbaudīta sistēmu atbilstība tiesību aktu prasībām. Rezultātā sniedza novērtējumu “daļēji atbilst”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.24. Politikas grupā "Ekonomika un finanses" (732 miljoni EUR) Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir mazāk nekā 2 % no kopējiem maksājumiem (sk. 8.30. punktu, kā arī **1.2. tabulu**), un secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas (sk. 8.31. punktu).

1.25. Palāta lēš, ka kopumā maksājumos ir būtisks kļūdu līmenis (Palātas lēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir no 2 % līdz 5 %), un secina, ka maksājumu pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā ir daļēji efektīvas.

KOMISIJAS ATBILDES

1.25. Komisija atzinīgi vērtē šo vispārējo novērtējumu un atzīmē, ka kopējais kļūdu īpatsvars, kas aprēķināts visām nodaļām kopā, ir nozīmīgi samazinājies pēdējo gadu laikā, arī 2009. gadā. Komisija arī turpmāk darīs visu iespējamo, lai samazinātu to darījumu skaitu, kurus ietekmē kļūdas.

1.2. tabula. Kopsavilkums par 2009. gada konstatējumiem attiecībā uz darījumu pareizību

Īpašie izvērtējumi	Ieņēmumi vai pamatdarbības izdevumi (milj. EUR)	Gada pārskata punkts	Pārraudzības un kontroles sistēmu darbība	Kļūdu īpatsvara diapazons
Ieņēmumi	117 285	2.33.–2.34.		
Lauksaimniecība un dabas resursi	56 318	3.71.–3.73.		
Kohēzija	35 467	4.34.–4.36.	(¹)	(²)
Pētniecība, enerģētika un transports	7 966	5.45.–5.46.		
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	6 596	6.51.–6.52.		
Izglītība un pilsoniskums	2 153	7.18.–7.19.	(³)	
Ekonomika un finanses	732	8.30.–8.31.		
Administratīvie un citi izdevumi	9 129	9.28.–9.29.		

Šajā tabulā apkopots pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums saskaņā ar attiecīgajās pārskata nodaļās sniegto informāciju, kā arī doti Palātas veikto padziļināto pārbauzu vispārīgie rezultāti. Tabulā ir akcentēti galvenie elementi, bet tajā nevar iekļaut visu svarīgo informāciju (īpaši par pārraudzības un kontroles sistēmu nepilnībām un kļūdu veidiem). Sīkaks izklāsts atrodams šā gada pārskata pilnajā tekstā, kur skaidrota arī metodoloģija, kas ir pamatā Palātas īstenotajai revīzijas pieejai (sk. **1.1. pielikuma** 3.–18. punktu).

Apzīmējumi:**Pārraudzības un kontroles sistēmu darbība**

	efektīva
	daļēji efektīva (⁴)
	neefektīva

Kļūdu īpatsvara diapazons (⁵)

	mazāk nekā 2 % (zem būtiskuma sliekšņa)
	no 2 % līdz 5 %
	vairāk nekā 5 %

(¹) Lielākā daļa darba saistībā ar sistēmām attiecas uz jauno periodu un ietvēra pārbaudi par sistēmu atbilstību tiesību aktu prasībām, novērtējums bija "daļēji atbilst" (sk. 4.36. punktu).

(²) Starposma un galīgie maksājumi, ar kuriem atmaksā apliecinātos izdevumus 23 081 miliona EUR apmērā (sk. 4.15. punktu).

(³) Pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums ir balstīts uz Komisijas programmu un projektu slēgšanas sistēmas pārbaudi (sk. 7.19. punktu).

(⁴) Sistēmas klasificē kā daļēji efektīvas, ja saskaņā ar novērtējumu daži kontroles mehānismi darbojas pienācīgi, bet citi ne. Tādējādi šie mehānismi kopumā varētu nebūt pietiekami, lai ierobežotu kļūdas pakārtotajos darījumos līdz pieņemamam līmenim.

(⁵) Palāta iedala kļūdu īpatsvaru (sk. **1.1. pielikuma** 8.–12. punktu) trīs diapazonos. Šie diapazoni nav uztverami kā ticamības intervāls tajā nozīmē, kā šo terminu lieto statistikā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem

1.26. Salīdzinājumā ar 2008. gadu Palātas revīzijas rezultāti parāda augstāku iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsi saistībā ar maksājumiem politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi" ⁽¹⁹⁾ un ievērojami zemāku iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsi saistībā ar maksājumiem politikas grupā "Kohēzija" ⁽²⁰⁾. Kopumā šāds stāvoklis liecina, ka Palātas veiktā iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēse maksājumiem kopā pēdējos gados turpina samazināties.

1.26. Komisija atzinīgi vērtē Palātas labvēlīgo paziņojumu saistībā ar ilgākā laikā notikušo vispārējās situācijas uzlabojumu. 2009. gadā liels kļūdu īpatsvara samazinājums politikas grupā "Kohēzija" pārsniedz nelielo pieaugumu, kas vērojams politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi", nodrošinot kopējās situācijas nozīmīgu uzlabojumu.

Politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi" Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars turpina svārstīties ap 2 %. Kļūdu īpatsvara zemākā līmeņa samazinājums no 11 % līdz 3 % politikas grupā "Kohēzija" liecina, ka pastiprinātie kontroles noteikumi, kuri tiesību aktu sistēmā tika pieņemti 2007.–2013. gadā, bija efektīvi, kā arī to, ka Komisijas 2008. gada rīcības plānam, kurā bija paredzēta Komisijas uzraudzības funkcijas stiprināšana, tostarp maksājumu apturēšanas un korekciju procedūras, ir bijusi ietekme. Maksājumu apturēšana var ietvert kompromisu saistībā ar pilnīgu budžeta ieviešanu.

Komisija arī turpmāk darīs visu iespējamo, lai nodrošinātu tālāku kļūdu īpatsvara samazinājumu.

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība*Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas*

1.27. Visi ģenerāldirektori ziņoja, ka ir guvuši pamatotu pārliecību par to, ka viņiem piešķirtie līdzekļi ir izlietoti paredzētajiem mērķiem un ka viņu ieviestie iekšējās kontroles mehānismi ir nodrošinājuši pakārtoto darījumu pareizību. Tomēr no tiem galvenajiem ģenerāldirektorātiem un dienestiem, kuri sagatavoja deklarāciju par 2009. gadu, 13 deklarācijās ir iekļauta viena vai vairākas atrunas, no kurām lielākā daļa attiecas uz nepilnībām saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību ⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ Sk. 3.18. un 3.19. punktu un šā ziņojuma **3.1. pielikumu** "Darījumu pārbaūžu rezultāti lauksaimniecības un dabas resursu jomā" un Pārskatā par 2008. finanšu gadu 5.13. un 5.14. punktu un 5.1. pielikuma 1. daļu "Darījumu parauga pārbaudes galvenie dati".

⁽²⁰⁾ Sk. 4.17.–4.19. punktu un **4.1. pielikumu** "Darījumu pārbaūžu rezultāti kohēzijas jomā" un Pārskata par 2008. finanšu gadu 6.16. un 6.17. punktu un 6.1. pielikuma 1. daļu "Darījumu parauga pārbaudes galvenie dati".

⁽²¹⁾ Atrunu kopējais skaits palielinājās no 15 (2008. gadā) līdz 20 (2009. gadā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.28. Palāta konstatēja, ka ģenerāldirektoru deklarācijas un gada darbības pārskati sniedza objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar darījumu pareizību jomā "Ieņēmumi" politikas grupās "Kohēzija", "Pētniecība, enerģētika un transports" un "Administratīvie un citi izdevumi" (sk. 2.32., 4.33., 5.44., 7.17., 8.29. un 9.11. punktu). Politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts un Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts sniedza objektīvu novērtējumu (sk. 6.49. punktu), taču *EuropeAid* sadarbības birojs sniedza tikai daļēji objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar darījumu pareizību (sk. 6.50. punktu). Attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" Palāta secina, ka ģenerāldirektoru deklarācijas un gada darbības pārskati sniedz tikai daļēji objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar darījumu pareizību (sk. 3.66.–3.69. punktu).

Komisijas kopsavilkuma ziņojums

1.29. Pieņemot kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas politisko atbildību⁽²²⁾ par ES budžeta izpildi, ko praksē veic Komisijas augstākā līmeņa vadība⁽²³⁾. Pašreizējās Komisijas pilnvaru laikā ziņojums vispirms ir jāpieņem. Komisija uzskata, ka 2009. gadā ar pozitīviem rezultātiem ir turpināti centieni pilnveidot kontroles mehānismus, lai nodrošinātu likumību un pareizību un saņemtu ticamības deklarāciju bez piezīmēm.

1.30. Komisija atzīst, ka joprojām ir jomas, kurās jāpanāk uzlabojumi, un piedāvā rīcību šo jautājumu risināšanai:

- turpināt finansēšanas shēmu izstrādes uzlabošanu, lai stiprinātu pārvaldības un kontroles mehānismus,
- turpināt dotāciju shēmu vienkāršošanu, vienlaikus sasniedzot politikas mērķus,
- izveidot atbilstīgus kritērijus riska pārvaldības novērtēšanai (pieļaujamais riska līmenis), pilnībā ņemot vērā kontroles mehānismu izmaksas un ieguvumus,
- cieši uzraudzīt gada kopsavilkumus, lai tos varētu lietderīgāk izmantot pārlicības gūšanai,
- turpināt gada darbības pārskatu pilnveidošanu, lai tos izmantotu kā galveno instrumentu, ar kura palīdzību augstākā vadība dokumentē tās pārskatatbildību kolēģijai, un kā pierādījumu avotu ticamības deklarācijas sagatavošanai.

KOMISIJAS ATBILDES

1.28. Komisija atzinīgi vērtē uzlabojumus saistībā ar tās dienestu gada darbības pārskatu kvalitātes novērtējumu.

Palāta izsaka gada revīzijas viedokli par attiecīgo darījumu likumību un pareizību, savukārt ģenerāldirektori – viedokli par to, vai līdzekļi ir izmantoti paredzētajam mērķim, ievērojot daudzkārtējās gada laikā veiktās kontroles, un vai tie ir efektīvi izmantoti kļūdu konstatēšanā un koriģēšanā. Ģenerāldirektori izsaka vadības viedokli, pamatojoties uz informāciju, kas ietver Komisijas veikto revīziju rezultātus, Revīzijas palātas ziņojumus un novērojumus un, pēc nepieciešamības, dalībvalstu veiktās kontroles rezultātus.

Sk. arī Komisijas atbildes sektoru nodaļās.

⁽²²⁾ Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 317. pantu.

⁽²³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai – Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2009. gadā, COM(2010) 281, galīgā redakcija, 2.6.2010.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.31. Palāta ir iepriekš konstatējusi citus problemātiskus jautājumus, un tie joprojām nav atrisināti:

- vairākās jomās atrunu tvērumam un mērogam būtu jābūt plašākam (sk. 3.67., 3.68. un 6.50. punktu un **3.3. un 6.3. pielikumu**) ⁽²⁴⁾,

- nav dalībvalstu datu par atgūtajām un atsauktajām summām, vai arī šie dati ir nepilnīgi (sk. 1.16., 3.54. un 4.31. punktu) ⁽²⁵⁾,

- finanšu korekcijas mehānismi vēl nedarbojas pilnīgi efektīvi (sk. 1.37.–1.50. punktu) ⁽²⁶⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

1.31.

- Komisija ir atbildīga (saskaņā ar Finanšu regulas 28. panta a) punktu) par to, lai tiktu izmantotas efektīvas kontroles sistēmas, t. i., tāda kontrole, kur pareizās kontroles veic pareizajā laikā. Gada darbības pārskatos ietvertajā ticamības deklarācijā ir jāatspoguļo šādu sistēmu spēja konstatēt un labot kļūdas programmas darbības laikā, lai samazinātu plānošanas perioda beigās atlikušo nekonstatēto kļūdu skaitu. Kā ziņots Reģionālās politikas ģenerāldirektora 2009. gada darbības pārskatā, šāda darbība 1994.–1999. gada plānošanas periodā attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) parādīja, ka nekonstatēto kļūdu risks ir nozīmīgi samazināts.

Komisija ir izteikusi savu apmierinātību par to, ka rīcības plāni, ko veidoja deleģētie kredītrīkotāji, ir pietiekami, lai novērstu nepilnības un mazinātu konstatētos riskus.

Attiecībā uz lauksaimniecību Komisija uzskata, ka Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektora 2009. gada darbības pārskatā iekļautās atrunas saistībā ar lauku attīstības pasākumiem saskaņā ar 2. asi un IAKS Bulgārijā un Rumānijā ir pietiekamas un ka to potenciālā ietekme ir atbilstīgi atspoguļota pārskata 3.2.1. un 3.2.2. punktā. Iepriekšējos gados atrunas noteikšana Grieķijai bija pamatota, jo Komisijai pastāvēja reputācijas risks, ko radīja nepietiekama IAKS ieviešana Grieķijā, nevis ES budžetam radītais finanšu risks, kura cēlonis bija nepilnības un kuru vienmēr novērsa ar finanšu korekcijām, ko piemēroja Grieķijai, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru. Tā kā Grieķija bija izpildījusi savu rīcības plānu, kas paredzēja līdz 2008. gada beigām novērst nepilnības, un IAKS efektīva darbība tiek pastāvīgi vērtēta, atrunas atcelšana bija pilnībā pamatota.

Saistībā ar politikas grupu “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” Komisija atzinīgi vērtē Palātas atzinumu, ka visi šīs politikas grupas ģenerāldirektorāti ir uzlabojuši savos gada darbības pārskatos sniegtās informācijas kvalitāti (sk. 6.51. punktu).

Komisija uzskata, ka atrunas, ko ģenerāldirektorāti bija iekļāvuši savos 2009. gada darbības pārskatos, vai šādu atrunu trūkums bija saskaņā ar Komisijas iekšējām pamatnostādnēm un pareizi risināja ar programmām saistītos riskus.

- Saistībā ar politikas grupu “Lauksaimniecība un dabas resursi” sk. atbildi uz 1.17. punktu.

Saistībā ar politikas grupu “Kohēzija” sk. atbildes uz 1.16. punktu.

- Sk. atbildes uz 1.38.–1.50. punktu.

⁽²⁴⁾ Sk. arī 2.15. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

⁽²⁵⁾ Sk. arī 1.16. un 1.17. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

⁽²⁶⁾ Sk. arī 2.17. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Līdzekļu atgūšanas un korekcijas mehānismi*Ievads*

1.32. ES budžeta izpildē Komisijai jānodrošina efektīva iekšējā kontrole pār pārskatu ticamību, aktīvu un informācijas aizsardzību, krāpšanas un pārkāpumu novēršanu un atklāšanu un pienācīgi jāpārvalda riski, kuri saistīti ar darījumu pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī attiecīgo maksājumu veidu ⁽²⁷⁾.

1.33. Komisijai ir galīgā atbildība par to, lai nodrošinātu, ka pārraudzības un kontroles sistēmas sniedz pamatotu pārliecību, ka pārskatiem pakārtotajos darījumos kļūdas ir vai nu novērstas, vai arī atklātas un labotas. Komisijas atbildība ir arī nodrošināt, ka tās vadībai, ieinteresētajām personām un ārējiem revidentiem ir pieejama ticama informācija.

1.34. Nepareizi samaksātās summas atgūst ⁽²⁸⁾. Praksē:

- Komisija ir spējīga atgūt maksājumus no saņēmējiem tikai tajos gadījumos, kad tā pati tieši pārvalda izdevumus (piemēram, lielāko daļu izdevumu politikas grupā "Pētniecība, enerģētika un transports"),
- attiecībā uz tiem izdevumiem, kuriem piemēro dalīto pārvaldību (piemēram, lielākā daļa izdevumu politikas grupās "Lauksaimniecība un dabas resursi" un "Kohēzija"), decentralizēto pārvaldību (piemēram, paplašināšanās jomā) un netiešo centralizēto pārvaldību (piemēram, politikas grupā "Izglītība un pilsoniskums"), atbildība par nepareizi veikto maksājumu atgūšanu ir deleģēta dalībvalstīm un trešām valstīm. Kopējās pārvaldības izdevumiem (piemēram, humānās palīdzības jomā) korigējošie mehānismi ir definēti nolīgumos, kas noslēgti ar starptautiskām organizācijām. Tomēr gadījumos, kad ir nepareizi piemēroti ES izdevumu shēmu noteikumi, Komisija var arī veikt finanšu korekcijas (sk. 1.40. punktu).

1.32. Komisijai ir pienākums nodrošināt iedarbīgu un efektīvu iekšējo kontroli, un Komisija uzskata, ka gan līdzekļu atgūšana, gan finanšu korekcija sekmē ES finanšu interešu aizsardzību (sk. atbildi uz 1.50. punktu).

1.34.

- Komisija ir īstenojusi būtiskus centienus, lai, veicot datu pārbaudes un revīzijas uz vietas saistībā ar dalībvalstu uzskaites un korekciju ziņošanas sistēmām, uzlabotu tās informācijas kvalitāti, kuru dalībvalstis nosūta par atgūtajām un atsauktajām summām saistībā ar kohēzijas programmām. 2008. un 2009. gadā Komisija ir pārbaudījusi 19 dalībvalstu sistēmas. Kopumā šo sistēmu darbība vēl nav pilnībā ticama visās dalībvalstīs, lai gan ir pierādījumi, ka kvalitāte ir pilnīgota un ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir vērojams uzlabojums. Komisija ir formulējusi atbilstīgus ieteikumus un nodrošina to tālāku īstenošanu. Tā nodrošinās, ka, slēdzot 2000.–2006. gada programmas, informācija būs pilnīga.

2007.–2013. gada periodam ir izveidota standartizēta procedūra, kas paredzēta, lai iesniegtu paziņojumus par atgūtajām summām, un Komisija cer, ka šī ziņošanas procedūra tālāk uzlabos Komisijas rīcībā esošās informācijas kvalitāti. Dalībvalstīm ir noteikta arī prasība nošķirt tās korekcijas, kuras veiktas saistībā ar korekcijām, kas ir ES revīziju rezultāts.

⁽²⁷⁾ Finanšu regulas 28.a pants.

⁽²⁸⁾ Finanšu regulas 71. panta 3. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.35. Palāta vairākus gadus revīzijās ir pētījusi, kā Komisija īsteno tai uzticēto pārraudzības funkciju un kā tā piemēro koriģējošos mehānismus. Palāta ir arī pārbaudījusi, cik lielā mērā valstu iestādes un starptautiskās organizācijas sniedz Komisijai pareizu informāciju par finanšu korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem.

1.36. Palāta ir regulāri atzīmējusi to, ka informācija par pārraudzības un kontroles sistēmu koriģējošo spēju dalībvalstu līmenī ir uzlabojusies, bet tā vēl nav pilnīga un ticama, it īpaši kohēzijas jomā⁽²⁹⁾. Komisijas ziņotie dati par saviem pasākumiem savukārt ir ticami. Kopš 2005. gada budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras Eiropas Parlaments un Padome ir mudinājusi Komisiju un dalībvalstis veikt uzlabojumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka pieejamā informācija ir izsmeljoša un precīza. Mērķis ir sniegt ticamus pierādījumus, kas ļautu Palātai novērtēt ES izdevumu daudzgadu korekcijas mehānismu efektivitāti.

Komisijas sniegtā informācija saistībā ar 2009. gada pārskatiem

1.37. 2009. gada pārskatiem pievienotajās piezīmēs Komisija uz šiem komentāriem ir atbildējusi, pievienojot izvērstāku nekā iepriekš informāciju par atgūtajām summām un finanšu korekcijām⁽³⁰⁾. Konkrēti, Komisija sniedz informāciju, kas sadalīta atgūšanas vai finanšu korekciju procedūru norises stadijās ("īstenošanas stadijā", "apstiprināta" vai "īstenota", sk. 1.42. punktu); kā arī iedalīta pēc izdevumu jomas; vajadzības gadījumā – pēc programmu posma; bet citreiz – pēc attiecīgās dalībvalsts.

KOMISIJAS ATBILDES

1.36. Kopš 2005. gada pārskata Palāta ir atzinusi, ka pakāpeniski ir uzlabojusies tās informācijas kvalitāte un tvērums, kuru iekļauj konsolidēto pārskatu piezīmēs par atgūtajām summām. Kā konstatēts Palātas 2008. gada pārskatā (1.16. punkts), Komisija ir noteikusi procedūras, lai ziņotu ticamus skaitļus par finanšu korekcijām, pamatojoties uz veiktajām revīzijām.

Saistībā ar politikas grupu "Kohēzija" un finanšu korekcijām, ko dalībvalstis veic pēc savām pārbaudēm un revīzijām, Komisijas darbības ir atkarīgas no dalībvalstu ziņotās informācijas kvalitātes.

Pēdējo gadu laikā Komisija ir īstenojusi būtiskus centienus, lai uzlabotu tās informācijas kvalitāti, kuru dalībvalstis nosūta par atgūtajām un atsauktajām summām saistībā ar kohēzijas programmām. Tā ir lūgusi dalībvalstīm sniegt kumulatīvos un gada datus par atsauktajām un atgūtajām summām, kaut arī šāda prasība nav noteikta tiesību aktos. Komisija ir sekmīgi veikusi arī revīzijas uz vietas, dalībvalstīs pārbaudot korekciju uzskaites un ziņošanas sistēmas. Konstatējot nepieciešamību veikt uzlabojumus, Komisija ir formulējusi atbilstīgus ieteikumus un nodrošina to pēcpārbaudes.

⁽²⁹⁾ Vispārējs apsvērums par pārējiem debitoriem 2002., 2003. un 2004. gada pārskatā. Konkrēti apsvērumi 2005. gada pārskata 6.36.–6.41. punktā, 2006. gada pārskata 2.26.–2.30. punktā, 2007. gada pārskata 1.29.–1.31. punktā un 7.39. punktā, 2008. gada pārskata 1.16., 1.17. punktā un 2.16. punkta c) apakšpunktā.

⁽³⁰⁾ Sk. Eiropas Savienības pārskatus par 2009. finanšu gadu, 6. piezīme finanšu pārskatos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.38. Palāta pauž gandarījumu par šādas informācijas sniegšanu. Tomēr tā norāda, ka kohēzijas jomā dalībvalstīm jānovērš nepilnības informācijas un summu izklāstā un saskaņotībā un ka sniegtā informācija ir jāinterpretē uzmanīgi (sk. arī 1.14.–1.19. punktu un turpmākos punktus).

Atšķirīgas koriģējošo mehānismu prioritātes un ietekme

1.39. Nepareizi samaksāto summu atgūšana no ES izdevumu programmu saņēmējiem un citas finanšu korekcijas izteikti atšķiras pēc to prioritātēm un ietekmes. Ar līdzekļu atgūšanu tiek labota nepareizu izdevumu atlīdzināšana – būtībā saņēmēji atmaksā nepareizi saņemtās summas un līdzekļu atgūšanu var uzskatīt par kļūdu labošanas mehānismu ⁽³¹⁾.

1.40. Ar finanšu korekcijām (tostarp lauksaimniecības izdevumu noskaidrošanu) tomēr galvenokārt risina nepilnības pārvaldības sistēmās. Šo korekciju rezultātā finansējumu ietur no dalībvalstīm vai trešām valstīm, kuras nenodrošina ES noteikumu pareizu piemērošanu. Šādu korekciju finansiālās sekas parasti gultas uz attiecīgo valstu nodokļu maksātāju pleciem, nevis nepareizi piemērotās izdevumu shēmas saņēmējiem. Finanšu korekcijas aizsargā ES finansiālās intereses, taču tās ne principiāli, ne praktiski nevar uzskatīt par nepareizi veiktu individuālu maksājumu labošanas līdzekli.

KOMISIJAS ATBILDES

1.38. 6. piezīmes izklāsts konsolidētajos pārskatos ir pārskatīts saistībā ar 2009. gada pārskatiem. Komisija ir uzlabojusi izklāstu, lai izpildītu ieinteresēto personu prasības.

1.39. Komisijai ir pienākums ievērot dažāda veida korekciju praksi, ko paredz dažādi tiesību akti un pārvaldības veidi. Dalītas pārvaldības gadījumā ir skaidri noteikts, ka galvenā atbildība gultas uz dalībvalstīm, un Komisija finanšu korekcijas veic, ja dalībvalstis nav īstenojušas saistībā ar atsevišķām vai sistēmas nepilnībām nepieciešamās darbības. Tas ir skaidrots konsolidēto pārskatu 6. piezīmē.

1.40. Saistībā ar politikas grupu "Kohēzija" finanšu korekcija ir mehānisms, kas paredzēts, lai labotu nepareizus izdevumus, kas bijuši iekļauti ES finansējumā un kam ir negatīva ietekme uz ES budžetu.

Dalībvalstīm no saņēmējiem ir jāatgūst nepareizi veiktie maksājumi. Summu atgūšanu nodrošina, panākot, ka saņēmēji atmaksā attiecīgās summas, vai veicot atmaksājamo summu ieskaitu, pamatojoties uz nākamajiem maksājumiem, kas jāveic attiecīgajam saņēmējam.

Ja ES kontroles rezultātā ir iespējams konstatēt nepamatotus saņēmējiem veiktus maksājumus, dalībvalstīm ir jāveic tālākas pret saņēmējiem vērstas atgūšanas darbības. Pat tad, ja nav iespējams atgūt saņēmējiem izmaksātās summas, jo finanšu korekcijas ir piemērojamas tikai nepilnībām dalībvalstu pārvaldes un kontroles sistēmā, nevis nepamatotiem maksājumiem, finanšu korekciju veikšana tomēr ir svarīgs līdzeklis, kā uzlabot dalībvalstu sistēmas un novērst vai konstatēt un atgūt nepareizus saņēmējiem veiktus maksājumus.

Atbilstības pārbaudes sistēma lauksaimniecības jomā ir izveidota, lai no ES finansējuma izslēgtu izdevumus, kas neatbilst ES tiesību aktiem. Tās nav mehānisms, lai atgūtu saņēmējiem nepareizi veiktus maksājumus, kas saskaņā ar dalītas pārvaldības principu, kurš noteikts Finanšu regulas 53. panta b) punkta 2. apakšpunkta c) punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktā, ir vienīgi dalībvalstu pienākums.

Tāpēc Komisija uzskata, ka noteiktas finanšu korekcijas ir uzskatāmas par kļūdu korekcijas mehānismu, ja tās nodrošina attiecīgo summu atgūšanu no gala saņēmēja.

⁽³¹⁾ Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1290/2005 (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.) lauksaimniecībā tomēr darbojas šāds princips – ja līdzekļus no saņēmējiem dalībvalsts neatgūst četros gados vai – gadījumos, kad atgūšanai veic tiesvedību attiecīgās valsts tiesā, – astoņos gados, 50 % no neatgūšanas finansiālajām sekām sedz attiecīgā dalībvalsts (tā sauktais "pusi uz pusi" noteikums) (sk. 3.50. un 3.51. punktu). Dalībvalstīm jāturpina atgūšanas procedūras un atgūtās summas jāieskaita ES budžetā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.41. Kaut arī finanšu pārskatiem pievienotajās piezīmēs Komisija atzīst atšķirības starp līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām, citu dokumentu, piemēram, kopsavilkuma ziņojuma, izklāstā vēl nav pietiekami skaidri norādītas atšķirības starp abiem mehānismiem. Kaut arī 2009. gadā gandrīz 90 % visu Komisijas norādīto un apstiprināto summu (aptuveni 2 900 miljoni EUR no kopējās 3 319 miljonu EUR summas) un gandrīz 80 % visu īstenoto summu (aptuveni 1 400 miljoni EUR no kopējās 1 843 miljonu EUR summas) attiecās uz finanšu korekcijām, kuras parasti sedz valstu nodokļu maksātāji, sniegtie komentāri dažkārt liek domāt, ka šīs summas pilnībā vai lielākoties ir atgūtās summas.

Koriģējošo mehānismu dažādas stadijas

1.42. Komisija sniedz datus par procesa trim galvenajām stadijām:

- korekcija ir **īstenošanas stadijā**, ja līdzekļu atgūšanas vai finanšu korekcijas process vēl nav noslēgts (piemēram, notiek juridiskās vai pretrunu procedūras Komisijā un/vai dalībvalstīs),
- korekcija ir **apstiprināta/nolemta**, kad atgūšanas vai finanšu korekcijas summa ir noteikta un galīga (piemēram, ar Komisijas lēmumu vai nolīgumu ar dalībvalsti),
- korekcija ir **īstenota**, kad atgūšanas vai finanšu korekcijas summa jau ir iekasēta (piemēram, Komisija ir saņēmusi atmaksu vai dalībvalsts ir atskaitījusi attiecīgo summu no maksājumu pieprasījumiem).

1.43. Komisija paskaidro, ka dati, kas sniegti par koriģējošo mehānismu dažādām stadijām politikas grupā "Kohēzija", attiecas vienīgi uz to atgūšanu un finanšu korekcijām, kuras tā ir noteikusi.

KOMISIJAS ATBILDES

1.41. Komisija ir konstatējusi, ka finanšu korekciju daļa, par ko ziņo Palāta, kopumā atbilst budžeta daļai, kas atrodas dalītā pārvaldībā, un ka šī joma ir atbildīga par lielu daļu no Palātas konstatētajām kļūdām. Palātas akcentētās atšķirības starp atgūtajām summām un finanšu korekcijām jau ir parādītas dažos pārskatos un tiks iekļautas nākamajos gada darbības pārskatos.

ES gada pārskats patiesi atspoguļo finanšu korekciju summas, kas saistītas ar Komisijas veikto uzraudzības funkciju.

Summas, kas ir uzrādītas kā finanšu korekcijas, liecina, ka Komisija ir veikusi darbības, lai aizsargātu ES budžetu no nepamatoti izmaksātām summām. Sniegto komentāru mērķis ir skaidrot Komisijas piemēroto procedūru. Šīs summas tiks atgūtas no saņēmējiem, izmantojot dalībvalstu uzsāktās atgūšanas procedūras, jo dalībvalstu interesēs ir atgūt līdzekļus, ja vien iespējams.

Komisija atsaucas arī uz savām atbildēm, kas sniegtas uz 1.36. un 1.40. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.44. Tāpēc jāpievērš uzmanība tam, ka politikas grupā "Kohēzija" no 2009. gadā apstiprinātajām korekcijām (2 411 miljoni EUR) šajā pašā gadā ir piemēroti tikai 20 % (476 miljoni EUR). Ja pieskaita iepriekšējo gadu nesamaksātās summas, 2009. gada beigās vēl bija jāpiemēro korekcijas kopsummā par 2 332 miljoniem EUR. Ja vien turpmākajos gados dalībvalstis vēl neiesniegs izdevumu deklarācijas, atlikumu piemēros tikai programmu noslēgumā ⁽³²⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

1.44. Gada pārskatos iekļauta sīka informācija par apstiprinātajām, ieviestajām un vēl ieviešamām finanšu korekcijām, kā arī skaidrojums par iemesliem, kāpēc liela apjoma finanšu korekcija vēl ir īstenojama.

Kā Palāta pareizi norāda, iepriekšējo gadu finanšu korekciju īstenošana tiks veikta, galvenokārt noslēdzot programmas, ja tiktu sasniegta tiesību aktos noteiktā starpposma maksājumu augšējā robeža. Finanšu korekcijas, kas ir apstiprinātas programmu darbības laikā, arī var tikt īstenotas turpmākajos maksājumu pieprasījumos. Tāpēc ir grūti izveidot tiešu saikni starp vienā gadā apstiprinātajām finanšu korekciju summām un tajā pašā gadā ieviestajām summām.

Vispārējs princips ir tas, ka programmu darbības laikā apstiprinātas finanšu korekcijas tiek ieviestas turpmākajos maksājumu pieprasījumos. Tā kā pastāv iespēja, ka lielākajā daļā programmu, kas attiecas uz 2000.–2006. gadu, ir sasniegta maksājumu augšējā robeža, ir neizbēgami, ka neattaisnotu izdevumu atskaitīšana tiks atslogulota tikai noslēguma dokumentos, kuri dalībvalstīm jāiesniedz 2010. gadā.

Tiklīdz Komisijai būs apliecinājums par to, ka korekcija ir ieviesta, atskaitot neattaisnotus izdevumus no noslēguma maksājuma pieprasījuma, tā ziņos, ka finanšu korekcija ir ieviesta. Detalizēta informācija par finanšu korekciju ieviešanu ir sniegta konsolidēto pārskatu 6. piezīmē.

Lai arī Komisijas uzskaites sistēmā nav iespējams izsekot katrai finanšu korekcijai, bet tikai tām korekcijām, kurām ir finansiāla ietekme uz ES ieguldījumu, tās finanšu korekcijas, kuru ieviešana 2010. gadā ir pierādīta, Komisijas 2010. gada pārskatā tiks uzrādītas kā ieviestas.

Dažādās programmās un fondos ir nozīmīgas finanšu korekciju summu atšķirības, jo attiecīgo korekciju raksturs un apjoms ir atšķirīgs.

⁽³²⁾ 2009. gadā vairākumam 2000.–2006. gada programmu posma darbības programmu 95 % griesti izdevumu deklarēšanai pirms slēgšanas jau ir sasniegti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Trūkst ticamas informācijas par korigējošo mehānismu gada ietekmi

1.45. Ja ir pieejama ticama informācija par korigējošo mehānismu ietekmi pagātnē, principā būtu iespējams aplēt tādu pašu mehānismu piemērošanas iespējamo iznākumu nākotnē. Dažkārt ir nepareizi ierosināts, ka līdzekļu atgūšanu un korekcijas var salīdzināt ar vai pat atskaitīt no Palātas kļūdas aplēsēm.

1.46. Tomēr ticama informācija par korigējošo mehānismu gada ietekmi nav pieejama. Finanšu pārskatu piezīmēs netiek sistemātiski parādīts, kādā veidā atgūtās summas ir saistītas ar konkrētajiem gadiem, un dažos gadījumos iepriekšējā gada korekciju summu jeb iekavētās korekcijas identificē un reģistrē kārtējā finanšu gadā.

KOMISIJAS ATBILDES

1.45. Komisija ir konstatējusi, ka Palātas kļūdu īpatsvars (jo īpaši politikas grupai "Kohēzija"), kas iekļauts tās gada pārskatā, dažkārt ir pārvērts absolūtos skaitļos un iegūtā summa pēc tam ir salīdzināta ar atgūtajām un korekciju summām. Komisija nepiekrīt šai praksei.

Komisija ir atkārtoti apstiprinājusi, ka uz daudzgadu programmām attiecas daudzgadu kontroles sistēmas un ka daudzas kļūdas, ko Palāta konstatējusi konkrētajā gadā, turpmākajos gados varētu konstatēt un labot, izmantojot Komisijas sistēmas. To var apliecināt, programmas noslēgumā veicot atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinu, un, kā parāda iepriekš veiktie aprēķini, šis rādītājs programmas noslēgumā ir zemāks nekā ieviešanas periodā.

Komisija piekrīt, ka salīdzināt Palātas kļūdu īpatsvaru, kas iekļauts deklarācijās par pārskatu ticamību un par pakārtoto darījumu likumību un pareizību (saīsināti sauktas arī par DAS, "déclaration d'assurance" – franču val.) un attiecas uz darījumu gada pārbaudi, un Komisijas aprēķināto rādītāju nav vienkārši.

1.46. Kā Palāta ir konstatējusi 1.44. punktā, lielākā daļa finanšu korekciju politikas grupai "Kohēzija", kas ir pieņemtas 2000.–2006. gada plānošanas perioda vēlākā posmā, tiks ieviestas, noslēdzot programmas, nevis to noteikšanas vai apstiprināšanas gadā. Šī ir dalītas pārvaldības programmās izmantoto korektīvo sistēmu daudzgadu iezīme.

Situācijās, kad dalībvalstu līmenī ir konstatētas kontroles sistēmu nepilnības, bet pati dalībvalsts tās nav labojusi, papildus var piemērot vienotas likmes korekcijas, tās nesaistot ar konkrētu nepareizu izdevumu summu vai konkrētu gadu.

Tāpēc nav iespējams noteikt tiešu saikni starp finanšu korekciju un saistīto izdevumu gadu.

Struktūrfondi tiek ieviesti saskaņā ar daudzgadu sistēmu. Ja par finanšu korekciju netiek ziņots N gadā, par to tiek ziņots N + 1 gadā, neietekmējot tās procedūras ticamību, kuras galvenais mērķis ir nodrošināt visu nepareizo maksājumu izlabošanu. Kompensēšana, kas plānošanas periodā tiek veikta starp gadiem, ir nepieciešama, lai sniegtu precīzu, pārskatāmu un pilnīgu kumulatīvu informāciju par finanšu korekcijām.

Tomēr finanšu pārskatu piezīmēs tiek ietverta informācija par attiecīgajā gadā apstiprinātajām un ieviestajām finanšu korekcijām, kā arī kumulatīvā informācija.

Lauksaimniecības jomā (Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds – ELGF un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai – ELFLA) finanšu korekcijas ir saistītas ar konkrēta finanšu gada izdevumiem, un šī saikne tiek izklāstīta katrā Komisijas pieņemtajā atbilstības lēmumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.47. Turklāt daudzu korigējošo mehānismu cikli var ilgt daudzus gadus, un variācijas elementos, kas ietekmē daudzu pārraudzības un kontroles sistēmu korigējošo spēju (tiesiskais regulējums un organizatoriskā sistēma; atgūšanas procedūru veidi; projektu veids, lielums un ilgums u. c.), var ietekmēt spēju novērtēt iespējamo ietekmi nākotnē.

1.48. Visbeidzot, jāatceras, ka Komisijas korigējošie mehānismi galvenokārt ietver finanšu korekcijas, kas nav līdzekļu atgūšana (sk. 1.39. un 1.40. punktu).

Secinājums par pārraudzības un kontroles sistēmu korigējošo spēju

1.49. Komisija 2009. gadā ir veikusi pasākumus, lai palielinātu un uzlabotu informāciju, ko tā sniedz par ES budžetam piemērotajiem korigējošajiem mehānismiem. Tas ir pozitīvi vērtējams solis, tomēr Komisijas sniegtā informācija vēl nav pilnīgi ticama tāpēc, ka Komisija ne vienmēr saņem ticamu informāciju no dalībvalstīm. Turklāt ir jāizskata vajadzība pilnveidot finanšu pārskatu pamatnostādnes attiecībā uz to, kāda informācija ir jāsniedz un kā tā ir jāizmanto. Dažās izdevumu jomās Komisija nesniedz salīdzinošu informāciju par gadu, kurā attiecīgais maksājums ir veikts, gadu, kurā atklāta attiecīgā kļūda, un gadu, kurā attiecīgā finanšu korekcija ir uzrādīta pārskatu piezīmēs.

1.50. Vērtības izteiksmē lielākā daļa korekciju ietver dalībvalstīm vai trešām valstīm piemērotas finanšu korekcijas, nevis līdzekļu atgūšanu no konkrētiem saņēmējiem, kuri nepareizi saņēmuši ES līdzekļus. Tajā pašā laikā Palātas pārbaudēs atklātās kļūdas galvenokārt ir summas, kuras saņēmēji nepareizi pieprasījuši vai kuras tiem nepareizi izmaksātas. Ņemot to vērā, Palāta secina, ka nav iespējams pilnvērtīgi salīdzināt tās kļūdu līmeņa aplēsi ar Komisijas iesniegtajiem datiem par finanšu korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem.

KOMISIJAS ATBILDES

1.48. Sk. atbildi uz 1.39. punktu.

1.49. Sk. atbildes uz 1.19., 1.40. un 1.46. punktu.

Palātas ierosinātā maksājumu, kļūdu un veikto finanšu korekciju sabalansēšana nav iespējama, ja izdevumu deklarēšanas sistēma daudzgadu perioda laikā ir kumulatīva vai ja dažos gadījumos tie ir sistēmas korekcijas (sk. arī atbildes uz 1.50. punktu).

1.50. Tiešas pārvaldības gadījumā Komisija kļūdu labošanu veic, īstenojot summu atgūšanu (atgūšanas rīkojums vai kompensācija no turpmāka maksājuma) vai pieprasot labotu izmaksu deklarāciju.

ES budžeta liela daļa – aptuveni 80 % – tiek īstenota saskaņā ar dalītu pārvaldību, kur dalībvalstīm ir galvenā atbildība par Komisijai deklarēto izdevumu pareizību un tāpēc arī par kļūdu konstatēšanu un labošanu. Šajā pārvaldības veidā Komisijai ir jānodrošina, lai valstu varas iestāžu ieviestās sistēmas būtu efektīvas, pretējā gadījumā Komisija var noteikt finanšu korekcijas. Finanšu korekciju sistēma, ko paredz attiecīgie tiesību akti, ir tāda, ka Komisija veic summu atgūšanu no dalībvalstīm un to labojumus, bet dalībvalstis atgūst nepareizos maksājumus no saņēmējiem. Tomēr, ja finanšu korekcijas ir saistītas ar sistēmiskām nepilnībām, to pamatā parasti ir vienotas vai ekstrapolētas likmes, nevis kļūdas, kas konstatētas saņēmēju līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

Tāpēc jānošķir šāda veida informācija:

- informācija, kas attiecas uz ES kontroles un revīzijas rezultātā noteiktām finanšu korekcijām un kas ir pilnīga un ticama, bet sistēmisku nepilnību gadījumā nav tieši sasaistāma ar saņēmējiem veikto maksājumu kļūdām un konkrētu gadu,
- informācija, ko dalībvalstis nosūta Komisijai par atsauktajām un atgūtajām nepareizajām izdevumu summām. Politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi" pieejamā informācija ir pietiekama (sk. atbildi uz 1.17. punktu), un politikas grupas "Kohēzija" 2008. gada rīcības plānā strukturālu darbību veikšanai īpaši tika risinātas ar datu kvalitāti un pilnīgumu saistītās problēmas. Tā rezultātā 2009. gada dati, ko 2010. gada 1. pusē Komisijai iesniedza dalībvalstis, ir kvalitatīvāki un pilnīgāki.

Komisija piekrīt, ka saīdināt Palātas DAS kļūdu īpatsvaru, kas saskaņā ar ES Līgumu attiecas uz darījumu izlases gada pārbaudi, un finanšu korekcijas nav būtiski. Dažādu finanšu korekciju veidu dēļ, kā norādīts iepriekš, politikas grupā "Kohēzija" nav iespējams izveidot tiešu saikni starp finanšu korekciju un attiecīgo izdevumu gadu. Tomēr finanšu korekciju ietekmi var skaidri konstatēt, pēc programmas slēgšanas aprēķinot atlikušo kļūdu īpatsvaru. Piemēram, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta ar statistiku nesaistītā noslēguma revīzijas pārbaude par 1994.–1999. gada perioda ERAF programmu izlasi, kuru noslēdza 2010. gada janvārī, norāda, ka, slēdzot programmas un veicot visas finanšu korekcijas, kopējais kļūdu risks tiek ievērojami samazināts.

Komisija nodrošina ES finanšu interešu aizsardzību, piemērojot pārvaldības un kontroles sistēmas un procedūras saskaņā ar finanšu un sektora regulām, ko pieņēmis likumdevējs, lai novērstu, konstatētu un labotu kļūdas, kas nodara kaitējumu ES budžetam.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODOLOĢIJA

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar pārskatu ticamību

1. Lai noskaidrotu, vai konsolidētie pārskati, kuros ietilpst konsolidētie finanšu pārskati un konsolidētie ziņojumi par budžeta izpildi ⁽¹⁾, visos būtiskos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmu gada beigās, revidenti izmanto šādus galvenos novērtēšanas kritērijus:

- a) *likumība un pareizība*: pārskati ir sagatavoti atbilstoši noteikumiem, un ir pieejamas budžeta apropriācijas;
- b) *pilnīgums*: visi uz konkrēto periodu attiecināmie ieņēmumu un izdevumu darījumi un visi aktīvi un pasīvi (tostarp ārpusbilances posteņi) ir iekļauti pārskatos;
- c) *darījumu īstums un aktīvu un pasīvu reāla pastāvēšana*: katru ieņēmumu un izdevumu darījumu attaisno notikums, kurš attiecas uz struktūrvienību un periodu; aktīvs vai pasīvs pastāv bilances sagatavošanas datumā un attiecas uz struktūrvienību, kura sagatavo pārskatus;
- d) *mērījums un vērtējums*: ieņēmumu un izdevumu darījumu un aktīvu vai pasīvu pārskatos uzrāda pienācīgā vērtībā, ņemot vērā piesardzības principu;
- e) *informācijas izklāsts*: ieņēmumu un izdevumu darījumu, aktīvu vai pasīvu uzrāda un apraksta saskaņā ar piemērojamiem grāmatvedības noteikumiem un konvencijām un pārredzamības principu.

2. Revīziju veido šādi pamatelementi:

- a) grāmatvedības kontroles vides vērtējuma atjaunināšana;
- b) galveno grāmatvedības procedūru darbības un gada noslēguma procesa pārbaude;
- c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvences un pamatotības);
- d) pārskatu un/vai bilanču analīze un salīdzināšana;
- e) saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu paraugu pārbaudi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar darījumu likumību un pareizību

3. Palātas pieeja pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā aptver **divus galvenos veidus**:

- darījumu tiešas pārbaudes, lai pārliecinātos, cik liela daļa darījumu ir pareizi, un
- vērtējums par to, cik efektīvi pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību.

4. Tiek ņemti vērā arī pierādījumi, ko sniedz citu revidentu darbs (ja tas ir pieejams), un tiek analizēti vadības apliecinājumi ⁽²⁾.

Kā Palāta pārbauda darījumus

5. Darījumu pārbaude izpaužas kā **statistiski reprezentatīva** saņemto summu (ieņēmumu gadījumā) vai maksājumu **parauga** pārbaude attiecīgā politikas grupā. Pārbaudes iznākumā tiek iegūta statistiska aplēse par to, cik liela datu kopas darījumu daļa ir pareiza.

6. Lai noteiktu parauga lielumu, kas vajadzīgs ticama rezultāta iegūšanai, Palāta izmanto **revīzijas pārliecības iegūšanas modeli**, proti, novērtē objektīvo risku (risku, ka darījumos var gadīties kļūdas) un kontroles risku (risku, ka pārraudzības un kontroles sistēmas nenovērs vai neatklāj un nelabo pieļautās kļūdas). Kad sistēmas ir pārbaudītas un atzītas par efektīvām, tās var sniegt daļu pārliecības par darījumu pareizību. Praksē Palāta galvenokārt paļaujas uz tiešajām darījumu pārbaudēm.

⁽¹⁾ Tostarp paskaidrojošās piezīmes.

⁽²⁾ Konkrēti, Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas (sk. 16.–17. punktu) un kopsavilkuma ziņojums.

7. Pārbaudē **sīki caurskata** atlasītos darījumus, lai pārbaudītu, vai izdevumu atlīdzināšanas pieprasījums vai maksājums ir pareizi aprēķināts un atbilst tiesību aktiem un noteikumiem, ar kuriem reglamentē attiecīgos tēriņus. Palāta pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus un izseko darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators) un katrā līmenī pārbauda atbilstību attiecīgajiem nosacījumiem. Ja (jebkurā līmenī) darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad to uzskata par **klūdu**.

Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus

8. Klūdas darījumos rodas dažādu iemeslu pēc. Klūdas grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumsaistības. Tās var būt vai nu maksājuma nosacījumu neievērošanas klūdas, vai arī klūdas, kuras saistītas ar citām neatbilstībām.

9. Palāta **klūdas klasificē** šādi:

- *skaitļos izsakāmas* klūdas,
- *skaitļos neizsakāmas* klūdas, ja nav iespējams aprēķināt, cik daudz ES budžeta līdzekļu izmaksāts vai saņemts nepareizi, vai ja klūda attiecas uz citu neatbilstību ⁽³⁾,
- klūdas var grupēt pēc to *veida*, proti, *attiecināmības* klūda (maksājums neatbilst attiecināmības noteikumiem), *reālas pastāvēšanas* klūda (ir atlīdzinātas izmaksas, lai gan nav pierādījumu, ka tās patiešām radušās) un *precizitātes* klūda (maksājums nav pareizi aprēķināts).

10. Lai izteiktu klūdu **biežumu**, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir klūdas (gan skaitļos izsakāmas, gan neizsakāmas). Tas norāda, cik plaša varētu būt klūdas izplatība politikas grupā kopumā.

11. Palāta aplēs skaitļos izsakāmo klūdu vispārējo finansiālo ietekmi, lai noteiktu iespējamāko **klūdu īpatsvaru**, kuru iedala šādos trīs diapazonos:

- mazāk nekā 2 %,
- no 2 % līdz 5 % vai
- vairāk nekā 5 %.

12. Palātas veikto darījumu pārbauzu rezultāti ir parādīti 2.–9. nodaļas 1. pielikumā un apkopoti **1.2. tabulā**.

Kā Palāta novērtē sistēmas un ziņo par rezultātiem

13. **Pārraudzības un kontroles sistēmas** ievieš Komisija (un dalībvalstis vai saņēmējvalstis), lai pārvaldītu ES budžeta riskus, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Novērtējums par to, vai sistēmas efektīvi nodrošina darījumu pareizību, ir viena no svarīgākajām revīzijas procedūrām, kas īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

14. Katrā politikas grupā ir daudzas un dažādas individuālas sistēmas, un katras sistēmas pārbaudei un izvērtēšanai vajag daudz laika. Tāpēc katru gadu Palāta atlasa pārbaudāmo sistēmu paraugu. **Sistēmu novērtējuma** rezultātus apkopo tabulā "Sistēmu pārbaudes rezultāti". Tabula ir pievienota 2.–9. nodaļas 2. pielikumā. Ja ir bijis iespējams revīziju plānot un īstenot tā, lai novērtētu sistēmu efektivitāti, sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās pietiekami mazina klūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja to darbības efektivitātē ir dažas nepilnības, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti. Pārējās jomās / politikas grupās sistēmas ir novērtētas pēc to atbilstības tiesību aktu prasībām.

15. Ja ir iegūti pietiekami un pienācīgi revīzijas pierādījumi, Palāta sagatavo arī pārraudzības un kontroles sistēmu **kopvērtējumu** (arī dots 2.–9. nodaļas 2. pielikumā), kurā ņem vērā gan atlasīto sistēmu novērtējumu, gan darījumu pārbaudes rezultātus.

⁽³⁾ Dažos gadījumos izdevumu shēmas uzliek saņēmējiem juridiskās prasības, taču prasību neizpildes gadījumā saņēmēju tiesības uz maksājumu netiek ietekmētas; tā vietā tiek veikta finanšu korekcija vai maksāta soda nauda. Spilgts piemērs ir "savstarpējā atbilstība" lauksaimniecībā. Šīs prasības izriet no tiesību aktiem, kuri attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, kā arī uz dzīvnieku labturību (likumā noteiktās pārvaldības prasības), un lauksaimniecības zemes uzturēšanas labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS). Ja KLP tiešo maksājumu saņēmējs neievēro attiecīgās savstarpējās atbilstības prasības, tiešo maksājumu summas samazina vai izslēdz. Kad Palāta konstatē pārkāpumus savstarpējās atbilstības prasībās, tā šos pārkāpumus klasificē kā skaitļos neizsakāmas klūdas un tāpēc neiekļauj iespējamākajā klūdu īpatsvarā.

Kā Palāta novērtē Komisijas vadības apliecinājumus un ziņo par rezultātiem

16. Katrs ģenerāldirektorāts sagatavo un publicē gada darbības pārskatu, kurā tas ziņo par politikas mērķu sasniegšanu un ieviestajām pārvaldības un kontroles sistēmām, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību un resursu racionālu izmantošanu. Katram gada darbības pārskatam ir pievienota ģenerāldirektora deklarācija cita starpā par to, cik lielā mērā resursi ir izmantoti paredzētajiem mērķiem un kā kontroles procedūras nodrošina darījumu pareizību ⁽⁴⁾. Pārskats un deklarācija kopā ir svarīgs iekšējās kontroles elements.

17. Palāta vērtē gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas, lai noteiktu, ciktāl tie sniedz finanšu pārvaldības objektīvu atspoguļojumu saistībā ar darījumu pareizību. Palāta šajā nolūkā veic pārbaudi un analīzi, tostarp salīdzina ar saviem konstatējumiem par attiecīgajām jomām.

Kā Palāta formulē atzinumu

18. Aplēsto iespējamāko kļūdu īpatsvaru Palāta salīdzina ar būtiskuma sliekšni (2 %) un tādā veidā, ņemot vērā arī citus pierādījumus, nosaka, vai darījumos nav būtisku kļūdu (atzinums bez piezīmēm), vai tajos ir būtisks kļūdu līmenis (negatīvs atzinums) vai arī būtisks kļūdu līmenis attiecas tikai uz ierobežotu daļu kopas (atzinums ar piezīmi).

⁽⁴⁾ Izvērstāku informāciju par šiem procesiem, kā arī saites uz jaunākajiem ziņojumiem skatīt http://ec.europa.eu/atwork/sythesis/index_en.htm.

2. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.14.
Budžeta jomas īpašās iezīmes	2.2.–2.6.
Revīzijas tvērums un pieeja	2.7.–2.14.
Tradicionālie pašu resursi	2.8.–2.12.
PVN un NKI pašu resursi	2.13.–2.14.
Darījumu pareizība	2.15.–2.18.
Tradicionālie pašu resursi	2.16.
PVN un NKI pašu resursi	2.17.
Citi ieņēmumi	2.18.
Sistēmu efektivitāte	2.19.–2.31.
Tradicionālie pašu resursi	2.20.–2.24.
PVN pašu resursi	2.25.–2.26.
NKI pašu resursi	2.27.–2.31.
Nacionālo kontu apkopošana dalībvalstīs	2.27.–2.28.
Vispārējās un īpašās atrunas	2.29.–2.30.
NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs	2.31.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	2.32.
Secinājumi un ieteikumi	2.33.–2.39.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā finanšu informācija par ieņēmumiem ir apkopota **2.1. tabulā**. Pašu resursi neapšaubāmi ir galvenais budžeta izdevumu finansēšanas avots (94,1 %).

2.1. tabula. Ieņēmumi. Galvenā informācija

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Ieņēmumu veids	Apraksts	Ieņēmumi 2009. g.	%
1	Tradicionālie pašu resursi (TPR)	Cukura ražošanas nodevas (11. nodaļa)	132	0,1
		Muitas nodokļi (12. nodaļa)	14 397	12,3
	PVN pašu resursi	Pašu resursi no PVN (pievienotās vērtības nodokļa) kārtējā finanšu gadā (13. nodaļa)	13 743	11,7
	NKI pašu resursi	Pašu resursi, kuru pamatā ir NKI (nacionālais kopienākums) kārtējā finanšu gadā (14. nodaļa)	82 413	70,3
	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Korekcija, kas piešķirta Apvienotajai Karalistei (15. nodaļa)	– 315	– 0,3
	Bruto samazinājums gada NKI pašu resursu iemaksās	Korekcija, kas piešķirta Nīderlandei un Zviedrijai (16. nodaļa)	4	0,0
		PAŠU RESURSI KOPĀ	110 373	94,1
3		Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	330	0,3
4		Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Kopienas struktūrām	781	0,7
5		Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	258	0,2
6		Iemaksas un atmaksājumi Eiropas Kopienas nolīgumos un programmās	4 545	3,9
7		Procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas	933	0,8
8		Aizņēmumu un aizdevumu operācijas	4	0,0
9		Dažādi ieņēmumi	61	0,1
		CITI IEŅĒMUMI KOPĀ	6 912	5,9
Gada ieņēmumi kopā			117 285	100,0

Avots: Pārskati par 2009. gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Budžeta jomas īpašās iezīmes

2.2. Ir triju veidu pašu resursi ⁽¹⁾: tradicionālie pašu resursi – muitas nodokļi par importu un cukura ražošanas nodevas (TPR), pašu resursi, kas aprēķināti, balstoties uz dalībvalstu iekasēto pievienotās vērtības nodokli (PVN), kā arī pašu resursi, kas atvasināti no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI).

2.3. Tradicionālos pašu resursus aprēķina un iekasē dalībvalstis. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā Savienībai, atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem ("A konta pārskats") un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti ("B kants") ⁽²⁾.

2.4. No PVN un NKI iegūtie pašu resursi ir iemaksas, ko veic, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei vai dalībvalstu NKI, un šo likmi aprēķina saskaņā ar Savienības noteikumiem.

2.5. Saskaņā ar Lēmumu 2007/436/EK, Euratom dažām dalībvalstīm piemēro samazinātu PVN resursu piesaistīšanas likmi ⁽³⁾ un bruto samazinājumu to NKI iemaksām ⁽⁴⁾ laikā no 2007. līdz 2013. gadam. Turklāt Apvienotajai Karalistei piešķir korekciju budžeta līdzsvarošanai (AK korekcija), kura samazina tās maksājamo daļu tajā pašu resursu kategorijā, kas atvasināta no NKI.

2.6. No NKI iegūtos pašu resursus izmanto budžeta līdzsvarošanā. Jebkurš pārāk zemu novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu no citām dalībvalstīm, kamēr problēmu atrod un izlabo.

⁽¹⁾ Sk. Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kas grozīta ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu pieejamību, iegrāmatojot tos šajā atsevišķajā kontā ("B kants").

⁽³⁾ Vācija, Nīderlande, Austrija un Zviedrija.

⁽⁴⁾ Nīderlande un Zviedrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

2.7. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu revīzijai Palāta atlasīja statistiski reprezentatīvu paraugu, kurā ietilpa 62 piedziņas rīkojumi, kas ņemti no Komisijas iegrāmatotajiem visiem saņemtajiem ieņēmumiem, un darījumu pareizību pārbaudīja Komisijas līmenī (sk. **2.1. pielikumu**).

Tradicionālie pašu resursi

2.8. Pārskatiem pakārtoto darījumu revīzija neietver nedeclarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

2.9. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas trīs dalībvalstīs ⁽⁵⁾ un caurskatīja šo valstu tradicionālo pašu resursu uzskaites sistēmas. Tā pārbaudīja nodokļu plūsmu, sākot ar to noteikšanu līdz deklarēšanai Komisijai, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka reģistrētās summas ir precīzas. Katrā no šīm trim dalībvalstīm revidenti pārbaudīja 30 nejauši atlasītu importa deklarāciju paraugu.

2.10. Saistībā ar pieciem piedziņas rīkojumiem attiecībā uz tradicionālajiem pašu resursiem no parauga, kas minēts 2.7. punktā, Palāta salīdzināja atlasītos ikmēneša pārskatus ar dalībvalstu pakārtotajiem grāmatvedības datiem ⁽⁶⁾.

2.11. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Komisijā, tostarp Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs. Novērtēja arī ACOR ⁽⁷⁾ pārraudzības lomu.

2.12. Palāta ņēma vērā rezultātus, ko tā ieguva, 2008. un 2009. gadā veicot īpašas revīzijas par vienkāršotām muitas procedūrām importam deviņās dalībvalstīs ⁽⁸⁾.

PVN un NKI pašu resursi

2.13. Dati par PVN un NKI pašu resursiem izriet no makroekonomikas statistikas, kurai pakārtotos datus nav iespējams revidēt tieši. Tāpēc revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotās makroekonomikas datu kopsummas, ko saņem Komisija, un pēc tam Palāta novērtēja, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas apstrādā attiecīgos datus, lai aprēķinātu galīgajos pārskatos iekļaujamās summas. Tādējādi revīzija aptvēra gada budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību.

⁽⁵⁾ Vācija, Īrija un Latvija.

⁽⁶⁾ Vācija, Francija, Itālija, Slovēnija un Apvienotā Karaliste.

⁽⁷⁾ Padomdevēja komiteja pašu resursu jautājumos: Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 20. pants, ar grozījumiem.

⁽⁸⁾ Beļģija, Īrija, Francija, Itālija, Ungārija, Nīderlande, Slovēnija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.14. Revīzijā tika vērtētas arī Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pārliecību par to, ka šie līdzekļi ir pareizi aprēķināti un iekasēti, kā arī ACOR un NKI ⁽⁹⁾ komiteju uzdevumi.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2.15. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **2.1. pielikumā**.

Tradicionālie pašu resursi

2.16. Palāta konstatēja, ka kopumā Komisijai nosūtītajos dalībvalstu pārskatos nav būtisku kļūdu.

PVN un NKI pašu resursi

2.17. Palātas revīzijā konstatēja, ka dalībvalstu iemaksu aprēķinā un dalībvalstu veiktajos maksājumos nav būtisku kļūdu. Tomēr 2009. gada decembrī Komisija atklāja kļūdu savā AK korekcijas provizorisks aplēšu aprēķinā 2008. un 2009. gadam, un summas, kas bija aplēstas par lielu, bija attiecīgi 138 miljoni EUR un 458 miljoni EUR. Tā kā AK korekcija 2008. gadam tika iekļauta 2009. gada budžetā, dalībvalstis, kuras to finansē, 2009. gadā veica lielāku iemaksu, nekā nepieciešams. Šo kļūdu varēs izlabot tikai tad, kad nākamā gadu budžetā būs iekļautas pārskatītās aplēses.

2.17. Tiklīdz Komisija pamanīja šīs novirzes, par tām tika ziņots dalībvalstīm un Palātai. Visas dalībvalstis piekrita, ka vajadzīgie koriģējošie pasākumi ir veicami kā daļa no ierastajām pārskatīšanas un atjaunināšanas procedūrām.

Citi ieņēmumi

2.18. Palāta konstatēja, ka kopumā attiecībā uz citiem ieņēmumiem pārbaudītajos darījumos nav būtisku kļūdu.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

2.19. Sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **2.2. pielikumā**.

⁽⁹⁾ Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 (NKI regula) 4. pants (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Tradicionālie pašu resursi

2.20. Līdzīgi kā iepriekšējos gados ⁽¹⁰⁾, Palāta norādīja uz problēmām procedūrās un sistēmās saistībā ar B kontos iekļautajām summām, un šīs problēmas ir jārisina. Problēmas galvenokārt skar novēlotu nodokļu piedziņu un kavēšanos ar atgūto summu nodošanu ⁽¹¹⁾, kā arī nepamatotu muitas nodokļu parādu norakstīšanu ⁽¹²⁾.

2.21. Divās revidētajās dalībvalstīs ⁽¹³⁾ valsts iestādes nespēja pilnībā pamatot B konta pārskatos iegrāmatotās summas, jo tās neatbilda pakārtotajiem dokumentiem. Turklāt Palāta konstatēja līdzīgas atšķirības, kad tā veica A kontu salīdzināšanu ⁽¹⁴⁾.

2.22. Komisija uzskatīja, ka gadījumos, kad tiek konfiscētas Kopienas muitas teritorijā nelikumīgi ievestas preces, B kontos nav obligāti jāiegrāmato attiecīgais muitas parāds. Savā 2009. gada aprīļa spriedumā ⁽¹⁵⁾ Tiesa izsaka viedokli, ka Kopienas muitas teritorijā nelikumīgi ievesto preču aizturēšanai jānotiek, pirms minētās preces ir šķērsojušas šajā teritorijā esošo pirmo muitas iestādi, lai tiktu dzēsts muitas parāds. Tāpēc Revīzijas palāta uzskata, ka parādi saistībā ar precēm, kas aizturētas pēc tam, kad ir šķērsota pirmā muitas iestāde attiecīgajā teritorijā, patiešām ir jāiegrāmato šajos kontos.

2.23. Uz vietas veiktajās revīzijās Palāta atklāja nepilnības valsts muitas pārraudzībā, īpaši attiecībā uz riska analīzi saistībā ar to tirgotāju un importa atlasī, kuriem veicama muitas kontrole ⁽¹⁶⁾. Tas palielina neatklātu pārkāpumu risku, un tādējādi var samazināties TPR apjoms.

KOMISIJAS ATBILDES

2.20. Komisija pieprasīs attiecīgajām dalībvalstīm veikt koriģējošus pasākumus atklāto trūkumu novēršanai, un vajadzības gadījumā tiks pieprasīti nesamaksātie tradicionālie pašu resursi, kā arī procenti par visiem novēlotiem maksājumiem.

2.21. Attiecīgās dalībvalstis tiks aicinātas pamatot pārskatos iegrāmatotās summas, atmaksāt visus nesamaksātos tradicionālos pašu resursus un – novēlotas nodošanas gadījumā – samaksāt procentus novēlotiem maksājumiem.

2.22. Komisijas nostāja balstās uz 867.a pantu Regulā (EEK) Nr. 2454/93, ar ko īsteno Muitas kodeksu, saskaņā ar kuru jāuzskata, ka aizturētās un konfiscētās preces ir nodotas muitas noliktavas procedūrai. Precēm, kas nodotas šai procedūrai, muitas parāds nav noteikts un nav iegrāmatots. Kopienas Tiesas 2009. gada spriedumā nebija aptverta 867.a panta nozīmība attiecībā uz muitas parāda noteikšanu aizturētām precēm, un tādēļ Komisija gaidīja spriedumu citā līdzīgā lietā (C-230/08). Komisija novērtē šajā lietā nesen pieņemtā sprieduma sekas un turpmāk veicamos pasākumus. Katrā ziņā pēc Modernizētā muitas kodeksa stāšanās spēkā muitas parāds aizturētām precēm vienmēr tiks dzēsts – neatkarīgi no preču aizturēšanas vietas.

2.23. Dalībvalstu ziņā ir ieviest muitas kontroles sistēmas, kuru pamatā ir piemērotas riska novērtējuma metodes. Palātas minētie trūkumi attiecas uz trīs dalībvalstīm. Palātai veicot vienkāršoto procedūru revīziju vienā no šīm dalībvalstīm, tika izdarīti identiski secinājumi, un Komisija uzrauga šobrīd īstenotos pasākumus. Pārējās divās dalībvalstīs secinājumi attiecas uz nejaušības principa trūkumu deklarāciju/tirgotāju atlases sistēmā. Vienā dalībvalstī valsts iestādes ir īstenojušas koriģējošus pasākumus. Otrā dalībvalstī nejaušības princips tika izmantots, taču to neiekļāva pārbaudāmo importa deklarāciju/tirgotāju automatizētajā atlases sistēmā.

⁽¹⁰⁾ Piemēram, 4.14. punkts pārskatā par 2008. finanšu gadu.

⁽¹¹⁾ Vācija, Īrija, Itālija un Latvija.

⁽¹²⁾ Vācija.

⁽¹³⁾ Īrija un Latvija.

⁽¹⁴⁾ Īrija.

⁽¹⁵⁾ Lieta C-459/07, 2009. gada 2. aprīlis.

⁽¹⁶⁾ Vācija, Īrija un Latvija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.24. Turklāt neseno publicētajā īpašajā ziņojumā⁽¹⁷⁾ par vienkāršotām muitas procedūrām ievēdumiem⁽¹⁸⁾ Palāta konstatēja nopietnus kontroles trūkumus visās apmeklētajās dalībvalstīs un lielākajā daļā no tām arī daudz kļūdu. Tā kā šo dalībvalstu iemaksas veido vairāk nekā pusi no kopējiem TPR ieņēmumiem un tā kā apmēram divas trešdaļas no visām ES muitas deklarācijām sagatavo saskaņā ar vienkāršotajām procedūrām, trūkumi muitas kontrolē ietekmē dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmu darbību TPR jomā. Tas savukārt nozīmē, ka pastāv risks iekasēt nepareizas TPR summas.

PVN pašu resursi

2.25. Dalībvalstīs faktiski iekasētais PVN ir sākumpunkts no PVN iegūto pašu resursu aprēķināšanai⁽¹⁹⁾. Komisija 2009. gada septembrī publicēja pētījumu⁽²⁰⁾, kas tika veikts, lai noteiktu un analizētu ES-25 dalībvalstīs (atskaitot Kipru) nesamaksāto PVN, un saskaņā ar aplēsēm laikā no 2004. līdz 2006. gadam starpība starp faktiskajiem PVN ieņēmumiem un teorētiski aprēķināto PVN neto summu ir aptuveni 13 %. Dalībvalstīm, kuru PVN bāze nav ierobežota⁽²¹⁾, PVN iemaksas ES budžetā palielinātos, ja novērstu minēto starpību. Tas varētu samazināt NKI pašu resursu iemaksas, lai gan ietekme uz konkrētām dalībvalstīm būtu atšķirīga.

2.26. Ar atrunām Komisija patur atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajās PVN deklarācijās. 2009. gadā tika formulētas 67 atrunas, bet atceltas 63 atrunas. Gada beigās bija spēkā 167 atrunas (sk. **2.2. tabulu**). Lai gan Palāta konstatēja, ka ir uzlabojusies ilgi spēkā bijušu uz PVN attiecīgo atrunu atcelšana, 2009. gada beigās vēl arvien bija spēkā 20 atrunas par periodu līdz 2000. gadam (2008. gada beigās tādas bija 34).

⁽¹⁷⁾ Īpašais ziņojums Nr. 1/2010.

⁽¹⁸⁾ Vienkāršota deklarēšanas procedūra un vietējās muišošanas procedūra preču laišanaī brīvā apgrozībā. Saskaņā ar šīm procedūrām uzņēmēja ievestās preces var izlaist uzreiz pēc tam, kad uzņēmējs ir iesniedzis daļēji aizpildītu muitas deklarāciju vai vienkārši veicis ierakstu savā uzskaitē. Nākamajā mēnesī parasti iesniedz visaptverošu muitas deklarāciju un samaksā muitas nodevas.

⁽¹⁹⁾ Padomes Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 3. pants (OV L 155, 7.6.1989., 9. lpp.).

⁽²⁰⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_cooperation/combating_tax_fraud/reckon_report_sep2009.pdf

⁽²¹⁾ Saskaņā ar Lēmuma 2007/436/EK, Euratom 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.24. Komisija piekrīt Palātai, ka muitas kontroli varētu uzlabot un tā ir jāpilnveido, ņemot vērā pieredzi un paraugpraksi.

Komisija ir rīkojusies, lai palīdzētu dalībvalstīm pilnveidot procedūras. Ir sniegtas sīki izstrādātas vadlīnijas, kā arī organizētas mācības par šo vadlīniju vislabāko piemērošanu. Rezultāti tiks pārbaudīti uzraudzības apmeklējumu gaitā 2010. un 2011. gadā. Turklāt 2009. un 2010. gadā Komisija ir veikusi īpašas inspekcijas katrā dalībvalstī, pārbaudot to muitas kontroles stratēģijas. Balstoties uz šīm inspekcijām un Palātas veikto revīziju secinājumiem, Komisija ir jau pieprasījusi īstenot korigējošus pasākumus. Komisija 2010. gada gaitā izstrādās tematisku ziņojumu par muitas kontroles stratēģiju dalībvalstīs, iekļaujot tajā gan Palātas, gan Komisijas secinājumus. Ziņojumu apspriedīs ACOR ietvaros ar dalībvalstīm, lai meklētu uzlabojumu iespējas šajā jomā.

2.25. Kā atzīst Palāta, sākumpunkts, lai aprēķinātu ikgadējo PVN bāzi, uz kuras pamata savukārt nosaka no PVN iegūto pašu resursu summu, ir PVN ieņēmumi, kas faktiski iekasēti attiecīgā gada laikā. Kaut gan nesamaksātā PVN samazināšanās rezultātā teorētiski varētu pieaugt no PVN iegūtie pašu resursi, likumdevējs izvēlējās metodi, saskaņā ar kuru neviens no PVN iegūto pašu resursu palielinājums neietekmētu budžetu, jo atbilstoši samazinātos no NKI resursiem iegūtā summa.

2.26. Turpinās aktīvi pasākumi, lai atceltu ilgi spēkā esošas atrunas. 2008. gadā Komisija atbilstīgi riska pakāpei iedalīja pa kategorijām visas ilgi spēkā esošas atrunas un kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm uzsāka tās atcelt, ņemot vērā šo atrunu relatīvās prioritātes. Stratēģija sāka dot rezultātus 2009. gadā, un tā turpinās – 2010. gadā ir atceltas vēl septiņas no vecākajām atrunām. Komisija uzskata, ka ir gūti labi panākumi. Turpmākās vadības sanāksmes ir paredzētas 2010. un 2011. gadā.

2.2. tabula. 2009. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas attiecībā uz PVN

Dalībvalsts	2008. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2009. gadā formulētās atrunas	2009. gadā atceltās atrunas	2009. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas 2009. gada 31. decembrī
Beļģija	8	0	5	3	2000
Bulgārija	0	1	0	1	2007
Čehija	8	1	0	9	2004
Dānija	0	5	0	5	2004
Vācija	18	1	15	4	2001
Igaunija	8	0	0	8	2004
Īrija	16	1	0	17	1998
Grieķija	10	4	3	11	1998
Spānija	3	0	1	2	2001
Francija	4	6	0	10	1993
Itālija	14	2	7	9	1995
Kipra	3	1	1	3	2004
Latvija	2	4	1	5	2004
Lietuva	2	12	7	7	2005
Luksemburga	2	1	0	3	2004
Ungārija	5	3	4	4	2004
Malta	6	4	0	10	2004
Nīderlande	5	3	1	7	2002
Rumānija	0	0	0	0	—
Austrija	11	4	10	5	2002
Polija	3	3	0	6	2004
Portugāle	9	1	0	10	1996
Slovēnija	0	3	0	3	2004
Slovākija	5	0	2	3	2004
Somija	8	4	2	10	1995
Zviedrija	9	2	4	7	1995
Apvienotā Karaliste	4	1	0	5	1998
Kopā	163	67	63	167	

Avots: Eiropas Komisija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

NKI pašu resursi*Nacionālo kontu apkopošana dalībvalstīs*

2.27. Ziņojumā Padomei (Ekonomikas un finanšu padomei) par Grieķijas valsts budžeta deficītu un parāda statistiku⁽²²⁾ Komisija apšaubīja Grieķijas makroekonomikas statistikas datu kvalitāti, tostarp tos datus, kas attiecas uz nacionālajiem kontiem. Komisija un Padome izteica šaubas par to, cik efektīvi darbojas pārraudzības un kontroles sistēmas Grieķijas Statistikas dienestā, kurš sagatavo arī datus par NKI pašu resursu aprēķināšanai.

2.28. Iepriekšējos gada pārskatos⁽²³⁾ Palāta jau ir atzinusi, ka atšķirības dalībvalstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmās var vājināt nacionālo kontu salīdzināmību, ticamību un pilnīgumu. Eiropas Statistikas birojs vēl nav pabeidzis dalībvalstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmu izvērtēšanu un vēl nav pieņēmis pamatnostādnes par šādu sistēmu piemērošanu dalībvalstīs.

Vispārējās un īpašās atrunas

2.29. Par laika posmu no 2002. līdz 2006. gadam 2009. gada beigās bija spēkā vispārējās atrunas⁽²⁴⁾ par NKI datiem ES-15 dalībvalstīm, kā arī par laika posmu no 2004. līdz 2006. gadam par ES-10 dalībvalstīm, un vēl ir jāpabeidz atjaunināta vai jauna NKI uzskaitījuma analīze.

2.30. Attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu 2009. gada sākumā bija spēkā desmit īpašās⁽²⁵⁾ NKI atrunas. 2009. gadā Komisija atcēla sešas atrunas attiecībā uz Grieķiju, un gada beigās bija spēkā četras atrunas⁽²⁶⁾.

2.27. Minētajā ziņojumā ir apskatīta valdības deficīta un parāda statistika Grieķijā. Rūpīgi izvērtējot to jautājumu iespējamo ietekmi, kuri radās deficīta un parāda pārbaudes rezultātā, netika konstatēta būtiska ietekme uz IKP/NKI līmeni.

Grieķija ir uzsākusi risināt Komisijas 2010. gada 8. janvāra ziņojumā minētos jautājumus, proti, tā ir pieņēmusi jaunu likumu par Grieķijas statistikas sistēmu, tostarp izveidojot jaunu statistikas iestādi (ELSTAT), lai nodrošinātu statistikas neatkarību un integritāti.

2.28. Komisija uzskata, ka nacionālo kontu ticamība galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem konkrētajiem statistikas avotiem un metodēm, un savu pieeju NKI apstiprināšanai Komisija ir balstījusi uz šo avotu un metožu pārbaudi un uzlabošanu. Labi izstrādātas pārraudzības un kontroles sistēmas (SCS) dalībvalstu statistikas iestādēs var palīdzēt apzināt un samazināt kļūdu risku. Komisija ir jau ņēmusi vērā Palātas piezīmes par SCS, kā tas minēts Komisijas atbildēs uz 2008. gada pārskata 4.24. punktu. Turklāt NKI pārbaudžu gaitā Komisija ievāca informāciju par dalībvalstu praksi, jo īpaši tā semināra nolūkos, kuru Komisija organizēja 2009. gada decembrī. Atbilstoši šā semināra mērķiem Komisija apzinās un izstrādās paraugpraksi izmantošanai dalībvalstīs, kā arī novērtējuma procedūras šajā jomā.

2.30. Komisija turpina sadarbību ar tām divām valstīm, kurās joprojām ir spēkā NKI atrunas par 1995.–2001. gadu (Grieķijā viena un Apvienotajā Karalistē trīs), lai tādējādi šīs atrunas varētu atcelt.

⁽²²⁾ Komisijas 2010. gada 8. janvāra ziņojums COM(2010) 1, galīgā redakcija, un Ekonomikas un finanšu padomes 2010. gada 19. janvāra sanāksmes protokols.

⁽²³⁾ 2004. gada pārskata 3.47.–3.49. punkts, 2005. gada pārskata 4.23.–4.25. punkts un 2008. gada pārskata 4.23.–4.24. punkts.

⁽²⁴⁾ Grozītās Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 10. panta 7. punktā teikts, ka NKP/NKI grozījumus, kas izdarīti vēlāk par ceturta gada 30. septembri pēc attiecīgā finanšu gada, vairs neņem vērā, ja vien grozījumu punktus Komisija vai dalībvalsts nav paziņojusi pirms šā termiņa beigām. Šos punktus devē par atrunām. Vispārēja atruna attiecas uz visiem dalībvalsts datiem.

⁽²⁵⁾ Īpaša atruna attiecas uz NKI uzskaitījuma atsevišķiem elementiem.

⁽²⁶⁾ Spēkā esošās atrunas attiecas uz Grieķiju un Apvienoto Karalisti un ir saistītas galvenokārt ar metodoloģiskiem un datu apkopošanas aspektiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs

2.31. Komisija (Eiropas Statistikas birojs) 2009. gadā apmeklēja 16 dalībvalstis un pārbaudīja NKI uzskaitījumus ⁽²⁷⁾, kā arī veica tiešas pārbaudes uz vietas. Tomēr dalībvalstu apmeklējumu laikā pārbaudīja pavisam neredzot NKI komponentus. Saskaņā ar Eiropas Statistikas biroja pamatnostādņiem tiešās pārbaudes nav paredzētas, lai izdarītu secinājumus par visām NKI aplēšu sastāvdaļām.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

2.32. Komisijas vadības apliecinājumu izvērtējumu rezultāti ir apkopoti **2.3. pielikumā**. Palāta vēlas vērst uzmanību uz nesen publicēto īpašo ziņojumu, kurš minēts 2.24. punktā, par vienkāršotām muitas procedūrām ieviešanai. Komisijai 2010. gada darbības pārskatā būs jāņem vērā šajā ziņojumā izteiktie secinājumi, kā arī pašas veikto vienkāršoto procedūru konstatējumu pēcpārbaude un dalībvalstu kontroles stratēģija.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

2.33. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada:

- dalībvalstu deklarācijās un tradicionālo pašu resursu maksājumos,
- Komisijas aprēķinātajās dalībvalstu iemaksās, kas izriet no PVN un NKI datiem, kuri saņemti no dalībvalstīm, kā arī
- citu veidu ieņēmumos

nav būtisku kļūdu.

2.34. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas efektīvi nodrošina ieņēmumu pareizību. Tomēr Palāta vērs uzmanību uz nepilnībām, kuras, lai gan būtiski neietekmē sistēmas darbību kopumā, tomēr būtu jānovērš, ņemot vērā turpmāk izklāstītos ieteikumus.

Tradicionālie pašu resursi

2.35. Palātas revīzijās joprojām atklājas problēmas B kontu izmantošanā, tāpēc Palāta iesaka Komisijai turpināt pūliņus, lai nodrošinātu šo kontu pareizu izmantošanu, īpaši attiecībā uz muitas nodokļu savlaicīgu noteikšanu un nodošanu (2.20. punkts).

2.31. Papildus valstu NKI uzskaitījumu pārbaudei, kuras pamatā ir NKI uzskaitījumu novērtējuma anketa (GIAQ), Komisija piemēro tiešas pārbaudes metodi. Komisija uzskata, ka tiešas pārbaudes nolūkos Komisijas izvēlēto komponentu skaits bija pietiekams atbilstoši NKI komitejas apstiprinātajām "Tiešas pārbaudes vadlīnijām".

2.32. Komisija, pārbaudot vienkāršotās procedūras un dalībvalstīs īstenoto kontroles stratēģiju, ir arī atklājusi trūkumus kontroles procedūrās dalībvalstīs un turpinās uzraudzīt Palātas un savu konstatējumu izpildi. Pēc to izpildes Komisijas rīcībā būs aptverošāks pamats novērtējuma veikšanai.

2.35. Komisija turpinās regulāri pārbaudīt B kontus, lai apzinātu visus trūkumus, kas varētu ietekmēt tradicionālo pašu resursu savlaicīgu noteikšanu un nodošanu.

⁽²⁷⁾ Atbilstoši NKI regulas 3. pantam dalībvalstis sniedz Komisijai (Eiropas Statistikas birojam) to procedūru un statistikas pamatdatu uzskaitījumu, kuri izmantoti, lai aprēķinātu NKI un tā sastāvdaļas saskaņā ar EKS 95.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.36. Revidējot vienkāršoto procedūru kontroles efektivitāti, kā arī veicot citas revīzijas 2009. gadā, Palāta konstatēja nepilnības un secināja, ka dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmas tradicionālo pašu resursu jomā tikai daļēji efektīvi nodrošina muitas nodokļu pilnīgu un pareizu uzskaiti (2.23. un 2.24. punkts).

PVN pašu resursi

2.37. Vēl arvien nav atceltas atrunas, kuras jau ilgi ir spēkā. Komisijai arī turpmāk jānudina dalībvalstis ātri iesniegt pienācīgu informāciju, lai Komisija varētu atcelt minētās atrunas pēc iespējas drīz un veikt nepieciešamās korekcijas dalībvalstu PVN bāzē (2.26. punkts).

NKI pašu resursi

2.38. Komisija vēl nav sagatavojusi novērtējuma ziņojumu par dalībvalstu maksājamo daļu NKI pašu resursos, ne arī formulējusi īpašas atrunas par laiku, sākot no 2002. gada. Lai to izdarītu, Komisijai jāpabeidz dalībvalstu NKI uzskaitījuma pārbaude, ņemot vērā tās novērtējumu par statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmām, kuras iesaistītas nacionālo kontu apkopošanā (2.28. un 2.31. punkts). Komisijai arī nepārprotami jānorāda, kāds ir tās sniegtā atzinuma tvērums novērtējumam par dalībvalstu NKI datiem (2.31. punkts).

2.39. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopoti **2.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

2.36. Komisija uzraudzīs šo nepilnību novēršanu saistībā ar Komisijas veikto pārbažu konstatējumiem.

2.37. Līdz šim 2010. gadā ir atceltas vēl septiņas no vecākajām atrunām. Turpmākās vadības sanāksmes ir paredzētas 2010. un 2011. gadā.

2.38. Komisija 2010. gada beigās / 2011. gada sākumā pabeigs dalībvalstu NKI uzskaitījumu pārbaudi un izstrādās novērtējuma ziņojumus. Komisija uzskata, ka tās piemērotā pieeja (NKI anketu dokumentārās pārbaudes, NKI uzskaitījumu pārbaude, izmantojot GIAQ, kā arī tieša pārbaude) ir atbilstoša, lai veiktu galīgo novērtējumu par dalībvalstu NKI. Šajā saistībā ir minams, ka pārraudzības un kontroles sistēmām ir organizatorisks raksturs un tās nesniedz īpašas norādes par kontu ticamību, kas galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem statistikas avotiem un metodēm, kaut arī SCS varētu palīdzēt samazināt kļūdu risku nacionālajos kontos.

2.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2009. g.				2008. g.	2007. g.
	TPR	PVN/NKI/AK korekcija	Citi	Kopā		
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE						
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	5	43	14	62	60	66
piedzīņas rīkojumi	5	43	14	62	60	66
PĀRBAUŽU REZULTĀTI						
(% un darījumu skaits)						
Darījumi, kuros nav kļūdu	80 % {4}	100 % {43}	86 % {12}	95 % {59}	100 %	100 %
Darījumi, kuros ir kļūdas	20 % {1}	0 % {0}	14 % {2}	5 % {3}	0 %	0 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:						
< 2 %	X				X	X
no 2 % līdz 5 %						
> 5 %						

2.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Ieņēmumu veids	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)			Galvenie iekšējās kontroles mehānismi revidētajās dalībvalstīs
	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas veiktā dokumentu pārbaude un ieņēmumu pārvaldība	Komisijas veiktā atrunu pārvaldība	
Tradicionālie pašu resursi (TPR)			—	(¹)
PVN				—
NKI				—

(¹) Attiecībā uz TPR Palāta ņem vērā nepilnības, ko tā konstatēja, veicot revīziju ticamības deklarācijas sagatavošanai par 2009. gadu, un tās, kuras atspoguļotas Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2010 par vienkāršotajām muitas procedūrām (2.23., 2.24. un 2.36. punkts).

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009. g.	2008. g.	2007. g.

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

2.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Galvenie ĢD	Ģenerāldirektora sniegtās deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
Budžeta ĢD	Par pašu resursiem atrunas nav formulētas	Nav	—	A

(*) Saistībā ar ģenerāldirektora sniegto ticamības deklarāciju par to, ka viņš ir guvis pamatotu pārliecību par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu likumību un pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
Tradicionālie pašu resursi. Iespējamie muitas maksājumi, par kuriem notiek sarunas starp Komisiju un Vāciju			
Pārskata par 2004. finanšu gadu 3.23. punktā Palāta norādīja, ka Vācija 2003. gadā no sava B konta bija dzēsusi grāmatojumus kopsummā par 40,1 miljonu EUR, nepaskaidrojot pilnībā šo summas samazinājumu. 2005. gadā Palāta norādīja, ka Komisija un Vācija diskutē par iespējamajiem muitas maksājumiem 22,7 miljonu EUR apmērā.	2009. gada beigās vēl turpinājās sarunas par šiem 22,7 miljoniem EUR.	Nekavējoties jānosaka galīgā atgūstamā summa, lai beidzot slēgtu šo jautājumu.	2009. gadā Komisijai vēl bija jāprasa Vācijai papildu skaidrojumi par mazu daļu iesaistīto darījumu. Pēc šo skaidrojumu saņemšanas Komisija secināja, ka ir ieguvusi pamatotu pārliecību par to, ka papildus pašu resursu summai un procentiem, ko Vācija jau ir samaksājusi, tai nekas vairs nav jāmaksā, un tāpēc šis jautājums ir slēgts.
PVN pašu resursi. Kavējumi saistībā ar pārkāpuma izmeklēšanas procedūru			
Pārskatā par 2008. gadu un pārskatā par 2007. gadu (attiecīgi 4.19. un 4.24. punktā) Palāta norādīja, ka pārkāpumu procedūru ilgums varēja ietekmēt no PVN iegūtos pašu resursus.	Komisija ir grozījusi piemērojamās procedūras, lai varētu biežāk pieņemt lēmumus un tādējādi paātrināt procesu.	2009. gadā bija kavēšanās dažādos pārkāpumu procedūras posmos, un tas varēja aizkavēt pareizu summu samaksāšanu saistībā ar PVN pašu resursiem. Palāta nav mainījusi savu nostāju un uzskata, ka Komisijai būtu jāsamazina laiks starp lietas reģistrēšanu vienotā iespējamo pārkāpumu reģistrā un tās iesniegšanu Eiropas Savienības Tiesā.	Komisija atkārtoti apliecina, ka tā ir grozījusi procedūras, lai biežāk varētu pieņemt lēmumus šā procesa paātrināšanai. Šo procedūru izmaiņām būs sekas, taču vajadzīgs kāds laiks, lai varētu redzēt šo izmaiņu pozitīvo ietekmi. Tomēr no astoņām pārkāpumu procedūrām, kuras ir minētas attiecīgi 4.19. un 4.24. punktā Pārskatos par 2008. un 2007. finanšu gadu, piecas lietas šajā laikposmā jau ir slēgtas.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
NKI pašu resursi. ES ierosinātā pārskatīšanas politika (tostarp pēc pārbaude par pārskatīšanu Grieķijā)			
Pārskatā par 2006. finanšu gadu Palāta iekļāva apsvērumus saistībā ar grozījumiem Grieķijas NKI datus (4.24.–4.26. punkts) un 4.32. punktā ieteica Komisijai: a) izstrādāt noteikumus par NKI izmaiņu paziņošanu, lai iepriekš brīdinātu Komisiju un NKI komiteju par lielām izmaiņām; b) īstenot saskaņotu politiku attiecībā uz nacionālo kontu datu izmaiņām, iekļaujot prasību par regulāru standartizāciju;	a) Četras dalībvalstis iesniedza būtiski izmaiņus NKP/NKI aptauju un kvalitātes ziņojumus. Beļģija un Igaunija nenosūtīja oficiālas vēstules, lai paziņotu, ka viņu nacionālajos kontos ir būtiskas izmaiņas, lai gan Eiropas Statistikas birojs bija nosūtījis atgādinājumus. Malta un Latvija nosūtīja oficiālas vēstules pēc noteiktā termiņa. b) 2009. gada jūlijā Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas (CMFB) sanāksmē Komisija un Eiropas Centrālā banka izteica konkrētu priekšlikumu kopīgi pārskatīt nacionālo kontu un maksājumu bilances politiku. Komitejas locekļi nolēma, ka dalībvalstīm vajadzētu novērtēt, kā ES ierosinātā pārskatīšanas politika ietekmē valstu statistikas veidošanas procesu.	a) Nevienā no četriem gadījumiem netika piemēroti Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas izstrādātie norādījumi par būtisku statistikas datu pārskatīšanu paziņošanu. Eiropas Statistikas birojam vajadzētu nodrošināt, lai dalībvalstis ievēro šos norādījumus. b) Kaut arī ir panākta virzība, Komisijai un dalībvalstīm ir jāturpina darbs pie kopējas pārskatīšanas politikas ieviešanas Eiropas Savienībā.	a) Komisija (Eiropas Savienības Statistikas birojs) pastāvīgi atgādina dalībvalstīm, jo īpaši NKI komitejas sanāksmēs un divpusējā saziņā, ka ir jāpiemēro izstrādātie norādījumi. Lai gan attiecīgās dalībvalstis bija iepriekš sniegušas zināmu daļu informācijas NKI komitejas sanāksmēs par 2009. gadā pabeigtajām statistikas datu pārskatīšanas lietām, kuras minēja Palāta, Komisija arī turpmāk uzraudzīs un uzsvers, ka dalībvalstīm ir jāievēro šī procedūra. b) Komisija turpina darbu un pārrunas ar dalībvalstīm, lai ieviestu kopējas pārskatīšanas politiku ES, ņemot vērā Palātas veiktās piezīmes.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
c) nodrošināt, lai secinājumi, kas izriet no Grieķijas uzskaitījuma pārbaudes, būtu pieejami pietiekami agri, lai varētu izlabotos datus iekļaut 2007. finanšu gada pārskatos. Pārskatā par 2007. finanšu gadu, kā arī pārskatā par 2008. un 2009. gadu Palāta atzīmēja Komisijas paveikto un norādīja uz pasākumiem, kas sadarbībā ar dalībvalstīm vēl jāveic, lai īstenotu iepriekš minētos ieteikumus.	c) 2009. gada jūlijā Komisija atcēla sešas no septiņām īpašajām atrunām, kas attiecas uz Grieķiju.	c) Komisijai (Eiropas Statistikas birojam) 2010. gadā sadarbībā ar Grieķiju būtu jāturpina darbs, lai pabeigtu Grieķijas NKP datu pārbaudi par laiku no 1995. līdz 2001. gadam.	c) Komisija (Eiropas Savienības Statistikas birojs) turpina sadarbību ar Grieķijas iestādēm, lai atceltu pēdējo atrunu par NKP 1995.–2001. gadā.
NKI pašu resursi. Nelegālu darbību mērījumi nacionālajos kontos			
Saskaņā ar EKS 95 ⁽¹⁾ 1.13. punkta g) apakšpunktu un 3.08. punktu nelegālas darbības, kuras atbilst saimnieciska darījuma pazīmēm, ir jāiekļauj NKP/NKI mērījumos. Pārskatā par 2004. finanšu gadu (3.54. punkta c) apakšpunktā) Palāta ieteica Komisijai nodrošināt, lai visas dalībvalstis atbilstu EKS 95 prasībām attiecībā uz nelegālu darbību iekļaušanu.	2004. gada martā NKI komiteja apsprieda nelegālu darbību mērīšanu nacionālajos kontos. Tā kā nācās saskarties ar nopietnām grūtībām, nosakot vadlīnijas šajā jomā, NKI komiteja ieteica neieviešāt tiešus pielāgojumus attiecībā uz nelegālām darbībām, kamēr nav pieejamas labākas apkopošanas metodes un avoti. 2008. gada aprīlī un 2009. gada aprīlī NKI komiteja izskatīja jautājumus, kas saistīti ar dažu nelegālu darbību kategoriju mērījumiem, balstoties uz dažu dalībvalstu nesen veikto pētījumu rezultātiem. Komisija (Eiropas Statistikas birojs) plānoja pabeigt pārskatu par pašreizējo stāvokli attiecībā uz nelegālo darbību īpatsvara aplēsēm nacionālajos kontos un 2010. gadā sniegt dalībvalstīm vadlīnijas, ņemot vērā NKI komitejas izteiktos atzinumus.	Kaut gan ir panākta virzība nelegālu darījumu mērīšanā nacionālajos kontos, Komisijai un dalībvalstīm darbs ir jāturpina.	NKI komiteja 2010. gada 29. aprīļa sanāksmē pārrunāja jautājumus saistībā ar nelegālu darbību pēdējo kategoriju, kuru tā bija atklājusi nacionālajos kontos. Pēc šīm pārrunām Komisija sagatavos risinājumu priekšlikumus par nelegālo darbību mērīšanu nacionālajos kontos 2011. gada pirmajā pusē.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
NKI pašu resursi. Netieši novērtētie finanšu starpniecības pakalpojumi (FISIM)			
Netieši novērtētie finanšu starpniecības pakalpojumi (FISIM) ir daļa no finanšu iestāžu produktiem, kas netiek sniegti kā tieša pakalpojumu pārdošana par noteiktu cenu, bet gan iekasējot par aizdevumiem procentu likmi, kura ir augstāka par noguldījumiem izmantoto likmi. FISIM iedalīšana EKS 95 sistēmā tika noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 448/98 ⁽²⁾ un tika ieviesta ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1889/2002 ⁽³⁾, sākot ar 2005. gada 1. janvāri. Atkāpjoties no Regulas (EK) Nr. 448/98, tās 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka lēmumu iedalīt FISIM Kopienas budžeta un pašu resursu mērķiem Padome pieņem ar vienprātīgu lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma. Pārskatā par 2005. finanšu gadu (4.30. punkta e) apakšpunktā) Palāta ieteica Komisijai iesniegt priekšlikumu par FISIM, kas iekļaujams NKI, lai aprēķinātu pašu resursus.	Nosūtot EKS 95 datus 2008. gada septembrī/oktobrī, visas dalībvalstis darīja pieejamus nacionālo kontu datus ar FISIM iedalīšanu (tādējādi palielinot dalībvalstu NKI caurmērā vairāk nekā par 1 %). 2009. gada maijā Komisija iesniedza priekšlikumu Padomes lēmumam ar atpakaļejošu spēku, sākot no 2005. gada 1. janvāra, iedalīt FISIM nacionālā kopienākuma (NKI) noteikšanai pašu resursu nolūkos. Padomes Pašu resursu jautājumu darba grupa apsprieda šo Komisijas priekšlikumu un izteica bažas par FISIM aprēķina metodi, kā arī par priekšlikuma spēkā stāšanās datumu un tā atpakaļejošo spēku. 2009. gada oktobrī tika sagatavots pārskatīts prezidējošās valsts priekšlikums, kurā ierosināts, lai Padomes lēmums stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī. 2010. gada martā tika pieņemts Padomes Lēmums 2010/196/ES, Euratom ⁽⁴⁾.	Turpmākajās revīzijās Palāta uzraudzīs FISIM iedalīšanu NKI noteikšanai pašu resursu nolūkos.	

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 2223/96 (OV L 310, 30.11.1996., 1. lpp.), ar grozījumiem.

⁽²⁾ OV L 58, 27.2.1998., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 286, 24.10.2002., 11. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 87, 7.4.2010, 31. lpp.

3. NODAĻA

Lauksaimniecība un dabas resursi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.17.
Politikas grupas īpašās iezīmes	3.3.–3.16.
Revīzijas tvērums un pieeja	3.17.
Darījumu pareizība	3.18.–3.26.
Lauksaimniecība un lauku attīstība	3.20.–3.23.
Vide, zivsaimniecība un jūrlietas, veselība un patērētāju aizsardzība	3.24.–3.26.
Sistēmu efektivitāte	3.27.–3.64.
Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”	3.27.–3.61.
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	3.27.–3.49.
Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām	3.50.–3.61.
Politikas jomas “Vide”, “Zivsaimniecība un jūrlietas” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”	3.62.–3.64.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	3.65.–3.69.
Secinājumi un ieteikumi	3.70.–3.77.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "05. Lauksaimniecība un lauku attīstība", "07. Vide", "11. Zivsaimniecība un jūrlietas" un "17. Veselība un patērētāju aizsardzība". Galvenā informācija par pasākumiem un tēriņiem 2009. gadā ir sniegta **3.1. tabulā**.

3.1. tabula. Lauksaimniecība un dabas resursi. Galvenā informācija

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2009. gadā	Pārvaldības veids
5.	Lauksaimniecība un lauku attīstība	Administratīvie izdevumi	128	Centralizēta tieša
		Intervence lauksaimniecības tirgū	7 006	Dalīta
		Tiešais atbalsts	39 114	Dalīta
		Lauku attīstība	8 738	Dalīta
		Pirmspievienošanās pasākumi	254	Decentralizēta
		Citi	– 31	Dalīta
		55 209		
7.	Vide	Administratīvie izdevumi	87	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	269	Centralizēta tieša/ centralizēta netieša
		356		
11.	Jūrlietas un zivsaimniecība	Administratīvie izdevumi	39	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	553	Centralizēta/dalīta
		592		
17.	Veselība un patērētāju aizsardzība	Administratīvie izdevumi	111	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	416	Centralizēta tieša/ centralizēta netieša
		526		
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			366	
Pamatdarbības izdevumi kopā (no tiem):			56 318	
- avansi			518	
- starpposma/galīgie maksājumi			55 800	
Gada maksājumi kopā			56 684	
Gada saistības kopā			62 165	

⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzija aprakstīta 9. nodaļā.

Avots: 2009. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.2. Saskaņā ar Līgumu Komisija kopumā atbild par Eiropas Savienības budžeta izpildi. Gandrīz visu lauksaimniecības un lauku attīstības izdevumu pārvaldība ir dalīta, un īstenošanas uzdevumi ir deleģēti dalībvalstīm. Citās jomās budžeta apropriācijas izlieto tiešā un netiešā Komisijas pārvaldībā, izņemot Eiropas Zivsaimniecības fondu, kuru pārvalda dalīti, pamatojoties uz daudzgaļu programmām.

Politikas grupas īpašās iezīmes**Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”**

3.3. Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ⁽¹⁾, kā noteikts Līgumā, ir celt lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

3.4. Kopējās lauksaimniecības politikas izdevumus finansē no ES budžeta galvenokārt ar divu fondu starpniecību ⁽²⁾: no Eiropas Lauksaimniecības Garantiju fonda (turpmāk – ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus ⁽³⁾, kā būs paskaidrots turpmāk, bet no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) dažādās proporcijās līdzfinansē lauku attīstības programmas.

⁽¹⁾ 39. pants Līgumā par Eiropas Savienības darbību.

⁽²⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu shēmu skolām, ko līdzfinansē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.5. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

- Tiešā atbalsta shēma “Vienotā maksājuma shēma” (VMS), kuru ieviesa, lai atdalītu maksājumus lauksaimniekiem no ražošanas (“atdalīšana”). Lai saņemtu atbalstu no VMS, lauksaimniekiem vispirms jāiegūst “tiesības”⁽⁴⁾, no kurām ikvienas kopā ar hektāru attiecināmas zemes, ko lauksaimnieks deklarējis, dod pamatu VMS maksājumam vismaz līdz 2013. gadam⁽⁵⁾. Shēmas nozīme ir palielinājusies, un 2009. gadā ar to saistītie izdevumi bija 28 806 miljoni EUR.
- Tiešā atbalsta shēma “Vienotā platībmaksājuma shēma” (VPMS), no kuras vienotu summu izmaksā par attiecināmu lauksaimniecības zemes hektāru. VPMS pašlaik piemēro desmit jaunajās dalībvalstīs⁽⁶⁾, un 2009. gadā ar to bija saistīti 3 723 miljoni EUR izdevumu.
- Vēl viena tiešā atbalsta shēma (saistītie maksājumi) ir paredzēta, lai saglabātu ražošanu teritorijās, kurās citādi būtu ražošanas pārtraukšanas risks. Iesaistītās summas kopumā samazinās, jo notiek turpmāka atdalīšana un citu atbalsta shēmu integrēšana VMS, un šie izdevumi bija 6 585 miljoni EUR.
- *Intervence lauksaimniecības tirgū.* Galvenie pasākumi ir intervence, glabāšana rezervēs, eksporta kompensācijas un citi pasākumi, tādi kā īpašs atbalsts par vīnu, augļiem un dārzeņiem, pārtikas programmas (kopumā par 3 988 miljoniem EUR) un Cukura restrukturizācijas fonds (3 018 miljoni EUR).

KOMISIJAS ATBILDES

3.5.

- No Cukura nozares restrukturizācijas fonda veiktie maksājumi tika finansēti no to ražotāju ieguldījumiem, kuriem ir kvota, un tie ir Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) ieņēmumi.

⁽⁴⁾ Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķināja valstu iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos. Saskaņā ar *vēsturisko modeli* katram lauksaimniekam piešķir tiesības, pamatojoties uz vidējo saņemtā atbalsta summu un uz atsaucē periodā – no 2000. līdz 2002. gadam – lauksaimniecībā izmantoto platību. Saskaņā ar *reģionālo modeli* visām reģiona tiesībām ir viena un tā pati vienotā likme, bet lauksaimniekam tiesības piešķir par katru pirmajā pieprasījuma iesniegšanas gadā deklarēto attiecināmo hektāru. *Jauktajā* modelī apvienots vēsturiskais elements ar vienotu likmi, un, ja modelis ir *dinamisks*, vēsturiskā daļa katru gadu samazinās, līdz dominē vienotas likmes sistēma.

⁽⁵⁾ Saskaņā ar 137. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 73/2009 (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.) tiesības uz maksājumiem, kuras lauksaimniekiem piešķirtas līdz 2009. gada 1. janvārim, uzskata par likumīgām un pareizām no 2010. gada 1. janvāra, izņemot gadījumus, kad tiesības piešķirtas, pamatojoties uz pieprasījumiem, kuros ir faktu kļūdas, ja vien nav bijuši attaisnojoši iemesli, kuru dēļ lauksaimnieks kļūdu nevarēja atklāt.

⁽⁶⁾ Bulgārija, Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.6. Lauku attīstības izdevumus līdzfinansē no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un tajos ietverti tēriņi daudziem pasākumiem, piemēram, agrovīdēs shēmām, kompensācijām par lauksaimniecību mazāk labvēlīgos apgabalos, ieguldījumiem lauku saimniecībās un lauku teritoriju infrastruktūrā (8 992 miljoni EUR) ⁽⁷⁾. 2009. gadā saistībā ar tā saukto KLP veselības pārbaudi ⁽⁸⁾ un Eiropas ekonomikas atveseļošanas plānu ⁽⁹⁾ caur lauku attīstības jomu tika novirzīti papildu līdzekļi, lai finansētu tādas prioritātes kā platjoslas interneta infrastruktūra, klimata pārmaiņas, atjaunīgas enerģijas, ūdens apsaimniekošana, bioloģiskā daudzveidība un piena nozares restrukturizēšanu pavadīšie pasākumi. Tomēr 2009. gadā minētajiem pasākumiem nekādu izdevumu nav bijis.

3.7. Saskaņā ar visām ELGF tiešā atbalsta shēmām, uz kurām attiecas Padomes Regula (EK) Nr. 1782/2003 ⁽¹⁰⁾, un dažām ELFLA atbalsta shēmām ES atbalsta saņēmējiem jāievēro "savstarpējās atbilstības" prasības. Šīs prasības saistītas ar vides aizsardzību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību (likumā noteiktās pārvaldības prasības) un lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) ⁽¹¹⁾. ES tiesību aktos noteikts, ka gadījumā, ja tiek konstatēta šo prasību neievērošana, visai tiešo maksājumu summai, kas izmaksāta saskaņā ar konstatējuma kalendārā gadā iesniegto pieprasījumu, piemēro samazinājumu vai maksājumu nepiešķir ⁽¹²⁾. Pārbaudes, ko Palāta veica maksājumiem lauksaimniekiem, ietver tikai dažas savstarpējās atbilstības prasības (sk. 3.17. punkta trešo ievilkumu). Kad pārkāpumus atklāj, tos klasificē kā skaitļos neizsakāmas kļūdas, līdz ar to neiekļauj kļūdu īpatsvara aprēķināšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.6. Dalībvalstis sāka ieviest "veselības pārbaudes" jomā un Eiropas Ekonomikas atveseļošanas plānā noteiktās jaunās prioritātes jau 2009. gadā, taču izdevumus Komisijai tās deklarēja tikai par stāvokli 2009. gada beigās, jo programmas pārmaiņas iepriekš nebija apstiprinātas.

Skaitlis (8 992 miljoni euro) attiecas uz maksājumu apropriācijām 05 04. un 05 05. nodaļā un ietver:

- operatīvo tehnisko palīdzību,
- ģenētisko resursu pasākumus,
- atmaksājumus no iepriekšējām Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) programmām (ES15),
- pirmspievienošanās instrumentus (SAPARD), kas nav daļa no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), bet faktiski ir atsevišķā budžeta pozīcijā, kā arī citā finanšu plāna pozīcijā.

⁽⁷⁾ Šo summu veido izdevumi iepriekšējam programmu posmam, kā arī pirmspievienošanās instrumentiem.

⁽⁸⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 74/2009 (OV L 30, 31.1.2009., 100. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 473/2009 (OV L 144, 9.6.2009., 3. lpp.).

⁽¹⁰⁾ OV L 270, 21.10.2003., 1. lpp.

⁽¹¹⁾ Lai gan LLVS standarti, kas minēti Regulas (EK) Nr. 1782/2003 IV pielikumā, attiecas uz visām dalībvalstīm, likumā noteiktās pārvaldības prasības (LNPP), kas minētas III pielikumā, ir obligātas tikai ES 15 dalībvalstīs. ES 10 dalībvalstīm LNPP pakāpeniski tiek ieviestas no 2009. līdz 2013. gadam, bet ES 2 dalībvalstīm – no 2012. līdz 2014. gadam.

⁽¹²⁾ Saskaņā ar 66. un 67. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 796/2004 (OV L 141, 30.4.2004., 18. lpp.) samazinājuma līmenis par LNPP vai LLVS neievērošanu var svārstīties no 1 % līdz 5 % nolaidības gadījumā, bet apzinātas neatbilstības gadījumā atbalsts var tikt arī pilnībā noraidīts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.8. Uz ES platībatkarīgo atbalstu var pretendēt tikai lauksaimnieki. Lauksaimnieks ir persona, kura nodarbojas ar lauksaimniecību. Ar to saprot lauksaimniecības produktu ražošanu, audzēšanu, tostarp ražas novākšanu, slaukšanu, dzīvnieku audzēšanu un to turēšanu lauksaimniecības vajadzībām vai zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) ⁽¹³⁾. Saskaņā ar attiecīgiem ES noteikumiem, ja pieprasījuma iesniedzējs neveic nekādu citu lauksaimniecības darbību, zemes uzturēšana LLVS ir minimālā lauksaimniecības darbība, kas jāveic, lai pieprasījuma iesniedzējs varētu saņemt atbalstu.

3.9. Abu fondu izdevumi tiek veikti ar apmēram 80 valsts vai reģionālu maksājumu aģentūru starpniecību. Pirms šīs aģentūras var prasīt jebkādu izdevumu no ES budžeta, tām jābūt akreditētām, pamatojoties uz Komisijas noteiktajiem kritērijiem. Šīs maksājumu aģentūras veic maksājumus saņēmējiem, bet iepriekš tām pašām vai to pilnvarotajām struktūrām jāpārlicinās par atbalsta pieprasījumu attiecināmību. Maksājumu aģentūru kontus un maksājumus pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (apliecinātājiestādes), kuras par to ziņo Komisijai nākamā gada februārī.

Politikas jomas “Vide”, “Zivsaimniecība un jūrlietas” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”

3.10. Savienības politikai *vides jomā* jāveicina vides un cilvēku veselības aizsardzība un kvalitātes uzlabošana, kā arī dabas resursu racionāla izmantošana, tostarp starptautiskā līmenī. Finanšu instruments vides jomā (*LIFE*) ⁽¹⁴⁾ ir svarīgākais instruments, ko izmanto, lai finansētu ES ieguldījumu projektos, kurus dalībvalstis īsteno dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, kā arī vides politikā, pārvaldībā, informācijai un komunikācijai.

3.11. Eiropas Zivsaimniecības fonds ⁽¹⁵⁾ ir galvenais instruments *jūrlietu un zivsaimniecības politikas jomā*. Kopējai zivsaimniecības politikai ir tādi paši mērķi kā kopējai lauksaimniecības politikai (sk. 3.3. punktu).

3.12. *Veselības un patērētāju aizsardzības jomā* ES atbalsta, no vienas puses, cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzību un, no otras puses, patērētāju labklājību.

KOMISIJAS ATBILDES

3.9. *Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 885/2006 5. pantu sertifikācijas struktūra vienreiz gadā veic ne tikai maksājumu aģentūru gada pārskatu, bet arī iekšējās kontroles procedūru pārbaudi un sertifikāciju.*

⁽¹³⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 1782/2003 1. pantu un 2. panta a) un c) apakšpunktu.

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 614/2007 (OV L 149, 9.6.2007., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments (ZVFI) jaunajā programmu posmā (2007.–2013. g.) ir aizstāts ar EZF – Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Avansi un starpposma/galīgie maksājumi

3.13. ELGF izdevumi galvenokārt ir to subsīdiju atmaksas, ko dalībvalstis izmaksājušas lauksaimniekiem un citiem saņēmējiem.

3.14. No ELFLA un EZF avansā izmaksā 7 % no ES ieguldījuma katrā programmā pēc tam, kad programmu ir pieņēmusi Komisija ⁽¹⁶⁾. 2009. gadā no ELFLA izmaksāja tikai starpposma maksājumus, bet starp EZF maksājumiem bija arī avansi.

3.15. Starp maksājumiem veselības un patērētāju aizsardzībai avansu nav, dalībvalstīm atlīdzina to deklarētos izdevumus. Vides jomā ir paredzēts priekšfinansējums līdz 40 % no ES ieguldījuma LIFE projektā, kā noteikts dotācijas nolīgumā.

Budžeta izpilde

3.16. ELFLA jomā budžeta apropriācijas 1 650 miljonu EUR apmērā tika atceltas 2009. gada beigās ⁽¹⁷⁾, galvenokārt tāpēc, ka dalībvalstu izdevumi palēninājās saistībā ar grūtībām nodrošināt valsts līdzfinansējumu, bet Rumānijā un Bulgārijā pietrūka pieredzes lauku attīstības programmu īstenošanā ⁽¹⁸⁾.

3.16. 2009. gada beigās notikuši ELFLA budžeta apropriāciju atcelšana 1 650 miljonu apmērā tika veikta arī tāpēc, ka vairākos gadījumos sākotnējā programmu apstiprināšana bija novēlota. Turklāt pārplānošana saskaņā ar "veselības pārbaudēm" un Eiropas Ekonomikas atveseļošanas plānu varēja arī aizkavēt jaunu projektu sākšanu dalībvalstīs, jo tika gaidīta pārskatīto Lauku attīstības programmu pieņemšana.

Revīzijas tvērums un pieeja

3.17. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz revīziju politikas grupā "Lauksaimniecība un lauku attīstība" īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

— pārbaudīja paraugu, kurā bija 241 maksājums,

⁽¹⁶⁾ EZF otra priekšfinansējuma summa (7 %) tika izmaksāta pēc pieprasījuma saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 744/2008 (OV L 202, 31.7.2008., 1. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Budžeta grozījumi nr. 10, ko pieņēma Eiropas Parlaments 2009. gada 16. decembrī.

⁽¹⁸⁾ Budžeta pozīcija 05 04 05 01: 2009. gadā maksājumu kopsumma bija 8 209,4 miljoni EUR. Sākotnējā budžetā pieejamās maksājumu apropriācijas bija 9 135,3 miljoni EUR un vēl 774,9 miljoni EUR bija pārnesti no 2008. gada.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- vērtēja ELGF pārraudzības un kontroles sistēmas atlasītās maksājumu aģentūrās četrās dalībvalstīs, kurās piemēro VPMS (Kiprā, Latvijā, Lietuvā un Slovākijā), un četrās dalībvalstīs, kurās piemēro VMS (Maltā, Grieķijā, Itālijā (Emīlija Romānija) un Spānijā (Basku zemē)). Papildus tam Maltā revīzijā ietvēra tiesību piešķiršanu pēc VMS ieviešanas 2007. gadā. Saistībā ar *lauku attīstības* izdevumiem Palāta pārbaudīja pārraudzības un kontroles sistēmas Austrijā, Vācijā (Bavārijā), Apvienotajā Karalistē (Anglijā), Grieķijā, Čehijas Republikā, Rumānijā, Bulgārijā un Francijā. *Veselības un patērētāju aizsardzības jomā* Palāta revidēja pārraudzības un kontroles sistēmas saistībā ar dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmām,
- attiecībā uz savstarpēju atbilstību, kad Palāta revidēja platīb-atkarīgos maksājumus, tā pārbaudīja tikai LLVS prasības (minimālais augsnes segums, nevēlamas veģetācijas izplātība), kurām pierādījumus var iegūt un secinājumus var izdarīt revīzijas apmeklējuma laikā. Dažas likumā noteiktās pārvaldības prasības (gruntsūdeņu un augsnes aizsardzība pret piesārņojumu, dzīvnieku identifikācija un dzīvnieku labturība) tika pārbaudītas saistībā ar ELFLA maksājumiem. Turklāt saistībā ar IAKS sistēmu revīziju Palāta analizēja, kā valstu līmenī tiek īstenoti LLVS standarti un kādas ir dalībvalstu ieviestās kontroles sistēmas,
- turklāt, lai novērtētu pamatu Komisijas finanšu noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja 60 apliecinātājiestāžu apliecinājumus un ziņojumus, kas attiecās uz 54 maksājumu aģentūrām ⁽¹⁹⁾.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.18. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **3.1. pielikumā**. Palātas aplēses, kas balstītas uz šiem rezultātiem, liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars lauksaimniecības un dabas resursu jomā ir no 2 % līdz 5 %.

3.18. Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars, kurš pēdējo gadu laikā svārstās ap 2 %, apstiprina iepriekšējos gados sniegto vispārējo pozitīvo novērtējumu.

Turklāt risks saistībā ar ES budžetu ir attiecīgi novērsts, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru.

⁽¹⁹⁾ DAS paraugā bija iekļautas 56 maksājumu aģentūras saistībā ar ELGF un septiņas saistībā ar ELFLA. Tomēr par trijām maksājumu aģentūrām (divām ELGF un vienu ELFLA) kompetentās apliecinātājiestādes nebija laikus iesniegušas ne ziņojumus, ne apliecinājumus, un tādējādi nekādas pārbaudes nenotika. Šā iemesla dēļ Komisija nodalīja šo triju maksājumu aģentūru pārskatus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.19. No 241 darījuma, ko revidēja 2009. gadā, kļūdas bija 66 (27 %) ⁽²⁰⁾ darījumos. 42 (64 %) ⁽²¹⁾ no šiem darījumiem bija skaitļos izsakāmas kļūdas, konkrēti – atbilstīguma un precizitātes kļūdas. Dažādi konstatēto kļūdu piemēri sniegti turpmāk tekstā.

Lauksaimniecība un lauku attīstība

3.20. ELGF kļūdas bija 35 (24 %) ⁽²²⁾ no paraugam atlasītajiem 148 darījumiem. 24 (69 %) no šiem darījumiem bija skaitļos izsakāmas kļūdas. Lauku attīstības izdevumos kļūdas bija 25 (31 %) darījumos no paraugam atlasītajiem 80 darījumiem. 16 (64 %) no šiem darījumiem bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

3.21. Palātas konstatēto *atbilstīguma* kļūdu piemēri.

KOMISIJAS ATBILDES

3.20. Komisija norāda, ka lielākā daļa no skaitļos izsakāmām kļūdām ir salīdzinoši mazas naudas izteiksmē un ir galvenokārt saistītas ar nelielām atšķirībām Palātas veiktajā zemes gabalu pārvērtēšanā (sk. 3.22. punktu). Attiecīgā dalībvalsts arī norādīja vairākas kļūdas vēl pirms Palātas veiktās revīzijas.

3.21.

⁽²⁰⁾ 2008. gadā šis rādītājs bija 66 (32 %).

⁽²¹⁾ 2008. gadā šis rādītājs bija 45 (68 %).

⁽²²⁾ Vienam no parauga darījumiem veica atbilstības noskaidrošanas procedūru saskaņā ar 11. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 885/2006 (OV L 171, 23.6.2006., 90. lpp.), tādēļ revīzijas laikā galīgais novērtējums nebija iespējams.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ELGF maksājumu piemēri

VPMS maksājums tika veikts saņēmējam, kuram nebija nekādu pierādījumu par veikto lauksaimniecības darbību. Saņēmējs, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kura piederēja pašvaldībai, iesniedza VPMS pieprasījumu par vairāk nekā 530 hektāriem pļavu un ganību zemes. Revidentiem netika sniegti nekādi pierādījumi par to, ka sabiedrībai būtu tiesības saņemt atbalstu, jo tā veic lauksaimniecības darbību, proti, ražo vai audzē lauksaimniecības produktus, audzē vai tur dzīvniekus lauksaimniecības vajadzībām vai uztur zemi labā lauksaimniecības stāvoklī. Līdz ar to atbalsta maksājums (EUR 30 000) nebija pamatots. Palāta uzskata, ka šis gadījums ir vēl viens piemērs problēmai, uz kuru tā jau norādīja Pārskatā par 2008. finanšu gadu ⁽²³⁾.

VMS maksājumu izmaksāja saņēmējam, kurš nepareizi deklarēja nomātu lietu ganību zemes platību. Tā bija valsts zeme, uz kuru cits lauksaimnieks (iznomātājs) jau bija deklarējis ganišanas tiesības, kuras tam piešķīrusi pašvaldība. Saņēmējs (pensionēts lauksaimnieks), kurš bija atteicies no savas sākotnējās saimniecības, bet bija saglabājis daļu savu tiesību, ar iznomātāju noslēdza divus specifiskus fiktīvus līgumus, lai atbilstu regulas prasībām:

- nomas līgumu par 57 hektāriem iepriekš minētās ganību zemes un
- “atgriešanas” līgumu (“back to back”), ar kuru ganišanas tiesības nodod iznomātājam atpakaļ.

Tomēr pašvaldība nebija piešķīrusi iznomātājam nekādas ganišanas tiesības attiecībā uz minēto zemi. Jebkurā gadījumā jebkāda ganišanas tiesību (visu vai daļas) apakšizīrēšana ir skaidri aizliegta pašvaldības noteikumos.

Tādējādi zeme nebija ne izīrētāja, ne saņēmēja rīcībā. Līdz ar to ES tiesību akti nebija ievēroti ⁽²⁴⁾.

Pēdējais gadījums uzskatāms par skaidru piemērojamās regulas 29. panta noteikumu pārkāpumu. Šajā pantā teikts, ka “maksājumus neizdara saņēmējiem, par kuriem ir konstatēts, ka viņi mākslīgi radījuši nosacījumus, kas vajadzīgi šādu maksājumu saņemšanai, lai gūtu priekšrocības, kas ir pretrunā attiecīgās atbalsta shēmas mērķiem”.

KOMISIJAS ATBILDES

ELGF piemēri

Fiziskajām un juridiskajām personām ir tiesības saņemt Vienotās platībmaksājuma shēmas (SAPS) maksājumus, ja tās īsteno lauksaimniecisko darbību vai lauksaimniecības platību uzturēšanu labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS) ⁽¹⁾. Tādējādi nav nepieciešama īpaša lauksaimnieciskā darbība. Ir pietiekami, ja saņēmējs ievēro LLS.

Šis gadījums neattiecas uz pareizību saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem, bet gan ir saistīts ar ES likumdevēja politisko izvēli “veselības pārbaužu” laikā, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jālemj, vai sniegt tiešos maksājumus tām fiziskajām un juridiskajām personām, kuru uzņēmējdarbības vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana vai kuru lauksaimnieciskā darbība ir nenozīmīga daļa no kopējās uzņēmējdarbības. Šis jautājums tiek tālāk apsvērts saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas reformu laikposmā pēc 2013. gada.

Maksājumu lietā esošie pierādījumi liecina, ka 2008. gada septembrī attiecīgās valsts iestādes uz vietas pārbaudīja pieprasītos zemes gabalus, arī dažus Palātas pārbaudītos zemes gabalus, un noteica maksājumu, pamatojoties uz to platību, kura bija LLS. Komisija 2010. gada maijā apmeklēja šo vietu un apstiprināja, ka šī teritorija, kas saņem maksājumus, ir LLS.

⁽²³⁾ Pārskatā par 2008. finanšu gadu (5.17. punktā) Palāta ziņoja par VPMS maksājumiem neattiecināmiem saņēmējiem, kuri neatbilda lauksaimnieka definīcijai, jo neveica nekādu lauksaimniecības darbību. Šāds gadījums aprakstīts ar piemēru, kurā pašvaldība saņēma VPMS maksājumus par kopējām pļavām, kuras vietējie lauksaimnieki izmantoja par ganībām.

⁽²⁴⁾ Regulas (EK) Nr. 1782/2003 44. panta 1. un 3. punkts.

⁽¹⁾ Sk. Komisijas atbildi uz Palātas 2008. gada pārskata 5.17. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.22. Lielākā daļa skaitļos izsakāmo kļūdu bija *precizitātes kļūdas* (87 % ELGF un 81 % lauku attīstībā), turklāt lielākā daļa precizitātes kļūdu bija saistītas ar pārāk lielas attiecināmās zemes deklarēšanu. Turpmāk minēti citi Palātas konstatēto precizitātes kļūdu piemēri.

ELGF maksājumu piemēri

Divos no 12 kādā dalībvalstī revidētajiem darījumiem maksājumi bija aprēķināti, pamatojoties uz nepareizi noteiktām tiesībām, kuras bija reģistrētas datubāzē, un katrā no gadījumiem noveda pie apmēram 20 % pārmaksājuma.

Citā dalībvalstī kāds VMS maksājums bija aprēķināts, pamatojoties uz lauksaimniekam piešķirto tiesību vidējo vērtību, nevis uz to vidējo tiesību vērtību, ko lauksaimnieks deklarējis savā pieprasījumā, kā tas paredzēts ES tiesību aktos, tādēļ bija veikts pārmaksājums par apmēram 20 %.

3.23. No skaitļos neizsakāmām kļūdām Palāta konstatēja, piemēram, saistībā ar **ELGF** maksājumiem, ka pieprasījumā zemes gabali nebija skaidri identificēti, maksājumi bija veikti pēc tiesību aktos noteikta termiņa un nebija norādīts datums, līdz kuram prasītājiem jānodrošina deklarētā zemes gabala specifisks izmantojums. Saistībā ar **ELFLA** Palāta konstatēja gadījumu, kad nebija pilnībā ievēroti atsevišķi nosacījumi, kas attiecas uz atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai.

Vide, zivsaimniecība un jūrlietas, veselība un patērētāju aizsardzība

3.24. Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomā sešos (46 %) no 13 pārbaudītajiem darījumiem bija kļūdas. Divos (33 %) no šiem darījumiem kļūdas bija izsakāmas skaitļos.

3.25. Attiecībā uz Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentu (ZVFI) Palāta konstatēja gadījumus, kad projekti bija pabeigti pēc attiecināmības perioda.

KOMISIJAS ATBILDES

3.22.

ELGF piemēri

Abos gadījumos valsts iestādes jau pirms Palātas konstatēja, ka maksājumi tiek aprēķināti uz nepareizu tiesību pamata un ka jebkuras pārmaksas ir jāatgūst.

Komisija izsaka nožēlu, ka šādi nepilni maksājumi, kas nerada nekādus zaudējumus ES budžetam, tiek ekstrapolēti uz visiem izdevumiem, palielinot kopējo kļūdu īpatsvaru un radot nepareizu iespaidu, ka kļūdu īpatsvars atspoguļo pārmaksas apjomu.

3.23. Komisija sistemātiski pārbauda tiešā atbalsta atbilstību maksājumu termiņiem un, ja nepieciešams, veic finanšu korekcijas. Pārējās minētās kļūdas ir formālas, un tām nav finansiālu seku.

3.24. Lemjot par maksājumiem, ko dalībvalstis saņem saskaņā ar dalīto pārvaldību, Komisija nebija informēta par Palātas konstatētajām iespējamām kļūdām, kuras bija pieļautas galasaņēmēja līmenī. Tomēr Komisija ir ieviesusi kontroles vidi, lai pārbaudītu, vai dalībvalstīs pārvaldes un kontroles sistēmas darbojas efektīvi šādu kļūdu novēršanā.

Attiecībā uz vienu darījumu jūrlietu un zivsaimniecības jomā Komisijas aprēķinātajam starpposma maksājumam bija pareizi piemēroti attiecīgie šādu maksājumu aprēķina noteikumi, kas ir paredzēti Padomes Regulas (EK) Nr. 1198/2006 76. pantā, saskaņā ar kuru Komisijai nav atļauts pēc savas izvēles lietot citu aprēķina metodi.

3.25. Komisija atskaita konstatētās neattiecināmās summas no turpmākiem izdevumu pieprasījumiem (ja tādi vēl iesniedzami). Tas tiek darīts ne vēlāk kā pirms programmas pabeigšanas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Piemērs

Valsts iestādes atlīdzināja izdevumus, kuri radās deviņus mēnešus pēc termiņa, kas bija noteikts zvejas kuģa būvei. Ievērojot tiesību aktus, šie izdevumi nebija attiecināmi, jo tikai *force majeure* gadījumos projekta termiņu var pagarināt.

3.26. Palāta konstatēja arī skaitļos neizsakāmas kļūdas.

Piemēri

ZVFI. Galasaņēmējs deklarēja, cita starpā, izdevumus par saviem darbiniekiem un iekārtām, un šīs izmaksas bija aprēķinātas, pamatojoties uz pārdošanas cenām, nevis uz projekta īstenošanas faktiskajam izmaksām. Tā kā saņēmēja faktiskās izmaksas nevarēja noskaidrot, šī ir klasificēta kā skaitļos neizsakāma kļūda.

ĢD SANCO. Palāta konstatēja, ka maksājumā par pretsmēķēšanas kampaņas TV reklāmu pārraidīšanu Komisija nebija pienācīgi pārbaudījusi, vai visi samaksātie pakalpojumi patiešām ir sniegti.

KOMISIJAS ATBILDES

Piemērs

Slēdzot grāmatvedības kontus, Komisija veiks visus atbilstīgos pasākumus, lai no galīgo izdevumu deklarācijas un galīgā maksājuma pieprasījuma atskaitītu neattiecināmo summu.

3.26.

Piemēri

Zivsaimniecības virzības finansiālais instruments (ZVFI). Slēdzot grāmatvedības kontus, Komisija veiks visus atbilstīgos pasākumus, lai no galīgo izdevumu deklarācijas un galīgā maksājuma pieprasījuma atskaitītu neattiecināmo summu.

Veselības un patērētāju ĢD. Komisijas dienesti veica noteiktu skaitu pārbaudi, kas nodrošināja pierādījumus par to, ka televīzijas reklāmas tika pārraidītas. Nākotnē tiks veikta papildu kontrole.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

3.27. Galvenā kontroles sistēma darījumu pareizības nodrošināšanai ir integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ⁽²⁵⁾.

3.28. Katrā dalībvalstī IAKS ietilpst datubāzes par saimniecībām, pieprasījumiem, lauksaimniecības zemes gabaliem, tajās dalībvalstīs, kur maksājumi joprojām ir saistīti ar dzīvnieku skaitu, – dzīvnieku datubāzes, kā arī tiesību reģistrs tajās dalībvalstīs, kuras īsteno VMS. Sistēma paredz vairākus attiecināmības pārbaudes mehānismus: visu atbalsta pieprasījumu administratīvo pārbaudi, sasaistu pārbaudes ar datubāzēm, lai novērstu dubultus pieprasījumus par to pašu zemi un/vai dzīvniekiem, un vismaz 5 % pārbaudes saimniecībās uz vietas, kas jāveic maksājumu aģentūrām.

⁽²⁵⁾ Regulas (EK) Nr. 73/2009 un (EK) Nr. 796/2004.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.29. IAKS aptver VMS, VPMS un visas ar platību saistītās atbalsta shēmas, kā arī shēmas, kas paredz piemaksas par dzīvniekiem. Attiecībā uz ELFLA un jo īpaši agrovidi un mazāk labvēlīgiem apgabaliem dažus pamatelementus, piemēram, platību un dzīvnieku skaitu, aptver IAKS, bet citus – īpaši izstrādāti kontroles mehānismi ⁽²⁶⁾.

3.30. Palāta vērtēja astoņas IAKS sistēmas saistībā ar ELGV un astoņas īpašas kontroles sistēmas saistībā ar ELFLA (sk. 3.17. punktu).

3.31. Palātas revīzija aptvēra gan atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem, gan sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Pārbaudīja šādus elementus:

- I) administratīvās procedūras un kontroles mehānismus pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāti;
- II) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;
- III) sistēmas savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai.

3.32. Lai gan IAKS sistēma kopumā ir pareizi izveidota, Palātas ikgadējās IAKS sistēmu revīzijas, kas veiktas pēdējos gados, liecina, ka IAKS efektivitāti negatīvi ietekmē tas, ka datubāzēs nav precīzu datu, sasaistu pārbaudes ir nepilnīgas un noviržu pārbaudes ir nepilnīgas vai nepareizas. Par 2006.–2008. finanšu gadu Palāta veica IAKS sistēmu revīzijas saistībā ar VMS un VPMS 20 maksājumu aģentūrās 17 dalībvalstīs un rezultātus paziņoja savos gada pārskatos. Vienas maksājumu aģentūras IAKS novērtēja kā efektīvu, 12 atzina par daļēji efektīvām, bet septiņās tika konstatētas būtiskas nepilnības, kuru dēļ Palāta secināja, ka sistēmas nav efektīvas.

⁽²⁶⁾ Komisijas 2006. gada 7. decembra Regula (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 368, 23.12.2006., 74. lpp.).

KOMISIJAS ATBILDES

3.31.

III) Komisija atgādina, ka savstarpējās atbilstības kritēriju ievērošana, kas jānodrošina lauksaimniekiem, nav atbilstības kritērijs un ka tāpēc šo kritēriju kontrole neattiecas uz veikto darījumu likumību un pareizību. Lauksaimniekiem, kas neievēro šos kritērijus, ir tiesības saņemt maksājumus, bet viņiem piemēro soda sankcijas atkarībā no konstatētās neatbilstības nopietnības, apjoma, ilguma un atkārtošanās, kā arī attiecīgā saņēmēja nolaidības vai nodoma.

3.32.–3.33. Komisija uzskata, ka saskaņā ar Palātas atzinumu, kas ietverts gada pārskatos laikposmā kopš 2005. gada, Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), ja to atbilstīgi piemēro, kopumā ir efektīva kontroles sistēma kļūdu vai nepareizu izdevumu riska ierobežošanai.

IAKS efektivitāti un pastāvīgu pilnveidi apstiprina to atbilstības revīziju rezultāti, kuras Komisija ir veikusi pēdējo gadu laikā visās dalībvalstīs, izņemot Luksemburgu, kā arī zema kļūdu īpatsvars, ko parāda kontroles statistika, kuru Komisija saņem no dalībvalstīm un kuru ir pārbaudījusi un apstiprinājusi sertifikācijas struktūra. Zemais kļūdu īpatsvars atbilst arī Palātas 2008. gada pārskatā iekļautajam rādītājam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.33. Attiecībā uz 2009. gadā veikto revīziju astoņās maksājumu aģentūrās Palāta konstatēja, ka sistēmas efektīvi nodrošina maksājumu pareizību tikai vienā aģentūrā, daļēji efektīvas tās ir četrās aģentūrās, bet atlikušajās trīs aģentūrās (Grieķijā, Kiprā un Maltā) tās ir neefektīvas.

3.34. Attiecībā uz astoņām lauku attīstības jomā revidētajām pārraudzības un kontroles sistēmām Palāta konstatēja, ka no tām trīs ieviestās kontroles sistēmas bija efektīvas, bet piecas tikai daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

3.35. Turpmākajos punktos izklāstīti Palātas galvenie revīzijas konstatējumi. Darījumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **3.2. pielikumā**.

I) Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte

3.36. Administratīvi jāpārbauda visi iesniegumi atbalsta saņemšanai un maksājumu pieprasījumi, un pārbaudēs jāietver visi elementi, kurus var un kurus ir lietderīgi administratīvi pārbaudīt ⁽²⁷⁾. Administratīvajās pārbaudēs, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, ietver sasaistu pārbaudes, cita starpā, ar IAKS datubāzēm. Palāta revīzijā pārbaudīja, vai datubāzes bija pilnīgas un uzticamas, un to, vai gadījumos, kad konstatētas novirzes, tika veiktas pienācīgas pārbaudes un koriģējošas darbības. Turpmāk izklāstītas svarīgākās sistēmu nepilnības.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija konstatēja, ka 2008. pieprasījumu gadā Bulgārijā un Rumānijā IAKS bija nozīmīgas nepilnības. Tāpēc šīs divas dalībvalstis izstrādāja rīcības plānus 2009. gadam, un Komisija ir cieši sekojusi to izpildei.

Citās dalībvalstīs IAKS ir mazāk nozīmīgas nepilnības, kuru dēļ sistēmas neklūst neefektīvas, bet ir tikai uzlabojamas un kuru novēršanai dalībvalstis jau ir veikušas vai pašlaik veic darbības.

Saistībā ar visām nepilnībām tiek veiktas tālākas darbības, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras, kas nodrošina, ka risks saistībā ar ES budžetu ir atbilstīgi novērsts.

3.34. Bulgārijā un Rumānijā lauku attīstības uzraudzības un kontroles sistēmu trūkumus rada IAKS nepilnības, saistībā ar kurām Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2009. gada darbības pārskatā ir iekļauta atruna.

Citās dalībvalstīs, kurās Komisija 2009. gadā veica revīziju, kontroles sistēma tika atzīta par efektīvu. Tomēr tālāk norādītajās jomās pastāv iespēja veikt uzlabojumus:

- to vispārējo norādījumu ievērošana, kuri iekļauti darba dokumentā par agrovides saistībām un to pārbaudāmību un nosaka, ka vienlaikus ir jālieto vairāki kontroles rīki,
- tālāku darbību nepieciešamība, lai nodrošinātu vienkāršus un skaidrus atbilstības kritērijus un lai skaidri un nepārprotami informētu saņēmējus par viņu pienākumiem,
- vispusīgas administratīvās kontroles piemērošana, jo īpaši attiecībā uz agrovides pasākumiem,
- kontroles ziņojumu kvalitātes uzlabošana, lai nodrošinātu veiktās kontroles labāku izsekojamību un skaidrus secinājumus.

⁽²⁷⁾ Regulas (EK) Nr. 1975/2006 11. pants un Regulas (EK) Nr. 796/2004 24. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ELGF

3.37. Zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS) ir datubāze, kurā reģistrēta visa dalībvalsts lauksaimniecības zeme (bāzes zemes gabali). Palāta konstatēja būtiskas ZGIS nepilnības trijās dalībvalstīs, un šīs nepilnības nopietni ietekmē administratīvo sasaistu pārbaudi, kā aprakstīts nākamajā izvērtējumā.

Piemēri

ZGIS-ĢIS tehnoloģija kļuva obligāta 2005. gadā. Grieķijā līdz 2008. pieprasījumu gadam un to ietverot ZGIS-ĢIS nebija nekādas grafiskas informācijas (ortofotogrāfiju), kas attēlotu reģistrēto bāzes zemes gabalu faktisko attiecīgā platību. ZGIS-ĢIS vēl 2009. gada decembrī nedarbojās tā, lai ļautu veikt vajadzīgās sasaistu pārbaudes.

Lietuvā Palāta konstatēja, ka iestādes nebija izslēgušas neattiecināmās daļas ar kopējo platību 13 700 ha no zemes gabalu attiecīgās platības, kas ZGIS bija reģistrēta kā 100 % attiecīgā.

Kiprā 2008. gadā uzņēma un analizēja jaunas ortofotogrāfijas. Analīzē izrādījās, ka vairāk nekā 39 000 bāzes zemes gabalu ir izmaiņas zemes izmantošanā, un rezultātā VPMS atbalstam attiecīgā platība bija samazinājusies vairāk nekā par 7 000 ha (t. i., 5 % no lauksaimniecībā izmantojamām platībām). Lai gan bija pieejama atjaunināta informācija, Kipras iestādes nolēma maksājumus par 2008. pieprasījumu gadu balstīt uz novecojušajām 2003. gada ortofotogrāfijām.

KOMISIJAS ATBILDES

3.37. Kopumā dalībvalstīs Zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) kvalitāte pastāvīgi uzlabojas, kā tas arī ir parādīts Komisijas atbildē uz Palātas piemēriem, kas atrodami tālāk tekstā. Turklāt, sākot ar 2010. pieprasījumu gadu, dalībvalstīs ir pienākums vienreiz gadā veikt Zemes gabalu identifikācijas sistēmas/Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (ZGIS-ĢIS) kvalitātes novērtējumu saskaņā ar iepriekš noteiktām procedūrām un sniegt ziņojumu par rezultātiem un darbībām, kas, ja nepieciešams, paredzētas situācijas uzlabošanai.

Komisija atzīst, ka 2008. pieprasījumu gadā bija problēmas ar Grieķijas IAKS. Tomēr iepriekšējais finanšu risks ir novērsts ar atbilstības pārbaudes procedūru, kuru izmantojot līdz šim aptuveni 866 miljoni EUR ir tikuši vai tiek izslēgti no ES finansējuma.

Saskaņā ar rīcības plānu ZGIS-ĢIS bija pieejama 2008. gada 31. decembrī un tās izvērtēšana notika pirms 2009. pieprasījumu gada sākuma. 2009. gadā problēmu izraisīja novēlota lauksaimnieku veiktā zemes gabalu pārveidošana ciparu formātā, un ir veikti pasākumi, lai labotu pagaidu situāciju, nosakot beigu termiņu datu pārveidošanai ciparu formātā.

Komisija, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru, veic tālākus pasākumus saistībā ar nepilnībām, kuras ir bijušas Lietuvas ZGIS-ĢIS kopš 2005. gada. Tomēr Lietuvas iestādes ir informējušas Komisiju, ka 2009. gada decembrī ZGIS-ĢIS ir ieviesti korektīvi pasākumi.

Nepilnības Kipras ZGIS-ĢIS ir bijušas Komisijas uzmanības lokā kopš 2005. gada. Misiju ietekmē Kipra ir veikusi korektīvu darbību, un kopš 2009. gada sistēma ir uzskatāma par efektīvu. Saistībā ar šo situāciju tiek veikti tālāki pasākumi saskaņā ar atbilstības pārbaudes procedūru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.38. Palāta konstatēja arī to, ka divās dalībvalstīs (Itālijā, Spānijā) nebija izmantotas visjaunākās pieejamās ortofotogrāfijas, lai atzīmētu attiecināmās platības maksājumu aprēķināšanai.

Piemēri

Itālijā (Emīlijā Romāņjā) un Spānijā (Basku zemē) attiecināmības likme liesai ganību zemei nebalstās uz jaunāko pieejamo informāciju (ortofotogrāfijām vai pārbaudi uz vietas), bet uz lauksaimnieka pieprasījumu pirms VMS ieviešanas. Pārbaudītajos gadījumos gan itāļu, gan spāņu lauksaimniekiem bija atļauts prasīt augstāku vēsturisko attiecināmības likmi par liesu ganību zemi, kurai, spriežot pēc jaunākajām ortofotogrāfijām, būtu ievērojami zemāka likme. Atšķirības ir novedušas pie tā, ka tiek piešķirts ievērojami lielāks atbalsts nekā faktiski attiecināmā platība.

3.39. Vairākās dalībvalstīs (Kiprā, Grieķijā, Itālijā, Slovākijā un Lietuvā) Palāta konstatēja, ka pieprasījumu datubāze neļauj konstatēt ne to, kādas izmaiņas vai kādi labojumi veikti, ne to, kad tas darīts. Tā kā nav uzticamas revīzijas izsekojamības, Palāta nevar novērtēt, vai ES sodi piemēroti pareizi.

Piemērs

Grieķijā lielāko daļu administratīvo sasaistu pārbaužu un vajadzīgos pieprasījumu datu labojumus veic tā, ka nepaliek nekāda revīzijas izsekojamība, un līdz ar to sodi netiek piemēroti. Kiprā informācija par pieprasījumu grozījumu datumiem un saturu bija pretrunīga – informācija datubāzē atšķīrās no tās, kas bija iesniegta papīra formātā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.38. Jāuzsver, ka ir nepieciešams nozīmīgs darbs, pirms jaunās ortofotogrāfijas var tikt uzskatītas par ieviestām sistēmā. Pirms efektīvi izmantot pārbaudēs, tās ir jāpārstrādā, jāpārvērš ciparu formātā un jāpārbauda rezultātu kvalitāte. Šis process prasa laiku. Tomēr Komisija uzskata, ka būtu noderīgi, ja dalībvalstis nodrošinātu ortofotogrāfiju pieejamību lauksaimniekiem pieprasījumu procesa sākuma posmā un kontrolētājiem pārbaudēm uz vietas.

Dalībvalstīm ir pienākums atgūt iepriekšējo gadu summas, ja atjauninātu ortofotogrāfiju dēļ tiek konstatēta pārdeklarācija. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav pietiekami aktīva, aizsargājot ES budžetu, tā veic tālākus pasākumus saskaņā ar atbilstības pārbaudes procedūru.

Itālija pašlaik veic pilnīgu ZGIS atjaunināšanu. Tas nozīmē, ka jaunās ortofotogrāfijas aptvers visu valsti, ka šos attēlus atjauninās reizi trīs gados un ka sistemātiski tiks veikta atsauces zemes gabalu novērtēšana, t.sk., ja nepieciešams, apmeklējot vietas. Pašlaik tiek atgūtas summas saistībā ar pārdeklarāciju, kas konstatēta pēc atjaunināšanas. Komisija uzskata, ka šī pieeja ir nozīmīgs sasniegums.

Kas attiecas uz Spāniju, Palāta izvērtēja vēl neapstrādātos attēlus. Šie attēli bija pieejami lauksaimniekiem 2008. gada prasību iesniegšanai.

Komisija aktīvi uzrauga veiktos pasākumus, lai novērstu iepriekšējo pārdeklarāciju.

3.39. Attiecībā uz Kipru, Grieķiju un Slovākiju sertifikācijas struktūru ziņojumos par 2009. finanšu gadu tika iekļauti konstatējumi, kas bija līdzīgi Palātas konstatējumiem, un visos trijos gadījumos maksājumu aģentūras sniedza atbildi, ka ir veikti pasākumi, lai novērstu problēmas.

Dalībvalstīm Lauksaimniecības fondu komitejā ir izteikts atgādinājums nodrošināt pilnīgus auditācijas pierakstus savās IT lietojumprogrammās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.40. Uzticama *tiesību datubāze* ir pareizu VMS maksājumu priekšnoteikums. Dalībvalstīm ir izvirzīta arī prasība ievērot kopējās valsts maksimālās summas gan VMS, gan VPMS. Palāta konstatēja, ka maksimālās summas ir pārsniegtas (Kiprā), lai gan tas nebija ietekmējis ES budžetu, un ka tiesības ir piešķirtas nepareizi (Maltā).

Piemēri

Kad Malta ieviesa VMS 2007. gadā, visiem lauksaimniekiem, kas audzēja lopus vai nodarbojās ar piensaimniecību, piešķīra īpašas tiesības. Tās piešķīra arī tiem lauksaimniekiem, kuriem piederēja attiecināmā zeme (hektāros), un tas ir pretrunā ar ES tiesību aktiem. ES tiesību akti atbrīvoja Maltu no prasības, ka atbalsta pieprasītājam jā saglabā vismaz 50 % no vēsturiskā lopkopības apjoma, lai saņemtu maksājumu uz īpašo tiesību pamata. Īpašo tiesību aktivēšanai Malta nolēma valsts līmenī neizvirzīt nekādas obligātas prasības attiecībā uz minimālo ganāmpulku lielumu. Tādējādi tie lauksaimnieki, kuri pēc VMS ieviešanas ievērojami samazināja savus ganāmpulkus, joprojām bija attiecināmi, un viņiem par šīm īpašajām tiesībām izmaksāja pilnu atbalstu.

Kipra pārsniedza ES VPMS atbalstam noteikto maksimālo apjomu par 1,44 %. Kipras iestādes nepiemēroja proporcionālo samazinājumu. Rezultātā visi individuālie maksājumi bija par 1,44 % lielāki, lai gan to finansēja no valsts, nevis no ES budžeta.

3.41. Attiecībā uz *maksājumu pareizību* Palāta konstatēja būtiskas nepilnības vienā dalībvalstī, kur meža zeme bija deklarēta kā pastāvīgas ganības (Grieķijā). Turklāt Grieķija joprojām pieļauj, ka platība, par kuru pieprasīts atbalsts, pārsniedz ZGIS reģistrētā bāzes zemes gabala attiecināmo platību, piemērojot 5 % pielaides robežu, kas nav paredzēta noteikumos. Par šo novērojumu Palāta jau ziņoja 2005. gadā. Bez tam Palāta konstatēja gadījumus, kad maksājumi saņēmējiem bija veikti pirms jau zināmo noviržu novēršanas (Itālijā) un bez sasaistu pārbaudēm, t. i., nesalīdzinot platību, par kuru pieprasīts atbalsts, ar attiecināmo platību, kas reģistrēta ZGIS (Spānijā). Bija arī gadījumi, kad atbalsts sistemātiski bija rēķināts nepareizi un nepareizi bija piemēroti sodi par kļūdaini deklarētām platībām un par novēlotiem pieprasījumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.40.

Piemēri

Maltā tiek veikta nozīmīga apjoma intensīva dzīvnieku ražošana bez zemes platību izmantošanas. Padome nolēma Maltai noteikt atkāpi attiecībā uz pienākumu uzturēt vismaz 50 % no lauksaimnieciskās darbības, kas tika veikta pirms pārejas uz vienoto maksājumu shēmu (VMS).

Pārskatot 2008. gada pieprasījumus, Kipra risina šo problēmu, lai atgūtu attiecīgās summas.

3.41. Itālijas varas iestādes apstiprina, ka pirms maksājumu veikšanas reģionālās iestādes veic visas administratīvās kontroles, lai pārbaudītu atbilstību, novērstu novirzes un nodrošinātu rezultātu pieejamību lauksaimniekiem. Tomēr gadījumos, kad Komisija ir novērojusi sistēmas trūkumus, kas rada nepamatotus maksājumus, tiek veikta grāmatojumu noskaidrošanas procedūra.

Spānijas varas iestādes apstiprina, ka 2008. pieprasījumu gadā ZGIS-ĢIS tiešām tika izmantota daļai pārbaude, bet, sākot ar 2009. pieprasījumu gadu, šī situācija ir novērsta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Piemēri

Grieķijā par platībām, kas ZGIS reģistrētas kā mežs, pieprasīja atbalstu kā par pastāvīgām ganībām un saņēma VMS maksājumus, lai gan ortofotogrāfijās bija skaidri redzams ievērojams koku un akmeņu blīvums.

Turklāt tika konstatēts, ka Grieķijā regulāri VMS rēķināja nepareizi gadījumos, kad konkrētā platība nebija pietiekama visu lauksaimnieka pieprasīto tiesību maksājumam un kad atšķīrās šo tiesību vienības vērtība. Līdzīgu problēmu atklāja Maltā, kur vienā gadījumā nepareizas aprēķināšanas metodes dēļ bija pārmaksāts par 69 %.

Kiprā 2007. gadā nepiemēroja sodus, kas ES tiesību aktos noteikti par pārāk lielas platības deklarēšanu, bet 2008. gadā šos sodus piemēroja nepareizi.

KOMISIJAS ATBILDES

Piemēri

Komisija atzīst, ka pagātnē ir bijušas problēmas ar Grieķijas IAKS, tomēr, darbību sākot jaunajai ZGIS-ĢIS, risks ar 2009. pieprasījumu gadu ir samazināts. Iepriekšējais finanšu risks ir novērsts ar atbilstības pārbaudes procedūru, kuru izmantojot līdz šim aptuveni 866 miljoni EUR ir tikuši vai tiek izslēgti no ES finansējuma.

Komisija piekrīt Palātas novērojumiem. Grieķijas varas iestādes ir paziņojušas, ka tās atrisinās problēmu. Tomēr šīs problēmas ietekme ir ierobežota. Tas pats ir attiecināms uz Maltas gadījumu, kas ietekmē pavisam 519 lauksaimniekus jeb 203 hektāru lielu platību.

Komisija ir informēta par situāciju 2007. gadā, un Kipra ir novērtējusi tās finanšu ietekmi, pārskatot 2007. gada pieprasījumus. Attiecībā uz 2008. pieprasījumu gadu Kipras varas iestādes ir apstiprinājušas, ka procedūra ir grozīta.

ELFLA

3.42. Administratīvās pārbaudes attiecas uz atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizību un atbalsta piešķiršanai vajadzīgo attiecināmības prasību izpildi⁽²⁸⁾. Šajās pārbaudēs iekļauj saistītu pārbaudes ar datiem, kas jau ir pieejami administrācijai, piemēram, IAKS datubāzēs.

3.43. Revīzijā konstatēja, ka kļūdaini noteikts valūtas maiņas kurss, kuru izmantoja, lai atbalsta summas, kas izmaksātas valūtās (Apvienotajā Karalistē, Čehijas Republikā), konvertētu eiro, un kļūdaini bija aprēķināti arī atbalsta samazinājumi pēc pārbaudēm uz vietas (Vācijā, Bavārijā). Nepilnības tika konstatētas arī tehniskajās pārbaudēs par nitrāta piesārņojuma samazināšanu (Grieķijā) un ne vienmēr tika pilnībā ievērots īpašs attiecināmības nosacījums, proti, lauksaimniecības tehnikas piemērotība apstrādājamajai zemei (Bulgārijā).

3.43. Šo kļūdu finansiālā ietekme vai nu ir jau izlabota izdevumu deklarācijās (Čehija, Apvienotā Karaliste), vai arī saistībā ar to tiek veikta atbilstības pārbaudes procedūra. Turklāt salīdzinājumā ar veiktajiem maksājumiem šīs summas ir vērtējamas kā nenozīmīgas (ievērojami mazākas par 1 %).

Palātas novērojums attiecībā uz Vāciju (Bavārija) neietekmē ES budžetu, jo no ES budžeta izmaksātā atbalsta daļas samazinājums tika pareizi aprēķināts.

Saistībā ar nepilnību, ko Palāta konstatēja Bulgārijā, tiek veikta atbilstības pārbaudes procedūra.

⁽²⁸⁾ Lauku attīstības pasākumiem 2007.–2013. gada programmu posmam detalizētas administratīvo pārbaužu prasības ir noteiktas Regulā (EK) Nr. 1975/2006.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

II) Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas

3.44. Katru gadu dalībvalstīm jāveic pārbaudes uz vietas, aptverot vismaz 5 % no visiem saņēmējiem ⁽²⁹⁾ lielākajai daļai atbalsta shēmu. Revīzijā Palāta galveno uzmanību pievērta tam, cik piemērotas bija riska analīzes procedūras, ar kurām atlasīja pārbaudāmos saņēmējus, skatīja šo pārbaudīto kvalitāti un veikto korekciju pareizību. Palātas revidenti atklāja konkrētas nepilnības pārbaudēs uz vietas.

3.45. Attiecībā uz ELGF Palāta konstatēja gadījumus, kad bija nepareizi piemērotas mērījumu pielāides (Maltā, Itālijā), nepietiekamas kvalitātes un nepilnīga tvēruma pārbaudes uz vietas (Grieķijā).

Piemērs

Grieķijā revīzijā konstatēja, ka pārbaudēs uz vietas ne vienmēr ievēro tiesību aktos noteikto prasību izmērīt vismaz 50 % zemes gabalu, bet pļavas lielākoties nepārbaudīja vai arī pārbaudīja tikai vizuāli. Vairākos gadījumos, ko pārbaudīja Palāta, deklarētie zemes gabali, kurus, spriežot pēc ortofotogrāfijām, klāja krūmi vai meži, nebija iekļauti uz vietas pārbaudīto zemes gabalu paraugā. Turklāt vairākos pārbaudes ziņojumos, kurus analizēja Palāta, uz vietas izmērīto zemes gabalu paziņotās ģeogrāfiskās koordinātes neatbilda zemes gabala digitalizētajam izvietojumam ZGIS-ĢIS (atšķīrās atrašanās vieta, izmantojums, forma un perimetrs).

3.46. Attiecībā uz ELFLA Palāta konstatēja, ka pārbaudes ziņojumi ir neprecīzi un nav izsmelīgi (Vācijā, Bavārijā; Rumānijā), pārbaudīto rezultātu vispārējais novērtējums ir nepilnīgs (Bulgārijā) un nav ievēroti termiņi, kādos Komisijai jāziņo par veiktajām pārbaudēm (Vācijā, Bavārijā; Francijā).

III) Sistēma savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai

3.47. Savstarpējās atbilstības prasībās ietilpst likumā noteiktās pārvaldības prasības (LNPP) un LLVS standarti (sk. 3.7. punktu). Likumā noteiktās pārvaldības prasības ir izklāstītas dažādās ES direktīvās un regulās, bet LLVS standarti ir jādefinē valsts tiesību aktos.

3.45. Maltas varas iestādes apliecina, ka 2008. un 2009. gadā ir veikti korektīvi pasākumi. Itālijas varas iestādes apstiprināja, ka tās ir lietojušas pareizas procedūras, 2009. pieprasījumu gadā piemērojot pielāides.

Piemērs

Komisija atzīst, ka iepriekš ir bijušas problēmas ar Grieķijas IAKS, tomēr, ieviešot jauno ZGIS-ĢIS, risks ar 2009. pieprasījumu gadu ir samazināts. Iepriekšējais finanšu risks ir novērsts ar atbilstības pārbaudes procedūru, kuru izmantojot līdz šim aptuveni 866 miljoni EUR ir tikuši vai tiek izslēgti no ES finansējuma.

3.46. Trūkumi, uz kuriem ir norādījusi Palāta, attiecas uz papildu kontroli, nevis uz galveno kontroli. Kas attiecas uz ziņošanas termiņiem, informācija Komisijai tika nosūtīta pietiekami savlaicīgi, lai to varētu iekļaut Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2009. gada darbības pārskatā.

⁽²⁹⁾ Regulas (EK) Nr. 1975/2006 12. pants un Regulas (EK) Nr. 796/2004 26. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.48. Palāta konstatēja nepilnības definīcijā, ar kuru prasa zemi uzturēt LLVS, un šo nosacījumu pārbaudē.

Piemērs

Itālijā vienas un tās pašas aitas ieskaitīja divreiz (dažādiem lauksaimniekiem), lai ievērotu prasību par minimālā ganāmpulka lielumu.

3.49. Apmeklējumos uz vietas Palāta konstatēja (uz ierobežotas revīzijas pamata – sk. 3.17. punkta trešo ievilkumu) pārkāpumus savstarpējās atbilstības pārbaudēs apmēram 5 % maksājumu, kuriem jāpārbauda savstarpējā atbilstība. Konstatētie pārkāpumi attiecas gan uz likumā noteiktajām pārvaldības prasībām (gruntsūdeņu piesārņojums, dzīvnieku reģistrācija, dzīvnieku labturība, augu aizsardzības līdzekļu nepareiza lietošana), gan uz LLVS (nevēlamas veģetācijas izplatība).

Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām

Vecu parādu piedziņa

3.50. No katra nepamatotā maksājuma, kuru dalībvalsts nav piedzinusi no saņēmēja četru gadu laikā vai astoņos gados, ja bijusi tiesvedība, 50 % būs automātiski jāsedz no valsts budžeta ⁽³⁰⁾ (tā sauktais “pusi uz pusi” noteikums) ⁽³¹⁾. Dalībvalstīm ir pienākums turpināt piedziņas procedūras. 2009. gadā noteikumu “pusi uz pusi” piemēroja ⁽³²⁾, tādējādi nepiedzītās summas no 2000. vai 2004. gada tika noskaidrotas (attiecīgi – astoņus un četrus gadus vecas): 31,4 miljonus EUR iekasēja no dalībvalstīm, bet 20,1 miljonu EUR sedza no ES budžeta.

KOMISIJAS ATBILDES

3.48. Savstarpējās atbilstības revīzijā, ko veica Komisija, ir konstatēti trūkumi laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) standartu definēšanā un kontrolē, un saistībā ar tiem tiek veikta atbilstības pārbaudes procedūra.

Piemērs

Komisija piekrīt Palātai, ka šajā individuālajā gadījumā dzīvnieku turēšanas blīvuma minimālie LLVS standarti netiek ievēroti un ka ir jāpiemēro savstarpējās atbilstības soda sankcija.

3.49. Palātas konstatējumus apstiprina kontroles statistika, ko Komisija ir saņēmusi no dalībvalstīm. Statistika parāda, ka tiek piemērotas soda sankcijas.

3.50. Komisija norāda, ka sakarā ar parādnieka maksātnespēju no ES budžeta tika iztērēts 20,1 miljons EUR un ka šī summa ir neatgūstama pirms 4–8 gadu termiņa beigām.

⁽³⁰⁾ Regula (EK) Nr. 1290/2005.

⁽³¹⁾ Nepamatotos maksājumus, kas radušies valsts iestāžu pieļauto administratīvo kļūdu dēļ, no ES budžeta nefinansē.

⁽³²⁾ Komisijas Lēmums 2009/367/EK (OV L 111, 5.5.2009., 44. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.51. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskatā⁽³³⁾ ziņo, ka līdz 2009. finanšu gada beigām kopumā ir piedzīti 42 % no 1 266 miljoniem EUR, kas 2006. finanšu gada beigās nebija nokārtoti. Saskaņā ar Komisijas datiem 2007.–2009. gadā dalībvalstis piedzina 121 miljonu EUR tieši no saņēmējiem un vēl papildu 411 miljonus EUR Komisija piedzina no dalībvalstīm, piemērojot noteikumu “pusi uz pusi”. Palāta secina, ka tieši no saņēmējiem piedzītais 121 miljons EUR atbilst mazāk nekā 10 % no kopējās piedziņas summas.

Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūra

3.52. Tā kā dalībvalstis un Komisija pārvalda lauksaimniecības izdevumus galvenokārt dalīti, atbalstu izmaksā dalībvalstis, kurām pēc tam šos izmaksātos līdzekļus atlīdzina Komisija⁽³⁴⁾. Izdevumu galīgā atzīšana notiek divu posmu procedūrā, ko sauc par grāmatojumu noskaidrošanu. Šie divi posmi ietver Komisijas ikgadējo finanšu lēmumu un daudzgadu atbilstīguma lēmumus.

Finanšu noskaidrošana 2009. finanšu gadam

3.53. Komisija 2010. gada 30. aprīlī pieņēma trīs finanšu noskaidrošanas lēmumus par ELGF, ELFLA un Lauku attīstības pagaidu instrumenta izdevumiem un noskaidroja visus maksājumu aģentūru kontus, izņemot **3.5. pielikumā** norādītos. Šie lēmumi pamatā balstās uz neatkarīgu revidentu (apliecinātājistāžu) sniegtajiem apliecinājumiem. Palātas veiktajā revīzijā neatklāja izdevumus, kas finanšu noskaidrošanas lēmumos būtu nepareizi noskaidroti.

3.54. Palāta konstatēja nepilnības saistībā ar debitoru kontu ticamību pēdējos trijos gados. Par 2009. finanšu gadu Komisija ir sākusi piemērot finanšu korekcijas 13 maksājumu aģentūrām 10 dalībvalstīs par 14,8 miljoniem EUR, kas ir apmēram 1,43 % no 1 037 miljoniem EUR, kuri bija jāatgūst līdz 2009. finanšu gada beigām.

KOMISIJAS ATBILDES

3.51. Atgūšanas procedūru bieži kavē ilgstoša tiesvedība valstu tiesās, kuras saskaņā ar dalītas pārvaldības principu, kas noteikts Finanšu regulas 53. panta b) punkta 2) apakšpunkta c) punktā un Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktā, ir vienīgi dalībvalstu atbildība. Tāpēc kļūdu gadījumiem tika ieviests jaunais pārbaužu mehānisms, un tā rezultātā no ES budžeta finansējamā summa ir samazināta par 60 %. Komisija uzskata, ka šis rezultāts parāda, ka jaunais mehānisms ir iedarbīgs un efektīvs veids kļūdu novēršanai un ES finanšu interešu aizsardzībai un spēcīgs pamudinājums dalībvalstīm paātrināt atgūšanas procedūras.

3.54. Komisija pārbaužu un grāmatvedības vajadzībām ir ieguvusi pietiekamu informāciju par debitoriem. Komisija piedāvāja labojumus 14,8 miljonu EUR apmērā, pamatojoties uz veikto tās informācijas novērtējumu, kuru sertifikācijas struktūras sniedza savos ziņojumos. Konstatētās finanšu kļūdas labo, izmantojot parastu grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

⁽³³⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskats, 60. lpp.

⁽³⁴⁾ Reizi mēnesī ELGF un reizi ceturksnī ELFLA.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Atbilstīguma noskaidrošana

3.55. Atbilstīguma lēmumus pieņem pēc tam, kad Komisija ir veikusi papildu apstiprinājuma pārbaudes par dalībvalstu deklarētajiem izdevumiem. Šie lēmumi attiecas uz vairākiem gadiem, un to mērķis ir nepieļaut, ka no ES līdzekļiem finansē tādus izdevumus, par kuriem Komisija ir konstatējusi, ka "tie nav veikti saskaņā ar ES tiesību aktiem" ⁽³⁵⁾.

3.56. Iepriekšējos gada pārskatos Palāta kritizēja to, ka finanšu korekcijas iekasē no dalībvalstu iestādēm, nevis no galasaņēmējiem. Turklāt metode, kas paredzēta noteikumos, pēc kādiem aprēķina atbilstīguma pielāgojumus un kā to piemēro Komisija, ietver diezgan daudz vienotās likmes korekciju, bet tas nozīmē, ka tādā veidā atgūtās summas nav tieši saistītas ar nepareizo maksājumu reālo summu. Atbilstīguma noskaidrošanas sistēma nebija mainīta vēl arī 2009. gadā.

3.56. Tas, ko Palāta kritizē atbilstības pārbaudes sistēmā, ir raksturīgs šai sistēmai, un neviena no Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 pieņemšanā iesaistītajām pusēm pret to neiebilda.

Atbilstības pārbaudes ir izveidotas, lai no ES finansējuma izslēgtu izdevumus, kas neatbilst ES tiesību aktiem. Tās nav mehānisms, lai atgūtu nepareizus maksājumus saņēmējiem, kas saskaņā ar dalītas pārvaldības principu ir vienīgi dalībvalstu pienākums.

Ja atbilstības pārbažu rezultātā ir iespējams identificēt nepamatotus saņēmējiem veiktus maksājumus, dalībvalstīm ir jāveic tālākas pret saņēmējiem vērstas atgūšanas darbības. Pat tad, ja nav nepieciešamības atgūt saņēmējiem izmaksātās summas, jo finanšu korekcijas ir piemērojamas tikai nepilnībām dalībvalstu pārvaldes un kontroles sistēmā, nevis nepamatotiem maksājumiem, finanšu korekciju veikšana tomēr ir svarīgs līdzeklis, kā uzlabot dalībvalstu sistēmas un novērst vai konstatēt un atgūt nepareizus maksājumus saņēmējiem.

Finanšu korekcijas nosaka, pamatojoties uz pārkāpuma veidu un tā smagumu, kā arī ES nodarīto finansiālo zaudējumu. Summu aprēķina no faktiskā zaudējuma vai izmantojot ekstrapolāciju. Ja tas nav iespējams, tiek izmantotas vienotas likmes, kurās ietverts valsts kontroles sistēmu nepilnības līmenis, lai atspoguļotu finanšu risku ES. Tāpēc Komisija uzskata, ka starp šāda veida finanšu korekcijām un nepareizu galasaņēmējiem veiktu maksājumu līmeni ir ticama saikne.

Vienotu likmju izmantošanu ir apstiprinājusi Eiropas Savienības Tiesa, atzīstot šādas prakses atbilstību tiesiskajam regulējumam, kas attiecas uz atbilstības darbībām, un pieņēmis Eiropas Parlaments savā 2007. gada budžeta izpildes apstiprinājuma rezolūcijā (§ 83).

Tiesiskais regulējums, kas attiecas uz atbilstības pārbaudes sistēmu, ir palicis nemainīgs, bet Komisija ir rīkojusies, lai uzlabotu tās darbību, tostarp pieņemot jaunas pamatnostādnes par finanšu korekcijām un priekšlikumu par ticamības pastiprināšanu, ko Eiropas Savienības Tiesa minējusi 3.62. punktā.

⁽³⁵⁾ Regulas (EK) Nr. 1290/2005 31. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Dalībvalstu kontroles mehānismu un pārbaūžu rezultātu apstiprināšana

3.57. Pārbaūžu rezultātos, kurus Komisijai iesniedza maksājumu aģentūras, ir vērtēta lauksaimnieku iesniegto pieprasījumu pareizība, un kopš 2007. gada šos rezultātus ir jāpārbauda apliecinātājiestādēm. No otras puses, apliecinātājiestāžu pienākums ir sniegt atzinumu par to, kādā kvalitātē notiek pārbaudes uz vietas, un šim nolūkam ir jāpārbauda paraugs, kurā ir vismaz desmit pārbaudes katrā no turpmāk minētajām četrām grupām: ELGF–IAKS, ELGF–IAKS neaptvertās jomas, ELFLA–IAKS un ELFL–IAKS neaptvertās jomas. Turklāt tām ir arī jāpārbauda un jāapstiprina dalībvalstu pārbaūžu statistika. Lauksaimniecības ģenerāldirektors savā 2009. gada darbības pārskatā norāda, ka pēc apstiprinājuma pārbaudēm, ko veica apliecinātājiestādes, pārbaūžu uz vietas kvalitāti tās lielā mērā (apmēram 90 %) vērtē pozitīvi dažādajās grupās un ka kontroles statistikas precizitāti tās vērtē pozitīvi 70 % no ELGF grupas un tikai 54 % no ELFLA grupas.

3.58. Komisijas pamatnostādnes dod apliecinātājiestādēm iespēju izvēlēties vai nu piedalīties 10 pārbaudēs uz vietas, vai veikt tās atkārtoti. Palātas analizētie apliecinātājiestāžu ziņojumi liecināja, ka tikai sešas no tām veica jaunas pārbaudes, 23 apliecinātājiestādes pārbaudēs bija piedalījušās, bet pārējās savu pieeju nebija norādījušas. Palāta uzskata, ka iepriekšējo pārbaūžu atkārtota veikšana sniegtu labāku pamatu pārbaūžu procedūru kvalitātes novērtēšanai, jo apliecinātājiestādes klātbūtne var ietekmēt vērtējamo inspektoru uzvedību.

KOMISIJAS ATBILDES

3.58. Lai arī Komisija piekrīt, ka, savlaicīgi veicot atkārtotu iepriekšējo pārbaudi, var nodrošināt labāku uz vietas veikto pārbaūžu kvalitātes novērtējumu, tomēr kontroles vidi ir iespējams novērtēt, veicot pārbaudes kopā ar sertifikācijas struktūru. Noteiktos gadījumos var nebūt iespējas savlaicīgi veikt atkārtotu pārbaudi. Šie ierobežojumi ir raksturīgi daudzām ex-post kontrolēm, ko veic ārējie revidenti. Šādās situācijās laba alternatīva ir papildpārbaudes. Šādām pārbaudēm ir papildu labums, jo tās lauksaimniekiem samazina administratīvo slogu.

Analīze, kas veikta par sertifikācijas struktūru ziņojumiem par 2009. finanšu gadu, parāda, ka sertifikācijas struktūras ir veikušas aptuveni 3 700 pārbaūžu. Kad sertifikācijas struktūras veica nepieciešamās pārbaudes:

- aptuveni 25 % gadījumu pārbaudes tika veiktas atkārtoti,
- papildpārbaudes tika veiktas 50 % gadījumu,
- 5 % gadījumu tika izmantotas abas pieejas (noteiktam kopumam tika veiktas atkārtotas pārbaudes, bet citam kopumam papildpārbaudes),
- 20 % gadījumu sertifikācijas struktūras skaidri nenodalīja abas metodes. Tomēr no ziņojumos ietvertajām tabulām ir skaidrs, ka arī šīs struktūras kontrolēja pārbaūžu kvalitāti, izmantojot vismaz vienu no metodēm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.59. Turklāt apliecinātājiestādes ne vienmēr sniedz izvērstu informāciju par atkārtoto pārbaudi rezultātiem. Palāta uzskata, ka šāda informācija noderētu Komisijai, lai tā varētu ticami novērtēt apliecinātājiestāžu darba kvalitāti.

3.60. Palāta norāda, ka vairākām maksājumu aģentūrām apliecinātājiestādes nevarēja apstiprināt kontroles statistikas ticamību vai nu tāpēc, ka ziņojumi bija nepilnīgi, vai arī tāpēc, ka to vispār nebija.

3.61. Komisija 2009. gadā piedāvāja dalībvalstīm iespēju prasīt, lai apliecinātājiestādes atkārtoti pārbaudītu reprezentatīvu pārbaudi paraugu un pārbaudītos, ka šīm pārbaudēm uz vietas ir veiktas pienācīgas pēcpārbaudes. Ja apliecinātājiestāde uz šā pamata spēj apstiprināt dalībvalsts kontroles statistikas precizitāti, tad Komisija pieņems, ka iegūtais kļūdu īpat-svars atspoguļo maksimālo iespējamo risku, t. i., finanšu korekcijas minētajam gadam nekad nevar pārsniegt šo līmeni. Plānots, ka šie noteikumi stāsies spēkā 2010. gadā un attieksies uz turpmākajiem gadiem, sākot no 2011. gada.

Politikas jomas “Vide”, “Zivsaimniecība un jūrlietas” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”

3.62. Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomas pārvalda Komisija, piemērojot īpašas kontroles sistēmas. Revīzijā pārbaudīja iekšējo kontroles sistēmu dzīvnieku slimību apkarošanas programmām⁽³⁶⁾, ko pārvalda Veselības un patērētāju ĢD.

Iekšējās kontroles sistēma dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmām

3.63. Šajā kontekstā pārbaudīja 30 pēc nejausības principa atlasītus maksājumus dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmās. Revīzijā atklājās, ka nav ne sistemātiskas pienākumu nodalīšanas, ne arī skaidras definīcijas vai nošķiruma starp to darbinieku funkcijām un pienākumiem, kuri atbild par pārbaudi ierosināšanu un kuri šīs pārbaudes veic. Tas pats attiecas uz atbildīgajiem par veterinārijas pakalpojumiem un uz finanšu amatpersonām. Turklāt galvenie kontroles mehānismi nav īstenoti, pamatojoties uz periodiski pārskatītu dokumentētu riska analīzi.

KOMISIJAS ATBILDES

3.59. Sertifikācijas struktūrām ir jānodrošina pietiekami detalizēti auditācijas pieraksti par katru veikto pārbaudi. Tomēr Komisija nav sertifikācijas struktūrām noteikusi prasību, ka Komisijai sniegtajā ziņojumā jāiekļauj detalizēta informācija par visām veiktajām pārbaudēm (katru gadu kopā aptuveni par 3 700 pārbaudēm), bet gan paredzējusi prasību, ka tām jānodrošina šis ziņojums par paveikto un vispārēji secinājumi. Sākot ar 2010. finanšu gadu, sertifikācijas struktūrām ir noteikta prasība sniegt detalizētāku informāciju šajā jomā.

3.60. Sertifikācijas struktūras ir atbilstīgi veikušas savus pienākumus, gan sniedzot ziņojumus par paveikto un apkopojot rezultātus, gan norādot gadījumus, kad tas nav bijis iespējams. Par šo jautājumu ir skaidri ziņots Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektora 2009. gada darbības pārskatā, un saistībā ar to tālākas darbības veic Komisija, kura ir noteikusi prasību maksājumu aģentūrām attiecīgajās dalībvalstīs veikt pasākumus, lai turpmāk nodrošinātu savlaicīgu precīzas informācijas iesniegšanu.

3.61. Šā ziņojuma sagatavošanas laikā vairākas dalībvalstis ir norādījušas, ka sertifikācijas struktūrām tiks noteikta prasība veikt nepieciešamo darbu vai arī ka šādas prasības noteikšana tiek apsvērta.

Turklāt Komisija norāda, ka pārbaudi atkārtotu veikšanu nevar attiecināt tikai uz pārbaudēm, kas veiktas uz vietas, bet ka tā jāattiecinā uz visu lietu – no atbalsta pieprasījuma saņemšanas līdz gala maksājuma aprēķināšanai un veikšanai, tostarp jebkuru soda sankciju piemērošanai (neatkarīga pārbaude).

3.63. Amatpersonu pienākumi un funkcijas (finanšu iniciatori un pārbaudītāji, darbību iniciatori un pārbaudītāji) ir noteiktas amata aprakstā. Komisija tālāk skaidros pienākumu sadali starp dažādām amatpersonām. To pierāda arī secīgi ikgadēji lēmumi, kas saistīti ar paredzētajiem ES ieguldījumiem slimību izskaušanas/uzraudzības programmās, kuras attīsta saskaņā ar vajadzībām uz vietas un riskiem, izmantojot likumdošanu (augšējais līmenis ir palielināts/samazināts, atbilstīgie pasākumi ir pieņemti un labāk definēti, ziņošanas prasības ir atjauninātas un precizētas).

⁽³⁶⁾ Budžeta pozīcija Nr. 17 04 01 01.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.64. Dažas svarīgas kontroles procedūras ir atstātas atsevišķu amatpersonu ziņā. Tā kā iekšējās kontroles mehānismi nav standartizēti, pastāv risks, ka svarīgas pārbaudes netiks veiktas. Atbildīgie par veterinārijas pakalpojumiem nav sagatavojuši nevienu standartizētu ziņojumu par darbības programmu īstenošanu, un nav standartizētu sarakstu par veiktajām pārbaudēm. Visbeidzot nedaudzās *ex post* revīzijas nesniedz pienācīgu pārlicību par to, ka maksājumos nav būtisku kļūdu.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU

TICAMĪBA

3.65. Palāta pārskatīja Komisijas vadības apliecinājumus, īpaši Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD, Vides ĢD, Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD un Veselības un patērētāju ĢD ģenerāldirektoru gada darbības pārskatus un deklarācijas. Pārskatīšanas rezultāti ir apkopoti **3.3. pielikumā**.

3.66. Savā gada darbības pārskatā lauksaimniecības ģenerāldirektors secina, ka nav pierādījumu lielām problēmām, kas varētu ietekmēt ģenerāldirektora pārlicību. Atsaucoties uz paša Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD revīzijas rezultātiem un dalībvalstu veiktajās pārbaudēs uz vietas iegūtajiem rezultātiem, viņš secina, ka atlikušais kļūdu īpatsvars tiešajam atbalstam, tirgus intervencei un lauku attīstības pasākumiem ir zem 2 %.

KOMISIJAS ATBILDES

3.64. Lai gan programmas nav pilnībā salīdzināmas (izskaušana salīdzinājumā ar uzraudzību), ir paredzēta maksimāla standartizācija attiecībā uz iekšējo kontroli, ziņošanu un pārbaudēm. Ir jāatgādina, ka finanšu iniciatori un veterinārārsti ir pieredzējuši un viņu darbība tiek uzraudzīta, ievērojot tiešo hierarhiju.

Ievērojot cilvēkresursu nepietiekamību 2009. gadā un prioritātes, kas bija noteiktas saistībā ar Ārkārtas fonda *ex-ante* revīzijām, varēja veikt tikai nelielu *ex-post* revīziju daļu. Tā kā *ex-post* kontrole tiek organizēta vienreiz divos gados, vairāk nekā 35 % no samaksātās summas varētu tikt pārbaudīti *ex-post*. Komisija uzsver, ka visas sastāvdaļas kopā nodrošina pamatotu ticamību (vadības veiktais visas iekšējās kontroles sistēmas novērtējums, revīzijas rezultāti, tālāka darbība saistībā ar iepriekšējā gada atrunu un rīcības plāns iepriekšējo gadu revīzijai un ticamība, ko sniedz citi kredītrīkotāji jauktas turpmākas deleģēšanas gadījumos).

3.66. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta ticamības deklarācija un gada darbības pārskats tiek sagatavots saskaņā ar Komisijas iekšējām pamatnostādņēm un visu to iemeslu dēļ, kuri norādīti Komisijas atbildēs uz 3.67.–3.69. punktu, sniedz finanšu vadības patiesu novērtējumu saistībā ar lauksaimniecības izdevumu pareizību.

Atruna saistībā ar lauku attīstības pasākumiem saskaņā ar 2. asi balstās uz Komisijas pamatnostādņēm, kuras nodrošina, ka ES līmenī katrai ABB darbībai tiek novērtēts būtiskums. Saistībā ar atrunas atcelšanu Grieķijai sk. Komisijas atbildi uz 3.69. punktu.

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2009. gada darbības pārskatā minēts, ka atlikušais kļūdu īpatsvars kopumā lauksaimniecības izdevumiem ir mazāks nekā 2 %, bet Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (ELFLA) tas ir nedaudz lielāks.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.67. Palāta neatbalsta Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta pieeju, kura ierobežo priekšstatu par atlikušo kļūdu līdz novirzēm, kuras konstatētas pārbaudēs uz vietas. Šāda pieeja neņem vērā atlikušās kļūdas no sasaistu pārbaudēm saistībā ar neprecīzām datubāzēm vai noviržu nepienācīgu pēcpārbaudi. Palāta piemēro integrētu revīzijas pieeju, kas atlikušās kļūdas noteikšanai katrā darījumā aptver abus komponentus. Palātas veiktā revīzija ir pierādījusi, ka vairākiem darījumiem administratīvās pārbaudes nav atklājušas kļūdas. Šīs nepilnības administratīvajās pārbaudēs tāpat ir apstiprinājuši Palātas veiktās IAKS sistēmas revīzijas rezultāti. Turklāt revīzijā atklājās, ka par dalībvalstu veikto pārbaudžu uz vietas kvalitāti var gūt tikai daļēju pārliecību.

3.68. Lauksaimniecības ģenerāldirektora gada darbības pārskatā ir atruna saistībā ar IAKS pakļautajiem izdevumiem Bulgārijā un Rumānijā. Lai gan šīs atrunas saskan ar rezultātiem, ko Palāta ieguva 2008. gada sistēmu revīzijā, Palāta atkārtο savu iepriekšējo apsvērumu par to, ka bija priekšlaicīgi atcelt ilgstošo atrunu par IAKS Grieķijā.

3.69. Vides ĢD un Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos ir atrunas, kuras saskan ar Palātas iepriekšējiem konstatējumiem. Lai gan Veselības un patērētāju ĢD ģenerāldirektora gada darbības pārskatā atrunu nav, par kļūdām pārtikas un barības drošuma pasākumos papildus nepietiekamam revīzijas tvērumam būtu jāformulē atruna.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

3.70. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Lauksaimniecība un lauku attīstība" 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos ir būtiskas kļūdas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.67. Dalībvalstīm saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem ir noteikta prasība veikt administratīvo kontroli visiem saņemtajiem atbalsta pieteikumiem. Pēc tam maksājumi ir bez tām kļūdām, kuras ir iespējams konstatēt, izmantojot šādu administratīvo kontroli. Tāpēc Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD) izvēlēta pieeja atlikušo kļūdu īpatsvara noteikšanai pēc pārbaudēm uz vietas, kas noteiktas pēc nejaušības principa, ir konceptuāli pareiza.

Komisija ir informēta, ka administratīvās kontroles vai uz vietas veikto pārbaudžu trūkumi ietver risku, ka kļūdu īpatsvars no dalībvalstīm saņemtajā kontroles statistikā ir novērtēts par zemu. Lai novērstu šo risku, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD kļūdu īpatsvaram piemēroja drošības rezervi 25 % liela pieauguma apmērā.

3.68. Grieķijai noteiktā atruna bija pamatota, jo Komisijai pastāvēja liels reputācijas risks, ko radīja nepietiekama IAKS ieviešana Grieķijā, nevis ES budžetam radītais finanšu risks, kura cēlonis bija nepilnības un kuru vienmēr novērsa ar finanšu korekcijām, ko piemēroja Grieķijai, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru. Pēc tam, kad Grieķija bija izpildījusi savu rīcības plānu, līdz 2008. gada beigām novēršot nepilnības, lielais reputācijas risks vairs nepastāvēja, un tāpēc atrunas atcelšana bija pamatota. Turklāt finanšu risks saistībā ar iepriekšējām nepilnībām ir pietiekami novērsts, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru, saskaņā ar kuru līdz šim no ES finansējuma ir tikuši vai tiek izslēgti aptuveni 866 miljoni EUR.

3.69. Lietojot papildu cilvēkresursus un izmantojot resursus, ko sniedza atsevišķu revīziju deleģēšana ārvalsts ekspertiem, ir veikta vai tiks veikta revīzija nozīmīgai daļai no kopējās 2010. gadā samaksājamās summas. Ex-ante revīzijas tiek veiktas gandrīz 40 % no šīs summas. Papildus tiks veiktas ex-post revīzijas vairāk nekā 35 % no šīs summas. Tā rezultātā tiks panākts ļoti augsts aptveramības līmenis.

3.70. Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars, kurš pēdējo gadu laikā svārstās ap 2 %, apstiprina iepriekšējos gados sniegto vispārējo pozitīvo novērtējumu.

Turklāt risks saistībā ar ES budžetu ir attiecīgi novērsts, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.71. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Lauksaimniecība un lauku attīstība" pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā labākajā gadījumā daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

3.72. Attiecībā uz IAKS Palāta secina, ka vajadzīgi būtiski uzlabojumi, jo īpaši trijās no astoņām revidētajām maksājumu aģentūrām (sk. 3.33. punktu).

3.73. Palāta iesaka novērst konstatētās sistēmu nepilnības. Tādēļ saistībā ar VMS un VPMS pēc iespējas ātrāk ir:

- a) jālikvidē sistēmas nepilnības, kuru dēļ rodas kļūdas saistībā ar neattiecināmu zemi vai pārāk lielu platību deklarēšanu, kā arī nepareizas tiesības. Jo īpaši jāuzlabo ZGIS reģistrēto datu ticamība un pabeigtība (ar jaunākajām ortofotogrāfijām);
- b) jānodrošina, lai visas IAKS datubāzes sniegtu ticamu un pilnīgu revīzijas izsekojamību par visiem veiktajiem grozījumiem;

KOMISIJAS ATBILDES

3.71.–3.72. Komisija uzskata, ka saskaņā ar Palātas atzinumu, kas ietverts gada pārskatos laikposmā kopš 2005. gada, IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma kļūdu vai nepareizu izdevumu riska ierobežošanai, ja to atbilstīgi piemēro (sk. arī Komisijas atbildi uz 3.32. un 3.33. punktu).

Komisija konstatēja, ka 2008. pieprasījumu gadā Bulgārijā un Rumānijā IAKS bija nozīmīgas nepilnības. Tāpēc šīs divas dalībvalstis izstrādāja rīcības plānus 2009. gadam, un Komisija ir cieši sekojusi to izpildei. Tomēr, ievērojot to, ka šo rīcības plānu izpilde ir paredzēta tikai 2011. gadā un jau ir vērojama kavēšanās atsevišķu darbību ieviešanā, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD ģenerāldirektors 2009. gada darbības pārskatā ir noteicis IAKS atrunu Bulgārijā un Rumānijā, pamatojoties uz Komisijas reputācijas risku.

Citās dalībvalstīs IAKS ir mazāk nozīmīgas nepilnības, kuru dēļ sistēmas neklūst neefektīvas, bet ir tikai uzlabojamas un kuru novēršanai dalībvalstis jau ir veikušas vai pašlaik veic darbības.

Saistībā ar visām nepilnībām tiek veiktas tālākas darbības, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras, kas nodrošina, ka risks saistībā ar ES budžetu ir atbilstīgi novērsts.

Atjauninājumi saistībā ar ZGIS ir vienmēr nepieciešami, jo attīstās gan tehniskās iespējas, gan situācija šajā jomā. Turklāt pašlaik dalībvalstīm ir likumisks pienākums vienreiz gadā veikt savas ZGIS kvalitātes novērtējumu. Kvalitātes pārbaudes rezultāti parādīs, vai atjaunināšana ir nepieciešama.

3.73.

- a) Komisija kopā ar dalībvalstīm pastāvīgi strādā pie darbībām, lai uzlabotu ZGIS-GIS esošās informācijas ticamību. Sākot ar 2010. pieprasījumu gadu, dalībvalstīm ir pienākums vienreiz gadā veikt ZGIS-GIS kvalitātes novērtējumu saskaņā ar iepriekš noteiktām procedūrām un sniegt ziņojumu par rezultātiem un darbībām, kas, ja nepieciešams, paredzētas situācija uzlabošanai.
- b) Regulas (EK) Nr. 885/2006 1. pielikumā jau noteikta prasība pēc auditācijas pierakstiem, kas ietilpst akreditācijas kritērijos. Šos kritērijus vienreiz gadā pārbauda sertifikācijas struktūras.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) skaidrāk jāformulē un jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu nevarētu izmaksāt pretendentiem, kuri neizmanto zemi ne lauksaimniecībā, ne arī uztur to LLVS;

- d) jānosaka ES minimālās gada uzturēšanas prasības pļavām, par kurām var prasīt ES tiešo atbalstu.

3.74. Palāta atkārtoti uzsver arī to, ka lauku attīstības jomā vēl vairāk jācenšas vienkāršot noteikumus un nosacījumus.

3.75. Turklāt Palāta uzskata, ka Komisijas pamatnostādnes par to, kas jā dara apliecinātājiestādēm, ir jāpārskata to rakstura, tvēruma un ziņošanas pienākumu aspektā, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu kontroles un pārbaūžu statistikas apstiprināšanu.

KOMISIJAS ATBILDES

- c) Palātas pieminētā problēma ar termina "lauksaimnieks" definīciju ir risināta saistībā ar "veselības pārbaudēm", sniedzot dalībvalstīm iespēju izslēgt no tiešo maksājumu shēmām tās fiziskās vai juridiskās personas, kuru uzņēmējdarbības vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana vai kuru lauksaimnieciskā darbība ir nenozīmīga daļa no kopējās uzņēmējdarbības (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts).

Šis jautājums tiek tālāk apsvērts saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas reformu laikposmā pēc 2013. gada, atceroties, ka ir jāizvairās no sarežģītiem noteikumiem, kas radītu komplicētu kontroles sistēmu, kuras ieviešana būtu dārga un pretrunā ar Komisijas īstenotajiem vienkāršošanas centieniem.

- d) Pašreizējā sistēma nodrošina vienotu tiesisko aktu kopumu, saskaņā ar kuru dalībvalstis ir atbildīgas par uzturēšanas kritēriju noteikšanu atbilstoši LLVS. Tas ļauj ievērot ES lauksaimniecības teritoriju un tradīciju dažādību.

3.74. Laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam Komisija jau ir vienkāršojusi kopējo lauksaimniecības politiku, tostarp lauku attīstību, un to turpinās arī nākotnē. Tomēr šāda tālāka vienkāršošana nebūs pietiekama, lai, neapdraudot politikas mērķus, kļūdu īpatsvaru noteiktās lauku attīstības jomās samazinātu zem Palātas noteiktās 2 % robežas. Tāpēc Komisija ir ierosinājusi, ka pieļaujamais kļūdu īpatsvara risks ELFLA izdevumiem jānosaka robežās no 2 % līdz 5 %. Kļūdu īpatsvara līmenis, kas atrodas minētā intervāla vidusdaļā, ir pieņemams un pamatots. Ja šis līmenis tiek pārsniegts, jāveic papildu darbības, lai samazinātu kļūdu īpatsvaru, piemērojot pastiprinātu kontroli un novēršot galvenos kļūdu cēloņus.

3.75. Komisija uzskata, ka vispārējā struktūra un ziņošanas prasības ir atbilstīgas, jo īpaši kā pamats finanšu pārbaudes lēmuma pieņemšanai (sk. arī 3.54. punktu). Lauksaimniecības fondu komitejas 2010. gada 18. jūnija sanāksmē tika izplatītas pārskatītās pamatnostādnes 2010. finanšu gadam. Pārmaiņas tika veiktas tikai ziņošanas prasības, neskarot darbu, ko veic sertifikācijas struktūras.

Turklāt attiecībā uz darbu, kas saistīts ar kontroles un pārbaūžu statistiku, Komisija nesēn ir ierosinājusi sistēmu, ar kuru dalībvalstis var nostiprināt vispārējo mehānismu, ar kura palīdzību var iegūt pamatotu pārliecību par darījumu likumību un pareizību galasaņēmēju līmenī. Tāpēc sertifikācijas struktūrām jāpaplašina sava darbība, pārsniedzot pašreizējās prasības, un noteiktam izdevumu kopumam jāizveido reprezentatīva izlase no darījumiem, kurus attiecīgā maksājumu aģentūra ir uz vietas pārbaudījusi, un atkārtoti jāveic šie darījumi. Darbs aptvers visu lietu – no atbalsta pieprasījuma saņemšanas līdz gala maksājuma aprēķināšanai un veikšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.76. Visbeidzot, kopā ar attiecīgajām valstu iestādēm efektīvi jārikojas, lai izvairītos no neattiecināmu izdevumu atmaksāšanas zivsaimniecības projektos. Iekšējā kontrolē, kas attiecas uz maksājumiem dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmās dalībvalstīs, skaidri jānošķir pienākumi starp Komisijas dienestiem un jāizstrādā pienācīgas oficiālās kontroles procedūras.

3.77. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopoti **3.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

3.76. Plānošanas periodam 2000.–2006. gads Komisija ir veikusi visas nepieciešamās darbības, lai izlabotu neattiecināmās summas. Slēdzot grāmatvedības kontus, tiks nodrošināts, ka visas neattiecināmās summas tiek atskaitītas no beigu pieprasījuma.

Saskaņā ar EZF kontroles vide ir pastiprināta ar jauniem noteikumiem par sistēmu efektīvu funkcionēšanu, lai novērstu un izlabotu neattiecināmos izdevumus. Komisija veic uzraudzības funkciju, pārbaudot dalībvalstu revīzijas iestāžu veiktā darba uzticamību. Saskaņā ar dalīto pārraudzību atbildība par kontroli uz vietas ir deleģēta dalībvalstīm. Iepriekš minētā kontroles vide nodrošina, ka dalībvalstis ir ieviesušas uzticamas un efektīvas pārvaldības un kontroles sistēmas, lai novērstu un izlabotu neattiecināmos izdevumus.

Turklāt Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts sadarbībā ar citiem struktūrfondu ģenerāldirektorātiem regulāri pieņem norādījumus par kopējas intereses tēmām, lai uzlabotu esošo pārvaldības un kontroles sistēmu efektivitāti.

3.77. Sk. arī Komisijas atbildes 3.4. pielikumā.

3.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

	2009. gads								2008. gads	2007. gads
	ELGF		Lauku attīstība		SANCO, ENV, MARE		Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE										
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	148		80		13		241		204	196
avansi	0		0		0		0		0	0
starpšposma/gaļīgie maksājumi	148		80		13		241		204	196
PĀRBAUŽU REZULTĀTI										
(% un darījumu skaits)										
Darījumi, kuros nav kļūdu	76 %	{113}	69 %	{55}	54 %	{7}	73 %	{175}	68 %	69 %
Darījumi, kuros ir kļūdas	24 %	{35}	31 %	{25}	46 %	{6}	27 %	{66}	32 %	31 %
KĻŪDAINO DARĪJUMU ANALĪZE										
(% un darījumu skaits)										
Analīze pēc kļūdu veida										
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	31 %	{11}	36 %	{9}	67 %	{4}	36 %	{24}	32 %	36 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas,	69 %	{24}	64 %	{16}	33 %	{2}	64 %	{42}	68 %	64 %
tostarp: attiecināmības kļūdas	13 %	{3}	13 %	{2}	100 %	{2}	17 %	{7}	20 %	36 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 %	{0}	6 %	{1}	0 %	{0}	2 %	{1}	2 %	3 %
precizitātes kļūdas	87 %	{21}	81 %	{13}	0 %	{0}	81 %	{34}	78 %	61 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME										
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:										
< 2 %									X	
no 2 % līdz 5 %	X									X
> 5 %										

3.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums – ELGF

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	IAKS pakārtotie izdevumi (milj. EUR)	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un konkrētu rezultātu paziņošana	LLVS / savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Lietuva	VPMS	183,5	2			
Latvija	VPMS	69,5				
Slovākija	VPMS	179,7	1, 2, 4, 5	A, B, C	a	
Kipra	VPMS	24,6	1, 2, 3, 4, 7, 8	A, D		
Itālija (AGREA)	VMS	409,0	6, 7, 9	A	b, c	
Malta	VMS	2,7	3, 4, 5, 7, 10	A		
Grieķija	VMS	2 077,1	2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12	A, E, F, D	b, d	
Spānija (Basku zeme)	VMS	30,0	1, 5, 6, 7, 13			

Apzīmējumi

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Nee efektīvi

- 1 Nav izslēgtas neattiecināmās īpašības/ZGIS norādīta pārāk liela attiecināmā platība.
- 2 Nepietiekama revīzijas izsekojamība.
- 3 Pieprasījuma reģistrācijas procedūra nav pilnīgi uzticama.
- 4 Attiecināmās platības nav atjauninātas ZGIS, pamatojoties uz jaunām ortofotogrāfijām un/vai uz satelītu zīmējumiem (OTS).
- 5 Pamatojoties uz atjaunināto bāzes zemes gabalu informāciju, nav veiktas sasaistu pārbaudes (ar atpakaļejošu iedarbību).
- 6 Grūtības noteikt pastāvīgo ganību un koplietošanas ganību attiecināmo platību.
- 7 Nepareizi piemēroti sodi.
- 8 VPMS maksimālā summa bija pārsniegta par apmēram 1,44 %, un nebija piemērots nekāds samazinājuma koeficients.
- 9 VMS maksājumi ir izdarīti pirms konstatēto noviržu novēršanas.
- 10 Pretēji ES tiesību aktiem īpašās tiesības bija piešķirtas lauksaimniekiem, kuru rīcībā VMS ieviešanas gadā bija attiecināmie hektāri.
- 11 Ievērojami kavējumi ar ZGIS-ĢIS izveidi; tas ietekmē sasaistu pārbaudes kvalitāti.
- 12 Administratīvajās sasaistu pārbaudēs nepamatoti piemērota 5 % pielāide.
- 13 Administratīvajai procedūrai, ar kuru nosaka tiesības, kas atstājamas valsts rezervē, nav juridiska pamata.
- A Mērījumu pielāides ir piemērotas nepareizi/ nav piemērotas.
- B Nav datu par kontroles un pārbaudes ziņojumiem attiecībā uz 2008. pieprasījumu gadu.
- C Vienā un tajā pašā kultūru grupā nav kompensēta pārāk liela un pārāk maza platība.
- D ERP uz vietas veiktajās pārbaudēs atklājās ļoti lielas būtiskas atšķirības.
- E Saņēmēji, kas deklarēja liesu ganību zemi, nav pārbaudīti.
- F Kvalitāte pārbaudēm uz vietas nav pienācīga, tādēļ rezultāti nav ticami.
- a Nepilnīgi/nepietiekami izvērsti pārbaudes ziņojumi par LLVS pārbaudēm.
- b Nepietiekamas valsts LLVS prasības pļavām un liesām ganībām.
- c LLVS pārbaudes veic, izmantojot tikai attālo uzrādi.
- d Savstarpējās atbilstības pārbaudes sankcijas piemērotas nepareizi.

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums – lauku attīstība

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Fonds	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un atsevišķo rezultātu paziņošana	LLVS/ savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Austrija	ELFLA				
Bulgārija	ELFLA				
Čehija	ELFLA				
Vācija (Bavārija)	ELFLA				
Francija	ELFLA				
Grieķija	ELFLA				
Rumānija	SAPARD			—	
AK (Anglija)	ELFLA				

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009. gads	2008. gads	2007. gads

Apzīmējumi

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Neefektīvi
—	Neattiecas (revidēto maksājumu savstarpējo atbilstību nepārbauda)

3.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

Galvenie ģenerāl-direktorāti	Ģenerāldirektora deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
AGRI	Ar atrunām	Nopietnas IAKS nepilnības Bulgārijā un Rumānijā. Izdevumi lauku attīstības pasākumiem saskaņā ar 2. asi (vides un lauku ainavas uzlabošana) 2007.–2013. gada programmu posmā.	Sistēmu revīzijā, ko Palāta veica, lai sagatavotu 2009. gada ticamības deklarāciju (DAS), apstiprinājās, ka IAKS Grieķijā joprojām efektīvi nenodrošina maksājumu pareizību; piem., pļavu attiecināmības likmes, kas reģistrētas ZGIS, nav ticamas (sk. 3.38. punktu), pieprasījumu datubāzē ir būtiskas nepilnības saistībā ar revīzijas izsekojamību (sk. 3.40. punktu) un pārbaudēm uz vietas ne tvērums, ne kvalitāte nav pietiekami (sk. 3.46. punktu). Turklāt Komisija savā 2009. gada darbības pārskatā norāda, ka Grieķijas maksājumu aģentūras ir akreditētas tikai attiecībā uz ELFLA pasākumiem 2010. pieprasījumu gadā. Palāta uzskata, ka šajos apstākļos atrunu Grieķijai nevajadzēja atcelt. Atruna balstās uz kļūdu īpatsvaru, kas konstatēts dalībvalstu 2008. gadā veiktajās pārbaudēs uz vietas. Šis kļūdu īpatsvars dalībvalstīs ir atšķirīgs. Ģenerāldirektors nepaskaidro, kāpēc šī atruna attiecas uz visiem darījumiem, kas veikti Eiropas Savienībā, nevis tikai uz tiem darījumiem, kas veikti dalībvalstīs, kur kļūdu īpatsvars 2008. gadā bija īpaši liels. Tomēr Palāta piekrīt, ka kopumā pārkāpumi ir vairāk iespējami 2. ass darījumos nekā pārējo asu darījumos.	B
ENV	Ar atrunām	Dotāciju saņēmēju deklarēto izdevumu attiecināmība.	Atruna saskan ar Palātas iepriekšējiem konstatējumiem. Jānorāda, ka ĢD ENV sava "kļūdu īpatsvara" aprēķināšanai neizmantoja standarta (uz risku balstītu) metodi.	
MARE	Ar atrunām	Pārvaldības un kontroles sistēmas definētajām darbības programmām un ZVFI pasākumiem (Vācija, AK, Spānija, Francija). To maksājumu attiecināmība, kuri veikti dalībvalstij, lai kompensētu papildizmaksas, kas saistītas ar atsevišķu attālāko reģionu zivsaimniecības produktu pārdošanu.	Atrunas balstās uz ĢD revīzijas darbu. Tās saskan ar Palātas konstatējumiem.	

Galvenie ģenerāl- direktori	Ģenerāldirektora deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
SANCO	Bez atrunām	—	Veselības un patērētāju ĢD uzskata, ka atlikušās kļūdas būtu būtiskas, ja to finansiālā ietekme uz finanšu pārskatiem pārsniegtu 2 % no ĢD gada budžeta. Tomēr vērā būtu jāņem tikai attiecīgā pasākuma budžets (budžeta līdzekļus sadala atbilstoši darbības jomām), kā ir norādījis Budžeta ĢD. Pamatojoties uz ex post 2009. gada pārbaudes rezultātiem un ņemot vērā to, ka atkārtoti konstatēts augsts kļūdu līmenis, kas pārsniedz 6 % būtiskuma sliekšni, būtu jāformulē atruna saistībā ar pārtikas un barības drošuma pasākumiem, kuriem kļūdu īpatsvars bija 6,9 %.	

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka izveidotās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: Ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats sniedz objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar pareizību.
 B: Ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats sniedz daļēji objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar pareizību.
 C: Ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats nesniedz objektīvu finanšu pārvaldības novērtējumu saistībā ar pareizību.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

ĢD	Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
Lauku attīstība				
AGRI	Procentu likmju subsīdijas: esošās procedūras nenodrošina pietiekamu revīzijas izsekojamību, un tāpēc nav iespējams pārbaudīt ES subsīdiju maksājumu pareizību galasaņēmējiem (Francija). (5.15. punkts (*))	Komisijai ir informācija, ka Francija ir ieviesusi jaunu administrācijas sistēmu, kura kopš 2008. gada un turpmāk atvieglo aizdevumu izsekojamību no bankas līdz galasaņēmējam. Apliecinātājiestāde pārbaudīja visus 2009. gada maksājumus bankās, kuras bija piešķirušas samazinātas procentu likmes. Apliecinātājiestāde atzina, ka maksājumi ir pareizi, taču atzīmēja, ka jaunā sistēma joprojām nenodrošina pilnīgu visu to individuālo aizdevumu izsekojamību, uz kuriem attiecas bankas faktūrrēķini. Komisija to pārbaudīja, Francijā veicot īpašas pārbaudes.	2009. gadā joprojām bija grūti konstatēt saikni starp bankas faktūrrēķinu par procentu samazinājuma apjomu, ko banka piešķirusi attiecīgajā periodā, un individuālajiem aizdevumiem galasaņēmējiem.	<i>Pamatojoties uz veikto revīziju, Komisija uzskata, ka auditācijas pierakstiem tiešām ir iespējams izsekot.</i>
Lauku attīstība				
AGRI	Lauku attīstības jomā vēl vairāk jāvienkāršo noteikumi un nosacījumi. (5.66. punkts (**))	Padome un Komisija 2009. gadā veica pasākumus. Sešpadsmit dalībvalstis iesniedza Padomei konkrētus priekšlikumus dažādu kopējās lauksaimniecības politikas aspektu vienkāršošanai. Daži priekšlikumi attiecās uz to tiesību normu un kontroles mehānismu vienkāršošanu, kurus piemēro savstarpējās atbilstības pārbaudēs, un tādējādi tie skāra lauku attīstības jomu. Komisijas dienesti izskatīja priekšlikumus un plānoja 2010. gadā iesniegt Padomei attiecīgus spēkā esošo tiesību normu grozījumus. Savā sanāksmē, kura notika 2009. gada 14.–16. decembrī, Padome atzinīgi novērtēja Komisijas nodomu pārraudzīt vairākus priekšlikumus un aicināja Komisiju iesniegt iecerētos grozījumus un turpināt darbu pie dažādiem pašreizējiem vienkāršošanas projektiem.	2009. veiktie pasākumi liecina, ka uzmanība bija pievērsta vajadzībai vienkāršot atsevišķus noteikumus un nosacījumus, ko piemēro lauku attīstības pasākumiem. Tā kā lauku attīstības izdevumus reglamentē arī valsts tiesību akti, Palāta saskaņā ar Padomes ieteikumu par budžeta izpildes apstiprināšanu 2008. finanšu gadam atgādina, ka vienkāršošana jāpanāk arī valsts līmenī.	<i>Sk. Komisijas atbildi uz 3.74. punktu.</i>

ĢD	Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
IAKS				
AGRI	Grieķija Vairākus gadus Palāta ir izvirzījusi jautājumu par neapmierinošu IAKS ieviešanu Grieķijā. Grieķijā ZGIS ir nepilnīga, un tajā ir kļūdas bāzes zemes gabalu noteikšanā. Turklāt nepilnības tika konstatētas administratīvajās pārbaudēs un pārbaudēs uz vietas. Citas dalībvalstis Tika konstatētas būtiskas sistēmas galveno elementu piemērošanas kļūdas AK (Skotijā), Bulgārijā un Rumānijā. Līdz ar to Palāta uzskata, ka šajās dalībvalstīs IAKS efektīvi nenodrošina maksājumu pareizību. (5.32. punkts (**))	Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2007. gada darbības pārskatā bija atruna par IAKS Grieķijā. 2008. gadā Komisija nolēma, ka, sākot no 2009. gada pieprasījumu procedūras, visi IAKS elementi Grieķijā ir ieviesti un darbojas, tāpēc atrunu var atcelt. Bulgārija un Rumānija ir izstrādājušas rīcības plānus nepilnību novēršanai, ko 2009. gadā apstiprināja Komisija. Komisija uzskata, ka AK konstatētajam trūkumam ir ļoti neliela ietekme uz sistēmu. Komisija pārbauda paziņotos gadījumus, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.	Sistēmu revīzijā, ko Palāta veica, lai sagatavotu 2009. gada ticamības deklarāciju (DAS), apstiprinājās, ka IAKS Grieķijā joprojām efektīvi nenodrošina maksājumu pareizību; proti, ZGIS/GIS Grieķijā joprojām darbojas nepilnīgi, datubāze nenodrošina ticamu revīzijas izsekojamību un ir nepietiekamas kvalitātes vai nepilnīga tvēruma pārbaudes uz vietas. (3.37., 3.39. un 3.45. punkts (**)) Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD veiktajā OPEKEPE aģentūras akreditācijas revīzijā 2009. gadā atklājās nopietnas nepilnības saistībā ar ELGF fonda pārvaldību. (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskats, A.1.3., 29. lpp.) Komisijas un dalībvalstu veikto pasākumu rezultātus vēl nevar novērtēt. Rīcības plānu izpildi paredzēts pabeigt tikai 2011. gadā, un jau tagad dažu pasākumu īstenošana ir aizkavējusies. (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskats) Komisijas un dalībvalstu veikto pasākumu rezultātus vēl nevar novērtēt. Attiecībā uz 2008. pieprasījumu gadu ZGIS nepilnības tika konstatētas Grieķijā, Kiprā, Lietuvā, Itālijā un Spānijā. (3.37. un 3.38. punkts (**)) Palāta atkal konstatēja nepilnības sankciju piemērošanas sistēmā. Palāta iesaka novērst konstatētās sistēmu nepilnības.	Komisija atzīst, ka pagātnē ir bijušas problēmas ar Grieķijas IAKS, tomēr, darbību sākot jaunajai ZGIS-GIS, problēmas ir atrisinātas, jo risks ar 2009. pieprasījumu gadu ir samazināts. Saistībā ar maksājumu aģentūras OPEKEPE akreditācijas revīziju 2009. gadā Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD atklātās nepilnības bija attiecināmas uz ELFLA, nevis ELGF. Maksājumu aģentūrai OPEKEPE akreditācija tika ierobežota un attiecināta tikai uz ELFLA pasākumiem, kuriem ir ieviesta atbilstīga kontroles sistēma un procedūras. Komisija konstatēja, ka 2008. pieprasījumu gadā Bulgārijā un Rumānijā bija nozīmīgas nepilnības. Tāpēc šīs divas dalībvalstis izstrādāja rīcības plānus 2009. gadam, un Komisija ir cieši sekojusi to izpildei. Tomēr, ievērojot to, ka šo rīcības plānu izpilde ir paredzēta tikai 2011. gadā un jau ir vērojama kavēšanās atsevišķu darbību ieviešanā, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD ģenerāldirektors 2009. gada darbības pārskatā ir noteicis IAKS atrunu, pamatojoties uz reputācijas risku. Citās dalībvalstīs IAKS ir mazāk nozīmīgas nepilnības, kuru dēļ sistēmas neklūst neefektīvas, bet ir tikai uzlabojamas un kuru novēršanai dalībvalstis jau ir veikušas vai pašlaik veic darbības. Šīm dalībvalstīm ir izveidots rīcības plāns un iepriekšējos gados konstatētās problēmas ir novērstas, vai arī tās ir panākušas pietiekamu progresu šajā virzienā. Grieķijā, Itālijā, Spānijā un Portugālē nepilnības administratīvajā kontrolē ir daļa no pastāvīgām atbilstības procedūrām.

ĢD	Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
	ZGIS Palāta konstatēja būtiskas ZGIS nepilnības divās dalībvalstīs, un šīs nepilnības nopietni ietekmē administratīvo sasaistu pārbaudžu efektivitāti (BG un AK). Vēl vienā dalībvalstī (ES) neattiecināmas platības (daļēji mežainas un/vai klinšainas kalnu ganības) bija pieņemtas maksājumam, jo bija piemēroti dāsnī koeficienti. (5.36. punkts (**)) Dažās valstīs ZGIS (ĢIS) grafiskajā daļā ir novecojušas aerofotogrāfijas. (5.30. punkta b) un c) apakšpunkts (*)) Palāta konstatēja arī, ka vienā dalībvalstī nav bijusi adekvāta maksājuma ierobežošana, pamatojoties uz ortofotogrāfijām (PL). Administratīvās pārbaudes Nepilnības administratīvajās pārbaudēs tiešajos saistītajos maksājumos tika konstatētas 2007. gada DAS revīzijā Grieķijā, Itālijā, Spānijā un Portugālē: nepareizi ievadīti pieprasījumu dati, vairāku savstarpēji nesaderīgu atbalsta shēmu maksājums par vienu un to pašu zemes gabalu un nepareiza sodu un sankciju piemērošana, kā rezultātā veica pārmaksājumus. (5.27. punkta a) apakšpunkts (*))	Komisija grozīja Regulu (EK) Nr. 1122/2009 (grozījums Regulā (EK) Nr. 146/2010) ar prasību dalībvalstij veikt ikgadējo novērtējumu par savas ZGIS kvalitāti un, ja vajadzīgs, sagatavot rīcības plānu konstatēto nepilnību novēršanai. (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskats, 48. lpp.) Komisija pārbauda paziņotos gadījumus, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras. Komisija pārbauda paziņotos gadījumus, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.		
VMS				
AGRI	Revīzijā atklāja sistemātiskus trūkumus saistībā ar tiesību aprēķināšanu. (5.22.–5.26. punkts (*) un 5.38. punkts (**)) Veicot atkārtotas pārbaudes, Palāta konstatēja vairākas konkrētas kvalitātes nepilnības saistībā ar pārbaudēm uz vietas un atklāja neattiecināmas platības vai zemes gabalus, kurus valsts inspektoriem vajadzēja izslēgt (Grieķija, Itālija, Spānija, Portugāle). (5.28. punkts (*))	Komisija pārbauda paziņotos gadījumus, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.	Palātas revidenti turpina atklāt trūkumus tiesību aprēķināšanā un nepilnības kontroles mehānismos. (3.40., 3.41., 3.44., 3.45. punkts (***))	Komisija uzrauga trūkumus, kas konstatēti grāmatojumu atbilstības noskaidrošanas procedūras kontekstā.

ĢD	Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
LLVS prasības				
AGRI	Palāta konstatēja nepilnības dalībvalstu formu- lētajās lauksaimnieka definīcijās un prasībās par zemes uzturēšanu LLVS, proti, bija saņēmēji, kam saskaņā ar VMS vai VPMS bija izmaksāts atbalsts un kas neko ar attiecīgo zemi nedarīja. (5.49. punkts (**))	Ar Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. pantu ieviesa noteikumu, kuru dalībvalstis var piemērot pēc izvēles, – izslēgt no maksājumu shēmām fizis- kas un juridiskas personas, kuras veic nenozī- mīgu lauksaimniecības darbību. Tomēr, no omas puses, attiecībā uz zemes uzturēšanu Komisija uzskata, ka pašreizējā sistēma sniedz pietiekamas garantijas tam, lai zemi apsaimnie- kotu atbilstoši LLVS (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskats). Tādējādi Komisija neplāno veikt papildu pasākumus šajā jomā.	Palāta iesaka pieņemt stingrākus noteikumus attiecībā uz LLVS un minimālajām [zemes] uzturēšanas prasībām. (3.73. punkta c) un d) apakšpunkts (**))	Sk. Komisijas atbildi uz 3.73. punktu.
ENV	Vides pasākumiem galvenā fonda finansētajos projektos (LIFE projekti) bija iekļauti neattieci- nāmi izdevumi. (5.49. punkts (*))	Vides ĢD izstrādāja rīcības plānu, lai uzlabotu dotāciju saņēmēju deklarēto izdevumu attieci- nāmību 2008. gadā. Papildu rīcības plāns par saņēmēju informētības uzlabošanu un profilak- tiskiem pasākumiem tiks pieņemts 2010. gadā.	Šo rīcības plānu ietekme vēl ir jāvērtē, bet Vides ĢD ir formulējis atrunu par neattiecinā- miem deklarētajiem izdevumiem.	Palāta ir veikusi aplēsi, pamatojoties uz revīzijas ziņojumiem, kas tika izdoti 2009. gadā. Ievērojot centienus samazināt nepadarītos darbus, 2009. gadā tika izdots liels skaits nokavētu ziņojumu, tāpēc automātiski palielinās ziņojumu neapšaubāms kavējums.
	Revīziju pabeigšana vēl joprojām ievērojami kavējās, tomēr 2007. gadā stāvoklis uzlabojās. (5.49. punkts (*))	Vides ĢD norādīja, ka ir centies samazināt kavēšanos.	Vidējā revīzijas ziņojumu kavēšanās ir palieli- nājusies no 191,6 dienām 2006. gadā līdz 230,5 dienām 2009. gadā (tas ir laiks no revī- zijas apmeklējuma līdz revīzijas ziņojuma datumam). Pierādījumi liecina, ka Vides ĢD vēl nav spējis šos trūkumus novērst.	Komisija ir pārliecināta, ka 2010. gadā kavējumi samazināsies (šogad izdotajiem ziņojumiem kavējums bija 116,56 dienas).
MARE	Zivsaimniecības politikas jomā pienācīgu tiesību normu trūkums un nekvalitatīva izde- vumu dokumentācija par zivsaimniecības pārvaldības datu ievākšanu palielina neliku- mīgu maksājumu risku. (5.49. punkts (*))	Komisija norādīja, ka tiesību normas ir pare- dzēts mainīt 2008. gadā. Jaunais juridiskais pamats ietvertu skaidras normas, un tam jāno- vērs problēmas, uz kurām norādīja Palāta.	Regulā (EK) Nr. 1078/2008, kura stājās spēkā 2009. gada 1. janvārī, aprakstīti attiecināmības kritēriji un dokumenti, kas jāiesniedz kopā ar atmaksas pieprasījumiem. Tomēr valstu iestāžu ieviestajās pārvaldības un kontroles sistēmās tika konstatētas nepilnības, un Komisijas revi- denti 2009. gadā joprojām atklāja neattieci- nāmus izdevumus.	Ir taisnība, ka tika atklāti trūkumi saistībā ar valstu datu vākšanas programmu ieviešanu pārvaldes un kontroles sistēmā un ka tika atklāti neattiecināmie izdevumi. Tomēr visas revīzijas saistībā ar šo programmu ieviešanu tika veiktas saskaņā ar iepriek- šējiem tiesību aktiem, kuru darbība beidzās 2008. gada beigās. Revīzijas, kas bija noteiktas jaunajos tiesību aktos, tostarp Komisijas Regulā (EK) Nr. 1078/2008, ir plānotas nākamajā gadā, t. i., pēc atlikušo maksājumu veikšanas par pirmo jauno tiesību aktu ieviešanas gadu.

ĢD	Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
	Saistības, kas izriet no atsevišķiem pārjaunotiem divpusējiem zvejniecības nolīgumiem, nav savlaicīgi segtas, uzņemoties attiecīgās atbildības. (5.49. punkts (*))	Komisija uzskatīja, ka visas budžeta saistības attiecībā uz zvejniecības nolīgumiem var uzņemties tikai pēc juridiskā pamata pieņemšanas (Padomes lēmums un/vai regula).	Komisija pašlaik strādā pie tā, lai ieviestu politiku, kuras mērķis ir ierosināt agrīnu protokolu un nolīgumu pārskatīšanas procedūru, lai budžeta saistības varētu uzņemt pirms juridisko saistību stāšanās spēkā.	Komisija iniciē procedūru protokolu jaunai apspriešanai, cik ātri vien iespējams, pirms to termiņa beigām. Tas arī ir atkarīgs no iesaistīto trešo valstu vēlēšanās savlaicīgi sākt atkārtotas sarunas.
	Saistībā ar Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentu Palāta konstatēja neattiecināmas izmaksas. (5.25. punkts (**))	Komisija ir ieviesusi kontroles stratēģiju un veic <i>ex post</i> revīzijas pasākumus, lai pārbaudītu, vai dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmas darbojas efektīvi, lai novērstu šādas kļūdas.	Būtiskais neattiecināmo izmaksu līmenis, ko 2009. gadā atklāja Komisija, ir pamats atrunām Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD gada darbības pārskatā.	Slēdzot grāmatvedības kontus, Komisija veiks visus atbilstīgos pasākumus, lai no galīgo izdevumu deklarācijas un galīgā maksājuma pieprasījuma atskaitītu visas neattiecināmās summas, ko ir konstatējusi Komisijas revīzija, ārējā revīzija vai kas ir konstatētas citā veidā.
SANCO	Veselības un patērētāju aizsardzības jomā maksājumus par veterinārajiem pasākumiem veica bez visiem vajadzīgajiem apliecinājumiem dokumentiem. (5.49. punkts (*))	Dažiem jauniem līgumiem Komisija ir ieviesusi noteikumu, kas prasa, lai vakcīnu ražotājs pierāda, ka vakcīnas uz konkrēto vietu ir nosūtītas, kā to noteikusi Komisija.	Komisija ir veikusi koriģējošus pasākumus. Šo pasākumu efektivitāte vēl būs jāvērtē.	

(*) ERP Pārskats par 2007. finanšu gadu

(**) ERP Pārskats par 2008. finanšu gadu.

(***) ERP Pārskats par 2009. finanšu gadu.

3.5. PIELIKUMS

MAKSĀJUMU AĢENTŪRU 2009. GADA NOŠĶIRTIE PĀRSKATI

(milj. EUR)

Dalībvalsts	Maksājumu aģentūra	Nošķirtie pārskati ⁽¹⁾		
		ELGF	ELFLA	Lauku attīstības pagaidu instruments
Vācija	Bādene-Virtemberga	428	82	
Vācija	Bavārija StMELF		194	
Vācija	Hesene	222	16	
Vācija	IBH	1	12	
Vācija	Helaba	4	5	
Vācija	Reinzeme-Pfalca		36	
Vācija	Tiringene		73	
Igaunija	PRIA			3
Itālija	AGEA	3 005		
Itālija	Bazilikata (ARBEA)	110	17	
Rumānija	PARDF		565	
Rumānija	PIAA	581		
Spānija	Andalūzija		85	
Spānija	Astūrija		36	
Kopā		4 351	1 121	3

(¹) Pārskati, kurus Komisija neuzskatīja par iespējamu noskaidrot savā 2010. gada 30. aprīļa lēmumā. Katrā dalībvalstī ir savs iemesls, un ir vajadzīga papildu izmeklēšana.

Avots: Komisijas Lēmumi 2010/257/ES, 2010/258/ES un 2010/263/ES (OV L 112, 5.5.2010., OV L 113, 6.5.2010.).

4. NODAĻA

Kohēzija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.16.
Politikas grupas īpašās iezīmes	4.2.–4.14
Revīzijas tvērums un pieeja	4.15.–4.16
Darījumu pareizība	4.17.–4.23
Apsvērumi par sistēmām	4.24.–4.31
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	4.25.–4.29
Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām	4.30.–4.31
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	4.32.–4.33
Secinājumi un ieteikumi	4.34.–4.39

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir aprakstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Kohēzija", kura aptver divas politikas jomas: "04. Nodarbinātība un sociālās lietas" un "13. Reģionālā politika". Galvenā informācija par 2009. gadā veiktajām darbībām un izdevumiem ir apkopota **4.1. tabulā**.

4.1. Komisija norāda, ka 4. un 13. budžeta pozīcija aptver plašāku darbības jomu nekā kohēzijas politika. Tās ietver sociālo dialogu, dzimumu vienlīdzības politiku, pirmspievienošanās palīdzību un darbības dotācijas Eiropas aģentūrām.

4.1. tabula. Kohēzija. Galvenā informācija

miljonos EUR

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2009. gada maksājumi	Budžeta pārvaldības veids
4	Nodarbinātība un sociālās lietas	Administratīvie izdevumi	97	Centralizēta tieša
		Eiropas Sociālais fonds	8 562	Dalīta
		Strādāt Eiropā – Sociālais dialogs un mobilitāte	57	Centralizēta tieša
		Nodarbinātība, sociālā solidaritāte un dzimumu līdztiesība	113	Centralizēta tieša
		Eiropas Pielāgošanās fonds globalizācijai	12	Dalīta
		Pirmspievienošanās palīdzības instruments	65	Decentralizēta
		8 906		
13	Reģionālā politika	Administratīvie izdevumi	83	Centralizēta tieša
		Eiropas Reģionālās attīstības fonds un citi reģionāli pasākumi	18 250	Dalīta
		Kohēzijas fonds (tostarp bijušais ISPA instruments)	7 080	Dalīta
		Pirmspievienošanās pasākumi saistībā ar struktūrpolitiku	705	Decentralizēta
		Solidaritātes fonds	623	Dalīta
		26 741		
		Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		180
Pamatdarbības izdevumi kopā ⁽²⁾ (no tiem):		35 467		
— priekšfinansējums		12 386		
— starpposma/galīgie maksājumi		23 081		
Gada maksājumi kopā			35 647	
Gada saistības kopā			49 719	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ 25,4 miljardi EUR (71 %) no pamatdarbības izdevumiem, kas attiecas uz 2007.–2013. gada posmu, un 8,4 miljardi EUR (24 %), kas attiecas uz 2000.–2006. gada posmu ERAF, ESF un Kohēzijas fondā. 2007.–2013. programmu posmā 11,3 miljardi EUR (44 %) bija priekšfinansējums.

Piezīme: Plašāks izklāsts par budžeta izpildi 2009.gadā ir sniegts Eiropas Kopienų 2009. finanšu gada pārskata II daļā, Eiropas Komisijas (Budžeta ģenerāldirektorāta) dokumentos "2009. finanšu gada pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību", kā arī dokumentā "Struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2009. gada budžeta izpildes analīze".

Piezīme: Šajā nodaļā ir ietverts arī (īpašais) pirmspievienošanās instruments I(S)PA, sociālā dialoga un mobilitātes jomas, kā arī dzimumu līdztiesības pasākumi abos minētajos programmu posmos, lai gan būtībā tie neietilpst kohēzijas politikā. Informācija par lauku attīstību un zivsaimniecību ir ietverta politikas jomā "5. Lauksaimniecība un lauku attīstība" un "11. Zivsaimniecība".

Avots: Pārskati par 2009. gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes**Politikas mērķi un instrumenti**

4.2. Kohēzijas politikas mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, samazinot atšķirības dažādu reģionu attīstības līmenī.

4.3. Lielāko izdevumu daļu sedz no šādiem trim fondiem:

- a) no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansē ieguldījumus infrastruktūrā, darbavietu radīšanu vai saglabāšanu, vietējās attīstības iniciatīvas un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) darbības;
- b) no Eiropas Sociālā fonda (ESF) piešķir finansiālo palīdzību, lai mazinātu bezdarbu, attīstītu cilvēkresursus un veicinātu integrāciju darba tirgū;
- c) no Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja.

4.4. Kohēzijas jomas izdevumu pārvaldība ir dalīta ar dalībvalstīm, kuras arī līdzfinansē attiecīgos projektus. Eiropas Savienības kohēzijas izdevumus plāno daudzgadu programmu posmos, un maksājumi ir saistīti ar izdevumiem, kas radušies attiecināmības perioda laikā⁽¹⁾. Tādējādi maksājumi turpinās dažus gadus pēc konkrētā programmas posma beigām. Šajā nodaļā ir aplūkoti 2000.–2006. un 2007.–2013. gada programmu periodi.

4.5. Izdevumus veic saskaņā ar daudzgadu darbības programmām⁽²⁾ konkrētās dalībvalstīs vai to reģionos. Komisija apstiprina darbības programmas, pamatojoties uz dalībvalstu priekšlikumiem. Dalībvalstis izvēlas konkrētus projektus iekļaušanai šajās programmās. Šos projektus īsteno dažādi projektu iniciatori (privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālas vai valsts iestādes). Programmu sākumposmā Komisija piešķir dalībvalstīm priekšfinansējumu. Projektu iniciatori prasa, lai dalībvalstu atbildīgās iestādes tiem atmaksā jau radušos attiecināmos izdevumus. Dalībvalsts savukārt prasa Komisijai atlīdzināt izdevumus, pamatojoties uz apstiprinātām izdevumu deklarācijām. Šie norēķini notiek ar starpposma vai galīgo maksājumu pieprasījumu palīdzību.

⁽¹⁾ 2000.–2006. gada programmu posmam attiecināmības periods sākotnēji beidzās 2008. gada 31. decembrī. Saistībā ar krīzes pārvarēšanas programmu to pagarināja līdz 2009. gada 30. jūnijam visām dalībvalstīm, kuras bija iesniegušas pieprasījumu Komisijai.

⁽²⁾ Darbības programmās nosaka katras valsts, reģiona vai nozares prioritātes līdzekļu piešķiršanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.6. Izdevumi, ko 2009. gadā finansēja no ERAF, ESF un Kohēzijas fonda, galvenokārt bija starpposma un galīgie maksājumi (sk. **4.1. tabulu**). 2007.–2013. gada programmu posmā starpposma maksājumi bija 14,1 miljards EUR, bet priekšfinansējums – 11,3 miljardi EUR. Turklāt starpposma un galīgie maksājumi, kas attiecās uz 2000.–2006. gadu, bija 8,4 miljardi EUR.

Kohēzijas izdevumu pārraudzība un kontrole

4.7. Dalībvalstis ir atbildīgas par ERAF, ESF un Kohēzijas fonda īstenošanu. Par ikdienas pārvaldību un “pirmā līmeņa” kontroles mehānismiem, kas paredzēti, lai novērstu vai atrastu un izlabotu projekta izmaksu nepareizu atlīdzināšanu vai citus pārkāpumus, ir atbildīgas vadošās iestādes un starpniekstrukturās. Apstiprinātājiestādes veic papildu pārbaudes pirms maksājumu pieprasījumu iesniegšanas Komisijai.

4.8. 2007.–2013. gada programmu posmā tika pastiprināti revīzijas un kontroles noteikumi ⁽³⁾. Dalībvalstu pienākums ir iesniegt Komisijai apstiprināšanai ziņojumu un atzinumu par katru darbības programmu. Ziņojumā jāsniedz skaidrojums, vai vadības un kontroles sistēmas atbilst spēkā esošajiem noteikumiem (“atbilstības novērtējuma ziņojums”). Deviņu mēnešu laikā pēc programmas apstiprināšanas revīzijas iestādes pienākums ir iesniegt revīzijas stratēģiju. Turklāt revīzijas iestāde ir atbildīga par to, lai sniegtu Komisijai pamatotu pārliecību par pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību attiecībā uz konkrēto programmu un līdz ar to – par apstiprināto izdevumu pareizību ⁽⁴⁾; šīs ziņas tā sniedz gada kontroles ziņojumos ⁽⁵⁾ un gada atzinumos.

4.9. Arī par atklāto nepareizo maksājumu koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis. Dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai piedzītu vai atsauktu nepareizos maksājumus, kuri kohēzijas izdevumu jomā veikti saņēmējiem.

⁽³⁾ Sk. Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1828/2006 (OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Sk. 62. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006.

⁽⁵⁾ Kontroles ziņojumā par 2009. gadu (kurš bija jāiesniedz līdz 2009. gada beigām) ir izklāstīti no 2008. gada jūlija līdz 2009. gada jūnijam veikto revīziju rezultāti. Tās ietvēra sistēmu revīziju un to darījumu revīziju, kuri attiecās uz izdevumiem, kas pieprasīti Komisijai no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada decembrim.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.10. Komisija pārbauda dalībvalstis un cenšas nodrošināt, lai to izveidotās pārvaldības un kontroles sistēmas darbotos pienācīgi. Ja Komisija revīzijā konstatē, ka dalībvalstis nav koriģējušas nepareizus izdevumus vai ka pārvaldības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad tā pārtrauc un/vai aptur maksājumus attiecīgajai dalībvalstij ⁽⁶⁾. Ja dalībvalsts neatmaksā vai neietur nepareizus izdevumus (t. i., ja tā neaizstāj noraidītos izdevumus ar citiem attiecināmiem izdevumiem) vai ja tā nenovērš atklātos trūkumus sistēmā, Komisija var piemērot finanšu korekcijas, attiecīgi samazinot ES sniegto finansējumu.

Īpaši riski saistībā ar pareizību

4.11. Kohēzijas tiesiskais regulējums ir sarežģīts, jo tam ir jābūt saskaņā ar dažādiem ES politikas virzieniem un noteikumiem, piemēram, attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalstu, kā arī īpašajām prasībām, kas izvirzītas izdevumiem kohēzijas jomā.

4.12. Par kohēzijas politikas īstenošanu dalībvalstīs ir atbildīgas ļoti daudzas iestādes (valsts iestādes, reģionālās iestādes un starpniekstrukturās), un vēl lielāks ir Kopienas atbalsta ieguvēju un saņēmēju skaits. Tie, kas iesaistīti darbības programmu un projektu īstenošanā valsts vai reģionālā līmenī, bieži vien nezina piemērojamos noteikumus vai nav pārliecināti, kā tos pareizi interpretēt. Tāpēc iespējams, ka tiek iesniegtas nepareizas vai nepamatotas izmaksu deklarācijas.

4.13. Maksājumi no darbības programmām saņēmējiem par izdevumiem, kas radušies attiecināmības periodā, parasti turpinās pēc programmu posma, līdz visi projekti ir pabeigti un programmu slēdz. Tā kā 2000.–2006. gada programmu posma attiecināmības periods beidzās 2009. gadā, valstu iestādes, iespējams, steidzās apgūt atvēlētos ES līdzekļus. Kā Palāta jau norādīja Pārskatā par 2008. finanšu gadu, tas palielina risku, ka no ES budžeta tiek atmaksāti neattiecināmi projekti, ja izdevumus, kurus atzīst par neattiecināmiem, aizstāj ar jauniem izdevumiem ("atsaukšana"), bet dalībvalstis neveic efektīvas *ex ante* pārbaudes pirms programmas slēgšanas ⁽⁷⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

4.10. Par to, lai tiktu nodrošināta Komisijai deklarēto izdevumu pareizība, pirmām kārtām atbildīgas ir dalībvalstis. Komisija īsteno pārbaudības funkcijas, veicot revīzijas darbības, ņemot vērā arī citas Kopienas un valstu veiktās revīzijas, kā arī risinot sarunas par programmām, piedaloties uzraudzības komitejās, rīkojot ikgadējās sanāksmes ar vadības un revīzijas iestādēm, sniedzot norādes un organizējot seminārus.

Komisija ir stiprinājusi pārbaudību, īstenojot 2008. gada rīcības plānu (COM(2008) 97, galīgā redakcija).

Komisija 2009. gadā pieņēma septiņus atlikšanas lēmumus un noteica finanšu korekcijas kopsummā par 2,3 miljardiem euro.

4.11. Komisija atsaucas uz plašo kohēzijas regulējuma vienkāršošanas darbību, kas tika sāta 2008. gadā un pabeigta 2010. gadā un kas ietvēra nozaru regulu īpašās prasības.

Iespējamie trūkumi ES noteikumu par publisko iepirkumu un valsts atbalstu īstenošanā valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī, piemērojot ES tiesības, nav konkrēti saistīti ar kohēzijas projektu īstenošanu.

4.12. Regulējums 2007.–2013. gadam ir uzlabots, lai nodrošinātu, ka saņēmēji ir informēti par visiem īpašajiem finansēšanas, īstenošanas un ziņošanas nosacījumiem un ka pārvaldības iestādes pirms projektu apstiprināšanas gūst pārliecību, ka saņēmējiem ir iespējas izpildīt šos nosacījumus.

Turklāt kopš programmu posma sākuma Komisija ir nodrošinājusi dalībvalstu kompetentajām iestādēm regulāru un savlaicīgu apmācību un norādes. Īpaši mācību pasākumi šajā sakarā tika paredzēti arī Komisijas rīcības plānā, kuru pieņēma 2008. gada februārī (COM(2008) 97, galīgā redakcija), un tos īsteno regulāri.

4.13. Regulējumā gan 2000.–2006. gadam, gan 2007.–2013. gadam noteikts, ka līdzekļu piešķirumi jāizlieto divu vai trīs gadu laikā, kopš par tiem ir uzņemtas saistības, lai nepieļautu saistību automātisku atcelšanu. Tādējādi tiek nodrošināts, ka par izdevumiem tiek uzņemtas saistības un tie tiek izmaksāti vienmērīgi un netiek koncentrēti pēdējā gadā.

Komisija arī īpaši rūpīgi seko tam, lai dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmas būtu efektīvas visā īstenošanas periodā līdz pat slēgšanai, vajadzības gadījumā nosakot finanšu korekcijas.

⁽⁶⁾ 39. panta 2. punkts Padomes Regulā (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.), 91. un 92. pants Regulā (EK) Nr. 1083/2006.

⁽⁷⁾ Sk. 6.19. un 6.33. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.14. Attiecībā uz 2007.–2013. gada programmu posmu kohēzijas politikas kontroles sistēmas pamatelements ir Komisijas apstiprinājums par dalībvalstu sagatavotajiem atbilstības apstiprinājumiem (kurus pievieno ikgadējiem ziņojumiem par vadības un kontroles sistēmu aprakstiem) un revīzijas stratēģijām. Kamēr Komisija nav apstiprinājusi atbilstības novērtējumus, tā nedod atļauju izmaksāt attiecīgajai programmai paredzētos starpposma maksājumus. Savukārt dalībvalstis, kamēr nav saņēmušas Komisijas apstiprinājumu, drīkst sākt maksājumus saņēmējiem, izmantojot neapstiprinātas sistēmas. Šajā laikā veiktajos maksājumos ir lielāks kļūdu risks.

Revīzijas tvērums un pieeja

4.15. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodes ir aprakstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Kohēzijas jomas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- Palāta pārbaudīja paraugu ar 180 starpposma un galīgajiem maksājumiem. 69 % no šiem nejaušas atlases kārtībā atlasītajiem maksājumiem attiecās uz 2007.–2013. gada programmu posma projektiem,
- maksājumi, kas attiecās uz priekšfinansējumu, netika iekļauti paraugā, jo šāda veida maksājumus ir ļoti zems risks.

4.16. Palāta novērtēja pārvaldības un kontroles sistēmas, kuras saistītas ar:

- atbilstību dažiem galvenajiem noteikumiem, kuri definēti tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz 16 darbības programmām 2007.–2013. gada programmu posmā 13 dalībvalstīs,
- atgūto un atsaukto summu apstrādi un ziņošanu par tām četrās darbības programmās un vienā Kopienas iniciatīvā 2000.–2006. gada programmu posmā sešās dalībvalstīs.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija aktīvi veic Palātas 2008. gada pārskatā konstatētā riska pēcpārbaudi, jo īpaši saistībā ar 2000.–2006. gada programmu slēgšanu.

4.14. Komisija (atbilstības novērtējuma ziņojumu un valstu revīzijas stratēģiju) apstiprināšanas procedūras ir veikusi noteiktajos termiņos. Palātas konstatētais risks ir saistīts ar laika posmu, kādā dalībvalstīm saskaņā ar regulējumu jāiesniedz atbilstības novērtējuma ziņojumi un revīzijas stratēģijas.

Komisija uzskata, ka tas ir ierobežots risks, jo tas, ka tā vēl nav apstiprinājusi pārvaldības un kontroles sistēmas, nenozīmē, ka šādas sistēmas, kas ir apstiprinātas valstu līmenī, neatbilst prasībām un nedarbojas efektīvi.

Darbojas riska kontroles mehānismi, un struktūrfondu ģenerāldirektorāti ir minēto risku ņēmuši vērā savā revīzijas stratēģijā, kā arī pievērsuši šim riskam revīzijas iestāžu uzmanību. Katrai revīzijas iestādei ir jāiesniedz Komisijai darbību reprezentatīvu paraugu revīziju secinājumi par katrā gadā deklarētajiem izdevumiem, kā arī gada atzinums par pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību.

4.15.

- Komisija norāda, ka priekšfinansējums, kam pēc definīcijas nav gandrīz nekāda riska, veido vienu trešdaļu no tās kohēzijas maksājumiem 2009. gadā (sk. 4.1. tabulu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.17. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **4.1. pielikumā**.

4.18. Tāpat kā iepriekšējos gados, daudzos ar kohēzijas projektiem saistītajos maksājumos bija kļūdas. 2009. gadā 36 % ⁽⁸⁾ no 180 revidētajiem projektiem bija kļūdas.

4.19. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars pārsniedz 5 % ⁽⁹⁾.

4.20. Aplēstā kļūdu īpatsvara lielāko daļu veido attiecināmības kļūdas, kas ir tipiskākās skaitļos izsakāmās kļūdas revīzijas paraugā. Tās konstatēja 24 maksājumos saistībā ar revidētajiem projektiem. Galvenie attiecināmības kļūdu iemesli ir neattiecināmu izmaksu iekļaušana izmaksu atlīdzināšanai un publiskā iepirkuma noteikumu smagi pārkāpumi (sk. turpmāk minētos piemērus).

4.18. Komisija norāda, ka pēdējo trīs gadu laikā kļūdu biežumam ir vērojama tendence samazināties no 54 % Palātas 2007. gada pārskatā līdz 36 % šogad, kā norādīts Palātas pārskata 4.1. pielikumā.

Komisija arī uzsver, ka 53 % kļūdu nav izsakāmas skaitļos. Dažos gadījumos šīm atbilstības kļūdām nebūtu bijis nekādas ietekmes uz izdevumu atlīdzināšanu pat tad, ja tās atklātas pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.

4.19. Palāta 2009. gadā lēsa, ka nebūtu bijis jāatlīdzina vismaz 3 % no izdevumiem, kuriem bija dalībvalstu apstiprinājums Komisijai, salīdzinājumam – 2008. gadā tie bija vismaz 11 %. Tas ir būtisks uzlabojums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem (sk. 1.26. punktu). Komisija uzskata, ka šis uzlabojums atspoguļo uzlabotos kontroles noteikumus 2007.–2013. gada kohēzijas tiesiskajā regulējumā, kā arī pirmos rezultātus, kas gūti, īstenojot Komisijas 2008. gada rīcības plānu tai uzticētās strukturālo darbību pārraudzītājas lomas nostiprināšanai. Komisija ir apņēmusies aktīvi strādāt, lai vēl vairāk samazinātu kļūdu skaitu.

Komisija uzskata, ka astoņos ERAF gadījumos, kuros konstatētas skaitļos izsakāmās kļūdas, valstu iestādes jau bija noteikušas samērīgas finanšu korekcijas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Tā rezultātā negatīvas ietekmes uz ES budžetu nav (sk. d) punktu ierāmējumā).

4.20. Komisija veic stingru pēcparbaudi visām Palātas atklātajām kļūdām un nodrošina, ka vajadzības gadījumā tiek veiktas atbilstīgas korekcijas, kā tā darīja iepriekšējos gados (sk. Palātas pārskata 4.4. pielikumu).

Iespējamie trūkumi publiskā iepirkuma noteikumu īstenošanā valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī, piemērojot ES tiesības, nav cieši saistīti ar kohēzijas projektu īstenošanu.

Komisija ir šīs kļūdas ņēmusi vērā riska novērtējumā savā revīzijas darbā. Tā ir veikusi arī citus pasākumus, piemēram, vairākos gadījumos nodrošinot īpašu apmācību par publiskā iepirkuma procedūrām, un sniegusi norādījumus programmu iestādēm.

⁽⁸⁾ Sk. **4.1. pielikumu**. 2008. un 2007. gadā šis rādītājs bija attiecīgi 43 % un 54 %.

⁽⁹⁾ Kļūdu īpatsvaru aprēķina, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu, kas atlasīts no 2009. gadā veiktajiem starpposma un galīgajiem maksājumiem (23 miljardi EUR) ar ticamības līmeni 95 %, kā norādīts **4.1. tabulā**. Palāta ir aplēsusi, ka 2009. gadā kohēzijas jomā vismaz 3 % no izdevumiem, kuriem bija dalībvalstu apstiprinājums Komisijai, nebūtu bijis jāatlīdzina. Šis rādītājs 2008. gadā (6.17. punkts Pārskatā par 2008. finanšu gadu) un 2007. gadā (6.27. punkts Pārskatā par 2007. finanšu gadu) bija 11 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Attiecināmības kļūdu piemēri

- a) Pārāk lielu personāla izmaksu deklarēšana. Kādā ESF projektā, kas sniedza arodmācību kursus vidusskolēniem, saņēmējs nepareizi iekļāva projekta izmaksās dažādas netiešās izmaksas (darbinieku algas, apdrošināšanu, degvielu, telefona rēķinus un nolietojumu).
- b) Nepamatota sarunu procedūras piemērošana. Kādam kohēzijas fonda projektam konkurss par pakalpojumu sniegšanu saistībā ar infrastruktūras projekta administratīvo sagatavošanu un tehnisko plānošanu notika sarunu procedūras veidā. Veicot revīziju, Palāta tomēr konstatēja, ka nebija vajadzīgo nosacījumu sarunu procedūras piemērošanai.
- c) Līgumslēgšanas tiesību tieša piešķiršana. Kādā ERAF projektā par pievedceļu būvi un apgaismojuma ierīkošanu pie nacionālā parka ieejas saņēmējs tieši piešķīra tiesības noslēgt darbu veikšanas līgumu. Turklāt minētais līgumslēdzējs iesniedza faktūrreķinus par darbiem, kas nebija paredzēti līgumā. Tā kā netika rīkots publiskā iepirkuma konkurss, Palāta uzskata, ka ar šo līgumu saistītie maksājumi ir uzskatāmi par pārkāpumu.
- d) Līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju nelikumīga izmantošana. Desmit ERAF projektos, kas saistīti ar ceļu būvi, konkursa dalībnieki, kuri piedāvāja cenu, kas ir tāda pati vai zemāka nekā vidējā, netika diferencēti, un tas nozīmē, ka tie dalībnieki, kuri piedāvāja zemākās cenas, pazaudēja šo savu konkurences priekšrocību. To konstatēja programmu iekšējais kontroles mehānisms, un tika veiktas korekcijas, lai novērstu šīs nelikumīgās procedūras finansiālo ietekmi, pirms Komisijai tika deklarēti izdevumi. Tomēr ERAF deviņos gadījumos no desmit galu galā līdzfinansēja līgumus, ko piešķīra tiem konkursa dalībniekiem, kuru iesniegtajā piedāvājumā nebija norādīta vislabākā cenas un kvalitātes attiecība.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija atzīmē, ka neviena kļūda revidētajos paraugos, kas ir saistīti ar publisko iepirkumu, neattiecas uz ESF.

Attiecināmības kļūdu piemēris

- a) Komisija veiks šā jautājuma pēcpārbaudi un nodrošinās, ka tiek veikta nepieciešamā korekcija. Komisija arī turpmāk mudinās dalībvalstis paplašināt vienotas likmes netiešo izmaksu izmantojumu, lai novērstu šādas kļūdas.
- b) Komisija norāda, ka līguma vērtība pārsniedza maksimālo summu, kāda norādīta attiecīgajā ES direktīvā par publisko iepirkumu. Komisija piekrīt, ka šajā gadījumā ir kļūda. Arī dalībvalsts ir piekritusi un piemēros finanšu korekciju saskaņā ar Komisijas pamatnostādņēm.
- c) Komisija norāda, ka līguma vērtība bija mazāka nekā maksimālā summa, kāda norādīta attiecīgajā ES direktīvā par publisko iepirkumu. Komisija piekrīt, ka šajā gadījumā ir kļūda, un piemēros finanšu korekciju saskaņā ar Komisijas pamatnostādņēm.
- d) Komisija norāda, ka visu līgumu vērtība bija mazāka nekā maksimālā summa, kāda norādīta attiecīgajā ES direktīvā par publisko iepirkumu.

Komisija arī norāda, ka astoņos ERAF gadījumos, kuros konstatēta skaitļos izsakāma kļūda, valstu iestādes jau ir piemērojušas samērīgu finanšu korekciju pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai. Tā rezultātā negatīvas ietekmes uz ES budžetu nav.

4.21. Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana vien veido 43 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un aptuveni trīs ceturtdaļas no aplēstā kļūdu īpatsvara.

4.21. Komisija ir nesen uzsākusi ES pamata tiesiskā regulējuma publiskā iepirkuma jomā atbilstības un efektivitātes retrospektīvu novērtējumu. Novērtējumā galvenā uzmanība tiks pievērsta publiskā iepirkuma procedūru un noteikumu rentabilitātei. Novērtējumā tiks ietverts arī apraksts par to, kā dalībvalstīs notiek īstenošana un kādas ir administratīvās struktūras publiskā iepirkuma politikas, tostarp uz šo jomu attiecīgo ES tiesību aktu īstenošanai. Novērtējuma rezultāti tiks apkopoti 2011. gada vasarā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.22. No maksājumiem, kuros bija konstatētas kļūdas, 53 % gadījumu bija skaitļos neizsakāmas kļūdas, tāpēc tās nav iekļautas kļūdu īpatsvara aplēsē. Vairākums no tām bija dažādas ar noteikumu ievērošanu saistītas kļūdas, lielākoties konkursu un līgumslēgšanas procedūru nepilnības.

4.23. Dalībvalstu iestādēm, kas bija atbildīgas par darbības programmu īstenošanu, bija pietiekami daudz informācijas, lai pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai tās atrastu un izlabotu vismaz 30 % no visām Palātas konstatētajām kļūdām šajā gadā atlasītajā paraugā.

APSVĒRUMI PAR SISTĒMĀM

4.24. Sistēmu pārbaudžu rezultāti ir apkopoti **4.2. pielikumā..**

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

Dalībvalstis

4.25. Palāta novērtēja 13 dalībvalstu 16 pārvaldības un kontroles sistēmu atbilstību tiesiskā regulējuma galvenajiem noteikumiem (sk. **4.2. pielikuma 1. daļu**).

4.26. Revīzijas laikā Palāta konstatēja, ka no 16 revidētajām darbības programmām 11 programmās vadošo iestāžu veiktās pārbaudes tikai daļēji atbilda tiesību aktu prasībām.

Turklāt Komisijas starpdienestu darba grupa izskata tipiskākos publiskā iepirkuma jautājumus, kādi rodas kohēzijas projektu īstenošanas kontekstā.

Komisija arī turpmāk veiks dalībvalstu iestāžu apmācības darbu saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu pareizu piemērošanu. Attiecīgos gadījumos Komisija arī turpmāk veiks ES publiskā iepirkuma direktīvu piemērošanas revīziju, konkrētos gadījumos pati veicot izmeklēšanu vai lūdzot dalībvalstu revīzijas iestādēm veikt šādu izmeklēšanu tās vārdā.

Komisija atsaucas arī uz savu atbildi uz 4.20. punktu.

4.23. Komisija uzskata, ka attiecībā uz lielāko daļu Palātas atklāto kļūdu valstu iestādēm nebija pietiekamas informācijas, lai atklātu kļūdas, deklarējot izdevumus Komisijai.

4.25. Komisija norāda, ka saskaņā ar Palātas novērtējumu visas 16 sistēmas ir pilnībā vai daļēji atbilstošas attiecībā uz pārbaudītajām galvenajām prasībām.

4.26. Komisija piekrīt Palātas viedoklim, ka pārvaldības pārbaudes ir galvenie kontroles pasākumi, lai novērstu pārkāpumus. Tās būtu jāuzlabo, jo īpaši dažām programmām, un Komisija arī turpmāk veiks darbību šajā virzienā, sniedzot konsultācijas, veicot apmācību un īpašas revīzijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.27. Lielākajā daļā revidēto darbības programmu Palāta konstatēja, ka apstiprinātās valsts revīzijas stratēģijas īstenošana kavējas. Vairākums revīzijas iestāžu nebija veikušas pietiekami daudz maksājumu revīziju, lai laikus varētu sagatavot kontroles ziņojumu par 2009. gadu.

4.28. Palāta atklāja arī nozīmīgas atšķirības attiecībā uz to, cik daudz sistēmu revīziju bija veikts līdz 2009. gada beigām. Vairākas dalībvalstis nebija revidējušas nevienu sistēmu pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai ⁽¹⁰⁾.

4.29. Divās no 16 revidētajām darbības programmām revīzijas iestādes tikai daļēji ir ievērojušas galvenās tiesiskajā regulējumā noteiktās prasības attiecībā uz sistēmu revīziju.

Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām

Dalībvalstis

4.30. Palāta novērtēja sistēmas, kuras izmanto dalībvalstīs dažādo *ex post* pārbaūžu laikā atrasto kļūdu apstrādei un ziņošanai Komisijai par atgūtajām un atsauktajām summām. Šādu pārbaudi veica par četrām darbības programmām un vienu Kopienas iniciatīvu sešās dalībvalstīs ⁽¹¹⁾.

4.31. Tāpat kā pagājušā gadā ⁽¹²⁾, revidētajās sistēmās visneapmierinošākais aspekts bija korekciju paziņošana Komisijai (sk. **4.2. pielikuma 2. daļu**). Reizēm šādu informāciju Komisijai nesniedza, reizēm tā nebija ticama, un reizēm tā nebija izklāstīta saskaņā ar Komisijas norādījumiem. Tas nozīmē, ka šajos gadījumos Komisijai nav ticamas informācijas par dalībvalstu atgūtajām un atsauktajām summām. Arī Komisija konstatēja šādas nepilnības ⁽¹³⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

4.27.–4.28. Saskaņā ar tiesisko regulējumu revīzijas iestādēm tiek prasīts veikt darbību revīziju tikai tad, ja izdevumi ir deklarēti Komisijai līdz revīzijas gadam iepriekšējā gada beigām. No 16 programmām, kurām Palāta veica revīziju, tikai divām bija deklarēti izdevumi 2008. gadā.

4.29. Komisija norāda, ka saskaņā ar Palātas novērtējumu no 16 revīzijas iestādēm 14 iestādes ir pilnībā vai daļēji atbilstošas attiecībā uz testētajām galvenajām prasībām.

4.31. Kaut arī tas, kā dalībvalstis paziņo korekcijas, nav pilnībā apmierinoši, dažos gadījumos Komisija uzskata, ka dati par 2009. gadu, kas Komisijai ir iesniegti 2010. gada pirmajā pusē, ir daudz kvalitatīvāki. Kumulatīvie dati ir publicēti Komisijas finanšu gada galīgajos pārskatos. Sava 2008. gada rīcības plāna ietvaros Komisija 19 dalībvalstīs ir veikusi līdzīgas dalībvalstu atgūto un atsaukto summu sistēmu revīzijas kā Palāta. Revīzijas pārējās dalībvalstīs tiks veiktas 2010. gadā.

Laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam pastāv standartizēta procedūra paziņojumu par atgūtajām summām iesniegšanai, izmantojot IT sistēmu SFC2007. Komisija sagaida, ka šī ziņošanas procedūra uzlabos tās rīcībā esošās informācijas kvalitāti. Tāpat dalībvalstīm tiek prasīts nošķirt korekcijas, kas izriet no to veiktajām kontrolēm, no korekcijām, kas izriet no ES revīzijām.

⁽¹⁰⁾ Vairākumam revidēto darbības programmu Komisija saņēma izdevumu pirmo apstiprinājumu tikai 2009. gada otrajā pusē.

⁽¹¹⁾ Palāta nevērtēja, vai dalībvalstis efektīvi atklāja kļūdas.

⁽¹²⁾ Sk. 6.30. punktu Pārskatā par 2008. finanšu gadu.

⁽¹³⁾ COM(2010) 52, 1.6. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU

TICAMĪBA

4.32. Palāta novērtēja Reģionālās politikas ģenerāldirektora un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus un deklarācijas par 2009. gadu.

4.33. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **4.3. pielikumā**.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

4.34. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Kohēzija" 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada starpposma un galīgajos maksājumos ir būtiskas kļūdas.

4.35. Vismaz 30 % no konstatētajām kļūdām varēja atrast dalībvalstis un tām vajadzēja tās atrast pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai (sk. 4.23. punktu).

4.36. Attiecībā uz revidētajām sistēmām Palāta secina:

- a) no 16 revidētajām darbības programmām 12 programmās tika konstatētas nepilnības attiecībā uz vadošo iestāžu veiktajām pārbaudēm un/vai revīzijas iestāžu veiktajām sistēmu revīzijām. Kopumā pārraudzības un kontroles sistēmas, kas attiecas uz 2007.–2013. gada programmu posmu, vismaz daļēji atbilda galvenajiem revidētajiem tiesiskajā regulējumā definētajiem noteikumiem. (sk. 4.25.–4.29. punktu);

4.33. Komisija ir gandarīta par Palātas novērtējumu, kas iekļauts 4.3. pielikumā un 1.28. punktā un kas liecina, ka aizvadīto gadu laikā ir panākts uzlabojums.

4.34. Komisija norāda, ka kļūdu īpatsvars šogad ir ievērojami zemāks, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, un ka kļūdu biežums Palātas paraugā turpina samazināties trešo gadu pēc kārtas.

Komisija uzskata, ka tas ir labs apliecinājums 2007.–2013. gada regulējuma uzlaboto kontroles pasākumu efektivitātei, kā arī Komisijas 2008. gada rīcības plāna tai uzticētās strukturālo darbību pārraudzītājas lomas nostiprināšanai pirmajiem rezultātiem. Komisija arī turpmāk cītīgi strādās, lai vēl vairāk samazinātu kļūdu īpatsvaru.

4.35. Komisija veic pēcpārbaudi visiem gadījumiem, kuros ir atklātas nepilnības pārvaldības un kontroles sistēmās, lai nodrošinātu to efektīvu darbību.

Komisija uzskata, ka attiecībā uz lielāko daļu Palātas atklāto kļūdu valstu iestādēm nebija pietiekamas informācijas, lai atklātu kļūdas, deklarējot izdevumus Komisijai.

4.36.

- a) Komisija norāda, ka saskaņā ar Palātas novērtējumu visas 16 sistēmas, kurām ir veikta revīzija, ir atbilstīgas vai daļēji atbilstīgas, un tas ir uzmunrinošs rezultāts 2007.–2013. gada programmu posmam.

Komisija arī atsaucas uz savām atbildēm uz 4.26. un 4.29. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) dalībvalstu sistēmas, kas paredzētas, lai reģistrētu un labotu kļūdas, kuras bija zināmas saistībā ar 2000.–2006. gada programmu posmu, bija efektīvas. Atgūto un atsaukto summu reģistrēšanai izveidotās sistēmas bija daļēji efektīvas, un tas nozīmē, ka Komisija no dalībvalstīm ne vienmēr saņem ticamu informāciju par šīm finanšu korekcijām (sk. 4.30. un 4.31. punktu).

4.37. Palāta iesaka Komisijai:

- a) mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot korigējošus mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai;
- b) nodrošināt, lai neattiecināmu izdevumu aizstāšana ar jauniem izdevumiem (atsaukšana) neizraisītu citu nepareizu izdevumu deklarēšanu no dalībvalstu puses;
- c) ar pārraudzības sistēmu palīdzību nodrošināt, lai 2007.–2013. gada programmu posmā dalībvalstīs izveidotās pārvaldības un kontroles sistēmas darbotos efektīvi.

4.38. Attiecībā uz publiskā iepirkuma noteikumiem (sk. 4.21. punktu) Palāta mudina Komisiju ciešāk uzraudzīt attiecīgo publiskā iepirkuma ES direktīvu pareizu piemērošanu dalībvalstīs.

- b) Datu kvalitāte un pilnīgums ir pastāvīgi uzlabojušies, pateicoties Komisijas darbam 2008. gada rīcības plāna ietvaros. Komisija 2010. gadā pabeigs dalībvalstu atgūto summu sistēmu revīzijas uz vietas un sniegs ieteikumus, kā turpmāk uzlabot dalībvalstu ziņošanu.

Laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam ir stiprināts tiesiskais regulējums un noteikta standartizēta informācijas sniegšana, kas uzlabos Komisijas rīcībā esošās informācijas kvalitāti.

Komisija atsaucas arī uz savu atbildi uz 4.31. punktu.

4.37.

- a) Komisija atsaucas uz savām darbībām, lai saskaņā ar 2008. gada februārī pieņemto rīcības plānu uzlabotu pārvaldības pārbaudes un izdevumu apstiprināšanu Komisijai. Tā atkārtoti apstiprina savu apņemšanos mudināt valstu iestādes, sniedzot konsultācijas, apmācību un norādījumus un veicot revīzijas apsvērumu stingru pēcpārbaudi.
- b) Komisija aktīvi veic Palātas 2008. gada pārskatā konstatētā riska pēcpārbaudi, jo īpaši saistībā ar 2000.–2006. gada programmu slēgšanu.
- c) Komisija veiks pasākumus, kādus tā sev noteikusi 2008. gada rīcības plānā, lai uzlabotu pārvaldības un kontroles sistēmas dalībvalstīs. Tā veiks Palātas apsvērumu pēcpārbaudi un turpinās pārbaudīt dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu darbību, pamatojoties uz gada revīzijas atzinumiem, ko sniegušas revīzijas iestādes, un savu revīzijas darbību.

4.38. Komisija ir nesen uzsākusi ES pamata tiesiskā regulējuma publiskā iepirkuma jomā atbilstības un efektivitātes retrospektīvu novērtējumu. Novērtējumā galvenā uzmanība tiks pievērsta publiskā iepirkuma procedūru un noteikumu rentabilitātei. Novērtējumā tiks ietverts arī apraksts par to, kā dalībvalstīs notiek īstenošana un kādas ir administratīvās struktūras publiskā iepirkuma politikas, tostarp uz šo jomu attiecīgo ES tiesību aktu īstenošanai. Novērtējuma rezultāti tiks apkopoti līdz 2011. gada vasarai. Turklāt Komisijas starpdienestu darba grupa izskata tipiskākos publiskā iepirkuma jautājumus, kādi rodas kohēzijas projektu īstenošanas kontekstā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.39. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopotī **4.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija arī turpmāk veiks dalībvalstu iestāžu apmācības darbu saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu pareizu piemērošanu. Attiecīgos gadījumos Komisija arī turpmāk veiks ES publiskā iepirkuma direktīvu piemērošanas revīziju, dažos gadījumos pati veicot izmeklēšanu vai lūdzot dalībvalstu revīzijas iestādēm veikt šādu izmeklēšanu tās vārdā.

4.39. Skatīt Komisijas atbildes 4.4. pielikumā.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS JOMĀ

		2009								2008	2007
		ESF		ERAF		Kohēzijas fonds		Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE											
Kopējais darījumu skaits (no tiem):		44		118		18		180		170	180
priekšfinansējums		0		0		0		0		0	0
starpposma/galīgie maksājumi		44		118		18		180		170	180
PĀRBAUŽU REZULTĀTI											
(% un darījumu skaits)											
Darījumi, kuros nav kļūdu		75 % {33}		60 % {71}		67 % {12}		64 % {116}		57 %	46 %
Darījumi, kuros ir kļūdas		25 % {11}		40 % {47}		33 % {6}		36 % {64}		43 %	54 %
KĻŪDAINO DARĪJUMU ANALĪZE											
(% un darījumu skaits)											
Darījumi, kuros ir kļūdas (analīze pēc kļūdu veida)											
Skaitļos neizsakāmas kļūdas		0 % {0}		62 % {29}		83 % {5}		53 % {34}		38 %	35 %
tostarp:	Skaitļos izsakāmas kļūdas,	100 % {11}		38 % {18}		17 % {1}		47 % {30}		62 %	65 %
	attiecināmības kļūdas	64 % {7}		89 % {16}		100 % {1}		80 % {24}		91 %	79 %
	reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % {0}		0 % {0}		0 % {0}		0 % {0}		0 %	13 %
	precizitātes kļūdas	36 % {4}		11 % {2}		0 % {0}		20 % {6}		9 %	8 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME											
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:											
< 2 %											
no 2 % līdz 5 %											
> 5 %		X								X	X

Piezīme: Kļūdu īpatsvars ir aprēķināts, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu, kas atlasīts no 2009. gadā veiktajiem starpposma un galīgajiem maksājumiem (23 miljardi EUR) ar ticamības līmeni 95 %.

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS JOMĀ

1. daļa. 2007.–2013. gada programmu posms. Sistēmas, kas attiecas uz darbību pareizību dalībvalstu līmenī – atbilstība galvenajiem noteikumiem, kuri definēti tiesiskajā regulējumā

	Vadošā iestāde un starpniekstruktūra ⁽¹⁾	Apstiprinātājiestāde ⁽²⁾	Revīzijas iestāde ⁽³⁾
ESF – Portugāle – <i>Pro-Emprego</i> programma Azoru salās			
ESF – Dānija – Vairāk labu darba vietu			
ERAF – Ungārija – Ekonomiskā attīstība			
ERAF – Grieķija – Konkurētspēja un uzņēmējdarbība			
ERAF – Vācija – Konverģences mērķis Saksijā-Anhaltē			
ERAF – Vācija – Linneburgas virsājs			
ERAF – Igaunija – Ekonomikas vides attīstība			
ESF – Polija – Cilvēkkapitāls			
ESF – Portugāle – Cilvēku potenciāls			
ERAF – Zviedrija – Vidusnorlande			
ERAF – Francija – Luāras reģions			
ESF – Francija – Reģionālā konkurētspēja un nodarbinātība			
ERDF – Lietuva – Ekonomiskā izaugsme			
Kohēzijas fonds – Ungārija – Vide un enerģētika			
ERAF – INTERREG Apvienotā Karaliste/Īrija			
ERAF – Spānija – Kastīlija-Lamanča			

Apzīmējumi

	atbilst
	daļēji atbilst
	neatbilst
—	nav vērtēts

Galvenās pārbaudītās prasības

- ⁽¹⁾ Vadības pārbaudes
⁽²⁾ Ticami un pamatoti apliecinājumi
⁽³⁾ Pienācīga sistēmu revīzija

2. daļa. 2000.–2006. gada programmu posms. Sistēmas, kas attiecas uz atgūto un atsaukto summu apstrādi un ziņošanu par tām dalībvalstu līmenī

	Kļūdu reģistrēšana	Kļūdu labošana	Korekciju reģistrēšana	Korekciju paziņošana Komisijai	Pārkāpumu paziņošana Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF)
ERAF – Grieķija – Autoceļu ass					
ERAF – Spānija – Informācijas sabiedrība					
ERAF – Luksemburga – 2. mērķis					
ERAF – INTERREG Vācija/Čehijas Republika – Sistēma Vācija					
ERAF – INTERREG Vācija/Čehijas Republika – Sistēma Čehijas Republika					
ERAF – Polija – Konkurētspējas uzlabošana					

Apzīmējumi

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora sniegtās deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
REGIO	Ar atrunām	2009. gadā kļūdas bija 138 darbības programmās, savukārt 2008. gadā – 99 un 2007. gadā – 185 programmās. Ģenerāldirektorāti aprēķināja, ka šo atrunu ietekme bija 183,7 miljoni EUR (2008. gadā – 201 miljons EUR un 2007. gadā – 726 miljoni EUR). Reģionālās politikas ģenerāldirektori aprēķini liecina, ka atrunu ietekme bija 31,4 miljoni EUR 2000.–2006. gada programmu posmā (0,44 % no starpposma un galīgajiem maksājumiem) un 65,2 miljoni EUR 2007.–2013. gada programmu posmā (0,69 % no starpposma maksājumiem).	Palāta uzskata, ka kohēzijas jomā ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats ir sagatavots saskaņā ar piemērojamām Komisijas pamatnostādnēm. Palāta atzīmē, ka gan Reģionālās politikas, gan Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts formulēja atrunas, kurām ir skaitļos izsakāma ietekme uz abiem darbības programmu posmiem. Attiecībā uz kohēzijas politikas jomu atrunu mērogs ir tuvāks Palātas secinājumiem nekā iepriekšējos gados.	A
EMPL	Ar atrunām	Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts aprēķināja, ka atrunu ietekme bija 11,9 miljoni EUR 2000.–2006. gada programmu posmā (0,77 % no starpposma un galīgajiem maksājumiem) un 75,2 miljoni EUR 2007.–2013. gada programmu posmā (1,77 % no starpposma maksājumiem).		

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka izveidotās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE KOHĒZIJAS JOMĀ

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Ticamības deklarācija par 2006., 2007. un 2008. gadu: Komisijas veiktā Palātas formulēto apsvērumu pēcpārbaude			
Pēdējos trīs gados veiktajās pārbaudēs Palāta konstatēja sistēmu nepilnības un kļūdas izdevumu deklarācijās daudzās revīzijas paraugam atlasītajās darbības programmās un projektos. Visi šie konstatējumi attiecas uz 2000.–2006. gada programmu posmu.	Komisija veica Palātas veiktās revīzijas konstatējumu pēcpārbaudi. Šo pēcpārbaudu rezultātā Komisija veica finanšu korekcijas par 191,6 miljoniem EUR, 80 miljoniem EUR un 0,2 miljoniem EUR.	Saistībā ar Palātas veikto revīziju par 2006. finanšu gadu Komisija veica koriģējošus pasākumus saskaņā ar tās noteikumiem un procedūrām visos Palātas pārbaudītajos gadījumos, taču saistībā ar 2007. gadu divi gadījumi vēl tiek izskatīti. Saistībā ar Palātas veikto revīziju par 2008. finanšu gadu Komisija vēl turpina pēcpārbaudi.	Komisija ir gandarīta par pozitīvo vērtējumu, ko Palāta sniegusi par tās 2006., 2007. un 2008. gada apsvērumu pēcpārbaudi un Komisijas 2009. gadā veiktajām darbību revīzijām, piemērojot līdzīgu metodoloģiju kā Palāta. Tas panākts ar vienu no pasākumiem Komisijas 2008. gada februāra rīcības plāna tai uzticētās pārraudzītās lomas nostiprināšanai ietvaros.
2. Komisijas darbības, lai nostiprinātu tai uzticēto pārraudzītās lomu, īstenojot strukturālo darbību dalītu pārvaldību			
Palāta uzskata, ka dalībvalstu kontroles sistēmas nav efektīvas vai ir daļēji efektīvas un ka Komisijas īstenotā pārraudzība efektīvi nenovērš kļūdas dalībvalstīs.	Pēdējos gados Komisija sāka vairākas darbības, lai nostiprinātu tai uzticēto pārraudzītās lomu, kā tas aprakstīts "Rīcības plānā Komisijai uzticētās pārraudzītās lomas nostiprināšanai, īstenojot strukturālo darbību dalītu pārvaldību" ⁽¹⁾. Tika paziņots, ka līdz 2008. gada beigām 28 no 37 darbībām ir pabeigtas. Pārējās deviņas darbības tika integrētas Komisijas kohēzijas jomas kopējā revīzijas stratēģijā ⁽²⁾. Turklāt 2008. gadā Komisija pieņēma vienkāršotus izdevumu attiecināmības noteikumus (piemēram, valsts attiecināmības noteikumu izmantošana, vienreizēji maksājumi, vienības standarta pašizmaksas un netiešo izmaksu piemērošana saskaņā ar vienotu likmi), kurus var piemērot 2007.–2013. gada programmu posmā.	Komisijas revīzija par 2009. gada darbībām 2009. gadā Komisijas veiktās revīzijas mērķis bija arī revidēt statistiski reprezentatīvu dalībvalstīs īstenotu darbību paraugu (piemērojot metodes, kas līdzīgas Palātas izmantotajam pārliecības iegūšanas modelim), lai novērtētu, vai Komisijai deklarētie un apstiprinātie 2007.–2013. gada programmu posma izdevumi ir bijuši likumīgi un pareizi. Palāta analizēja šai pārbaudei izmantoto Komisijas revīzijas pieeju un izvērtēja atlasītus revīzijas darba dokumentus. Palāta uzskata, ka Komisijas izmantotā metode kopumā bija atbilstoša. Tomēr, kā norādīja Komisija, šos rezultātus jāvērtē piesardzīgi, ņemot vērā revidētā parauga īpatnības.	Ziņojumā par Komisijas rīcības plāna ietekmi (COM(2010) 52, galīgā redakcija) Komisija uzskata, ka tās 2009. gadā veiktā darbību revīzija ir labs apliecinājums tam, ka 2007.–2013. gada tiesiskā regulējuma uzlabotie kontroles noteikumi un Komisijas īstenotie preventīvie pasākumi ir sākuši dot rezultātus.

Palātas apsvērumš	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
		Attiecināmības noteikumu vienkāršošana Iespēja vienkāršot valstu attiecināmības noteikumus, kurus apstiprinājusi Komisija, ir galvenokārt paredzēta, lai palīdzētu saņēmējiem sagatavot deklarācijas par personāla un netiešajām izmaksām. 2009. gadā šāda iespēja attiecās vienīgi uz ESF. Līdz 2009. gada beigām 22 no 27 dalībvalstīm tādā vai citādā veidā bija vienkāršojušas noteikumus. Vienkāršošanas efektivitāti varēs novērtēt tikai nākamajos gados.	

⁽¹⁾ Sk. COM (2008) 97, kas apstiprināts 2008. gada 19. februārī, un galīgo īstenošanas ziņojumu COM(2009) 42/3.

⁽²⁾ Sk. "Joint Audit Strategy for Structural Actions 2009-11" ["Strukturālo darbību 2009.–2011. gada kopējā revīzijas stratēģija"], Reģionālās politikas, Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības, Jūrlietu un zivsaimniecības, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts, 2009. gada aprīlis, pirmā redakcija C(2004) 3115, kura kopš tā laika tiek katru gadu atjaunināta.

5. NODAĻA

Pētniecība, enerģētika un transports

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.17.
Politikas grupas īpašās iezīmes	5.2.–5.16.
Politikas mērķi	5.2.–5.5.
Politikas instrumenti	5.6.–5.14.
Riski saistībā ar maksājumu pareizību	5.15.–5.16.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.17.
Darījumu pareizība	5.18.–5.22.
Sistēmu efektivitāte	5.23.–5.42.
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	5.25.–5.40.
Izmaksu deklarāciju <i>ex ante</i> dokumentu pārbaudes	5.25.–5.27.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi Sestajā pamatprogrammā	5.28.–5.31.
<i>Ex ante</i> revīzijas apliecinājumi par saņēmēju izmantotajām izmaksu apreķināšanas metodēm Septītajā pamatprogrammā	5.32.–5.36.
Komisijas <i>ex post</i> revīzijas stratēģija	5.37.–5.40.
Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām	5.41.–5.42.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	5.43.–5.44.
Secinājumi un ieteikumi	5.45.–5.53.
ES kopuzņēmumi	5.54.–5.57.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par pētniecības, enerģētikas un transporta politikas grupu, kurā ietilpst šādas politikas jomas: “06. Enerģētika un transports”; “08. Pētniecība”; “09. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi” un “10. Tiešā pētniecība”. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2009. gadā ir sniegta **5.1. tabulā**.

5.1. tabula. Pētniecība, enerģētika un transports. Galvenā informācija

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2009. gadā	Budžeta pārvaldības veids
6	Enerģētika un transports	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	143	Centralizēta tieša
		Iekšzemes, gaisa un jūras transports	875	Centralizēta tieša
		Eiropas komunikāciju tīkli (TEN)	839	Centralizēta tieša
		Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	67	Centralizēta tieša
		Kodolenerģētika	129	Centralizēta tieša / Centralizēta netieša / Decentralizēta un kopīga
		Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku un transportu (Septītā pamatprogramma)	138	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo (Piektās un Sestās) pamatprogrammu pabeigšana	68	Centralizēta tieša
		Enerģijas un transporta lietotāju drošība un aizsardzība	1	Centralizēta tieša
			2 260	
8	Pētniecība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	300	Centralizēta tieša
		Septītā pētniecības pamatprogramma	2 817	Centralizēta tieša
		Kopuzņēmums “ITER”: kodolsintēzes enerģija	267	Centralizēta netieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana (5. un 6. pamatprogramma)	1 388	Centralizēta tieša
		EOTK, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts	54	Centralizēta tieša
			4 826	
9	Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	134	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	698	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	314	Centralizēta tieša
		Plašsaziņas līdzekļi	105	Centralizēta tieša
		KJP un citi	124	Centralizēta tieša
			1 375	

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2009. gadā	Budžeta pārvaldības veids
10	Tiešā pētniecība	Personāla, darbības izdevumi un ieguldījumi	321	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	40	Centralizēta tieša
		Vēsturiskas saistības, kuru pamatā ir agrākās darbības kodolenerģijas jomā	19	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo (Piektās un Sestās) pamatprogrammu pabeigšana	30	Centralizēta tieša
			410	
		Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾	898	
		Pamatprogrammas kopā	5 486	
		TEN kopā	839	
		Citas darbības kopā	1 641	
		Darbības izdevumi kopā (tostarp):	7 966	
		— avansi ⁽²⁾	4 543	
		— starpposma/galīgie maksājumi ⁽³⁾	3 423	
		Maksājumi gadā kopā	8 864	
		Saistības gadā kopā	11 876	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir izklāstīta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Avansi Septītajā pamatprogrammā (2007.–2013. g.) bija 2 101 miljoni EUR.

⁽³⁾ Starpposma/galīgie maksājumi Septītajā pamatprogrammā (2007.–2013. g.) un Sestajā pamatprogrammā (2002.–2006. g.) bija attiecīgi 1 585 miljoni EUR un 1 800 miljoni EUR.

Avots: Eiropas Savienības 2009. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes*Politikas mērķi*

5.2. Enerģētikas un transporta politikas mērķis ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus un uzņēmumus ar konkurētspējīgām enerģētikas un transporta sistēmām, nodrošināt ilgtspējīgāku enerģijas ražošanu un patēriņu, radīt nosacījumus pastāvīgai un drošai energoapgādei un transporta pakalpojumiem Eiropas Savienībā, sekmēt transporta drošību un energodrošību, kā arī starptautiskā mērogā popularizēt ES politiku, kas virzīta uz transporta un enerģētikas konkurētspēju, ilgtspējību, drošumu un drošību.

5.3. Pētniecības politikas mērķis ir veicināt ieguldījumus pētniecībā un pāreju uz zināšanās balstītu ekonomiku, lai stiprinātu Eiropas Savienības konkurētspēju. Tās mērķis ir arī stiprināt Eiropas Pētniecības telpas zinātnisko un tehnisko bāzi, uzlabot izcilību pētniecībā un palielināt Eiropas Pētniecības telpas atvērtību un pievilcību un maksimāli izmantot starptautiskās sadarbības radītās priekšrocības.

5.4. Informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu politikas mērķis ir radīt novatorisku, atklātu un konkurētspējīgu vienotu telpu informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu pakalpojumiem, kas turpmāk nodrošinātu pāreju uz nākotnes tīkliem un internetu. Tās mērķis ir palielināt ES ieguldījumu apjomu un efektivitāti informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) pētniecībā un izmantošanā un novērst digitālās ekonomikas vienotā tirgus pašreizējo sadrumstalotību. Politikas mērķis ir arī izveidot iekļaujošu Eiropas informācijas sabiedrību, ar ilgtspējīgu attīstību saderīgā veidā veicinot izaugsmi un darba vietu radīšanu un par prioritāti atzīstot sabiedrisko pakalpojumu un dzīves kvalitātes uzlabošanu.

5.5. Tiešās pētniecības izdevumi ir atvēlēti Kopīgā pētniecības centra pētniecības projektiem un ar tiem saistītiem pasākumiem. Šis centrs ir viens no Komisijas ģenerāldirektorātiem, un tā mērķis ir sniegt uz klientu orientētu zinātnisko un tehnisko atbalstu ES politikas virzienu noteikšanai, izstrādāšanai, īstenošanai un pārraudzībai, kā arī nodrošināt kodoliekārtu slēgšanas un kodolatkritumu apsaimniekošanas ilgtermiņa programmas īstenošanu.

Politikas instrumenti

5.6. Lielāko daļu šīs politikas grupas izdevumu veic Komisija ar tiešu centralizētu pārvaldību un aizvien vairāk arī ar aģentūru un kopuzņēmumu starpniecību, piemērojot netiešu centralizēto pārvaldību. Kodoliekārtu slēgšanai atvēlētos līdzekļus tā pārvalda kopīgi ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pētniecība

5.7. Aptuveni 70 % šīs politikas grupas darbības izdevumu ir atvēlēti pētniecības projektiem, un šo finansējumu sniedz daudzgažu pamatprogrammās, kurās dažādu tematisko jomu un projektu veidu atbalstam pastāv atšķirīgas finansēšanas sistēmas. Komisija parasti veic maksājumus saņēmējiem, neiesaistot valsts, reģionālās vai vietējās iestādes dalībvalstīs.

5.8. Saņēmēji var būt pētniecības institūti, universitātes, valsts iestādes, komercsabiedrības vai privātpersonas. Saņēmēji vai partneri parasti darbojas kā konsorcijs vairākās dalībvalstīs, asociētajās valstīs vai citās valstīs, pamatojoties uz dotācijas nolīgumu, kurš ir noslēgts ar Komisiju. Septītajā pamatprogrammā katram projektam ir vidēji aptuveni seši partneri, taču atkarībā no finansēšanas shēmas, to skaits var būt no viena līdz 64. Partneri var piedalīties vairākos projektos.

5.9. Septītajā pamatprogrammā līdz 2009. gada beigām dotācijas summas pētniecībā svārstījās no aptuveni EUR 7 500 individuāliem pētniekiem līdz pat 93 miljoniem EUR apjomīgiem sadarbības projektiem. Lai gan saņēmēju skaits pārsniedz 12 000, 250 lielākie saņem aptuveni 50 % no ES ieguldījuma.

5.10. Sākot no 2009. gada vidus, Septītās pamatprogrammas atsevišķas daļas pārvalda Pētniecības izpildaģentūra un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra. Turklāt 2009. gada beigās darbojās četri pētniecības kopuzņēmumi, kuros ES ieguldījumi gadā kopumā bija 288 miljoni EUR ⁽¹⁾. Kopuzņēmumi pārvalda ES un citu valsts un privāto partneru sniegto finansējumu konkrētām pētniecības iniciatīvām.

Enerģētika un transports

5.11. Eiropas Komunikāciju tīklu programmā nozīmīgiem enerģētikas un transporta projektiem atvēlētais finansējums 2009. gadā ietilpst vēl vienā lielā izdevumu kategorijā (aptuveni 11 % no kopējiem izdevumiem). Saņēmēji parasti ir dalībvalstu iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privātas komercsabiedrības. Projekti parasti ir tehniski sarežģīti, un vairākums no tiem ir starptautiski.

5.12. 2009. gadā 404 vēl nepabeigtiem transporta (TEN-T) projektiem vidējā dotācija bija 18,05 miljoni EUR, un 49 vēl nepabeigtiem enerģētikas (TEN-E) projektiem vidējā dotācija bija 1,53 miljoni EUR.

5.7. Pētniecības pamatprogrammas ietver tehniski un finansiāli sarežģītus projektus. Kontroles vidi raksturo liels finansējuma saņēmēju skaits, un katram saņēmējam ir sava kontroles sistēma.

Tā kā pašreizējā tiesiskā un līgumattiecību vide sarežģī projektu pārvaldību gan finansējuma saņēmējiem, gan Komisijai, tā ir veikusi pasākumus, lai vienkāršotu Septītās pamatprogrammas īstenošanu.

5.10. Lielāko daļu izdevumu tieši pārvalda Komisija, taču Septītajā pamatprogrammā ir paredzēta arī budžeta izpilde ar netiešu centralizētu pārvaldību, t. i., Komisija īstenošanas pienākumus uztic izpildaģentūrām, ES izveidotiem kopuzņēmumiem un "185. panta iniciatīvām", kas ir struktūras, kuras izveidotas, lai īstenotu vairāku dalībvalstu kopīgās pētniecības programmas.

⁽¹⁾ Kopuzņēmums "Fusion for Energy" (Euratom ieguldījuma pārvaldība ITER kodolsintēzes programmā), kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā "Innovative Medicines" (zāļu izstrādes produktivitātes un efektivitātes palielināšana), kopuzņēmums "Clean Sky" (tīru gaisa transporta tehnoloģiju izstrāde) un kopuzņēmums "Artemis" (iegulto datorsistēmu izstrāde).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.13. TEN-T programmu pārvalda TEN-T izpildaģentūra, bet daļu enerģētikai un transportam atvēlēto izdevumu pārvalda Konkurētspējas un inovāciju izpildaģentūra. Kopuzņēmums SESAR pārvalda izstrādes posmu ES projektā, kura mērķis ir modernizēt Eiropas gaisa satiksmes vadību, un 2009. gadā tā budžets ir 157 miljoni EUR.

Citi maksājumi

5.14. Citos maksājumos 2009. gadā ietilpst Komisijas avansi saistībā ar nolīgumiem ar Eiropas Kosmosa aģentūru par "Galileo" satelītnavigācijas sistēmas ieviešanu, dotācijas kodoliekārtu slēgšanas programmās un citi īpaši izdevumi saistībā ar nolīgumiem ar Eiropas Investīciju banku (EIB) par TEN-T aizdevumu garantiju fondu un Septītās pētniecības pamatprogrammas riska dalīšanas finansēšanas programmu.

Riski saistībā ar maksājumu pareizību

5.15. Gan pētniecības, gan transporta vai enerģētikas projektiem dotācijas parasti maksā pa daļām avansu veidā pēc projektu atlases beigām un dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, vēlāk tos papildinot ar starpposma un galīgajiem maksājumiem, ar kuriem saņēmējiem tiek atlīdzināti periodiskās izmaksu deklarācijās norādītie attiecināmie izdevumi. Šajā plānošanas cikla posmā aptuveni puse maksājumu pētniecībā ir avansi par Septītās pamatprogrammas projektiem. Pārējie maksājumi ir starpposma un galīgie maksājumi par Sestās pamatprogrammas projektiem un starpposma maksājumi par Septītās pamatprogrammas projektiem.

5.16. Starpposma un galīgajos maksājumos galvenais risks ir tāds, ka izmaksu deklarācijās saņēmēji var norādīt neattiecināmas izmaksas, kuras Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, iespējams, neatklāj un neizlabo pirms deklarēto izmaksu atlīdzināšanas. Šo risku vēl vairāk palielina sarežģītie attiecināmo izmaksu aprēķināšanas noteikumi, tostarp daudzi attiecināmības kritēriji, kā arī prasība saņēmējiem sasaistīt personāla izdevumus un netiešās izmaksas ar projektiem un tajā pašā laikā atskaitīt dažādas pozīcijas, kurām netiek sniegts ES līdzfinansējums. Maksājumu nosacījumi avansom nav tik sarežģīti, jo šos maksājumus veic līdz ar dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanu. Tomēr iepriekšējos gados avansos ir konstatētas kļūdas. Tās gan parasti nav skaitļos izsakāmas un attiecas uz nepilnībām procedūrās, piemēram, maksājumi tiek veikti novēloti.

KOMISIJAS ATBILDES

5.16. Komisija piekrīt Revīzijas palātas norādītajam. Noteikumu sarežģītība patiešām ir būtisks kļūdu un neattaisnotu izmaksu atlīdzināšanas pieprasījumu avots. Komisijas Paziņojumā par pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošanu⁽¹⁾ ir ierosināti pasākumi šā riska mazināšanai. Tā kā attiecīgie priekšlikumi tiks īstenoti tikai nākamās pamatprogrammas laikā un tā kā Komisijai ir jārisina problēmas, ko rada sarežģītās attiecināmības prasības dotāciju saņēmējiem, tā 2010. gada 26. maijā pieņēma pārējām iestādēm adresētu paziņojumu⁽²⁾, ierosinot pieļaujamo kļūdas risku šajā jomā noteikt 2–5 % apmērā. Ierosinātais pieļaujamā kļūdas riska līmenis noteikts, ņemot vērā kontroles izmaksu lietderību un pieņemamu atlikušo kļūdu līmeni, kas ir pamatots saistībā ar šīm izmaksām.

⁽¹⁾ COM(2010) 187, 29.4.2010.

⁽²⁾ COM(2010) 261, 26.5.2010.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums un pieeja

5.17. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir izklāstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Pētniecības, enerģētikas un transporta jomas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- tika pārbaudīts 150 revīzijai atlasītu darījumu paraugs, kurā bija 86 avansi un 64 starpposma un galīgie maksājumi,
- sistēmu izvērtējumā galvenā uzmanība bija pievērsta maksājumiem pētniecības jomā, un tas ietvēra:
 - saņēmēju iesniegto izmaksu deklarāciju *ex ante* dokumentu pārbaudes,
 - projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumus, kurus sagatavojuši neatkarīgi revidenti,
 - *ex ante* revīzijas apliecinājumus par saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm,
 - projektu *ex post* finanšu revīzijas un
 - līdzekļu piedziņas un finanšu korekciju piemērošanu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.18. Darījumu pārbažu rezultāti ir apkopoti **5.1. pielikumā**. Palātas aplēses liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir no 2 % līdz 5 %.

5.19. Palāta konstatēja, ka kļūdas bija 36 no paraugā iekļautajiem 150 darījumiem. 23 gadījumos kļūdas ir saistītas ar neattiecināmu vai neprecīzi deklarētu izdevumu atlīdzināšanu starpposma un galīgajos maksājumos par pētniecības projektiem. Vēl joprojām galvenais kļūdu cēlonis ir nepamatoti lielu deklarēto personāla izdevumu un netiešo izmaksu atlīdzināšana. Šo stāvokli raksturo divi turpmāk sniegtie piemēri.

1. piemērs. Personāla izdevumi

Palāta konstatēja, ka revidētais saņēmējs bija deklarējis Komisijai 17 cilvēkmēnešus kā ieguldījumu projektā, bet summa, ko viņš faktiski pieprasīja atlīdzināt, bija līdzvērtīga 42 cilvēkmēnešu darbam. Palāta neatrada nekādus pierādījumus, kas ļautu šo papildu summu iekļaut projektam deklarētajos personāla izdevumos. Turklāt deklarācijā bija iekļauti ceļa izdevumi, kuri nebija saistīti ar šo projektu. Kļūdas apmērs bija EUR 73 000 jeb 50 % no deklarētajiem izdevumiem.

5.19.**Attiecībā uz 1. piemēru.**

Komisija piekrīt Revīzijas palātas konstatējumiem, un pašlaik notiek līdzekļu atgūšana.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2. piemērs. Netiešās izmaksas

Saskaņā ar dotācijas standartnolīgumu netiešām izmaksām jābūt faktiskām un vajadzīgām projekta īstenošanai, un saņēmēja grāmatvedības sistēmā tās jāuzrāda kā izmaksas, kas radušās tiešā saistībā ar projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām. Palāta konstatēja, ka revidētā saņēmēja pārskatos izmaksām nebija tiešas saiknes ar konkrētiem projektiem. Tāpēc, lai gan pārskatos bija atspoguļots, ka saņēmējam bija radušās netiešās izmaksas saistībā ar projektu, tās nevarēja saskaņot ar faktisko tieši saistīto summu projektā. Ņemot vērā arī konstatētās neatbilstīgās tiešās izmaksas, Palāta aprēķināja, ka kļūdas apmērs ir EUR 62 000 jeb 10 % no kopējām deklarētajām izmaksām.

5.20. Revīzijai atlasītajā darījumu paraugā ietilpa 13 starpposma maksājumi Septītās pamatprogrammas projektiem. Sešos gadījumos Palāta konstatēja tādas pašas kļūdas, kādas tā atklāja Sestās pamatprogrammas projektos.

5.21. Šie konstatējumi saskan ar Komisijas veikto revīziju rezultātiem un pētniecības ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos formulētajām atrunām par Sestajai pamatprogrammai iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāti.

5.22. Attiecībā uz 44 darījumiem, kurus Palāta pārbaudīja, bet kuri nebija saistīti ar maksājumiem pētniecības jomā (28 avansi un 16 starpposma un galīgie maksājumi), Palāta konstatēja kļūdas sešos gadījumos. Viens no tiem attiecās uz kādu TEN-T projektu, kurā nebija pienācīgi ievēroti publiskā iepirkuma noteikumi, un vēl viens – uz citu TEN-T projektu, kurā bija pieprasītas un pēc tam atlīdzinātas izmaksas, kuras nebija minētas finansēšanas lēmumā.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

5.23. Sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **5.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību.

5.24. Turpmāk izklāstītajos konstatējumos galvenā uzmanība pievērsta kontroles mehānismiem, kurus piemēro starpposma un galīgajiem maksājumiem pētniecības jomā.

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību*Izmaksu deklarāciju ex ante dokumentu pārbaudes*

5.25. Ex ante dokumentu pārbaudēs pirms pieprasīto līdzekļu atlīdzināšanas Komisija galvenokārt pārbauda izmaksu deklarāciju sagatavošanā izmantotās grāmatvedības metodes un aritmētisko aprēķinu pareizību. Dažkārt Komisija var paplašināt pārbaudes, lai iekļautu atsevišķu izmaksu posteņu verificāciju, balstoties uz papildu informāciju, piemēram, faktūrrēķiniem vai darba algas lapām, kas pieprasītas no saņēmēja.

5.20. Šajā programmas cikla posmā, kā arī ņemot vērā Revīzijas palātas izlasē iekļauto Septītās pamatprogrammas starpposma maksājumu nelielo skaitu, vēl ir pārāgri izdarīt secinājumus par Septītās pamatprogrammas kļūdu īpatsvaru un vērtību salīdzinājumā ar Sesto pamatprogrammu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.26. Lai gan daudzas no kļūdām var atklāt tikai tad, ja veic pārbaudes pie saņēmēja, dokumentu pārbaudēs vajadzētu būt iespējai konstatēt galvenās nepilnības izmaksu deklarācijās.

5.27. Palāta pārbaudīja, kā tika veiktas dokumentu pārbaudes visos revīzijas paraugam atlasītajos 150 darījumos. Palātas veiktās pārbaudes rezultāti liecina, ka šīs pārbaudes parasti notika, kā paredzēts, lai gan četros gadījumos nebija konstatētas acīmredzamas novirzes izmaksu deklarācijās, kuras vajadzēja atklāt, piemēram, nepareizas pieskaitāmo izdevumu likmes.

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi Sestajā pamatprogrammā

5.28. Sestās pamatprogrammas dotācijas nolīgumos parasti ir minēts, ka līdzekļu atlīdzināšanai iesniegtajām saņēmēju izmaksu deklarācijām jāpievieno revīzijas apliecinājums, kuru sagatavo neatkarīgs revidents. Revidents apliecina, ka ir guvis pamatotu pārliecību par to, ka deklarētās izmaksas atbilst attiecināmības prasībām.

5.29. Katra projekta partnera pienākums ir iesniegt vismaz vienu revīzijas apliecinājumu, kas attiecas uz visu projekta periodu. Šāds apliecinājums ir jāiesniedz vienmēr, ja partnera pieprasītais ES ieguldījums pārsniedz EUR 750 000 konkrētajā atskaides periodā.

5.30. Saņēmēju līmenī Palāta pārbaudīja 30 darījumus, kuriem bija sniegts revīzijas apliecinājums⁽²⁾, ar kuru Palāta salīdzināja savas pārbaudes rezultātus. 13 darījumos jeb 43 % gadījumu (visi no tiem attiecās uz Sesto pamatprogrammu) Palāta konstatēja kļūdas izmaksu deklarācijās, par kurām revīzijas apliecinājumu sagatavojušais revidents bija sniedzis atzinumu bez piezīmes pirms šo deklarāciju iesniegšanas izdevumu atlīdzināšanai.

5.31. Tas saskan ar pagājušā gada konstatējumiem⁽³⁾ un 8. nodaļā minētajiem apsvērumiem⁽⁴⁾ un liecina par to, ka jāuzlabo šā kontroles mehānisma ticamība.

5.31. Komisija tāpat kā Revīzijas palāta saskata problēmu saistībā ar Sestās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumu pareizību, kas nav pilnā mērā attaisnojuši sākotnējās cerības par papildu ticamības nodrošināšanu. Tomēr Komisija norāda, ka šis instruments ir devis ievērojamu ieguldījumu kļūdu novēršanā – Sestās pamatprogrammas revīzijās konstatētais kļūdu īpatsvars salīdzinājumā ar Piekto pamatprogrammu bija būtiski samazinājies.

⁽²⁾ 27 par Sesto pamatprogrammu, viens par Septīto pamatprogrammu, viens par Ogļu un tērauda pētniecības fondu un viens par MEDIA 2007. gada programmu.

⁽³⁾ Pārskats par 2008. finanšu gadu, 7.21.–7.24. punkts.

⁽⁴⁾ 8. nodaļas 19. un 20. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ex ante revīzijas apliecinājumi par saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm Septītajā pamatprogrammā

5.32. Kā Palāta novēroja 2008. gadā, Komisija ir centusies vienkāršot revīzijas apliecinājumu sistēmu Septītajai pamatprogrammai, ieviešot pienākumu sniegt *ex ante* apliecinājumu par saņēmēju piemērotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm.

5.33. Šo pasākumu ir paredzēts piemērot tiem saņēmējiem, kuri saņem daudzas dotācijas un kuru grāmatvedības sistēmas var sniegt pamatotu pārliecību par to, ka viņu piemērotās izmaksu aprēķināšanas metodes atbilst dotācijas nolīguma noteikumiem. Saņēmēji var iegūt apliecinājumu par viņu piemērotajām personāla un netiešo izmaksu aprēķināšanas metodēm un vidējām personāla izmaksām.

5.34. No 650 iespējamajiem saņēmējiem, kuri varēja pieteikties apliecinājuma saņemšanai, 2010. gada maija beigās tikai 25 bija faktiski ieguvuši *ex ante* apliecinājumu par izmaksu aprēķināšanas metodēm. Vēl 16 saņēmēju pieprasījumi bija noraidīti, bet citi izvēlējās neiesniegt šādu pieprasījumu, jo domāja, ka apliecinājumu nesaņems.

5.35. Komisija ir atzinusi, ka pieņemamības kritēriji⁽⁵⁾, kurus tā ir paredzējusi apliecinājuma saņemšanai par izmaksu aprēķināšanas metodēm, ir pārāk stingri lielākajai daļai saņēmēju⁽⁶⁾. Šie kritēriji tik tiešām neatbilst vispārpieņemtajām grāmatvedības metodēm šajā nozarē (piemēram, vidējo personāla izmaksu izmantošana izmaksu centru sadalījumā) un pētniecības organizācijās.

Komisija ir veikusi korigējošus pasākumus, lai Septītajā pamatprogrammā uzlabotu revīzijas apliecinājumu kvalitāti. Septītās pamatprogrammas pamatā ir "saskaņotas procedūras", kas paredz, ka apliecinājumu sniedzošais revidents piemēro iepriekšnoteiktas procedūras un, pamatojoties uz tām, ziņo par konstatētajiem faktiem. Izmantojot šo pieeju, būtu jāsamazinās Sestajā pamatprogrammā konstatētajām kļūdām, kuras radās, revidentiem interpretējot attiecināmības noteikumus.

Komisija turpinās arī savās finanšu revīzijās vērtēt revīzijas apliecinājumu ticamību.

Skatīt arī atbildi uz 5.49. punktu.

5.32.–5.33. Finansējuma saņēmēju izmantoto izmaksu aprēķināšanas metožu *ex ante* apliecinājumi ir obligāti tikai tiem, kuri vēlas izmaksu atlīdzināšanas pieprasījumos izmantot vidējās personāla izmaksas. Pārējiem finansējuma saņēmējiem šis apliecinājums ir fakultatīvs.

Turklāt visiem finansējuma saņēmējiem joprojām ir prasība pirms galīgā maksājuma iesniegt apliecinājumu par visiem periodiem, ja kopējais pieprasītais finansējums pārsniedz EUR 375 000. Praksē *ex ante* apliecinājums samazina administratīvo slogu, kas gulstas uz finansējuma saņēmējiem, un palīdz ievērojami samazināt izmaksas par revīzijas pakalpojumiem.

Skatīt arī atbildi uz 5.36. punktu.

5.34.–5.35. Komisija savā paziņojumā par vienkāršošanu ierosina pieļaut jebkuru vidējo personāla izmaksu metodi, ko finansējuma saņēmējs parasti izmanto grāmatvedībā, tostarp metodi, pamatojoties uz izmaksu centriem, ja vien šīs metodes pamatojas uz faktiskajām uzskaitē iegrāmatotajām personāla izmaksām un tiek izslēgta iespēja konkrētas izmaksas atkārtoti uzrādīt citās izmaksu kategorijās.

Septītās pamatprogrammas dalības noteikumos ir pieļauts izņēmums izmantot vidējās personāla izmaksas vispārīgā noteikuma – faktisko izmaksu – vietā, ja vien tāda ir finansējuma saņēmēja parastā grāmatvedības prakse un ja vidējās izmaksas "ievērojami" neatšķiras no faktiskajām izmaksām. Komisijas noteikto kritēriju mērķis ir sniegt pietiekamu pārliecību, ka finansējuma saņēmēja metodes piemērošana neradīs ievērojamas deklarēto vidējo izmaksu un faktisko izmaksu atšķirības. Komisija uzskata, ka šie kritēriji nodrošina labāko iespējamo līdzsvaru starp vienkāršošanas mērķiem un atbildības nodrošināšanu pašreizējā tiesiskā regulējuma ietvaros.

⁽⁵⁾ Komisijas 2009. gada 23. jūnija Lēmums (C(2009) 4705).

⁽⁶⁾ 2010. gada 24. aprīļa COM(2010) 187, Pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošana.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.36. Sestās pamatprogrammas galvenie finansēšanas noteikumi – un arī ar izdevumu pareizību saistītie riski – ir pārnesti uz Septīto pamatprogrammu. Šajā posmā riski, iespējams, ir palielinājušies, jo pieprasīto revīzijas apliecinājumu skaits ir ievērojami samazināts, savukārt izmaksu aprēķināšanas metožu *ex ante* apliecināšanas sistēma, kurai vajadzēja lielā mērā aizvietot revīzijas apliecinājumus, nedarbojas, kā bija paredzēts.

Komisijas ex post revīzijas stratēģija

5.37. *Ex post* revīziju programma (proti, finanšu revīzijas pie saņēmējiem, kuras veic pēc izdevumu atlīdzināšanas) ir vēl viens svarīgs Komisijas kontroles sistēmas elements pētniecības izdevumu jomā. Šīs revīzijas veic Komisijas revidenti un ārējo revidentu sabiedrības Komisijas uzraudzībā. *Ex post* revīziju mērķis ir atklāt un izlabot kļūdas, kuras nav novērsuši vai konstatējuši iepriekšējie kontroles mehānismi.

5.38. Komisijas pētniecības ģenerāldirektorāti (ĢD RTD, ĢD INFSO, ĢD TREN un ĢD ENTR) 2009. gadā uzsāka Sestās pamatprogrammas kopējās *ex post* revīzijas stratēģijas trešo īstenošanas gadu un sāka veikt pirmās revīzijas saskaņā ar Septītās pamatprogrammas *ex post* revīzijas stratēģiju. Paredzēts, ka ar šo stratēģiju palīdzību izvērtēs pētniecības izdevumu pareizību un šis izvērtējums būs pamats turpmākai koriģējošai darbībai un līdzekļu piedziņai.

5.39. *Ex post* revīzijās 2009. gadā pārbaudīto izdevumu apjoms turpināja pieaugt, un pētniecības ģenerāldirektorāti sasniedza gada laikā plānoto veicamo revīziju skaitu (**5.1. grafiks**). Pabeigto revīziju skaits palielinājās no 1 084 revīzijām 2008. gada beigās līdz 1 905 revīzijām 2009. gada beigās.

5.40. Pētniecības ģenerāldirektorāti ir turpinājuši nodrošināt saskanīgu pieeju un efektīvu koordinēšanu, izveidojot kopīgas darba grupas un komitejas. Sagaidāms, ka 2009. gadā ieviestie jaunie IT rīki vēl vairāk sekmēs efektīvu koordināciju. Pētniecības izpildaģentūras un Eiropas Pētniecības Padomes izpildaģentūras integrācija revīzijas pasākumos līdz ar Transporta un enerģētikas ģenerāldirektorāta reorganizāciju divos ģenerāldirektorātos⁽⁷⁾ rada vajadzību pēc pastiprināti izvērstas koordinācijas.

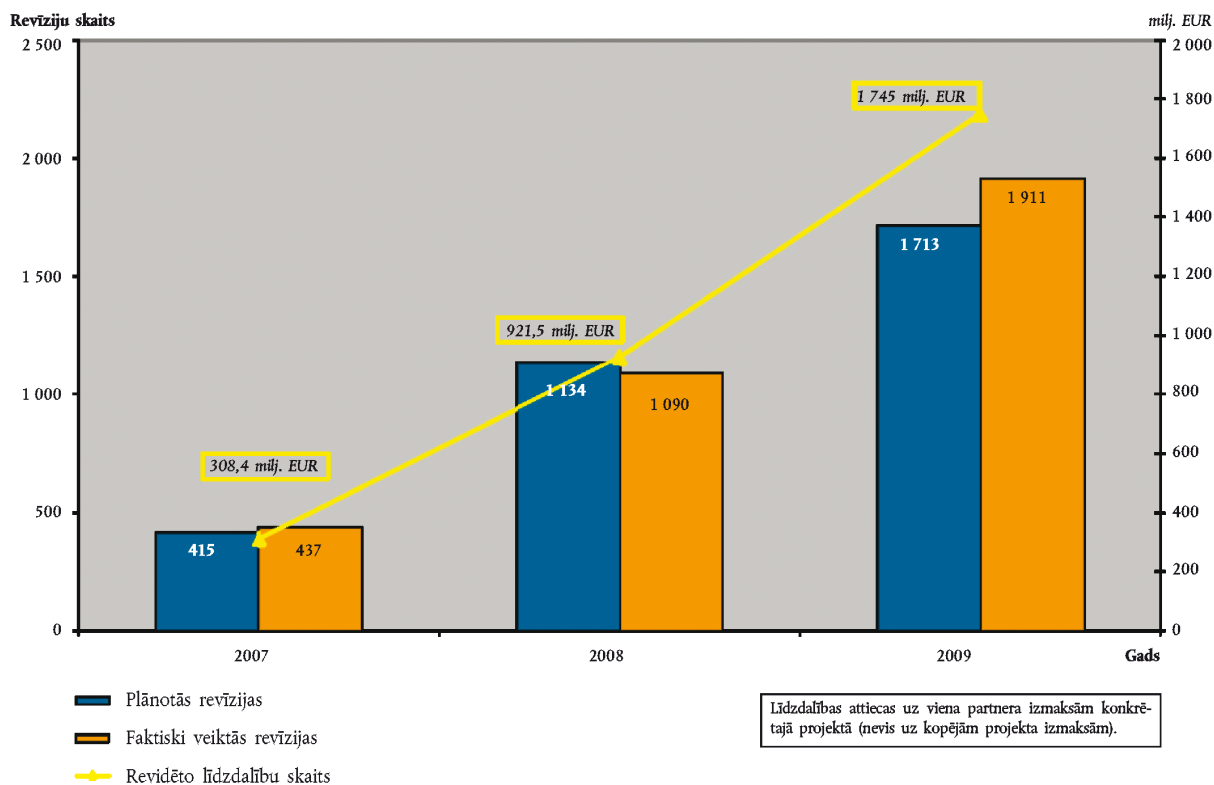
(7) Kopš 2010. gada februāra ĢD TREN ir reorganizēts divos ģenerāldirektorātos kā Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts (ĢD MOVE) un Enerģētikas ģenerāldirektorāts (ĢD Energy).

KOMISIJAS ATBILDES

5.36. Prasības attiecībā uz revīzijas apliecinājumu iesniegšanu Septītajā pamatprogrammā tika samazinātas, lai mazinātu dalībniekiem uzlikto administratīvo slogu. Tomēr finansējuma saņēmējiem, kuri ir saņēmuši izmaksu aprēķināšanas metožu apliecinājumu, joprojām ir jāiesniedz finanšu pārskatu apliecinājums, jo tas finansējuma saņēmēju atbrīvo vienīgi no prasības iesniegt starpposma finanšu pārskatu apliecinājumu. Finanšu pārskatu apliecinājums par pēdējo pārskata periodu ir jāiesniedz, ja kopējais pieprasītais finansējums pārsniedz EUR 375 000. Pēc intensīvām Sestās pamatprogrammas revīzijas kampaņām daudzi finansējuma saņēmēji ir guvuši lietderīgu pieredzi, un Komisija sagaida, ka līdz ar to tie varētu piemērot uzlabotas projekta izmaksu uzskaites metodes.

Pašreizējā situācijā nav iespējams izdarīt secinājumu, ka kopējais kļūdu īpatsvars palielināsies, jo konstatētos riskus var kompensēt ar citiem pasākumiem.

5.40. Komisija ir gandarīta par pozitīvo vērtējumu saistībā ar paveikto. Tā pilnībā apzinās nepieciešamo koordinācijas līmeni un attiecīgi rīkojas.

5.1. grafiks. Komisijas kopējās *ex post* revīzijas stratēģijas īstenošana ⁽¹⁾

(¹) Iepriekš publicētie dati par 2007. un 2008. gadu ir korigēti, jo mainījās atskaišu sagatavošanas kritēriji.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām

5.41. Palāta 2008. gadā konstatēja, ka pēc *ex post* revīzijām ievērojami kavējas finanšu korekciju piemērošana. Lai gan Komisija 2009. gadā ievērojami palielināja atgūto neattiecināmo izdevumu summu, vēl piedzenamās summas palielinājās tikpat daudz un ir gandrīz trīskāršājušās līdz 31,5 miljoniem EUR (5.2. grafiks).

5.41. Tiks pieliktas papildu pūles, lai sekmīgāk nodrošinātu savlaicīgu rīcību saistībā ar revīzijas rezultātiem.

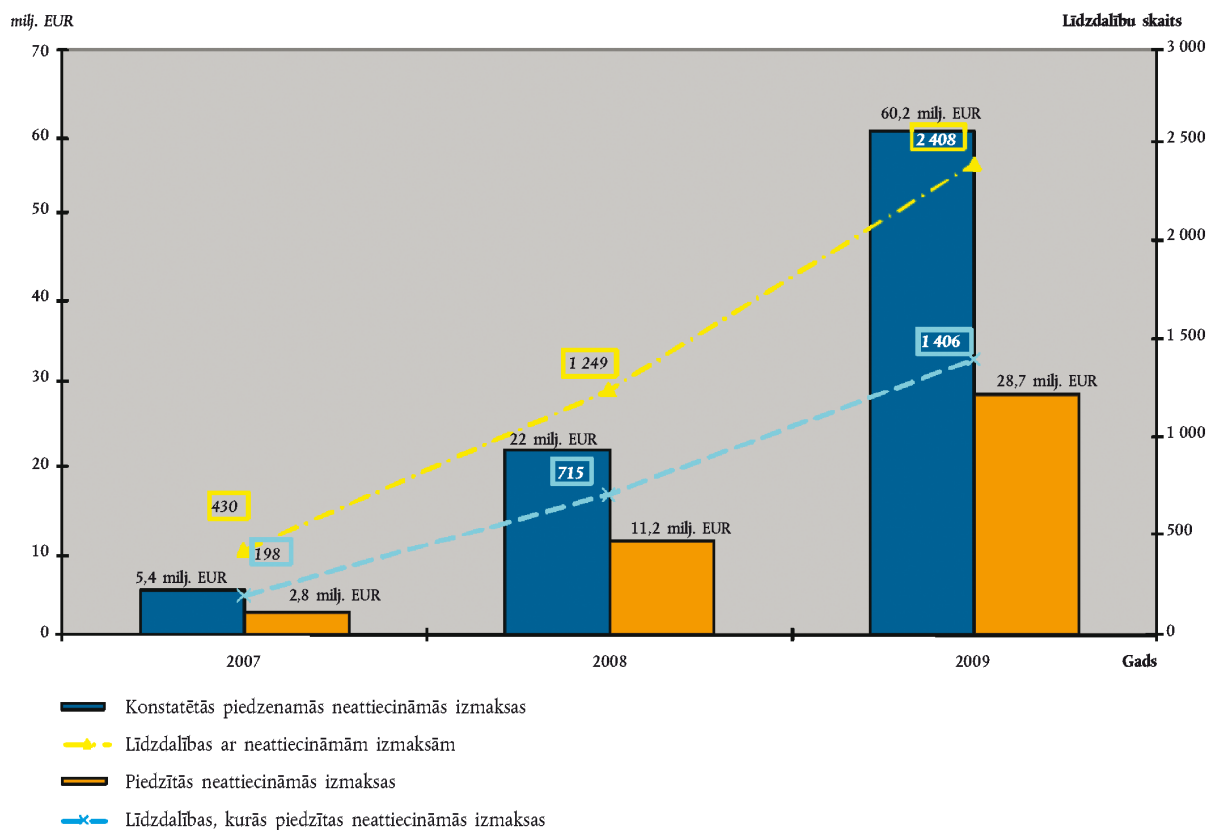
Revīzijas stratēģijas īstenošanas kontekstā vienkāršošanas pasākumi (³) ir piemēroti arī piedziņas procesam, tādējādi cenšoties mazināt slogu gan Komisijai, gan finansējuma saņēmējiem.

Piedziņas procesa īstenošana 2009. gadā ievērojami uzlabojās.

Vairums finanšu korekciju tiek īstenotas, attiecīgo summu atņemot no nākamā maksājuma, – šī piedziņas metode rada vismazākās izmaksas. Tā kā maksājumi parasti tiek veikti reizi gadā, šī pieeja nozīmē piedziņas procesa aizkavēšanos.

Palielinot revīziju skaitu, ir palielinājies to projektu skaits, kuriem nepieciešamas korekcijas un pielāgojumi.

(³) SEC(2009) 1720, 15.12.2009.

5.2. grafiks. Finanšu korekciju veikšana pēc revīzijām ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Iepriekš publicētie dati par 2007. un 2008. gadu ir koriģēti, jo mainījās atskaišu sagatavošanas kritēriji.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.42. Palāta savā Pārskatā par 2008. finanšu gadu ⁽⁸⁾ norādīja, ka Komisija nebija piemērojusi nekādas sankcijas, lai gan paplašināta sankciju sistēma bija viens no galvenajiem koriģējošajiem pasākumiem, kuru ieviesa Sestās pamatprogrammas sākumā 2002. gadā ⁽⁹⁾. Komisija 2009. gadā veica koriģējošu pasākumu, un visi pētniecības ģenerāldirektori, izņemot ĢD TREN, piemēroja sankcijas. Līdz 2009. gada beigām Komisija bija piemērojusi sodus 34 gadījumos kopumā par EUR 514 330.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

5.43. Palāta izvērtēja ĢD RTD, ĢD INFSO un ĢD TREN gada darbības pārskatus un tiem pievienotās ģenerāldirektoru deklarācijas.

KOMISIJAS ATBILDES

5.42. Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD kopš to izveides 2010. gada februāra vidū piemēro līgumsodus tāpat kā pārējie pētniecības ĢD.

⁽⁸⁾ 7.39. punkts.

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 2321/2002 20. pants (OV L 355, 30.12.2002., 23. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.44. Vadības apliecinājumu pārbauzu rezultāti ir apkopoti **5.3. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka ģenerāldirektoru deklarācijās un gada darbības pārskatos objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

5.45. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Pētniecība, enerģētika un transports" 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos ir būtiskas kļūdas.

5.46. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Pētniecība, enerģētika un transports" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

5.47. Šie rezultāti saskan ar iepriekšējos gados gūtajiem rezultātiem. Šajā politikas grupā galvenais kļūdu avots joprojām ir nepamatoti lielu personāla izdevumu un netiešo izmaksu atlīdzināšana pētniecības projektos.

5.48. Šajā kontekstā Palāta savā Pārskatā par 2008. finanšu gadu ⁽¹⁰⁾ atzina, ka pēdējos gados kļūdu līmenis šajā politikas grupā ir samazinājies, jo ir pilnveidotas iekšējās kontroles sistēmas un veiktas izmaiņas, kuru mērķis bija vienkāršot pētniecības projektu finansēšanas noteikumus. Palāta norāda, ka šī tendence ir turpinājusi pastāvēt 2009. gadā. Tomēr pastāv risks, ka pārmaiņu labvēlīgā ietekme var neturpināties Septītajā pamatprogrammā jo īpaši tāpēc, ka saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metožu *ex ante* apliecināšana ir sarežģīta (sk. 5.20. un 5.36. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

5.44. Komisija ir gandarīta par Revīzijas palātas pozitīvo vērtējumu par visiem šajā nodaļā ietvertajiem gada darbības pārskatiem.

5.45. Komisija uzsver, ka Revīzijas palātas konstatējums par kļūdu īpatsvaru atbilst iepriekšējam gadam un ka ticamākais kļūdu īpatsvars šīs nodaļas politikas jomās ir 2–5 %.

Šis rezultāts saskan ar Komisijas konstatējumiem. 26. maijā Komisija pieņēma paziņojumu ⁽⁴⁾, ierosinot noteikt pieļaujamo kļūdas riska līmeni šajā pašā diapazonā (2–5 %). Komisija uzskata, ka ticamības deklarācijas kļūdu īpatsvars, kas atbilst šā diapazona aptuvenai vidējai vērtībai, būtu uzskatāms par pieņemamu un attaisnotu. Pārsniedzot šo līmeni, tiktu veikti papildu pasākumi kļūdu īpatsvara mazināšanai – pastiprinātas pārbaudes, ņemot vērā kļūdu galvenos iemeslus un izdevumu daudzgadu raksturu. Minētajam īpatsvaram būtu jāattiecas uz visām pētniecības pamatprogrammām.

Šo līmeni varētu pārskatīt, ņemot vērā būtiskas izmaiņas kontroles vidē, kuras ietekmētu ticamības deklarācijas kļūdu īpatsvaru, jo īpaši vienkāršošanas pasākumus, kuri stāsies spēkā nākamajā pamatprogrammā.

5.48. Komisija ir gandarīta par Revīzijas palātas konstatēto pozitīvo tendenci. Tā uzsver, ka izmaiņas revīzijas apliecinājumu prasībās veiktas, lai vienkāršotu un atvieglotu finansējuma saņēmēju dalību programmā.

Turklāt, kaut arī tiek atzīti metožu *ex ante* apliecināšanas pieticīgie rezultāti, viss esošo iekšējās kontroles pasākumu spektrs, ieskaitot Septītās pamatprogrammas revīzijas stratēģiju, nodrošinās pienācīgus apstākļus pareizai finanšu pārvaldībai.

⁽¹⁰⁾ 7.42. punkts.

⁽⁴⁾ COM(2010) 261, 26.5.2010.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.49. Palāta mudina Komisiju arī turpmāk censties nodrošināt efektīvu kontroles sistēmu stingru piemērošanu. Saistībā ar pašreizējo tiesisko regulējumu Komisijai:

a) jānodrošina, ka neatkarīgie revidenti, kuri ir nepareizi apliecinājuši izmaksu deklarācijas, tiek informēti par deklarēto izmaksu attiecināmības kritērijiem;

b) jāpārskata saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metožu apliecināšanas sistēmas darbība;

c) jāsamazina nepamatoti izmaksāto summu piedziņas kavējumi un vajadzības gadījumā jāpiemēro sankcijas.

5.50. Pētniecības pamatprogrammās ir izveidoti sarežģīti finansēšanas mehānismi, kuriem Komisija ir izstrādājusi tikpat smagnējas pārvaldības un kontroles sistēmas. Lai gan visa pamatā ir jābūt atbildībai par ES līdzekļu tēriņiem, pētniecības finansēšanas noteikumus noteikti var vēl vairāk vienkāršot.

KOMISIJAS ATBILDES

5.49. Komisijas pamatmērķis ir efektīvi sasniegt pētniecības politikas mērķi, vienlaikus nodrošinot budžeta izpildes pareizu kontroli.

a) Komisijas politika ir aktīvi informēt finansējuma saņēmējus par ex post revīzijās izdarītajiem konstatējumiem, lai attiecīgā gadījumā panāktu uzlabojumus revīzijas apliecinājumus izsniedzozo revidentu darbā. Tādēļ ikvienam finansējuma saņēmējam revīzijas procedūrā apliecinājumu sniedzošais revidents ir jāinformē par būtiskajiem revīzijas konstatējumiem. Tomēr Komisija atzīmē, ka Revīzijas palātas apsvērumu galvenais iemesls ir ne tik daudz revīzijas apliecinājumam izraudzītais risinājums vai tā koncepcija, bet drīzāk salīdzinoši sarežģītie noteikumi, kā Revīzijas palāta pati to norādījusi 5.16. punktā. Šī sarežģītība ietekmē darbu, ko neatkarīgie revidenti finansējuma saņēmēju uzdevumā veic, lai izsniegtu revīzijas apliecinājumus. Attiecībā uz Septīto pamatprogrammu sagaidāms, ka, izmantojot saskaņotās procedūras, nepareizas interpretācijas dēļ radušos kļūdu skaits ievērojami samazināsies.

b) Apliecinājums par metodēm ir paredzēts vienīgi vairāku vienlaicīgi piešķirtu dotāciju saņēmējiem. Kritēriji apliecinājuma par metodēm saņemšanai tika pārskatīti 2008. gada novembrī un publicēti Septītās pamatprogrammas Rokasgrāmatā par finanšu jautājumiem.

Komisija nesen veica pasākumus, kuru mērķis ir padarīt pievilcīgāku finansējuma saņēmēju izmantoto izmaksu aprēķināšanas metožu ex ante apliecināšanu. Komisija savu viedokli šajā jautājumā puda 2010. gada 24. aprīļa paziņojumā par vienkāršošanu, kā arī 2010. gada 28. maijā pieņemtajā Finanšu regulas un tās īstenošanas kārtības trīs gadu pārskatīšanas priekšlikumā. Reālu vienkāršošanu varētu panākt, ļaujot izmantot metodes, ko piemēro kā parasto grāmatvedības praksi, ja vien tās pamatojas uz faktiskajām uzskaitē iegrāmatotajām personāla izmaksām.

c) Komisija turpinās strādāt pie tā, lai sekmīgāk nodrošinātu savlaicīgu rīcību saistībā ar revīzijas rezultātiem, un turpinās piemērot savas pamatnostādnes par līgumsodu piemērošanu. Turklāt pasākumi piedziņas procesa īstenošanas uzlabošanai ir paredzēti 2009. gada 15. decembrī pieņemtajā paziņojumā par piedziņas procesa vienkāršošanu.

5.50. Komisija pilnībā piekrīt un vērš uzmanību uz norādēm, kas ietvertas nesen pieņemtajos paziņojumos "Pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošana" un "Vairāk vai mazāk pārbaudīti? Pareizais līdzsvars starp kontroles administratīvajām izmaksām un kļūdas risku".

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.51. Tāpēc Palāta atzinīgi novērtē Komisijas nesen publicēto paziņojumu ⁽¹¹⁾, kurā izklāstītas turpmākās iespējas vienkāršot pētniecības finansēšanas noteikumus un procedūras gan Septītajai, gan nākamajām pamatprogrammām. Šim Komisijas paziņojumam jākalpo par pamatu diskusijās ar visām ieinteresētajām personām, un šo pārrunu rezultātā jāveic pārvaldības un kontroles sistēmu visaptveroša pārskatīšana attiecībā uz ES finansējumu pētniecībai.

5.52. Noteikumu un procedūru vienkāršošana un precizēšana var ne tikai samazināt kļūdu apjomu un palielināt izdevumu pareizības ticamību, bet arī sekmēt pētnieku dalību pamatprogrammās un ES pētniecības politikas mērķu sasniegšanu.

5.53. Iepriekš formulēto apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopoti **5.4. pielikumā**.

ES KOPUZŅĒMUMI

5.54. Par ES kopuzņēmumu revīzijām sagatavo īpašus gada pārskatus, kurus publicē atsevišķi.

5.55. Palāta sniedza atzinumus bez piezīmēm par kopuzņēmumu pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību un likumību 2009. gadā pētniecības, enerģētikas un transporta politikas grupā (sk. 5.10. un 5.13. punktu).

5.56. Lai gan revīzijas atzinumi par kopuzņēmumiem bija bez piezīmēm, Palāta ir norādījusi, ka kopuzņēmumiem jāizveido pilnvērtīgas un visaptverošas iekšējās kontroles sistēmas.

5.57. Palāta publicēja arī atzinumus par kopuzņēmumu ITER un SESAR finanšu noteikumiem ⁽¹²⁾. Palāta izteica vairākas piezīmes par šo kopuzņēmumu finanšu regulējuma pilnveidošanu un konsekvences nodrošināšanu ar vispārējo ES Finanšu regulu un ES iestāžu pamata Finanšu regulu. Palāta norādīja arī uz to, ka šo kopuzņēmumu pieņemtajos finanšu noteikumos nav pietiekami izklāstītas Komisijas iekšējā revīzijas dienesta pilnvaras revidēt šos kopuzņēmumus.

KOMISIJAS ATBILDES

5.51. Šo vienkāršošanas pasākumu ietekmes pilnais potenciāls būs vairāk izjūtams nākamajā pamatprogrammā. Līdz šo priekšlikumu īstenošanai Komisijai jārisina problēmas, ko rada sarežģītie attiecināmības noteikumi, kas piemērojami dotāciju saņēmējiem. Komisija 2010. gada 26. maijā pieņēma paziņojumu, kurā pieļaujamo kļūdas risku šajā jomā ierosina noteikt 2–5 % apmērā ⁽⁵⁾. Pieļaujamo riska līmeni nosaka, ņemot vērā kontroles izmaksu lietderību un pieņemamu atlikušo kļūdu līmeni, kas ir pamatots, ņemot vērā šīs izmaksas.

5.56. Komisija uzrauga, kā tiek īstenoti kopuzņēmumu izstrādātie rīcības plāni par iekšējo kontroles sistēmu pilnvērtīgas darbības nodrošināšanu.

5.57. Komisija piekrīt Revīzijas palātas atzinumam, ka Komisijas Iekšējā revīzijas dienestam attiecībā uz ES izveidotām struktūrām ar juridiskas personas statusu, kuras saņem maksājumus no budžeta saskaņā ar vispārējās Finanšu regulas 185. panta 3. punktu, būtu jābūt tādām pašām pilnvarām kā attiecībā uz Komisijas departamentiem.

⁽¹¹⁾ COM(2010) 187.

⁽¹²⁾ Atzinums Nr. 4/2008 par Eiropas Kopuzņēmuma ITER un kodol-sintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām (Kodolsintēze enerģijas ieguvei) Finanšu nolikumu un Atzinums Nr. 2/2010 par SESAR kopuzņēmuma finanšu noteikumiem.

⁽⁵⁾ COM(2010) 261.

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI PĒTNIECĪBAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

	2009. gads					2008. gads	2007. gads
	6. PP	7. PP	TEN	Citi	Kopā		
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	35	71	16	28	150	150	180
avansi	0	58	9	19	86	82	59
starpposma/galīgie maksājumi	35	13	7	9	64	68	121
PĀRBAUŽU REZULTĀTI							
(% un darījumu skaits)							
Darījumi, kuros nav kļūdu	49 % {17}	85 % {60}	81 % {13}	86 % {24}	76 % {114}	78 %	52 %
Darījumi, kuros ir kļūdas	51 % {18}	15 % {11}	19 % {3}	14 % {4}	24 % {36}	22 %	48 %
KĻŪDAINO DARĪJUMU ANALĪZE							
(% un darījumu skaits)							
Analīze pēc izdevumu veida							
Avansi	0 % {0}	36 % {4}	0 % {0}	50 % {2}	17 % {6}	3 %	9 %
Starpposma/galīgie maksājumi/citi	100 % {18}	64 % {7}	100 % {3}	50 % {2}	83 % {30}	97 %	91 %
Analīze pēc kļūdu veida							
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	22 % {4}	27 % {3}	33 % {1}	25 % {1}	25 % {9}	27 %	29 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas,	78 % {14}	73 % {8}	67 % {2}	75 % {3}	75 % {27}	73 %	71 %
attiecināmības kļūdas	21 % {3}	63 % {5}	0 % {0}	0 % {0}	30 % {8}	58 %	77 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 %	3 %
precizitātes kļūdas	79 % {11}	37 % {3}	100 % {2}	100 % {3}	70 % {19}	42 %	20 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:							
< 2 %							
no 2 % līdz 5 %	X					X	X
> 5 %							

5.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI PĒTNIECĪBAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Dokumentu pārbaudes pirms maksājuma veikšanas	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzijas	Finanšu korekciju piemērošana	Kopvērtējums
Pētniecības pamatprogrammas					

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009.g.	2008.g.	2007.g.

Apzīmējumi

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI PĒTNIECĪBAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora sniegtās deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
RTD	Ar atrunu	Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz maksājumu pieprasījumu precizitāti Sestajā pētniecības pamatprogrammā	Atruna balstās uz atlikušo kļūdu īpatsvaru Sestās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, un ĢD RTD aplēses liecina, ka tas pārsniedz 2 %. Šī atruna saskan ar Palātas konstatējumiem par to, ka pārraudzības un kontroles sistēmas saistībā ar maksājumiem pētniecības jomā ir daļēji efektīvas un ka izdevumos ir būtiskas kļūdas. Lai gan 2009. gadā Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos riskam pakļautās summas nav uzskatāmas par būtiskām, un tāpēc nav formulēta atruna, gada darbības pārskatā ĢD RTD norāda uz būtisku kļūdu iespējamību Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, sākot no 2010. gada.	A
INFSO	Ar atrunu	Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz maksājumu pieprasījumu precizitāti Sestajā pētniecības pamatprogrammā	Atruna balstās uz atlikušo kļūdu īpatsvaru Sestās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, un ĢD INFSO aplēses liecina, ka tas pārsniedz 2 %. Šī atruna saskan ar Palātas konstatējumiem par to, ka pārraudzības un kontroles sistēmas maksājumiem pētniecības jomā ir daļēji efektīvas un ka izdevumos ir būtiskas kļūdas. ĢD INFSO uzskata, ka 2009. gadā Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos riskam pakļautā summa nav būtiska, un tāpēc atruna nav formulēta. Tomēr Palāta norāda uz būtisku kļūdu iespējamību Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, sākot no 2010. gada.	A
TREN	Ar atrunu	Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz maksājumu pieprasījumu precizitāti Sestajā pētniecības pamatprogrammā	Atruna balstās uz atlikušo kļūdu īpatsvaru Sestās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, un ĢD TREN aplēses liecina, ka tas pārsniedz 2 %. Šī atruna saskan ar Palātas konstatējumiem par to, ka pārraudzības un kontroles sistēmas maksājumiem pētniecības jomā ir daļēji efektīvas un ka izdevumos ir būtiskas kļūdas. ĢD TREN uzskata, ka 2009. gadā Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos riskam pakļautā summa nav būtiska, un tāpēc atruna nav formulēta. Tomēr Palāta ir norādījusi uz būtisku kļūdu iespējamību Septītās pētniecības pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos, sākot no 2010. gada.	A

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka izveidotās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Ticamības deklarācija par 2007. un 2008. gadu: būtisks kļūdu skaits maksājumos			
2007. un 2008. gadā Palāta atklāja nozīmīgas kļūdas 83 revidētajos darījumos. Galvenie kļūdu veidi bija šādi: nepamatoti lielu attiecināmo personāla izdevumu un netiešo izmaksu deklarēšana; citu neattiecināmu izmaksu deklarēšana; nepietiekami apliecināšie dokumenti, lai pamatotu atļidzināšanai pieprasītās izmaksas, budžetā sākotnēji paredzēto, nevis faktisko izmaksu deklarēšana un ar konkrēto projektu nesaistītu izmaksu deklarēšana. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 7.14.–7.15. punkts; Pārskats par 2008. finanšu gadu, 7.11.–7.15. punkts.)	12 gadījumos Komisija ir secinājusi, ka nav jāveic īpaši koriģējoši pasākumi, lai novērstu Palātas konstatētās kļūdas. 56 gadījumos Komisija ir veikusi finanšu korekcijas. 14 gadījumos Komisija ir uzsākusi koriģējošus pasākumus, kuri vēl ir jāpabeidz. Vienā gadījumā koriģējoši pasākumi vēl nav uzsākti.	Lai gan piecos gadījumos koriģējoša darbība ir veikta ar ievērojamu novēlošanos, Komisija ir kopumā savlaicīgi veikusi pienācīgus pasākumus, lai reaģētu uz Palātas formulētajiem apsvērumiem.	
2. Komisijas novēloti maksājumi			
Komisija ir nepamatoti vēlu veikusi maksājumus saņēmējiem, lai gan 2008. gadā Palāta konstatēja, ka Komisija ir ievērojami uzlabojusi savlaicīgu maksājumu veikšanu. 2007. gadā 30 no 180 Palātas revidētajiem maksājumiem bija veikti novēloti (t. i., 17 %). 2008. gadā 12 no 150 Palātas revidētajiem maksājumiem bija veikti novēloti (t. i., 8 %). 2009. gadā 10 no 150 Palātas revidētajiem maksājumiem bija veikti novēloti (t. i., 7 %). (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 7.2. pielikums; Pārskats par 2008. finanšu gadu, 7.16. punkts.)	Komisija ir uzlabojusi kavēto maksājumu uzraudzību, pielāgojusi savus IT rīkus un vienkāršojusi procedūras. Maksājumu administratīvā pārvaldība ir aizvien lielākā mērā nodota pētniecības izpildagentūru pārziņā.	Komisija joprojām ir nodrošinājusi labus darbības rezultātus, kurus konstatēja 2008. gadā. Lai gan maksājumus ekspertiem veica ievērojami savlaicīgāk, jāisteno papildu pasākumi, lai samazinātu maksājumu kavējumus pētniecībai paredzētām dotācijām — 2009. gadā 30 % maksājumu veica novēloti.	Komisija ir gandarīta par Revīzijas palātas vērtējumu saistībā ar līdz šim paveikto. Komisija ir apņēmusies turpināt šo darbu, lai rezultāti arvien uzlabotos.

6. NODAĻA

Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.17.
Politikas grupas īpašās iezīmes	6.2.–6.16.
<i>EuropeAid</i> sadarbības birojs	6.3.–6.7.
Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts	6.8.–6.11.
Paplašināšanās ģenerāldirektorāts	6.12.–6.14.
Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts	6.15.–6.16.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.17.
Darījumu pareizība	6.18.–6.21.
Sistēmu efektivitāte	6.22.–6.46.
<i>EuropeAid</i> sadarbības birojs	6.23.
Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts	6.24.–6.30.
Paplašināšanās ģenerāldirektorāts	6.31.–6.40.
Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts	6.41.–6.46.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	6.47.–6.50.
Secinājumi un ieteikumi	6.51.–6.55.
Pēcpārbaude par apsvērumiem Īpašajā ziņojumā Nr. 3/2006 par Eiropas Komisijas sniegto humāno palīdzību cunami upuriem	6.56.–6.67.
Ievads	6.56.–6.58.
Ieteikumu pēcpārbaude	6.59.–6.66.
Secinājumi	6.67.
Pēcpārbaude par apsvērumiem Īpašajā ziņojumā Nr. 6/2006 par vides aspektiem, Komisijai sadarbojoties attīstības jomā	6.68.–6.88.
Ievads	6.68.–6.70.
Ieteikumu pēcpārbaude	6.71.–6.86.
Secinājumi	6.87.–6.88.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "19. Ārējās attiecības", "21. Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm" ⁽¹⁾, "22. Paplašināšanās" un "23. Humānā palīdzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2009. gadā ir sniegta **6.1. tabulā**.

6.1. tabula. Galvenā informācija par ārējo atbalstu, attīstību un paplašināšanos

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2009. g. maksājumi	Pārvaldības veids
19.	Ārējās attiecības	Administratīvie izdevumi	415	Centralizēta tieša
		Daudzpusējas attiecības, sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā un vispārīgi ārējo attiecību jautājumi	60	Centralizēta tieša
		Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	316	Centralizēta netieša ⁽¹⁾ /kopēja
		Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	123	Centralizēta tieša
		Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	16	Centralizēta tieša
		Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	215	Centralizēta tieša
		Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 469	Centralizēta tieša/decentralizēta
		Attiecības ar Latīņameriku	308	Centralizēta tieša/decentralizēta
		Attiecības ar Āziju, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu valstīm	727	Centralizēta tieša/decentralizēta/kopēja
		Politiskā stratēģija un koordinācija	24	Centralizēta tieša
		3 673		
21.	Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	349	Centralizēta tieša
		Nodrošinātība ar pārtiku	673	Centralizēta tieša
		Attīstības nevalstiskie dalībnieki	181	Centralizēta tieša
		Vide un ilgtspējīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	81	Centralizēta tieša
		Humānā un sociālā attīstība	113	Centralizēta tieša/kopēja
		Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	256	Centralizēta tieša/decentralizēta/kopēja
		Attīstības sadarbība un ad hoc programmas	30	Centralizēta tieša
		Politiskā stratēģija un koordinācija	15	Centralizēta tieša
				1 698

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz ar Eiropas Attīstības fondu starpniecību, sagatavo atsevišķus pārskatus, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2009. g. maksājumi	Pārvaldības veids
22.	Paplašināšanās	Administratīvie izdevumi	91	Centralizēta tieša
		Paplašināšanās process un stratēģija	1 165	Centralizēta tieša/netieša/decentralizēta
		Pēcpievienotāšanās finansiālais atbalsts	43	Centralizēta tieša/decentralizēta
		Informācijas un komunikācijas stratēģija	9	Centralizēta tieša
			1 308	
23.	Humānā palīdzība	Administratīvie izdevumi	28	Centralizēta tieša
		Humānā palīdzība	772	Centralizēta tieša/kopēja
			800	
Administratīvie izdevumi kopā (²)			883	
Pamatdarbības izdevumi kopā (no tiem)			6 596	
– avansi			4 079	
– starpposma/gaļīgie maksājumi			2 517	
Gada maksājumi kopā			7 479	
Gada saistības kopā			8 463	

(¹) Saskaņā ar Finanšu regulas 53. pantu Komisija izpilda budžetu centralizēti, ja budžeta izpildes uzdevumus tieši izpilda tās struktūrvienības, bet netiešo centralizēto pārvaldības veidu izmanto tad, ja Komisija deleģē budžeta izpildes uzdevumus saskaņā ar Finanšu regulas 54.–57. pantu.

(²) Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

Avots: pārskati par 2009. gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

6.2. Ārējo attiecību un attīstības izdevumus pārzina *EuropeAid* sadarbības birojs (*EuropeAid*), kā arī Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts (ĢD RELEX). Paplašināšanās izdevumus pārzina Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ĢD ELARG), bet humāno palīdzību, tostarp pārtikas palīdzību, – Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts (ĢD ECHO).

EuropeAid sadarbības birojs

6.3. *EuropeAid* pārziņā esošajos izdevumos ietilpst:

- finansiāla un tehniska palīdzība Āzijas un Latīņamerikas valstīm un ekonomiskā sadarbība ar tām;
- Eiropas kaimiņattiecību politika, tostarp stratēģiskās partnerattiecības ar Krieviju;
- tematiskas programmas, kas attiecas uz nodrošinātību ar pārtiku, nevalstisko sektoru un vietējām pārvaldes iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī uz demokrātiju un cilvēktiesībām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.4. Izdevumu lielāko daļu tieši centralizēti pārvalda Komisijas centrālie dienesti vai ES pārstāvniecības⁽²⁾ trešās valstīs. Atbalstu, kuru sniedz ar starptautisku organizāciju starpniecību, pārvalda kopīgi.

6.5. Lielākā daļa maksājumu ir vai nu avansi, vai arī starpposma maksājumi, savukārt galīgie maksājumi kārtējā gada izdevumos nepārsniedz 20 %.

6.6. Galīgajos maksājumos kopumā ir lielāks pārkāpumu risks nekā avansa un starpposma maksājumos. Avansa un starpposma maksājumos parasti ir jāizpilda neliels nosacījumu skaits, bet galīgie maksājumi lielākoties ir atkarīgi no visu projektā faktiski radušos izdevumu deklarēšanas un apstiprināšanas.

6.7. Attīstības projektus īsteno vairāk nekā 150 valstīs, un īstenotājorganizācijas ir ļoti atšķirīgas gan to lieluma, gan kompetences ziņā. Lai projekti varētu saņemt ES atbalstu, tiem ir jāatbilst sarežģītiem noteikumiem vairākās jomās, tostarp jāievēro konkursa un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras.

Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts

6.8. ĢD RELEX pārvaldītie izdevumi galvenokārt attiecas uz pasākumiem kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā, kā arī uz Stabilitātes instrumentu un uz Industrializēto valstu instrumentu. Galvenie mērķi ir saistīti ar miera uzturēšanu, konfliktu novēršanu, starptautiskās drošības stiprināšanu un ES interešu veicināšanu ārpolitikas, ekonomiskās integrācijas un globālos jautājumos attiecībā ar galvenajiem rūpnieciski attīstītajiem partneriem un valstīm ar augstu ienākumu līmeni.

6.9. Tiek piemēroti šādi pārvaldības veidi:

- a) netieša centralizēta vai kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā;
- b) tieša centralizēta pārvaldība attiecībās un sadarbībā ar industrializētām trešām valstīm (Industrializēto valstu instruments); un
- c) tieša centralizēta un kopēja pārvaldība saistībā ar reaģēšanu krīzes situācijās un globāliem draudiem drošībai (Stabilitātes instruments). Šos projektus īsteno centrālie dienesti vai pārstāvniecības.

KOMISIJAS ATBILDES

6.8. *Lielākā daļa stabilitātes instrumenta ietvaros veikto pasākumu ietver reaģēšanu uz krīzes vai krīzes tuvošanās situācijām, kā arī pirms un pēc krīzes kapacitātes veidošanu.*

⁽²⁾ Pēc EK līguma un Lisabonas līgumā veikto grozījumu stāšanās spēkā Komisijas pārstāvniecības pārdēvēja par Eiropas Savienības pārstāvniecībām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.10. Kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā izdevumi galvenokārt attiecas uz Eiropas Drošības un aizsardzības politikas (EDAP) īstenošanu, piešķirot finansējumu civilām misijām dažādās valstīs un teritorijās, kurās parasti ir liels politiskais risks un nestabilitāte. Līdzīgi riski pastāv arī saistībā ar Stabilitātes instrumentu.

6.11. Tāpat kā *EuropeAid* sadarbības biroja gadījumā, lielāko daļu ĢD RELEX pārvaldīto izdevumu veic vai nu avansa, vai arī starpposma maksājumu veidā. Lai saņemtu starpposma maksājumus, parasti ir jāiesniedz pierādījumi, ka projekta īstenošana ir veikta noteiktā līmenī, izmantojot līdz šim piešķirtos līdzekļus, bet, lai saņemtu galīgos maksājumus, jāiesniedz dokumenti un tie jāapstiprina par visiem projekta faktiskajiem izdevumiem.

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts

6.12. Paplašināšanās ģenerāldirektorāta pārziņā ir izdevumi saistībā ar paplašināšanās stratēģiju un procesu galvenokārt attiecībā uz pirmspievienošanās atbalsta instrumentu, *Phare* programmu – tostarp pēcpievienošanās atbalstu –, *CARDS* ⁽³⁾, kā arī pirmspievienošanās finansiālo palīdzību Turcijai.

6.13. Nozīmīgu daļu izdevumu veic tieši valstu pārvaldes iestādēm saņēmējvalstīs. Parasti pirmo pārskaitījumu veic pēc attiecīgo valstu programmu parakstīšanas. Nākamās maksājumus saņem pēc tam, kad ir apstiprināta deklarācija, kurā ir norādīts, ka daļa no iepriekš pārskaitītajiem līdzekļiem ir jau apgūta un ka radušies izdevumi ir attiecināmi ES finansējuma saņemšanai.

6.14. Maksājumus parasti veic vai nu centralizēti tieši, vai arī decentralizēti. Ja maksājumi ir decentralizēti, Komisijas pārstāvniecība veic *ex ante* pārbaudi attiecībā uz lēmumiem par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu, bet reizēm īpašos apstākļos *ex ante* pārbaudi var neveikt.

Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts

6.15. ĢD ECHO pārziņā esošos ES izdevumus humānās palīdzības jomā atbilstoši Padomes Regulai (EK) Nr. 1257/96 ⁽⁴⁾ pārvalda centrālie dienesti. Apmēram pusi no apropriācijām, par kurām ir uzņemtas saistības, saņem NVO (tiešā centralizētā pārvaldība), otru pusi – ANO vai citas starptautiskās organizācijas (kopējā pārvaldība).

KOMISIJAS ATBILDES

6.10. Situācijās, kad nestabila politiskā vide rada paaugstinātu riska līmeni, tiek ieviesti tādi risku mazinoši pasākumi kā *ex post* pārbažu apmeklējumi, kas papildus obligātajām ārējām revīzijām, ko atbalsta saņēmēji veic saistībā ar līguma prasībām, jāveic centrālajiem dienestiem vai pārstāvniecībām.

⁽³⁾ *Phare* bija galvenais Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu pirmspievienošanās stratēģijas finanšu instruments. *CARDS* programma ir Kopienas palīdzība rekonstrukcijai, attīstībai un stabilitātei Balkānos.

⁽⁴⁾ OV L 163, 2.7.1996., 1. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.16. Avansi un starpposma maksājumi veido lielu daļu no kopējiem izdevumiem. Savas specifikas dēļ pārkāpumu risks tajos ir mazāks nekā galīgajos maksājumos. Lai saņemtu starpposma maksājumus, ir jāizpilda tikai daži nosacījumi, savukārt, lai saņemtu galīgos maksājumus, jāiesniedz dokumenti un tie jāapstiprina par visiem projekta faktiskajiem izdevumiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.17. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodes izklāstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanas jomas revīzijā revidenti:

- a) pārbaudīja paraugu ar 180 darījumiem, no tiem 83 avansus, 48 starpposma un 49 galīgos maksājumus;
- b) izvērtēja Komisijas centrālo dienestu un pārstāvniecību pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti, tostarp:
 - i) *ex ante* pārbaudes;
 - ii) uzraudzību un pārraudzību;
 - iii) ārējās revīzijas ⁽⁵⁾;
 - iv) iekšējo revīziju.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.18. No kļūdainajiem darījumiem 26 % gadījumu (sešos darījumos no 23) bija skaitļos izsakāmas kļūdas, bet pārējos 74 % bija skaitļos neizsakāmas kļūdas (17 darījumos no 23). Palātas aplēses liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars šajā revīzijas jomā ir no 2 % līdz 5 % (**6.1. pielikums**).

6.19. Nozīmīgākās konstatētās kļūdas attiecas uz:

- a) skaitļos izsakāmām attiecināmības kļūdām (piemēram, nav izpildīti svarīgi nosacījumi, izdevumi radušies ārpus attiecināmības perioda, projektu izmaksu deklarācijās iekļauti neattiecināmi izdevumi un pārkāpumi īstenotājorganizāciju rīkotajās konkursu un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās); un
- b) skaitļos neizsakāmām kļūdām (piemēram, pārkāpumi iepirkuma procedūrās, līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju neievērošana atbilstoši attiecīgajiem finansēšanas lēmumiem un revīzijas izsekojamības trūkums).

KOMISIJAS ATBILDES

6.17.

- a) Komisija atzīmē, ka 2009. gada paraugā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir iekļauts ievērojami vairāk galīgo maksājumu.

6.18. Komisija atzinīgi novērtē to darījumu "biežuma" palielināšanos salīdzinājumā ar rādītājiem 2008. un 2007. gadā, ko Palāta uzskata par pilnībā pareiziem (87 %).

⁽⁵⁾ Ex post pārbaudes attiecībā uz ĢD RELEX.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.20. Kopumā lielākā daļa konstatēto kļūdu nav skaitļos izsakāmas, un tās atklāja ES pārstāvniecību darbā.

6.21. Dažas no kļūdām konstatēja starpposma maksājumos, tāpēc tām pievērsīs uzmanību turpmākās iekšējās kontroles pārbaudēs. Tomēr Palāta atrada kļūdas dažos galīgajos maksājumos, kuras nebija iepriekš atklājuši Komisijas kontroles mehānismi.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

6.22. Sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **6.2. pielikumā**. Pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā vērtējamās kā daļēji efektīvas.

EuropeAid sadarbības birojs

6.23. Kā minēts Palātas gada pārskatā par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda (Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem), *EuropeAid* sadarbības biroja pārraudzības un kontroles sistēmu darbība uzskatāma par daļēji efektīvu.

Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts

6.24. ĢD RELEX pārraudzības un kontroles sistēmas uzskatāmas kopumā par daļēji efektīvām.

6.25. ĢD RELEX pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudē veica iepriekšējos gados veikto sistēmu novērtējumu pēc pārbaudi un caurlūkoja iekšējās revīzijas darba rezultātus.

Ex ante pārbaudes

6.26. ĢD RELEX pilnveidoja *ex ante* pārbaudes 2009. gadā un ieviesa jaunas procedūras un pārbaūžu sarakstus, taču šo izmaiņu efektivitāti varēs novērtēt tikai turpmākajos gados. Tomēr Palāta norāda uz to, ka joprojām nav novērstas dažas agrāk konstatētās nepilnības (piemēram, nav veikts KĀDP misiju *ex ante* novērtējums, kā to paredz Finanšu regulas 56. pants).

KOMISIJAS ATBILDES

6.20. ES pārstāvniecības ir atbildīgas par lielāko daļu no Komisijas ārējā atbalsta portfeļa veikto maksājumu. Attiecībā uz *EuropeAid* 79 % no ES budžeta pašreizējā portfeļa (neizpildītās saistības) 2009. gadā pārvaldīja pārstāvniecības.

6.21. Komisija uzskata, ka pasākumi, lai atklātu un novērstu kļūdas pirms galīgo maksājumu veikšanas (piemēram, ziņojumu iesniegšana, ārējā revīzija, Komisijas personāla veiktā izdevumu un darījumu pārbaude), ir efektīvi. Turklāt iespējamās neatbilstības pēc tam vēl var labot, veicot *ex post* revīzijas un atbilstošu piedziņu. Tomēr ar pārbaudēm nav reāli iespējams līdz nullei samazināt finanšu kļūdu risku.

6.22. Komisija uzskata, ka daudzgadu pārraudzības un kontroles sistēmas ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās politikas grupai ir efektīvas un ar katru gadu ir ievērojami uzlabojušās, kā to atspoguļo pilnībā pareizi veikto maksājumu īpatsvara palielināšanās, ko Palāta ir konstatējusi savā paraugā.

6.23. Komisija atzinīgi novērtē Revīzijas palātas apsvērumu, ka “*EuropeAid* ir izveidojis visaptverošu kontroles stratēģiju” un “2009. gada *EuropeAid* turpinājis ievērojami uzlabot pārraudzības un kontroles sistēmu struktūru un darbību” (skatīt 54. punktu 2009. gada pārskatā par EAF).

6.24. Komisija ir gandarīta par Revīzijas palātas atzinīgo nostāju attiecībā uz nesen ieviestajiem uzlabojumiem.

6.26. Jaunajā priekšlikumā par Finanšu regulas pārskatīšanu ir apstiprināts, ka saistībā ar šo apmeklējumu specifisko raksturu 56. pantā minētos novērtējumus var veikt tikai pakāpeniski, jo tie ir izveidoti *ad hoc* un *ex nihilo*.

KĀDP iepirkuma pārbaūžu sarakstu izveide ir pabeigta, un tie jau tiek izmantoti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Uzraudzība un pārraudzība

6.27. Palāta joprojām atklāja nepilnības iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības un pārraudzības komponentā, lai gan veco līgumu slēgšana ir uzlabojusies attiecībā uz jau pabeigtiem pasākumiem (ātrās reaģēšanas mehānisms). Gada beigās 16 ātrās reaģēšanas mehānisma lietas vēl nebija pabeigtas un galīgie ziņojumi nebija saņemti par 20 kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā noslēgtiem līgumiem, kuru izpildes termiņš jau bija beidzies (lielākoties 2008. gadā).

Ex post pārbaudes

6.28. Ģenerāldirektors savā ticamības deklarācijā iekļāva nozīmīgu atrunu par kopējās ārpolitikas un drošības politikas un Stabilitātes instrumenta darbības budžeta ex post pārbaudžu efektivitāti, pamatojoties uz Palātas un iekšējās revīzijas dienesta 2008. gadā konstatētajām nepilnībām (sk. 6.49. punktu).

6.29. Tomēr Palāta atzīst, ka salīdzinājumā ar 2008. gadu ex post pārbaudžu sistēmas darbība ir uzlabojusies; tika izstrādāta un ieviesta ex post kontroles stratēģija un veikts lielāks ex post pārbaudžu skaits. Šo izmaiņu efektivitāti varēs novērtēt tikai turpmākajos gados.

Iekšējā revīzija

6.30. Iekšējās revīzijas funkcija uzskatāma par kopumā efektīvu. 2009. gadā Iekšējās revīzijas funkcija darbojās ar pilnu jaudu un veica revīzijas par vajadzīgām un lietderīgām tēmām.

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts**Ex ante pārbaudes**

6.31. Ex ante pārbaudes uzskatāmas par daļēji efektīvām. ES pārstāvniecību veiktās ex ante pārbaudes nenovērsa vai neatklāja un neizlaboja Palātas konstatēto būtisko kļūdu līmeni valsts maksājumu aģentūru pārvaldītajās konkursu procedūrās (sk. 6.19. punkta a) apakšpunktu).

6.32. Horvātijā un Turcijā Palāta konstatēja vairākas nepilnības decentralizētas īstenošanas sistēmas (DIS) izveidē un darbībā, tostarp:

6.27. Attiecībā uz veco lietu slēgšanu (gan saistībā ar ātrās reaģēšanas mehānismu, gan KĀDP) Komisija veica pasākumus jau 2009. gadā. Šos pasākumus turpinās veikt visu 2010. gadu.

6.28. Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors izstrādāja rīcības plānu, lai uzraudzītu 2009. gada darbības pārskatā formulēto atrunu un 2010. gadā uzlabotu ticamības kvalitāti.

6.29. Komisija ir gandarīta par Palātas atzinīgo nostāju attiecībā uz ieviestajiem uzlabojumiem, kuri turpinās 2010. gadā. Šogad veiktie pasākumi ietver uzlabotu metodi saistībā ar pārbaudēm uz vietas, apmācību, kā arī uzlabotas pamatnostādnes par ex-post pārbaudžu rezultātu dokumentāciju.

6.31. Komisija uzskata, ka ex-ante pārbaudes gan centrālajos dienestos, gan ES pārstāvniecībās ir efektīvas. Kā atzinusi Palāta, Komisija turpināja uzlabot savas iekšējās sistēmas un pabeidza izstrādāt norādījumu kopumu. 2008. gada pārskatā ex-ante pārbaudes tika novērtētas kā efektīvas.

6.32. Paplašināšanās ģenerāldirektorāts 2009. gadā turpināja nodrošināt, lai Kipras un Turcijas valsts iestādes ievērotu pārvaldības pilnvaru nodošanas (daļējas) nosacījumus. Lai mazinātu riskus, tas saglabāja pārstāvniecības veiktās ex-ante pārbaudes.

Turklāt Palātas veiktajā padziļinātajā darījumu pārbaudē netika konstatētas nekādas būtiskas nepilnības, izņemot zināmu revīzijas izsekojamības trūkumu, kas pilnībā varētu izskaidrot pārstāvniecību pieņemtos lēmumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- a) jābūt skaidrākiem norādījumiem par pārvaldības pilnvaru nodošanas ⁽⁶⁾ kārtību, lai precizētu dažādu Komisijas pārstāvju veicamos uzdevumus; un
- b) pārstāvniecību vadītājiem iesniegtie pierādījumi par pārstāvniecības veiktajām pārbaudēm par līdzekļu pieprasījumu izpildes apstiprināšanu ir vērtējami kā nepietiekami.

6.33. Nepilnības atklāja arī Komisijas veiktajā centralizētajā pārvaldībā, tostarp nebija pietiekamu dokumentu un nebija nodrošināta noteikumu pilnīga ievērošana.

6.34. Līdz 2009. gada beigām saistībā ar PHARE un CARDS programmu slēgšanu un grāmatojumu noskaidrošanu (tostarp vienotas likmes korekciju piemērošanu) ne visi norādījumi bija izpildīti. Tajā pašā laikā ĢD ELARG ir samazinājis neizskatīto galīgo deklarāciju skaitu par PHARE un Pārejas programmu jaunajās dalībvalstīs – taču vēl ir atlikušas neizskatītas deklarācijas – un joprojām pastāv kavēšanās (līdz pieciem gadiem).

Uzraudzība un pārraudzība

6.35. Uzraudzība un pārraudzība tika novērtēta kā efektīva. Tomēr Palāta atklāja, ka jau iepriekšējos gados konstatētās nepilnības vēl nav pilnībā novērstas.

6.36. Kā piemērs šādām vēl nenovērstām nepilnībām jāmin vadības informācijas sistēmās (CRIS un i-Perseus) ievadīto datu kvalitātes nepietiekamas pārbaudes, par ko liecina kodēšanas kļūdas, kuras Palāta konstatēja, veicot darījumu pārbaudes.

6.37. Turklāt saistībā ar decentralizēto pārvaldību Palāta atklāja, ka saņēmēju uzraudzības apmeklējumos ES pārstāvniecības izdevumu pareizību nepārbauda sistemātiski un ka šo apmeklējumu rezultāti ne vienmēr tiek reģistrēti tā, lai tos varētu izmantot efektīvā analizē un pēc pārbaudē.

KOMISIJAS ATBILDES

- a) Tā kā vairākas valstis gatavojas pieprasīt pārvaldības nodošanu, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts ir atjauninājis savus 2008. gada iekšējos norādījumus, lai tajos ņemtu vērā pieredzi saistībā ar pārvaldības nodošanu 2008. gadā, un 2009. gadā sniedza papildu norādījumus visiem procesā iesaistītajiem dalībniekiem. Šobrīd tiek izstrādāts izsmelošs pārvaldības nodošanas norādījumu dokuments pieteikumiem, kas tiks saņemti nākamajos pāris gados.
- b) Pārstāvniecības vadītāja uzdevums apstiprināt līdzekļu pieprasījumu ir skaidri norādīts Paplašināšanās ģenerāldirektorāta izdotajos iekšējos norādījumos. Pārbaudes, kas veicamas saskaņā ar Paplašināšanās ģenerāldirektorāta sniegtajiem norādījumiem, ir vajadzīgais pamats, lai apstiprinātu konkrētu līdzekļu pieprasījumu.

6.33. Revīzijas palātas skartie jautājumi būtībā ir saistīti ar iespējamiem revīzijas izsekojamības uzlabojumiem, bet ne būtiskām kļūdām šo noteikumu piemērošanā. Vairums šo jautājumu tika atrisināti 2010. gada sākumā ar iekšējo instrukciju un precizējumu palīdzību.

6.34. Tā kā Finanšu regula un tās īstenošanas noteikumi tika grozīti 2003. gadā, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts vienmēr ir piemērojis šajā grozītajā Finanšu regulā prasīto grāmatojumu noskaidrošanas procedūru. Šī procedūra ir regulāri atjaunināta un pašlaik ir aizstāta ar būtiskāku konsolidētu dokumentu "Grāmatojumu noskaidrošanas politika decentralizētā pārvaldībā – PHARE un pārejas programma", kas pieņemts 2010. gada jūnijā un kurā daudz sīkāk ir noteikts, kā vajadzības gadījumā attiecībā uz sistēmas nepilnībām var piemērot vienotas likmes korekcijas (piemēram, grāmatojumu noskaidrošana programmām saistībā ar paplašinātu decentralizētu pārvaldību).

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts 2009. gadā vien slēdza 375 galīgās deklarācijas, t. i., daudz vairāk nekā jauno sākto programmu. Vēl aizvien ir lietas, kurās pretrunu procedūra ir laikietilpīga, un to pabeigšanai var būt vajadzīgi vairāki gadi.

⁽⁶⁾ Komisijas deleģētās pārvaldības pilnvaras saistībā ar decentralizāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ex post pārbaudes

6.38. *Ex post* pārbaudes tika novērtētas kā kopumā efektīvas.

6.39. ĢD ELARG 2009. gadā izstrādāja īpašu stratēģiju, lai veiktu centralizēti pārvaldīto projektu *ex post* revīzijas. Jauno stratēģiju ieviesīs, sākot no 2010. gada.

Iekšējā revīzija

6.40. Iekšējās revīzijas funkcija uzskatāma par kopumā efektīvu. 2009. gadā iekšējās revīzijas funkcija darbojās ar pilnu jaudu un veica revīzijas par nozīmīgiem un lietderīgiem tematiem.

*Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts***Ex ante pārbaudes**

6.41. *Ex ante* pārbaudes uzskatāmas par kopumā efektīvām.

6.42. Palāta uzskata, ka izveidotās finanšu aprites sistēmas ir pietiekami labi izstrādātas, lai atklātu un labotu partneru pieļautās kļūdas. Tomēr Palāta norāda uz partneru sistēmu regulārajās revīzijās atklātajām nepilnībām un uz to, ka šo revīziju rezultāti ne vienmēr tiek ņemti vērā, kad katru gadu tiek pārskatīta partneru akreditācija. Tas mazina Komisijai iespējas palauties uz partneru iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti kļūdu un pārkāpumu novēršanā.

6.43. Turklāt līgumiem pakārtotajos finansēšanas lēmumos ietvertie mērķi nav pietiekami plaši izklāstīti, lai varētu veikt iesniegto priekšlikumu pamatotu izvērtēšanu, un veikto novērtējumu dokumentācija neļauj vispārīgi salīdzināt iesniegtos priekšlikumus.

6.38. Komisija uzskata, ka *ex-post* pārbaudes saistībā ar decentralizētu pārvaldību ir pilnībā efektīvas. Tā atzīst, ka *ex-post* pārbaudes funkcija saistībā ar centralizēto pārvaldību vēl nav pilnībā sāкта īstenot.

Šīs turpmākās *ex-post* revīzijas, kuras veic atsevišķa horizontāla struktūra un kas aprakstītas šajā iedaļā, ir paredzētas vienīgi, lai pārstāvēniecības pilnvarotajam kredītrīkotājam sniegtu papildu pārliecību papildus Finanšu regulas prasībām.

6.39. Šī jaunā stratēģija ietver papildu prasību sniegt papildu pārliecību, lai arī tas nav prasīts Finanšu regulā.

6.42. Revīzijas rezultāti ir pieejami un izmantojami partneru izvērtēšanai. Saistībā ar partneru akreditāciju tiek saņemta arī informācija no projektu pārraudzības, un cita starpā ņemti vērā partnera finansiālie, juridiskie un darbības aspekti. Vērtējuma un revīziju rezultātā partneri bieži vien saņem ieteikumus uzlabot iekšējās kontroles sistēmas. Tādēļ daudzu revīzijas ziņojumu rezultātā ir tieši veiktas izmaiņas partneru kontroles sistēmu statusā. Pašreizējās Humānās palīdzības ģenerāldirektorāta ieviestās revīzijas un izvērtēšanas sistēmas rezultātā ir ieviesta kontroles sistēma, kura sniedz līdzsvarotu un efektīvu pārskatu par partneru iekšējās kontroles sistēmām, kas savukārt palīdz novērst kļūdas un pārkāpumus.

6.43. Lai arī mērķi ir pilnībā pietiekami, lai pieņemtu finansēšanas lēmumu, tomēr finansēšanas lēmumos saistībā ar humāno palīdzību noteiktie mērķi jāskata kopā ar detalizētu informāciju par konstatētajām vajadzībām, ierosināto stratēģiju un vajadzīgajiem elementiem pārliecinošā atbildē, kuri ir ietverti lēmuma apliecinājošajos dokumentos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Uzraudzība un pārraudzība

6.44. Uzraudzības un pārraudzības sistēmas darbojas kopumā efektīvi. Tomēr Palāta norāda uz to, ka Komisija neuzrauga, kādā mērā partnerības pamatnolīgumu partneri izmanto "iepirkuma centrus humānās palīdzības jomās" ⁽⁷⁾, lai gan šie centri ir nozīmīgi, lai novērstu kļūdu risku iepirkuma procedūrās.

Ārējās revīzijas

6.45. Ex post revīzijas darbība ir uzskatāma par efektīvu. Palāta pārliecinājas, ka 2008. gadā uzsāktie pasākumi sekmīgi turpinās, lai gan tā norāda uz nepilnībām revīzijas konstatējumu pēcpārbaūžu dokumentos (jo īpaši attiecībā uz neattiecināmo izdevumu piedziņu).

Iekšējā revīzija

6.46. Iekšējās revīzijas funkcija uzskatāma par kopumā efektīvu. 2009. gadā iekšējās revīzijas funkcija darbojās ar pilnu jaudu un veica revīzijas par nozīmīgiem un lietderīgiem tematiem.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

6.47. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **6.3. pielikumā**.

6.48. Palāta atzīst, ka visu ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos sniegtās informācijas kvalitāte par šo politikas grupu ir uzlabojusies.

Attiecībā uz krīzes situāciju sarežģītību, daudzajām vajadzībām un citu donoru pieejamību detalizētās vajadzības, kas ir jāskata kopā ar konkrētu reakciju, ir noteiktas priekšlikumos, ko Humānās palīdzības ģenerāldirektorāta partneri iesnieguši saskaņā ar Komisijas lēmumu par finansēšanu. Komisija uzskata, ka Humānās palīdzības ģenerāldirektorāta ieviestās projektu atlases procedūras atspoguļo humānās palīdzības īpatnības un sniedz lielu garantiju attiecībā uz Humānās palīdzības ģenerāldirektorāta partneru sniegtā atbalsta kvalitāti. Tomēr Komisija piekrīt, ka dokumentāciju saistībā ar priekšlikumu izvērtēšanu iespējams vēl vairāk uzlabot, racionalizēt un standartizēt.

6.44. Komisija atzinīgi novērtē Palātas vispārējo slēdzienu.

Attiecībā uz iepirkuma centriem humānās palīdzības jomā Komisija ir gandarīta par atzinīgo nostāju attiecībā uz to vispārējo lietderību.

6.45. Komisija atzinīgi novērtē Palātas novērtējumu un apstiprina savu apņemšanos turpināt pēc pārbaudes procedūras uzlabošanu.

6.48. Komisija veica pētījumu, lai identificētu panākumu gūšanas faktorus, kas ietekmē gada darbības pārskatu kvalitāti. Reaģējot uz identificētajiem faktoriem, tika īstenoti vairāki pasākumi, lai uzlabotu to pierādījumu kvalitāti, kas ir iesniegti nolūkā uzlabot ziņojumu ticamību un lasāmību. Tādēļ Komisija ir gandarīta par Palātas pozitīvo novērtējumu attiecībā uz gada darbības pārskatiem un turpinās darbu pie to uzlabošanas, lai tos varētu izmantot kā ticamības deklarācijas pierādījuma avotu.

⁽⁷⁾ Tās ir bezpeļņas organizācijas, kuras ir specializējušās piegādes un pakalpojumu sniegšanas tehniskā un komercpārvaldībā, kas vādzīga humānās palīdzības pasākumu īstenošanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.49. Palāta piekrīt novērtējumiem, ko sniedza ĢD RELEX ģenerāldirektors (viena atruna saistībā ar KĀDP un stabilitātes instrumenta darbības budžeta *ex post* pārbaudēm) un ĢD ELARG un ĢD ECHO ģenerāldirektori (bez atrunām).

6.50. EuropeAid sadarbības biroja ģenerāldirektora apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir izklāstīti Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem. Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

6.51. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos ir būtiskas kļūdas.

6.52. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

6.53. Jāizvērtē šādi turpmāk uzskaitītie ieteikumi:

- a) ĢD RELEX jākonsolidē *ex post* pārbaudžu metodes un steigami jāievieš ieteikumi, kurus šajā jomā sniedzis iekšējais revidents;
- b) ĢD RELEX jāatvēr pietiekami resursi, lai analizētu un slēgtu vecos ātrās reaģēšanas mehānisma un KĀDP līgumus, kuru izpildes termiņi jau ir beigušies;
- c) ĢD ELARG vairāk jāprecizē pamatnostādnes par to akreditācijas kritēriju piemērošanu, kurus izmanto pārvaldības nodošanai DIS jomā;

KOMISIJAS ATBILDES

6.50. Komisija atzinīgi vērtē Palātas atzinumu, ka EuropeAid gada darbības pārskats ir “skaidrs un informatīvs, jo īpaši tādēļ, ka tajā izmantoti kvantitatīvi rādītāji” (skatīt EAF pārskata 50. punktu). Komisija ir pārliecināta, ka EuropeAid gada darbības pārskata četros “pārlicības” veidošanas blokos minētie kvalitātes un kvantitātes rādītāji patiešām ir pierādījums, kas pastiprina ģenerāldirektora paziņojumu par pamatotu pārliecību un sniedz precīzu vērtējumu par finanšu pārvaldības EuropeAid pareizību.

6.52. Komisija ir izstrādājusi savas pārbaudes tā, lai tās aptvertu daudzgadu projektu pilnu dzīves ciklu. Tā uzskata, ka šīs pārraudzības un kontroles sistēmas ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās politikas grupā ir efektīvas un ar katru gadu ir ievērojami uzlabojušās, kā to atspoguļo pilnībā pareizi veikto maksājumu īpat-svara palielināšanās, ko Palāta ir konstatējusi savā paraugā. Ir īste-noti Palātas pēdējos gados sniegtie ieteikumi, un daudzus no šiem uzlabojumiem Palāta ir atzinīgi novērtējusi, kā rezultātā būtiski galveno kontroles sistēmu elementi tiek uzskatīti par “efektīviem”.

6.53.

- a) Komisija pieņem Palātas ieteikumu un vēlas precizēt, ka tā jau veic pasākumus, lai izpildītu visus ieteikumus saistībā ar *ex-post* pārbaudēm Ārējo attiecību ģenerāldirektorātā.
- b) Komisija piekrīt Palātai un vēlas uzsvērt, ka 2009. gadā jau tika pieliktas ievērojamas pūles, lai samazinātu to nepabeigto veco projektu skaitu, kas ir jāslēdz. Faktiski 75 % no visiem ātrās reaģēšanas mehānisma līgumiem, kas 2009. gada sākumā nebija pabeigti, līdz gada beigām tika slēgti. Šos pasākumus turpinās veikt visu 2010. gadu.
- c) Tā kā vairākas valstis gatavojas pieprasīt pārvaldības nodošanu, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts ir atjauninājis savus 2008. gada iekšējos norādījumus, lai tajos ņemtu vērā pieredzi saistībā ar pārvaldības nodošanu 2008. gadā, un 2009. gadā sniedz papildu norādījumus visiem procesā iesaistītajiem dalībniekiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- d) ĢD ELARG jāpārskata iekšējās kontroles saraksti, lai dokumentētu visas veiktās pārbaudes;
- e) ĢD ELARG jāsteno pasākumi, lai uzlabotu vadības informācijas sistēmās ievadīto datu kvalitāti (piemēram, datu kvalitātes regulāra analīze un pārbaudes);
- f) ĢD ELARG jāizstrādā un jāievieš mehānismi, kuri atvieglotu uzraudzības apmeklējumos iegūto rezultātu analīzi un pēc pārbaudi;
- g) ĢD ELARG arī turpmāk jāpiešķir pietiekami resursi, lai analizētu neizskatītās galīgās deklarācijas par PHARE un Pārejas programmu jaunajās dalībvalstīs;
- h) ĢD ECHO jāpilnveido humānās palīdzības pasākumiem iesniegto priekšlikumu izvērtēšanas dokumenti (piemēram, jāievieš standartizēti novērtēšanas ziņojumi);
- i) ĢD ECHO jāizveido un jāievieš mehānisms, ar kura palīdzību varētu vākt un analizēt datus par to, kā partneri izmanto "iepirkuma centrus humānās palīdzības jomā".

6.54. Ieteikumi par EuropeAid palīdzības biroju ir iekļauti Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem.

KOMISIJAS ATBILDES

- d) Komisija jau ir veikusi vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personāla veiktās pārbaudes darbības, finanšu un līgumu slēgšanas nodaļās tiek detalizētāk dokumentētas.
- e) CRIS datu kvalitāte tiek regulāri pārbaudīta, jo īpaši, pirms tiek iegūta būtiska informācija gada darbības pārskatam. IT pārvaldības rīks, kurā dati tiek ievadīti, ietver arī datu kvalitātes pārbaudes. Turklāt Komisija lielu uzsvaru liek uz CRIS lietotāju apmācību.
- g) Kopš 2007. gada slēgšanas pasākumi ir bijuši Paplašināšanās ģenerāldirektorāta prioritāte. Paplašināšanās ģenerāldirektorāts 2009. gadā vien slēdza 375 galīgās deklarācijas.
- h) Komisija jau strādā pie tā, lai vēl vairāk uzlabotu un saskaņotu centralizēto dokumentāciju priekšlikumu novērtēšanai. Standartizēta novērtēšanas ziņojuma ieviešana ir viena no iespējām, kas tiek apsvērta.
- i) Lai arī Palātas ieteikums ir lietderīgs, pašreizējās prioritātes un resursu ierobežojumi neļauj šo ieteikumu īstenot tuvākajā nākotnē.

6.54. Reaģējot uz Palātas ieteikumiem, EuropeAid:

- apsvērs iespējamās metodes attiecībā uz atlikušo kļūdu lēstās finansālās ietekmes rādītāju,
- novērtēs savu pārbaudžu rentabilitāti saistībā ar pieļaujamā kļūdas riska pārskatīšanu,
- pabeigs un īstenotajām organizācijām izplatīs finanšu pārvaldības instrumentu kopumu,
- turpinās pasākumus, lai nodrošinātu pareizu un savlaicīgu revīzijas informācijas reģistrēšanu,
- centīsies uzlabot informācijas tehnoloģiju sistēmas, kas atbalsta tās revīzijas darbu,
- ar pārskatītu norādījumu un salīdzinošā novērtējuma procesu (kvalitātes atbalsta grupa) palīdzību uzlabos budžeta atbalsta maksājumu kritēriju izstrādi un pārbaudi,
- īsteno pārskatītu valsts finanšu pārvaldības uzraudzības un ziņošanas sistēmu attiecībā uz budžeta atbalsta maksājumiem.

6.55. Iepriekšējo apsvērumu pēc pārbaudes rezultāti ir apkopoti **6.4. pielikumā**.

PALĀTAS APSVĒRUMI

PĒCPĀRBAUDE PAR APSVĒRUMIEM ĪPAŠAJĀ ZIŅOJUMĀ NR. 3/2006 PAR EIROPAS KOMISIJAS SNIEGTO HUMĀNO PALĪDZĪBU CUNAMI UPURIEM**Ievads**

6.56. Revīzijas palāta 2006. gadā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 3/2006 par Eiropas Komisijas sniegto humāno palīdzību cunami upuriem pēc zemestrīces 2004. gada 26. decembrī netālu no Ziemeļsumatras rietumkrasta. Revīzijā pārbaudīja to, kā Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts (ĢD ECHO) sniedza neatliekamo palīdzību un veica īstermiņa rehabilitācijas darbus ⁽⁸⁾.

6.57. Īpašajā ziņojumā Nr. 3/2006 Palāta sniedza vairākus ieteikumus, kurus visus apstiprināja Padome un Parlaments. Palāta ieteica Komisijai:

- a) apsvērt, ko tā varētu darīt, lai palīdzētu valdībām katastrofu zonās efektīvāk pārvaldīt donoru koordināciju;
- b) precizēt ĢD ECHO un Vides ģenerāldirektorāta (Civilās aizsardzības mehānisma) funkcijas, lai nodrošinātu konsekvēntus risinājumus;
- c) apsvērt ilgākus termiņus ārkārtas darbībām (piemēram, deviņus, nevis sešus mēnešus), lai dotu pietiekami daudz laika to īstenošanai;
- d) pilnveidot uzraudzības sistēmu, paredzot to, lai partneriem pēc uzraudzības apmeklējumiem tiktu iesniegti rakstiski ziņojumi, lai tiktu sagatavoti salīdzinoši dati par izmaksām, lai tiktu plašāk paskaidrota īstenošanas kārtība un lai būtu informācija par konkrētajās vietās veiktajiem pasākumiem;
- e) turpmākās sarunās saistībā ar Finanšu un administratīvo nolīgumu ņemt vērā grūtības piekļūt to projektu dokumentācijai, kurus īsteno ANO aģentūras.

6.58. Atbildot uz Palātas ziņojumu, Padome aicināja Komisiju atbalstīt ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja (OCHA) koordinatora lomu, un Parlaments uzsvēra, cik liela nozīme ir īstermiņa humānās palīdzības saiknei ar ilgāka termiņa rehabilitāciju un atjaunošanu.

⁽⁸⁾ Komisijas ilgtermiņa darbība šajā jomā ir aplūkota Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 6/2008 par Eiropas Komisijas sniegto rehabilitācijas atbalstu pēc cunami un orkāna Mitch.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieteikumu pēcpārbaude

6.59. Pēc Eiropas Komisijas 2007. gada priekšlikuma par Eiropas konsensu par humāno palīdzību (turpmāk – “Konsenss”) tika pieņemta kopīga deklarācija⁽⁹⁾, lai nodrošinātu ciešāku koordinēšanu un sekmētu labāko praksi dalībvalstīs un Komisijā. 2008. gadā Komisija sagatavoja rīcības plānu, kuru pievienoja Konsensam.

6.60. Komisija atbalsta ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja (OCHA) vadošo lomu humānās palīdzības sniegšanas koordinēšanā. ĢD ECHO piedalās OCHA Donoru atbalsta grupā, un no 2007. līdz 2009. gadam Komisija parakstīja 43 sadarbības līgumus ar OCHA; to kopējā vērtība bija aptuveni 30 miljoni EUR.

6.61. Komisijas mērķis ir koordinēt ES atbalsta programmas un ES dalībvalstu programmas, šim nolūkam izmantojot Padomes Humānās palīdzības un pārtikas palīdzības jautājumu darba grupu (COHAF) un Humānās palīdzības komiteju (HAC). Komisija ir pilnveidojusi arī “14 punktu sistēmas” izmantošanu humānās palīdzības finansējuma uzskaitē, un 2009. gadā ĢD ECHO pasūtīja visaptverošu pētījumu par humānās palīdzības donoru darbības koordinēšanas sistēmu palīdzības sniegšanas vietās⁽¹⁰⁾.

6.62. Saskaņā ar iepriekš minēto 2008. un 2009. gadā ĢD ECHO iesniedza ES dalībvalstīm un Eiropas Parlamentam aptuveni 250 vispārējā stāvokļa ziņojumus, kurus ir sagatavojuši humānās palīdzības sniegšanas vietās esošie humānās palīdzības darbinieki, kad konkrētajā valstī vai reģionā bija krīzes stāvoklis.

6.63. Atsaucoties uz Palātas ieteikumu, 2009. gadā Komisija paziņoja par Civilās aizsardzības uzraudzības un informācijas centra (MIC) pārvietošanu no Vides ģenerāldirektorāta uz ĢD ECHO, un šīs izmaiņas stājās spēkā 2010. gada februārī.

6.64. Komisija uzsvēra neatliekamās palīdzības, rehabilitācijas un attīstības sasaisti, nevis ārkārtas pasākumu pagarināšanu, jo tā uzskatīja, ka, lai pagarinātu šādus pasākumus, ir jāveic nozīmīgas vispārīgas izmaiņas ES ārējo darbību politikas koncepcijā un tiesiskajā regulējumā. Šajā kontekstā tiesiskais regulējums ir pilnveidots, un Komisija ir veikusi pasākumus, lai sekmētu humānās palīdzības un attīstības dienestu un pārējo palīdzības sniedzēju sadarbību, īpaši palīdzības sniegšanas vietās un krīzes un valsts nestabilitātes gadījumos.

⁽⁹⁾ Eiropas Padomes kopīga deklarācija “Eiropas konsenss par humāno palīdzību”, (OV C 25, 30.1.2008.).

⁽¹⁰⁾ M. Spaak un R. Otto, *Study on the mapping of donor coordination (Humanitarian Aid) at the field level* [Pētījums par donoru darbības koordinēšanu humānās palīdzības sniegšanas vietās], Channel research, 2009. gada jūlijs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.65. Komisija centās novērst uzraudzības sistēmā konstatētās nepilnības, galvenokārt stingrāk piemērojot iekšējās kontroles procedūras, kā arī pārskatot uzraudzības pamatnostādnes. Salīdzinošo izmaksu informācijas sistēmas izveidē ir pieņemta konkrētāka pieeja. ĢD ECHO izstrādā salīdzināmu vienības izmaksu vispārēju sistēmu, un tajā paredzēts iekļaut būtiskākos datus par faktiskajām vienības izmaksām. Tomēr sagaidāms, ka tā dēvēto *Cost Observed for Results (COR)* sistēmu izmantos *Hope/e-rīka* informācijas tehnoloģijas platformā, sākot ar 2012. gadu.

6.66. Problēmas ar piekļuvi ANO aģentūru īstenoto projektu dokumentiem Palāta ir iztīrījusi Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2009 ⁽¹¹⁾.

Secinājumi

6.67. Komisija ir ņēmusi vērā Palātas un budžeta apstiprinātājiestāžu ieteikumus, tomēr vēl joprojām ir jāpabeidz uzraudzības sistēmas daži pilnveidojumi, proti:

- a) ar Konsensa un rīcības plāna palīdzību un atbalstot ANO OCHA un pastāvīgi sazinoties ar dalībvalstīm, Komisija ir centusies nodrošināt, lai donoru koordinācija būtu efektīvāka. Konsensa rīcības plāna vidusposma pārskatīšanā, kas ir paredzēta 2010. gadā, sistemātiski jāatspoguļo, kā Komisija gūst maksimālu labumu no Konsensā uzskaitītajām piecām salīdzinošām priekšrocībām attiecībā uz humānās palīdzības donoru koordinēšanu un savstarpēju papildināšanu;
- b) sagaidāms, ka Civilās aizsardzības uzraudzības un informācijas centra pāreja uz ĢD ECHO pienācīgi atrisinās jautājumu par abu šo EK dienestu izvēlēto risinājumu jeb pieejas konsekvenci;
- c) jaunie 2007. gadā ieviestie finansēšanas instrumenti, proti, Attīstības un sadarbības instruments un Stabilitātes instruments, ļauj Komisijai atrisināt jautājumu par KĀDP sasaisti, īstenojot dažādus pasākumus valstīs, kuras atgūstas no krīzes;

KOMISIJAS ATBILDES

6.65. COR modeli sāks izstrādāt 2011. gadā, kad tas būs iekļauts IT rīkā (*Hope/e-rīks*). Pēc testēšanas un datu ievades sagaidāms, ka modeli var sākt plānot izmantot 2012. gadā.

6.66. Komisija ir pilnībā atbalstījusi Palātas lūgumus saņemt vajadzīgos apliecinājumus pierādījumus no ANO organizācijām, un šis princips ir skaidri paredzēts Finanšu un administratīvajā nolīgumā. Ja Palāta ir informējusi Komisiju par sarežģījumiem šajā saistībā, Komisija var sazināties ar saviem sadarbības partneriem ANO, lai rastu risinājumu un nodrošinātu vajadzīgās informācijas sniegšanu Palātai.

6.67.

- a) Pašlaik tiek veikta Komisijas Konsensa rīcības plāna vidusposma pārskatīšana, un galarezultātiem jābūt pieejamiem 2010. gada beigās.
- b) Civilās aizsardzības uzraudzības un informācijas centra (MIC) pārvietošana jau rada sinerģijas, piemēram, reālā laika informācijas pieejamība dabas un citu katastrofu sākumā un ciešāka sadarbība uz vietas starp Humānās palīdzības ģenerāldirektorāta tehniskajiem ekspertiem un dalībvalstu nosūtītajiem ekspertiem civilās aizsardzības pasākumu veikšanai.
- c) Komisija ir gandarīta par Palātas atzinīgo nostāju attiecībā uz jauno instrumentu ieguldījumu pārejas procesā. Lai šos centienus pastiprinātu, Komisija ir izveidojusi starpdienestu grupu pārejas jautājumos, lai tādējādi sekmētu kopīgu viedokli, saskaņotas pieejas un kopējas nostājas par "pārejas situāciju" politiku, kad ir pieejami humānās palīdzības, attīstības un stabilizācijas instrumenti. Mērķis ir uzlabot gan politiku, gan programmu īstenošanu uz vietas un sniegt ieguldījumu starptautiskās politiskās debatēs par pārejas situācijām.

⁽¹¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 15/2009 "Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūru starpniecību sniegtais ES atbalsts. Lēmumu pieņemšana un uzraudzība".

PALĀTAS APSVĒRUMI

- d) lai gan COR sistēmas izstrāde ir pilnvērtīgs un daudzsološs pasākums, šīs sistēmas darbību un rezultātus varēs novērtēt tikai pēc tam, kad tā būs pilnībā ieviesta.

PĒCPĀRBAUDE PAR APSVĒRUMIEM ĪPAŠAJĀ ZIŅOJUMĀ NR. 6/2006 PAR VIDES ASPEKTIEM, KOMISIJAI SADARBOJOTIES ATTĪSTĪBAS JOMĀ

Ievads

6.68. Palāta 2006. gadā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 6/2006 par vides aspektiem, Komisijai sadarbojoties attīstības jomā⁽¹²⁾. Revīzijā pārbaudīja gan Komisijas finansētās vides programmas, gan to, kā Komisija integrēja vides jautājumus attīstības sadarbības jomā.

6.69. Padome un Parlaments atzinīgi novērtēja Palātas sagatavotos 15 ieteikumus Komisijai, un tie attiecās uz šādām trim galvenajām jomām: visaptverošas stratēģijas izveide vides jomā un tās īstenošanas pēcpārbaude, vides integrēšanas efektivitātes uzlabošana un vides projektu efektivitātes celšana.

6.70. Turklāt Parlaments ieteica Komisijai vairāk izmantot dalībvalstu valsts atbalsta administrācijas iestāžu un tādu privāto uzņēmumu kompetenci, kuriem ir vispāratzīta pieredze sadarbībā ar valsts atbalsta administrācijas iestādēm vides projektu vadīšanā saistībā ar valsts sadarbības programmām attīstības jomā⁽¹³⁾.

Ieteikumu pēcpārbaude

6.71. Pēc Palātas īpašā ziņojuma Komisijas dienesti kā prioritāti izvirzīja jaunas visaptverošas stratēģijas izstrādi vides jomā un līdz 2006. gada beigām sagatavoja stratēģijas pamatprincipu projektu. Tomēr izmaiņas Komisijas prioritātēs aizkavēja turpmāko darbu stratēģijas izstrādē, tāpēc tikai 2009. gada aprīlī Komisijas dienestu darba dokumentā bija izklāstīti elementi jaunās stratēģijas izstrādei⁽¹⁴⁾. Padome atzinīgi novērtēja šo dokumentu, un 2009. gada jūnijā aicināja Komisiju sagatavot ES vispārējās stratēģijas dokumentu 2011. gadam. 2010. gada martā Komisija un dalībvalstis tikai uzsāka sagatavot darba programmu jaunās stratēģijas izstrādei.

⁽¹²⁾ OV C 235, 29.9.2006., 1. lpp.

⁽¹³⁾ 233. punkts Parlamenta rezolūcijā par budžeta izpildes apstiprināšanu (OV L 187, 15.7.2008., 50. lpp).

⁽¹⁴⁾ "Uzlabot vides aspektu iekļaušanu attīstības sadarbības politikā" (SEC(2009) 555, 21.4.2009.).

KOMISIJAS ATBILDES

- d) Komisija piekrīt Palātas apgalvojumam un plāno, ka pirmos rezultātus tā varēs sniegt 2011. gada beigās.

6.71. Kavēšanās stratēģijas izstrādē bija saistīta ar izmaiņām prioritātēs, kuras paredzēja, ka vides stratēģija vairs nebija jāizdod kā atsevišķs paziņojums, bet kā pielikums plašākam paziņojumam par visu pārnozaru jautājumu (ne tikai vides) integrēšanu, kuru bija plānots pieņemt 2008. gada beigās. Šī pieeja tika ierosināta, lai samazinātu Komisijas paziņojumu skaitu. Taču no šīs jaunā pieejas atteicās, jo bija grūtības vienā dokumentā apvienot dažādus integrācijas jautājumus un tika atzīta nepieciešamība pēc pieejas, kurā vairāk uzmanības tiktu veltīts vides jautājumam. Sanāksme ar dalībvalstīm (un pilsonisko sabiedrību) notika 2009. gada septembrī, lai kopīgi sāktu jaunās stratēģijas izstrādi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.72. Komisija 2006. gada septembrī izstrādāja praktisko regulējumu, lai sagatavotu tās jauno vides stratēģiju, un izveidoja starpdienestu grupu, kuras darbību vadīja Attīstības ģenerāldirektorāts un kurā bija pārstāvji no visiem attiecīgajiem ģenerāldirektorātiem. Komisija lūdza tehnisko palīdzību, lai izstrādātu iespējamās vides integrēšanas rezultatīvos rādītājus, lai tos izmantotu jaunajai vides stratēģijai 2006. gadā. Tehniskās palīdzības ietvaros Komisijas sniegumu vides integrēšanā beidzot pilnībā pirmo reizi izvērtēja 2009. gadā saskaņā ar izstrādātajiem kritērijiem un metodoloģiju.

6.73. Komisija nav veikusi īpašu izvērtējumu, lai apzinātu tās iekšējo resursu iespējas īstenot vides stratēģiju. Komisijas pieeja resursu jaudas palielināšanā ir galvenokārt izvērsusies kā nozīmīgas mācību programmas organizēšana un plašāku norādījumu sniegšana darbiniekiem. Turklāt Komisijas centrālo dienestu galvenajās struktūrvienībās darbinieku skaita pieaugums bija neliels; lielākoties šie cilvēkresursi bija atvēlēti darbam ar klimata pārmaiņām saistībā ar attīstības sadarbību.

6.74. Norādījumus darbiniekiem par vides jautājumu integrēšanu attīstības atbalstā publicēja 2006. gada beigās un pēc tam atjaunināja 2009. gadā, lai labāk ņemtu vērā klimata pārmaiņas. Tomēr 2009. gadā EuropeAid norīkotie konsultanti konstatēja, ka vides aspektu integrēšana projektu formulēšanas posmā joprojām ir uzlabojama apmēram 50 % pārbaudīto projektu.

6.75. Ievērojams Komisijas darbinieku skaits apmeklēja mācības par vides aspektiem attīstības sadarbībā, un šajā pašākumā Komisija ieguldīja nozīmīgus līdzekļus. Kopš 2009. gada šīs mācības ir obligātas EuropeAid biroja darbiniekiem, bet Attīstības ĢD un Ārējo attiecību ĢD darbiniekiem tās nav obligātas.

6.76. Komisija vēl nav sagatavojusi vispārēju novērtējumu par tās sniegto palīdzību vides jomā, kas attiecas uz abām programmām un integrēšanu. Vēl jāizveido arī centrāla datubāze, kurā būtu apkopota informācija par visiem vērtētajiem vides projektiem. Lai gan Komisijas projektu uzraudzības sistēmas vides aspekti ir paplašināti, nav veikts neviens šo uzraudzības ziņojumu novērtējums vides aspektā.

KOMISIJAS ATBILDES

6.72. Pēc Palātas pieprasījuma tika noteikti galvenie kvantitatīvie rādītāji saistībā ar pašreizējo vides integrācijas stratēģiju, un kopš 2006. gada tie tiek uzraudzīti. Šie rādītāji ir saistīti ar tādu instrumentu piemērošanu kā vides profili, izstrādājot valsts un reģionālās stratēģijas, kā arī vides novērtējumi saistībā ar programmām un projektiem, piedāvāto mācību kursu skaitu un apmācīto darbinieku skaitu. Kvalitatīvie rādītāji, lai novērtētu vides integrāciju projektu formulēšanā, tika noteikti un piemēroti pirmajā izmēģinājuma etapā novērtējumā, ko veica 2009. gadā.

6.73. Saistībā ar to, ka Komisijā amata vietu skaits netiks palielināts, un, kā atzinusi Palāta, EuropeAid uzsvāru drīzāk ir līcis uz nespeciālistu darbinieku prasību stiprināšanu, nevis īpaša izvērtējuma veikšanu par tā iekšējiem resursiem. Pārskata periodā tā šo pieeju konsekventi īstenoja.

6.74. Pēckontrole, kas bija izmēģinājuma projekts, bija daļa no centieniem nodrošināt nepārtrauktus uzlabojumus projekta noformēšanas posmā.

6.75. Tagad visiem EuropeAid centrālo dienestu darbiniekiem un visiem EuropeAid darbiniekiem, kas tiek nosūtīti darbā uz pārstāvniecībām, obligāti jāpiedalās mācībuursos par vides aspektu integrēšanu. Piedaloties vairāk nekā 400 dalībniekiem, tas bija viens no vislabāk apmeklētajiem mācību kursiem 2009. gadā. Kopš 2005. gada ir rīkoti daudz un dažādi mācību semināri, tostarp aptuveni 50 reģionālie semināri tika rīkoti sadarbības valstīs un vēl vairāk semināru – centrālajos dienestos.

6.76. Novērtējumu par vides aspektu integrēšanu, sadarbojoties attīstības jomā, paredzēts veikt 2011. gadā. Pašlaik tiek veidota centrāla datu bāze individuālu projektu novērtējumiem; darbību tā sāks 2011. gadā. Tika izstrādāti uz rezultātiem vērstas uzraudzības novērtējuma ziņojumi, kuros galvenā uzmanība tika vērsta uz vides projektiem, kas 2005. un 2009. gadā tika īstenoti Latīņamerikā. Saistībā ar valsts novērtējumiem par EK sadarbību kā daļa no pārnozarju jautājumiem tika apskatīti vides aspekti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.77. Komisija ir veikusi pasākumus, lai uzlabotu ar vidi saistīto projektu noteikšanu, taču tā joprojām nevar precīzi aplēst ar vidi saistītos izdevumus. Ar klimatu saistītos projektos tā ir ieviesusi sistēmu aptuvenu izdevumu aplēšu veikšanai, taču šāda sistēma nav izveidota citās jomās, jo īpaši biodažādbībs un pārtuksnešošanās jomā.

6.78. Valstu vides profili ir sagatavoti un pievienoti gandrīz visiem valstu stratēģijas dokumentiem, un īpaša sadaļa par vidi ir ietverta arī pašā valsts stratēģijas dokumentā. Tomēr šo vides profilu kvalitāte ir dažāda, un to ietekme uz valstu stratēģijas dokumentiem joprojām ir kopumā ierobežota. Pamatnostādnēs par valstu stratēģijas dokumentu vidusposma pārskatīšanu, kuru veica šīs pēcpārbaudes laikā, tagad īpaša prioritāte ir piešķirta tam, lai jautājumi par klimata pārmaiņām būtu iekļauti pārskatītajos valstu stratēģijas dokumentos.

6.79. Komisija ir sagatavojusi norādījumus par vides jautājumu integrēšanu budžeta atbalsta darbībās. Tomēr praksē noteikumi attiecībā uz vidi un attiecīgie rādītāji joprojām ir iekļauti budžeta atbalsta programmās reti, un tikai dažos gadījumos ir veikti stratēģiskie vides novērtējumi.

6.80. Lai gan Komisijas pamatnostādnēs ir noteiktas īpašas vides skrīninga procedūras visos projektos, *EuropeAid* ir ļāvis pārstāvniecībām pašām izlemt, vai tās izveidos vides kontaktcentrus šo procedūru izpildes pārbaudīšanai. Ierobežoto cilvēkresursu dēļ *EuropeAid* vides speciālisti nevar izskatīt visu projektu priekšlikumu vides skrīninga rezultātus.

6.81. Komisija ir arī izstrādājusi pamatnostādnēs par to, kā veikt novērtējumus par ietekmi uz vidi projekta formulēšanas posmā, kā arī veikusi pēcpārbaudes par šajās pamatnostādnēs minēto ieteikumu izpildi. Tomēr saskaņā ar 6.74. punktā minēto *EuropeAid* izvērtējumu par 2009. gadu prasība veikt novērtējumus par ietekmi uz vidi joprojām ne vienmēr tiek izpildīta.

6.82. Vides tematiskajā programmā⁽¹⁵⁾ pārstāvniecības ir aktīvāk iesaistījušās projektu priekšlikumu vērtēšanā. Attiecībā uz valstu stratēģijas dokumentos iekļautajiem projektiem, vides integrācijas rokasgrāmatā ir sniegtas norādes, kuru mērķis ir nodrošināt, lai projekta izstrādē tiktu vērā ņemti vietējie apstākļi.

KOMISIJAS ATBILDES

6.77. *EuropeAid* ir uzlabojis savas spējas konstatēt un izsekot izdevumus saistībā ar vides projektiem, taču vēl joprojām ir ļoti grūti aprēķināt precīzas summas, kādas piešķirtas mērķiem vides jomā to pasākumu ietvaros, kas galvenokārt ir vērsti uz citiem politikas mērķiem. Norisinās debates ar ESAO Attīstības palīdzības komiteju, lai redzētu, kā kvalitatīvi dati, kas balstīti uz Rio politikas rādītājiem, vislabāk var tik pārvērsti finanšu datus.

6.78. Valstu vides profilu kvalitāte un to ietekme uz valstu stratēģijas dokumentiem joprojām ir atšķirīga, taču daži valstu vides profili, balstoties uz pamatnostādnēm par vides aspektu integrāciju, tiek atjaunināti, lai labāk varētu risināt jautājumus saistībā ar klimata pārmaiņām. Arī pateicoties pamatnostādnēm par vidusposma pārskatīšanu lielāka uzmanība valstu vides profilos tika pievērsta vides un klimata pārmaiņu jautājumiem, jo īpaši valstīs, uz kurām attiecas attīstības sadarbības instruments.

6.79. Jaunas budžeta atbalsta pamatnostādnēs tiks izstrādātas 2011. gadā, un tās ietvers jaunas norādes par pārnozaru jautājumiem. Lai arī ir iekļauti īpaši vides rādītāji, daudzās valstīs kopējo donoru sistēmu ietvaros risinās politisks dialogs par vides jautājumiem, kas orientēti uz vispārējā budžeta atbalsta pasākumiem. Lai stratēģiskie vides novērtējumi būtu efektīvi, vērā jāņem vietējā situācija un partnervalstu līdzdalība, un tādēļ nevar ieviest prasību par šādu novērtējumu veikšanu.

6.81. *EuropeAid* ir izstrādājis informatīvus un norādījumu dokumentus, kuros cita starpā sniegtas atsauces uz sabiedrības dabas resursu pārvaldību. Vairākas EK programmas ir veicinājušas dabas resursu pārvaldības iniciatīvas vietējā līmenī. Tematiskajā programmā videi un noturīgai dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldībai sniegta īpaša atsauce uz sadarbību ar vietējām kopiņām, un tas tika iekļauts uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus par koncepcijas skaidrojumiem, kuros vērā tika ņemts tas, lai nodrošinātu vietējo kopiņu, tostarp pamatiedzīvotāju, īpašumtiesības un tiesības saistībā ar mežu pārvaldību.

⁽¹⁵⁾ Tematiskā programma vides aizsardzībai un dabas resursu, tostarp enerģijas, ilgtspējīgai apsaimniekošanai (ENRTP).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.83. Līdz ar Komisijas finanšu pārvaldības vienkāršošanu tika grozīta arī Finanšu regula un praktiskie norādījumi, un šo pasākumu mērķis bija atvieglot un paātrināt iepirkuma procedūru piemērošanu.

6.84. *EuropeAid* vides pamatnostādņēs ir uzsvērts, ka jāpalīdz vietējām kopienām rast ilgtspējīgus vietējo dabas resursu izmantošanas veidus, taču nav dotas konkrētas norādes par to, kā to darīt.

6.85. Komisija nav sagatavojusi kopvērtējumu par dažādo vides atbalsta instrumentu efektivitāti. Tomēr pašlaik *EuropeAid* pabeidz pētījumu par nozaru pieeju izstrādi šajā jomā un izskata iespēju izveidot ES trasta fondus, kurus varētu izmantot vides atbalstam.

6.86. Komisija ir turpinājusi izmantot dalībvalstu un privāto komercsabiedrību zināšanas, lai īstenotu savas vides programmas, un ir nodrošinājusi privātajam sektoram plašākas iespējas piedalīties tematiskajā programmā vides aizsardzībai un dabas resursu, tostarp enerģijas, ilgtspējīgai apsaimniekošanai.

Secinājumi

6.87. Komisija ir guvusi ievērojamas sekmes, ieviešot Palātas plaša spektra ieteikumus. Jo īpaši tas attiecināms uz iekšējo resursu palielināšanu, organizējot mācības un sniedzot norādījumus darbiniekiem. Tomēr, caurlūkojot *EuropeAid* darbību 2009. gadā, revidenti atklāja nepilnības dažu jauno vides integrēšanas procedūru izpildē.

6.88. Lai pilnībā ieviestu sniegtos ieteikumus, vairākās jomās vēl ir daudz kas darāms. Joprojām tiek izstrādāta jauna visaptveroša stratēģija, kura līdz 2011. gadam ir jāpabeidz, lai to varētu izmantot nākamo programmu plānošanā. Šī stratēģija ir jāpapildina ar vēl izstrādājamiem rezultatīvajiem rādītājiem vides jomā un vides integrēšanas programmu efektivitātes kopvērtējumu, tostarp vērtējumu par dažādo instrumentu lomu. Tāpat arī budžeta atbalsta programmās jāpievērš lielāka uzmanība vides jautājumu integrēšanai.

KOMISIJAS ATBILDES

6.84. *EuropeAid* ir izstrādājis vairākus informatīvus dokumentus, lai sekmētu ilgtspējīgu attīstību, uzsvāru liekot uz pieeju, kuras pamatā ir vietējā sabiedrība. Turklāt Tematiskajā programmā videi sniegta īpaša atsauce uz sadarbību ar vietējām kopienām, un tas tika iekļauts uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus par koncepcijas skaidrojumiem, kuros vēlā tika ņemts tas, lai nodrošinātu vietējo kopienu, tostarp pamatiedzīvotāju, īpašumtiesības un tiesības saistībā ar mežu pārvaldību.

6.85. Ciešā sadarbībā ar vairākām ES attīstības aģentūrām ir pabeigts EK pētījums par pieeju vides un dabas resursu jomā, un šobrīd tiek izstrādātas dažas EK nozaru politikas atbalsta programmas šajā jomā. Salīdzinājumā ar pagātni tā noteikti ir jauna attīstības tendence. Tagad var būt iespējams izveidot ES trasta fondus saskaņā ar priekšlikumu pārskatīt Finanšu regulu, un ir noslēgti nodošanas līgumi, lai ES dalībvalstis varētu veikt ieguldījumus EK pārvaldītajā Pasaules klimata pārmaiņu aliansē. Inovatīvi finansēšanas mehānismi vides jomā ietver arī privāto un valsts sektora partnerību izveidi un aizdevumu un dotāciju apvienojumu.

6.86. Komisija turpināja izmantot dalībvalstu un privāto uzņēmumu zinātību savu vides stratēģiju īstenošanā.

6.87. Komisija atzinīgi novērtē Palātas atzinumu, ka attiecībā uz vides aspektu integrēšanu ārējās palīdzības politikā ir panākts būtisks progress. Pēckontrole, kas bija izmēģinājuma projekts, bija daļa no centieniem panākt nepārtrauktus uzlabojumus. Šis process ietvēra to salīdzinošā novērtējuma (kvalitātes atbalsta grupa) procedūru pārskatīšanu, ar kurām ievieš skaidrākas norādes par vides aspektu risināšanu, izstrādājot projektu priekšlikumus.

6.88. Komisija un ES dalībvalstis kopīgi strādā pie tā, lai 2011. gada sākumā būtu izstrādāts pirmais vides stratēģijas projekts, kas tiktu pieņemts 2011. gada otrajā pusē.

Komisija plāno turpināt darbu pie rādītājiem, lai uzraudzītu, cik efektīva ir jauna vides stratēģija, un izvērtētu vides aspektu integrāciju savās darbībās. Vispārēju novērtējumu par vides aspektu integrēšanu sadarbībā attīstības jomā paredzēts veikt 2011. gadā. Ja vērtējuma rezultāti būs pieejami laikus, tie tiks iekļauti jaunās ES stratēģijas izstrādē. 2011. gadā plānots izdot arī jaunas budžeta atbalsta pamatnostādnes, un tās ietvers jaunas norādes par pārnozaru jautājumiem. Veicot šo darbu, Komisija turpinās veidot ciešu sadarbību un saskaņošanu ar ES dalībvalstīm nolūkā atbalstīt atbalsta efektivitātes programmu.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

		2009. gads						2008. gads	2007. gads
		EuropeAid sadarbības birojs	RELEX	ELARG	ECHO	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN STRUKTŪRA									
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	117	11	38	14	180		180	145	
avansi	57	2	13	11	83		71	46	
starpposma/galīgie maksājumi	60	9	25	3	97		109	99	
PĀRBAUDES REZULTĀTI									
(% un darījumu skaits)									
Darījumi, kuros nav kļūdu	90 % {105}	91 % {10}	79 % {30}	86 % {12}	87 % {157}		73 %	74 %	
Darījumi, kuros ir kļūdas	10 % {12}	9 % {1}	21 % {8}	14 % {2}	13 % {23}		27 %	26 %	
KĻŪDAINO DARĪJUMU ANALĪZE									
(% un darījumu skaits)									
Analīze pēc izdevumu veida									
Avansi	33 % {4}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	17 % {4}		19 %	19 %	
Starpposma/galīgie maksājumi	67 % {8}	100 % {1}	100 % {8}	100 % {2}	83 % {19}		81 %	81 %	
Analīze pēc kļūdu veida									
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	67 % {8}	100 % {1}	88 % {7}	50 % {1}	74 % {17}		60 %	73 %	
Skaitļos izsakāmas kļūdas	33 % {4}	0 % {0}	12 % {1}	50 % {1}	26 % {6}		40 %	27 %	
tostarp:	attiecināmības kļūdas	100 % {4}	– {0}	100 % {1}	100 % {1}	100 % {6}	79 %	100 %	
	reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % {0}	– {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	21 %	0 %	
	precizitātes kļūdas	0 % {0}	– {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 %	0 %	
SKAITLISKIIZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME									
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:									
< 2 %									
no 2 % līdz 5 %	X						X	X	
> 5 %									

6.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma		Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)				Kopvērtējums
		Ex ante pārbaudes	Uzraudzība un pārraudzība	Ārējās revīzijas	Iekšējā revīzija	
EuropeAid ⁽¹⁾	centrālie dienesti					
	pārstāvniecības				—	
ĢD RELEX				(²)		
ĢD ELARG				(²)		
ĢD ECHO						

⁽¹⁾ Šis novērtējums sakrīt ar to, kas publicēts Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem.

⁽²⁾ Ex post pārbaudes.

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009. gads	2008. gads	2007. gads

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

6.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērums	Ticamības kopvērtējums
EuropeAid sadarbības birojs	Bez atrunām	—	EuropeAid ir izveidojis visaptverošu kontroles stratēģiju un turpinājis ievērojami uzlabot pārraudzības un kontroles sistēmu struktūru un darbību. Tomēr Palātas revidenti konstatēja, ka dažos kontroles mehānismos joprojām bija nepilnības un maksājumos bija būtiskas kļūdas.	B
RELEX	Ar atrunām	Nozīmīgas nepilnības saistībā ar nepiemērotiem riska mazināšanas kontroles mehānismiem, kuru mērķis ir sniegt pārlicību par KĀDP misiju pārvaldītajiem izdevumiem, un lielas nepilnības saistībā ar nepietiekamām ex post pārbaudēm, kuru mērķis ir sniegt papildu pārlicību un papildināt pārējos kontroles sistēmas elementus.	Joprojām jānovērš konstatētās nozīmīgās nepilnības saistībā ar ex post pārbaudēm, kas ir daļa no ĢD RELEX pārraudzības un kontroles sistēmām, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību.	A
ELARG	Bez atrunām	—		A
ECHO	Bez atrunām	—		A

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārlicība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

6.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE PAR ĀRĒJO ATBALSTU, ATTĪSTĪBU UN PAPLAŠINĀŠANOS

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze
Ārējās attiecības un attīstība		
1. Uzraudzība un atbalsts tām organizācijām, kuras ir atbildīgas par ES finansēto projektu īstenošanu		
Revidenti konstatēja nepilnības saistībā ar <i>ex ante</i> pārbaudēm, tostarp nepietiekama uzraudzība un atbalsts tām organizācijām, kuras ir atbildīgas par ES finansēto projektu īstenošanu. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.22. un 8.35. punkts)	Finanšu pārvaldības instrumentārija sagatavošana īstenotājorganizācijām.	Sk. 4. pielikuma 2. rindu Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem.
2. Budžeta atbalsta maksājumi		
Attiecībā uz budžeta atbalsta maksājumiem revidenti konstatēja nepilnības procesos, kuru mērķis ir pārliecināties, ka maksājuma nosacījumi ir izpildīti. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.22. punkts)	Plašāka izpratne Komisijas dienestos par vajadzību nodrošināt vairāk strukturētu un dokumentētu pieeju budžeta atbalsta maksājumu izvērtēšanā, tostarp par finanšu un līgumu pārbaudēs iesaistīto darbinieku lomas nozīmīgumu maksājumu apstiprināšanā.	Sk. 4. pielikuma 9. rindu Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem.
3. Ārējo revīziju sistēma		
Attiecībā uz ārējās revīzijas izmantošanu (ārējā revīzija ir viena no svarīgākajām <i>EuropeAid</i> iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļām) Palāta konstatēja, ka procesi ir uzlabojušies. Taču Palāta secina, ka šis kontroles mehānisms kopumā joprojām ir tikai daļēji efektīvs. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.23. un 8.24. punkts)	2007. gadā ieviestās reformas revīzijas metodēs papildināja ar gadskārtējās revīzijas plānošanas metožu būtisku pārskatīšanu.	Sk. 4. pielikuma 3. rindu Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem.
4. Riska pārvaldība		
Riska pārvaldība uzskatāma par daļēji efektīvu. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.23. punkts)	Pastāvīgi tiek veikti pasākumi, lai informētu par riska pārvaldību.	Riska pārvaldība tika novērtēta kā kopumā efektīva.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze
5. <i>Ex post pārbaudes</i>		
Revidenti konstatēja nozīmīgus trūkumus saistībā ar <i>ex post</i> pārbaudēm, kas ir daļa no ĢD RELEX pārraudzības un kontroles sistēmām, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.25. punkts)	<i>Ex post</i> pārbaudžu gada plānu izpildes cieša uzraudzība.	Lai gan ir veikti pasākumi un gūtas zināmas sekmes, vēl joprojām ir jānovērš nozīmīgas nepilnības.
Paplašināšanās		
6. <i>Iekšējās revīzijas dienests</i>		
Revidenti konstatēja, ka nebija pietiekami izstrādāta Iekšējā revīzijas dienesta daudzgadu programma. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.27. punkts)	2009. gadā iekšējās revīzijas dienests izstrādāja savas darbības daudzgadu programmu.	Palāta uzskata, ka ĢD ELARG pienācīgi ņēma vērā Palātas formulēto apsvērumu.
7. <i>Centralizēti pārvaldīto projektu ex post pārbaudes</i>		
Revidenti konstatēja, ka ĢD ELARG nebija konkrētas stratēģijas centralizēti pārvaldīto projektu <i>ex post</i> pārbaudēs. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.27. punkts)	2009. gadā ĢD ELARG izstrādāja stratēģiju centralizēti pārvaldīto projektu <i>ex post</i> pārbaudēm.	Palāta atzinīgi novērtē ĢD ELARG iniciatīvu, taču jauno stratēģiju darbībā ieviesis tikai 2010. gadā, un tai vēl ir jāpierāda sava efektivitāte.
8. <i>Iespējami pārkāpumi Phare līdzekļu pārvaldībā divās Bulgārijas aģentūrās</i>		
Turklāt joprojām ir būtiski trūkumi, kas saistīti ar iespējamiem pārkāpumiem <i>Phare</i> fondu pārvaldībā divās īstenotājaģentūrās Bulgārijā. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.28. punkts)	2009. gadā pēc tam, kad Bulgārijas iestādes bija veikušas koriģējošus pasākumus, ĢD ELARG atsāka veikt maksājumus Bulgārijai.	ĢD ELARG joprojām jāpievērš īpaša uzmanība tam, kā Bulgārijā noris pēcpievienošanās līdzekļu izlietošana.
Humānā palīdzība		
9. <i>Iekšējās revīzijas dienests</i>		
2008. gadā Iekšējās revīzijas dienests nestrādāja ar pilnu jaudu, jo tā darbību pārņēma no <i>EuropeAid</i> . (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 8.29. punkts)	2009. gada laikā iekšējās revīzijas dienests bija pienācīgi nodrošināts ar personālu un pilnībā īstenoja gada darba programmu.	ĢD ECHO iekšējās revīzijas funkcija darbojas pienācīgi un nodrošina pārlicību ĢD ECHO ģenerāldirektoram.

7. NODAĻA

Izglītība un pilsoniskums

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	7.1.–7.8.
Politikas grupas īpašās iezīmes	7.2.–7.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.6.–7.8.
Darījumu pareizība	7.9.–7.13.
Sistēmu efektivitāte	7.14.–7.16.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	7.17.
Secinājumi un ieteikumi	7.18.–7.21.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Izglītība un pilsoniskums", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "15. Izglītība un kultūra", "16. Komunikācija" un "18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa". Galvenā informācija par 2009. gadā veiktajām darbībām un izdevumiem ir apkopota **7.1. tabulā**.

7.1. tabula. Izglītība un pilsoniskums. Galvenā informācija

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2009. g. maksājumi	Pārvaldības veids
15	Izglītība un kultūra	Administratīvie izdevumi	118	Centralizēta tieša
		Mūžizglītība, ietverot daudzvalodību	1 154	Centralizēta netieša
		Kultūras sadarbības attīstība Eiropā	52	Centralizēta netieša
		Mudināt un veicināt sadarbību jaunatnes un sporta jomā	144	Centralizēta netieša
		Eiropas pilsoniskuma veicināšana	28	Centralizēta netieša
			1 496	
16	Komunikācija	Administratīvie izdevumi	109	Centralizēta tieša
		Komunikācija un plašsaziņas līdzekļi	35	Centralizēta tieša
		Komunikācija vietējā līmenī	39	Centralizēta tieša
		Analīze un komunikācijas līdzekļi	21	Centralizēta tieša
			204	
18	Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Administratīvie izdevumi	64	Centralizēta tieša
		Solidaritāte – ārējās robežas, vīzu politika un personu brīva kustība	270	Dalīta / Centralizēta tieša
		Migrācijas plūsmas – kopējā politika imigrācijas un patvēruma jomā	254	Dalīta / Centralizēta tieša
		Pamattiesības un pilsoniskums	34	Centralizēta tieša
		Drošība un brīvību garantēšana	52	Centralizēta tieša
		Patiesas Eiropas tiesiskuma telpas krimināllietās un civilīetās izveidošana	50	Centralizēta tieša
		Narkotiku apkarošana un informēšana par tām	16	Centralizēta tieša
		Darbības stratēģija un koordinācija	4	Centralizēta tieša
			744	
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			291	
Pamatdarbības izdevumi kopā (no tiem):			2 153	
— avansi			1 881	
— starpposma/gaļīgie maksājumi			272	
Gada maksājumi kopā			2 444	
Gada saistības kopā			2 788	

(¹) Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.
Avots: Pārskats par 2009. gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Politikas grupas īpašās iezīmes

7.2. Visas trīs šīs politikas grupas budžeta sadaļas gandrīz pilnībā pārvalda trīs attiecīgie Komisijas ģenerāldirektorāti (ĢD), proti, 15. budžeta sadaļu pārvalda Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts (ĢD EAC), 16. – Komunikācijas ģenerāldirektorāts (ĢD COMM) un 18. – Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts (ĢD JLS). Lielāko šīs politikas jomas izdevumu daļu pārvalda netieši centralizēti vai piemēro dalīto pārvaldību, pasākumus īstenojot daudzgadu programmu veidā, bet programmu izpildi savukārt uztic Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūrai (EACEA), dalībvalstu aģentūrām⁽¹⁾ vai tamlīdzīgām pārvaldes struktūrām dalībvalstīs. Atbildīgās struktūras dalībvalstīs piešķir dotācijas vai slēdz līgumus saistībā ar projektiem vai pasākumiem, kurus īsteno saņēmēji privātajā vai valsts sektorā.

7.3. ES atbalstam izglītības un pilsoniskuma jomā ir raksturīgas daudzveidīgas finansēšanas shēmas dažādām tematiskām nozarēm un dažādiem projektu veidiem, piemēram, dotācijas pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt pilsoniskumu vai arī mobilitāti izglītības un mācību jomā. Projektus īsteno ne vien izglītības un mācību iestādes, bet arī citi bezpeļņas organizācijas, privāti uzņēmumi un valsts pārvaldes struktūras. Mobilitātei veltīto darbību galasaņēmēji ir privātpersonas, galvenokārt ES iedzīvotāji. Tomēr dažu programmu, proti, Ārējo robežu fonda, Integrācijas fonda, Atgriešanās fonda un Eiropas Bēgļu fonda pārvaldība lielākoties ir dalīta ar dalībvalstīm.

7.4. Finansējums šajā politikas grupā galvenokārt ir avansi jau izveidotajām ES un dalībvalstu aģentūrām, bet daži darījumi attiecas uz reizi ceturksnī izmaksāto finansējumu šo aģentūru pamatdarbības izdevumiem. Maksājumus dalībvalstu aģentūrām veic pēc līguma parakstīšanas vai pēc tam, kad ir apstiprināta darba programma, vai – lielākoties attiecībā uz otro un trešo priekšfinansējumu – kad Komisija ir apstiprinājusi, ka 70 % no avansa jau ir izmaksāti. Parasti avansā izmaksā līdz 100 % no maksimāli pieļaujamās summas. Tā kā uz avansa maksājumiem attiecas neliels skaits nosacījumu, kļūdu risks ir ļoti zems. Uzskata, ka kļūdu risks starpposma un galīgajiem maksājumiem ir augstāks. Starpposma un galīgie maksājumi ir saistīti ar faktiskajām atlīdzināmajām izmaksām, tāpēc pastāv risks, ka saņēmēji iekļauj savās deklarācijās izmaksas, kuras nav attiecināmas, ir novērtētas par augstu vai kuras nevar pierādīt un kuras nav atklājuši vadošā iestāde vai Komisija.

7.4. Politikas jomā "Izglītība un kultūra" Komisija ir izveidojusi savu uzraudzības un kontroles sistēmu, kas balstās uz vienotas revīzijas pieeju; primārā kontrole tiek nodota valstu aģentūrām, sekundāro kontroli veic valstu iestāžu līmenī, bet uzraudzības kontroli – Komisijas līmenī.

Lai galīgajos maksājumos samazinātu neattiecināmo izdevumu risku, Izglītības un kultūras ĢD esošajās programmās ir palielinājis vienreizēju maksājumu un vienotas likmes dotāciju izmantošanu.

Arī valstu aģentūru līmenī tiek veikta kontrole, proti, tās ir pārbaudes uz vietas, dokumentu pārbaudes un revīzijas, kas atbilst pamatprasībām.

(1) Tām, kurām ir līgumattiecības ar Komisiju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.5. Dalībvalstu aģentūras savukārt slēdz dotācijas nolīgumus ar dalīborganizācijām⁽²⁾ un izmanto Komisijas izsniegto avansu, lai šīm organizācijām izmaksātu avansus 80 %–100 % apmērā atkarībā no programmas veida. Šādus projektus pabeidz ne ilgāk kā triju gadu laikā, bet pēc tam sagatavo galīgo ziņojumu, un dalībvalsts aģentūra un saņēmēji projektu slēdz. Dalībvalsts aģentūra iesniedz Komisijai gada pārskatu par aģentūras darbību, kurā ir ietverti finanšu pārskati par visiem spēkā esošajiem aģentūras un Komisijas noslēgtajiem nolīgumiem. Kad ir slēgti visi no attiecīgā gada budžeta finansētie projekti, dalībvalstu aģentūras iesniedz Komisijai konsolidētu galīgo ziņojumu, kas ir daļa no dalībvalsts attiecīgās aģentūras gada pārskata. Komisija izbeidz līgumu ar aģentūru, apstiprinot ziņojumu, aprēķinot galīgo atlikumu un veicot gala norēķinu vai līdzekļu piedziņu.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodes ir aprakstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Izglītības un pilsoniskuma jomas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem jautājumiem:

- a) Komisijā revidenti pārbaudīja paraugu, kurā bija atlasītas 120 programmu un projektu slēgšanas procedūras. No tām 78 gadījumi attiecās uz 2000.–2006. gada programmām un projektiem;
- b) atsevišķi pārbaudīja paraugu, kurā bija 30 avansi, ko izmaksāja 2009. gadā;
- c) sistēmu izvērtēšanā galveno uzmanību pievērsa tām, kuras saistītas ar projektu un programmu slēgšanu, ko īsteno Komisija;
- d) tika izvērtēti Izglītības un kultūras un Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati un deklarācijas.

KOMISIJAS ATBILDES

7.5. Valstu aģentūru gada ziņojumi ļauj Komisijai katru gadu gūt pilnīgu priekšstatu par attiecīgās programmas īstenošanas pakāpi un pārvaldību, kā arī par valstu aģentūru veiktajām kontrolēm.

Katru gadu Ticamības deklarācijā, ko attiecīgās valsts iestāde sniedz Komisijai, tā apstiprina valsts aģentūras gada ziņojumā ietverto informāciju.

7.6.

- a) Tā kā pašreizējā programmā 2007.–2013. gadam ir paredzēti vienkāršoti noteikumi un plašs vienreizēju maksājumu finansējuma izmantojums, būtu jāmazinās ar galīgajiem maksājumiem saistītajiem riskiem.

⁽²⁾ Dalīborganizācijas parasti ir universitātes, skolas vai koledžas, kuras pārvalda maksājumus saņēmējiem – studentiem vai pasniedzējiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.7. Lai sagatavotu Ticamības deklarāciju par 2009. gadu, Palāta pievērsa galveno uzmanību Komisijas veiktajiem un apstiprinātajiem pakārtotajiem izdevumiem. Lai novērtētu, vai izdevumi ir pareizi aprēķināti un vai tie atbilst spēkā esošajiem tiesību un normatīvajiem aktiem, Palāta apmeklēja uz vietas galasaņēmējus, piemēram, robežsardzi dalībvalstīs, bēgļu centrus, kā arī kultūras iestādes un universitātes, kuras pārvaldīja maksājumus studentiem un pasniedzējiem. To darījumu parauga pārbaude, kuri ir saistīti ar programmu vai projektu slēgšanu, sniedz pilnīgāku priekšstatu par šīs politikas grupas finanšu pārvaldību Komisijas vai dalībvalstu līmenī nekā daudzu avansa maksājumu pārbaude, jo avansa maksājumos kļūdu risks ir ļoti zems (pamatojoties uz Palātas iepriekšējos gados veiktajām revīzijām) un slēgšanas procedūras laikā kļūst skaidrs, vai izdevumi ir veikti saskaņā ar attiecīgās maksājumu shēmas nosacījumiem. Tādējādi revīzijas pieeja šogad atšķirās no pagājušajā gadā izmantotās, tāpēc rezultātus nevar salīdzināt tieši.

7.8. Tā kā slēgšana notiek vairākos posmos, pakārtotos izdevumus galasaņēmēju līmenī Komisija izskata apstiprināšanai vairākus gadus pēc tam, kad ir parakstīti sākotnējie līgumi. Paraugā, kurā bija iekļauti 2009. gadā veiktie Komisijas gala norēķini, daudzi pakārtotie darījumi attiecas uz projektiem, kas sākti 2004. un 2005. gadā. Tātad šie projekti attiecas uz 2000.–2006. gada programmu posmu. 2007.–2013. gada programmu posma izdevumiem ir ieviesti jauni finansēšanas noteikumi un jaunas kontroles sistēmas. Attiecīgās slēgšanas procedūras veiks turpmākos gados.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.9. Darījumu pārbaudžu rezultāti ir apkopoti **7.1. pielikumā**.

7.10. Avansa maksājumi veido 87 % no visiem politikas grupā "Izglītība un pilsoniskums" veiktajiem maksājumiem. Palāta pārbaudīja nejaušas atlases kārtībā izvēlētos 30 avansus, kas izmaksāti 2009. gadā. Šo avansu kopējā vērtība bija 410 miljoni EUR jeb 22 % no visiem izdevumiem, kas iegrāmatoti kā avansi. Palāta konstatēja, ka avansa maksājumos būtisku kļūdu nebija.

7.11. Palāta konstatēja, ka kļūdu īpatsvars slēgšanas procedūrās ir no 2 % līdz 5 %.

KOMISIJAS ATBILDES

7.7. Komisija ņem vērā, ka Palātas izlasē iekļautais piemērs par 2009. gada Ticamības deklarāciju ietver 120 slēgšanas maksājumus un 30 avansus, kamēr 87 % maksājumu visai politikas grupai ir avansi (skatīt 7.1. tabulu).

7.8. Komisija uzsver, ka pašreizējā vadības un kontroles sistēma balstās uz stabili valstu aģentūru tīklu un to rūpīgi pārvalda gan valsts, gan ES līmenī. Tas nozīmē, ka finanšu nolīgumu starp aģentūrām un Komisiju slēgšana nav īpašs riska faktors, jo pastāv stabila ikgadējas ziņošanas sistēma un Komisija ik gadu uzrauga, kā aģentūras izpilda budžetu. Ja šajā gada pārskatīšanā ir konstatētas problēmas, Komisija var un jau ir nekavējoties iejaukusies dalībvalsts aģentūras vai dalībvalsts atbildīgās iestādes darbā, labu laiku pirms beidzas attiecīgais finanšu nolīgums (sal. ar atsauksmēm par finansālo novērtējumu, kas sniegts novērtējuma secinājumu vēstulē, pabeidzot ikgadējo dokumentāro pārbaudi).

7.9. Darījumu proporcijas acīmredzama sarūkšana, ko ietekmēja 2009. gada kļūdas, tiek skaidrota ar Palātas pieejas maiņu, kas galvenokārt pievēršas slēgšanas procedūrai.

7.10. Komisija ir gandarīta par to, ka Palāta nav konstatējusi kļūdas avansa maksājumos.

7.11. Komisija atzīmē, ka kļūdu īpatsvars slēgšanas procedūrām nedaudz pārsniedz 2 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.12. Palāta atklāja, ka 29 no 120 revidētajām slēgšanas procedūrām (24 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas. Visbiežāk sastopamās no skaitļos izsakāmām kļūdām bija attiecināmības kļūdas, sk. piemēru c) apakšpunktā. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri:

- a) *veica samaksu par nepareizi aprēķinātu mobilitātes posmu studentiem (precizitāte).*

Tika revidēti 36 darījumi, kurus veica Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts saskaņā ar Socrates II programmu un kuru lielākā daļa bija maksājumi universitātēm, kas piešķir līdzekļus mācību posmiem Erasmus programmā; 7 gadījumos (20 %) studentiem izmaksāja līdzekļus par uzturēšanās laiku, kas bija ilgāks nekā faktiskais;

- b) *izmaksas nav pamatotas ar fakturrēķiniem vai maksājuma apstiprinājumu (reālas pastāvēšanas kļūda).*

Atlīdzināšanai pieprasītajās izmaksās par projektu saskaņā ar programmu *Daphne II* ⁽³⁾ Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts bija iekļāvis ceļa un uzturēšanās izmaksas, kuras tas nevarēja pierādīt. Atrastās kļūdas attiecās uz 10 % no deklarētajām izmaksām;

- c) *neattiecināmu izdevumu deklarēšana (attiecināmības kļūda).*

Vienā no revidētajiem Izglītības un kultūras ģenerāldirektora apmaiņas projektiem programmā "Jaunatne darbībā" 27 no 48 tā dalībniekiem bija pārsnieguši maksimāli atļauto vecumu, un nekāds pamatojums tam nebija sniegts. Tādējādi radās neattiecināmi izdevumi par ceļu, vīzām un darbībām EUR 12 460 apmērā (37 % no deklarētajām izmaksām). Citos šā ģenerāldirektora projektos programmā "Jaunatne darbībā", kuros atklāja kļūdas, to īpatsvars bija no 1 % līdz 13 %.

7.13. Turklāt 38 darījumos (32 %) bija skaitļos neizsakāmas kļūdas, un dažas no tām liecināja par Komisijas sistēmu nepilnībām. Piemēram, piecos gadījumos Komisija vēlu apstiprināja galīgos ziņojumus – vienu Tiesiskuma, brīvības un drošības ĢD, vienu Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildāģentūrā un trīs Izglītības un kultūras ĢD, un kavēšanās bija no 87 dienām līdz pat vairāk nekā diviem gadiem pēc noteiktā termiņa.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

7.14. Izglītības un pilsoniskuma jomas sistēmu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **7.2. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

7.12. Komisija veiks turpmākus pasākumus pēc Revīzijas palātas konstatētajām kļūdām un vajadzības gadījumā atgūs nepareizi izmaksātus līdzekļus.

- a) Komisija uzsver, ka Palātas konstatējumi attiecas uz Socrates II darījumiem, kas ietver piešķirumus augstākās izglītības iestādēm 2004./2005., 2005./2006. un 2006./2007. akadēmiskajam gadam. Ieviešot Mūžizglītības programmu, Komisija ir pastiprinājusi atbalstu un norādījumus valstu aģentūrām, lai nodrošinātu ES līdzekļu pareizu pārvaldību gan valstu aģentūru līmenī, gan arī saņēmēju līmenī un lai visos līmeņos radītu atbilstīgu audītācības pierakstu.

- b) Komisija pārbaudīs un atgūs nepamatoti veiktos maksājumus saistībā ar Daphne lietu.

- c) Palātas revidētās jaunatnes programmas atbilstības kritēriji pieļāva zināmu elastību. Pašreizējās programmas "Jaunatne darbībā" atbilstības kritēriji ir stingrāki. Tā kā par šo veco lietu nav pamatojuma, Komisija atgūs attiecīgos līdzekļus.

7.13. Regulāros pārskatos augstākā līmeņa vadībai tiek uzraudzīti apstiprināšanas laiki. Komisija atzīst, ka ir bijuši kavējumi slēgšanā, kas minēti galīgajos ziņojumos, bet tā vēlētos uzsvērt, ka neietekmēja programmas galasaņēmējus. Lai varētu labot šo situāciju, katrā dienestā īpaša darba grupa atbild par šādu lietu slēgšanu un ir mainīti noteikumi par ziņojumu sniegšanu par programmām.

⁽³⁾ Programma, lai apkarotu vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.15. Palātas veiktajā sistēmu revīzijā galvenā uzmanība bija pievērsta Komisijas sistēmām, kuras attiecas uz 2009. gadā īstenotajām slēgšanas procedūrām (lielā mērā pamatojoties uz noteikumiem, kas piemērojami 2000.–2006. gada programmu posmam, sk. 7.8. punktu). Revīzijas laikā Palāta novērtēja, vai Komisijai bija pietiekams pamats slēgšanai/galīgā maksājuma veikšanai, un šis izvērtējums ietvēra arī pārbaudes par to, vai Komisija pilnībā bija izvērtējusi galīgos ziņojumus, tostarp finansiālos un nefinansiālos aspektus, vai maksājuma/piedziņas summa bija pareizi noteikta un priekšfinansējums pareizi aprēķināts, kā arī to, vai pienākumi bija pienācīgi nošķirti.

7.16. Pārskatā par 2008. gadu Palāta konstatēja, ka jaunajam posmam izveidotā sistēma, ja vien to pareizi izmanto, varētu turpmāk sniegt piemērotu pamatu ticamības gūšanai. Tomēr attiecībā uz Izglītības un kultūras ĢD slēgšanas procedūrām 2009. gadā Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas neatklāja un neizlaboja ļoti daudz kļūdu. Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorātā Palāta atklāja kļūdas darījumos, kuri tika veikti pirms attiecīgo maksājumu izdarīšanas. Piemēram, saistībā ar Vīzu informācijas sistēmai vajadzīgo biometrisko datu salīdzināšanas (BDS) centrālās sistēmas un BDS datu dublēšanas centrālās sistēmas izveidi, ieviešanu un atbalsta pakalpojumiem jāmin, ka trijos paraugam atlasītajos darījumos summas bija nepareizi iegrāmatotas attiecībā pret saistībām.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

7.17. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **7.3. pielikumā**.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

7.18. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada slēgšanas procedūrās ir būtiskas kļūdas.

KOMISIJAS ATBILDES

7.15. Komisija priecājas par to, ka Revīzijas palāta nav konstatējusi būtiskus trūkumus savās sistēmas revīzijās, īpaši attiecībā uz Komisijas galīgo ziņojumu, maksājumu un atgūšanas noteikšanu, priekšfinansējuma noskaidrošanu un atbilstīgu pienākumu nošķiršanu. Attiecībā uz šiem aspektiem Komisijas kontroles sistēmas tiek uzskatītas par efektīvām.

7.16. Vienkāršotiem noteikumiem un vienreizēju maksājumu plašai izmantošanai finansēšanā attiecībā uz pašreizējām programmām (2007.–2013. g.) nākotnē būtu jāmazina ar galīgajiem maksājumiem saistītie riski (skatīt atbildi uz 7.6. punkta a) apakšpunktu). Patlaban Izglītības un kultūras ĢD veic pētījumu par kontroles izmaksām. Līdz nav saņemti šie pētījumu rezultāti, Komisija uzskata, ka, ņemot vērā zemo kļūdas īpatsvaru, kontroli palielināt nav rentabli.

Revīzijas palātas piemērs par Tiesiskuma, brīvības un drošības ĢD attiecas uz korekcijām/regulēšanu, lai līdzsvarotu iepriekšēju kļūdu.

7.17. Kas attiecas uz Tiesiskuma, brīvības un drošības ĢD, tās ģenerāldirektors nolēma neiekļaut 2009. gada darbības pārskatā atrunas par diviem "reputācijas riskiem", ko minēja Revīzijas palāta (Eiropas Policijas akadēmija (CEPOL) un iepirkums saistībā ar Bulgārijas Šengenas programmu), jo konkrēto apstākļu rūpīga analīze lika secināt, ka vispārējās vadlīnijās noteiktie kritēriji par iekļaušanu atrunās nav izpildīti. Saskaņā ar 2009. gada darbības pārskatu sagatavošanas pastāvīgajiem norādījumiem reputācijas risks nav pamats atrunai (atrūnas pamatā jābūt "notikumam", un šim notikumam jāatbilst konkrētiem kritērijiem). Komisija uzskata, ka Tiesiskuma, brīvības un drošības ĢD šāda notikuma 2009. gadā nav bijis.

Turklāt 2008. gada darbības pārskatā situācija bija tāda pati.

7.18. Komisija priecājas par to, ka Revīzijas palāta nav konstatējusi kļūdas avansa maksājumos, kas ir 87 % no kopējiem darbības izdevumiem "Izglītībai un pilsoniskumam" 2009. gadā (skatīt 7.1. tabulu).

Komisija atzīmē, ka kļūdu īpatsvars slēgšanas procedūrām nedaudz pārsniedz 2 %. Komisija veiks turpmākus pasākumus saistībā ar Revīzijas palātas konstatētajām kļūdām slēgšanas maksājumos un vajadzības gadījumā atgūs līdzekļus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.19. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja 2009. gadā veikto slēgšanas procedūru pareizību. Kā paskaidrots 7.8. punktā, Komisijas īstenotā daudzposmu slēgšanas procedūra nozīmē, ka slēgšana attiecas uz pakārtotajiem darījumiem, kuri notikuši 2004./2005. gadā, bet kurus Komisija apstiprinājusi tikai 2009. gadā.

7.20. Palāta iesaka Komisijai arī turpmāk pastiprināti pārbaudīt slēgšanas procedūras, lai konstatētu un izlabotu kļūdas un lai novērstu iepriekš konstatēto kļūdu atkārtošanos.

7.21. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopoti **7.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

7.19.–7.20. Komisija uzskata, ka uzraudzības un kontroles sistēma, ko ieviesa laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam, nodrošina stabilu satvaru.

Sistēmu uzlabošana izglītības un kultūras jomā, ko veica 2009. gadā (atjaunināti norādījumi valstu iestādēm un pastiprinātas revīzijas uz vietas), netiek atspoguļota, jo Revīzijas palāta galvenokārt pievērsās slēgšanas maksājumiem, kas saistās ar iepriekšējo programmu pasākumiem, un uz tiem neattiecas pašreizējā sistēma (proti, revidētie pasākumi saistībā ar 2004./2005. un 2005./2006. akadēmisko gadu).

Komisija uzsver, ka tās 2004./2005. gada projektu slēgšana 2009. gadā ir parasta procedūra. Ilgākais no šiem projektiem beidzās 2008. gadā, un valstu aģentūras to iesniedza slēgšanai 2008. gada ziņojumā, ko Komisija saņēma 2009. gadā.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IZGLĪTĪBAS UN PILSONISKUMA JOMĀ ⁽¹⁾

					2009. g.				2008. g.	2007. g.					
					15 Izglītība un kultūra		16 Komunikācija				18 Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa		Kopā		
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE															
Darījumu kopskaits (no tiem):					92	13	45	150	150	150					
avansi					20	1	9	30	129	95					
slēgšana					72	12	36	120	21	55					
PĀRBAUŽU REZULTĀTI															
(% un darījumu skaits)															
Darījumi, kuros nav kļūdu					58 %	{53}	100 %	{13}	82 %	{37}	69 %	{103}	90 %	79 %	
Darījumi, kuros ir kļūdas					42 %	{39}	0 %	{0}	18 %	{8}	31 %	{47}	10 %	21 %	
KĻŪDAINO DARĪJUMU ANALĪZE															
(% un darījumu skaits)															
Analīze pēc izdevumu veida															
Avansi					0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	60 %	35 %	
Slēgšana					100 %	{39}	0 %	{0}	100 %	{8}	100 %	{47}	40 %	65 %	
Analīze pēc kļūdu veida															
Skaitļos neizsakāmas kļūdas					33 %	{13}	0 %	{0}	67 %	{5}	38 %	{18}	73 %	68 %	
Skaitļos izsakāmas kļūdas,					67 %	{26}	0 %	{0}	33 %	{3}	62 %	{29}	27 %	32 %	
no tām:	attiecināmības kļūdas					50 %	{13}	0 %	{0}	100 %	{3}	55 %	{16}	50 %	80 %
	reālas pastāvēšanas kļūdas					15 %	{4}	0 %	{0}	0 %	{0}	14 %	{4}	25 %	0 %
	precizitātes kļūdas					35 %	{9}	0 %	{0}	0 %	{0}	31 %	{9}	25 %	20 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME															
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:															
< 2 %											X				
no 2 % līdz 5 %					X							X			
> 5 %															

(¹) Kā paskaidrots 7.7. punktā, 2009. gadā izmantotā revīzijas pieeja atšķiras no 2008. un 2007. gadā izmantotās, tāpēc 2009. gada rezultātus nevar tieši salīdzināt ar iepriekšējo gadu rezultātiem. Turklāt jāatzīmē, ka 2008. un 2007. gadā Palāta paraugam atlasīja starpposma/galīgos maksājumus un avansus, turpretī 2009. gadā paraugā iekļāva slēgšanas procedūras un avansus. Tāpēc tabulas pirmajā ailē "slēgšana" attiecībā uz 2007. un 2008. gadu jāsaprot kā "starpposma/galīgie maksājumi".

7.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IZGLĪTĪBAS UN PILSONISKUMA JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Kopvērtējums
ĢD EAC	
ĢD JLS	
ĢD COMM	

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009. g.	2008. g.	2007. g.
	(¹)	(²)	(³)

(¹) Revidētās sistēmas: Komisijas veiktās maksājumu un gala norēķinu slēgšanas procedūras.

(²) Revidētās sistēmas: Mūžizglītības programmas pārvaldība dalībvalstu iestādēs, dalībvalstu aģentūrās un Komisijā.

(³) Revidētās sistēmas: Komisijas izvērtējums par *ex ante* ticamības deklarācijām saistībā ar Mūžizglītības programmu un Otro Eiropas bēgļu fondu, Komisijas *ex ante* maksājumu pārbaudes un Komisijas *ex post* pārbaudes/revīzijas.

Apzīmējumi

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora sniegtās deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
EAC	Ar atrunu	“Pārāk augsts kļūdu īpatsvars nelielā daļā kopējo izdevumu, kurus pārvalda centralizēti tieši, un kļūdu iemesls ir apliecinošu dokumentu trūkums izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumiem saistībā ar iepriekšējā programmu posma projektiem.”		A
JLS	Ar atrunām	Reputācijai ir nodarīts kaitējums, jo SIS II projekta pabeigšana kavējās. Reputācijai ir nodarīts kaitējums, jo VIS projekta pabeigšana kavējās. Finansiālais risks atbilst atlikušo kļūdu īpatsvaram (2,15 %) nerevidētajās dotācijās saistībā ar programmām, kuras ietilpst pa darbības jomām sadalītā budžeta 1804. darbības jomā “Pamattiesības un pilsoniskums”.	Divi no riskiem, kas apdraud reputāciju un kas bija minēti 2008. gada darbības pārskatā, vēl arvien ir aktuāli 2009. gadā, taču ĢD neuzskatīja, ka tie ir pietiekami nopietni, lai tiktu minēti atrunās. Pirmkārt, kaut gan ir veikti pasākumi, lai novērstu nepilnības Eiropas Policijas koledžas (CEPOL) sistēmās, tos sāks piemērot tikai 2010. gadā. Otrkārt, 2009. gada darbības pārskatā ir paskaidrots, ka Bulgārijā vēl arvien ir nepilnības Šengenas programmas iepirkumos.	

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE IZGLĪTĪBAS UN PILSONISKUMA JOMĀ

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
1. Nepilnības sistēmās, kas dalībvalstīs izveidotas Mūžizglītības programmas vajadzībām			
Dalībvalstu izveidotajās sistēmās Mūžizglītības programmas vajadzībām Palāta konstatēja šādas nepilnības: — attiecībā uz primārajiem kontroles pasākumiem dažos gadījumos nebija dokumentu, kas apliecinātu veikto analīzi vai dokumentāro pārbaudi, un nebija veikta arī sistēmu revīzija universitātēs, lai gan Komisija bija noteikusi minimālo skaitu revīzijām, kuras jāveic līdz 2008. gada beigām; nebija izveidots arī izņēmumu reģistrs, un finanšu līdzekļu politika nenodrošināja līdzekļu izvietošanu kontos, kuri nes procentus, — dalībvalstu aģentūras iesniedz Komisijai gada ziņojumus ar novēlošanos, — attiecībā uz sekundārajiem kontroles mehānismiem revīzijas laikā Palāta konstatēja, ka pieeja, ko dalībvalstu iestādes izmantoja, lai iegūtu pamatojumu <i>ex ante</i> un <i>ex post</i> ticamības deklarācijām, ne vienmēr bija vienlīdz kvalitatīva, un ne visas iestādes vienlīdz pilnīgi ziņoja par izmantotajām procedūrām, — tikai 10 no 40 <i>ex post</i> deklarācijām par 2007. gadu dalībvalstu iestādes nosūtīja Komisijai noteiktajā termiņā – līdz 2008. gada 30. aprīlim. Līdz 2009. gada martam termiņu ievērošana nebija uzlabojusies. <i>Ex post</i> deklarācijas par 2008. gadu bija jāiesniedz līdz 2009. gada 30. aprīlim, bet laikā tika atsūtītas tikai sešas,	Saskaņā ar ĢD EAC 2009. gada darbības pārskatu Palātas konstatējumi par primārajiem kontroles pasākumiem “tiek ietverti atsevišķā pēcpārbaudē, kad tiek izvērtēta gada ticamības deklarācija, un tos pārbauda apmeklējumos uz vietas. Atsevišķās pēcpārbaudes noslēgumā rīko mācību seminārus un nodrošina dalībvalstu aģentūru pastāvīgu informēšanu un saziņu ar tām.” Attiecībā uz dalībvalstu aģentūru kavēšanos ar gada ziņojumu iesniegšanu un dalībvalstu iestāžu kavēšanos ar gada <i>ex post</i> deklarāciju nosūtīšanu Komisijai ĢD EAC 2009. gada darbības pārskatā ir norādīts: “Ziņojuma veidlapas un norādījumi par to aizpildīšanu tika nosūtīti 2009. gada decembrī, lai dalībvalstu aģentūrām un atbildīgajām iestādēm būtu vairāk laika to aizpildīšanai un nepieciešamo pārraudzības pārbažu veikšanai līdz noteiktajam iesniegšanas termiņam 2010. gada 30. aprīlī. Turklāt finanšu pārskatu veidlapas tika ievērojami vienkāršotas, lai samazinātu kļūdainu ziņu risku un neatbilstības starp finanšu pārskatiem un pārskatiem par primārajiem kontroles pasākumiem.”	Palāta atzinīgi vērtē izmaiņas procedūrās, taču pašlaik vēl nav iespējams apstiprināt 2009. gada darbības pārskatā aprakstīto darbību ietekmi. Deviņas dalībvalstu aģentūru deklarācijas un ziņojumi (23 % no kopskaita) par 2009. gadu tika saņemtas laikā (vēl trīs citas elektroniskas versijas tika saņemtas līdz 6. maijam). Salīdzinājumā ar 2008. gadu (laikā tika saņemtas sešas deklarācijas) tas irniecīgs uzlabojums deklarāciju un ziņojumu iesniegšanas termiņu ievērošanā. Atjauninātajos norādījumos dalībvalstu iestādēm ir ņemti vērā Palātas konstatējumus minētie jautājumi. Taču, tā kā dalībvalstis piemēros šos norādījumus, tikai sākot ar 2010. gadu, pašlaik nevar novērtēt to ietekmi uz sekundārajiem kontroles mehānismiem dalībvalstīs.	Izglītības un kultūras ĢD ir izveidojis nepārtrauktas ticamības sistēmu. Ikgadējo ticamības deklarāciju analīze ir tikai viens no elementiem, uz ko Komisija pamato vispārējo ticamību. Turklāt Izglītības un kultūras ĢD dienesti un ārējais revidents veic uzraudzības apmeklējumus un virspārbaudzību. Tādējādi Komisija var pārbaudīt ikgadējo ticamības deklarāciju dokumentārās pārbaudes rezultātus un stingri uzraudzīt potenciāli problemātiskos gadījumus. Komisija atzinīgi vērtē Palātas analīzi, un tās atjauninātajos norādījumos ir iekļauti Palātas iepriekšējā gada ieteikumi.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
— norādījumi valsts aģentūrām ir labi izstrādāti gan juridiskā aspektā, gan Komisijas sagatavotajos "Norādījumos dalībvalstu aģentūrām, kuras īsteno Mūžizglītības programmu", taču valsts iestādēm vadlīnijas nav dotas. Lai gan Komisija ir sniegusi precizējumus par pienākumiem, nav pietiekami sīki izstrādātu vadlīniju, kurās būtu iekļautas konkrētas procedūras, kas jāievēro valsts iestādēm. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 9.16., 9.19.–9.21. un 9.33. punkts)	"Viens no pasākumiem, kas veikts saskaņā ar Palātas ieteikumiem, ir atjauninātu norādījumu izstrāde dalībvalstu iestādēm; šie norādījumi tika nosūtīti 2009. gada beigās. Šie pārskatītie norādījumi un mācību seminārs, kas tika rīkots dalībvalstu iestādēm 2010. gada 2. martā, cerams, uzlabos ticamības deklarācijas par 2009. gadu un padarīs to kvalitāti viendabīgāku nekā iepriekšējos gados." (ĢD EAC 2009. gada darbības pārskats, 35. lpp.) Revīzijas palātas pārstāvis piedalījās šajā seminārā, un Palāta saņēma jauno norādījumu eksemplāru.		
2. Nepilnības Komisijas veiktajā Mūžizglītības programmas <i>ex ante</i> un <i>ex post</i> deklarāciju izvērtēšanā			
Palāta konstatēja, ka izmantotā procedūra gan 2007.–2013. gada posma <i>ex ante</i>, gan 2007. gada <i>ex post</i> deklarāciju sagatavošanā sniedz ierobežotu pārliecību par izdevumu pārvaldības kvalitāti attiecīgajos gados. Komisijas novērtējumi 2008. gadā balstījās uz sistēmu un kontroles mehānismu dokumentāro pārbaudi un uzraudzības apmeklējumiem saistībā ar sistēmām 11 valstīs. Tomēr tikai dažos gadījumos Komisija pārbaudīja gada deklarācijās minēto primāro un sekundāro kontroles pasākumu esību un kvalitāti, kā arī gada ziņojumos ietvertu informāciju. Tāpēc Palāta iesaka Komisijai ciešāk uzraudzīt ikgadējo <i>ex post</i> deklarēšanas procesu un veikt tiešās pārbaudes, lai pārliecinātos, vai aprakstītie kontroles mehānismi ir pienācīgi un vai tos piemēro pilnībā.	Saskaņā ar ĢD EAC 2009. gada darbības pārskatu: "Atbilstoši savai stratēģiskās pārraudzības politikai ĢD EAC jau ir pastiprinājis apmeklējumus uz vietas, kuru laikā galvenā uzmanība ir pievērsta tam, vai ir izveidotas un ieviestas dalībvalstu aprakstītās pārvaldības procedūras un pārbaudes. Arī 2010. gada revīzijas plāns tiks veidots līdzīgi." 2009. gadā ĢD EAC veica piecas finanšu revīzijas par deviņiem decentralizētas darbības nolīgumiem 2000.–2006. vai 2007.–2008. gada programmu posmā (2008. gadā bija 14 finanšu revīzijas astoņās valstīs) un apmeklēja 11 dalībvalstu iestādes, lai veiktu sistēmu revīziju. Ģenerāldirektorāts veica arī 58 uzraudzības apmeklējumus dalībvalstu aģentūrās (2008. gadā – 41).	2009. gadā veica mazāk finanšu revīziju nekā 2008. gadā, lai gan ĢD EAC veica sistēmu papildu revīzijas valstu iestādēs. Valstu aģentūru uzraudzības apmeklējumu skaits ir palielinājies 2009. gadā.	<i>Finanšu revīziju skaita samazināšanās 2009. gadā, salīdzinot ar 2008. gadu, ir skaidrojama ar labajiem revīziju rezultātiem 2008. gadā, kurā bija neliels kļūdu īpatsvars.</i> <i>Revīzijas nevar skatīt atrauti no Izglītības un kultūras ĢD 2009. gadā veiktajiem uzraudzības apmeklējumiem un kontroles sistēmām.</i>

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbildes
Balstoties uz veikto novērtējumu par <i>ex ante</i> un <i>ex post</i> deklarācijām, valsts aģentūru gada ziņojumiem un valsts aģentūru un valsts iestāžu uzraudzības apmeklējumu rezultātiem, Komisija ir izstrādājusi sarakstu ar piezīmēm, kuru sakarā valsts aģentūrām un valsts atbildīgajām iestādēm jāveic koriģējoši pasākumi. Lai nākamajos gados varētu iegūt pārliecību, ka dalībvalstu aģentūras izpilda obligātās prasības attiecībā uz izdevumu pārvaldību un kontroli, jāturpina piezīmju pēcpārbaude, rūpīgāk veicot uzraudzības apmeklējumus, un Komisijai ciešāk jāuzrauga ikgadējā <i>ex post</i> deklarēšanas procedūra. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 9.22.–9.24., 9.25. un 9.34. punkts)			
3. Daļēji efektīvi <i>ex post</i> kontroles mehānismi ĢD EAC			
ĢD EAC 2008. gada darbības pārskatā ir minēts, ka privātas revidentu sabiedrības veiktajā projektu finanšu revīzijā, kuru uzdeva veikt Komisija, tika konstatēts, ka revidētajos Mūžizglītības programmas līgumos caurmērā ir 0,01 % kļūdu. Tomēr kļūdu īpatsvars, kas aplēsts, pārbaudot gada laikā slēgtos projektus, varētu būt daudz augstāks. Turklāt, tā kā šīs revīzijas lielākoties veica dalībvalstu aģentūru līmenī un tā kā aģentūras parasti nesāņem visus apliecināmošos dokumentus, šīs revīzijas neaptver visus attiecināmības kritērijus. (Pārskats par 2008. finanšu gadu, 9.26. punkts)	Kļūdu īpatsvars Mūžizglītības programmā 2009. gadā bija 0,65 %.	Veikto finanšu revīziju tvērums 2009. gadā bija tāds pats kā 2008. gadā, tāpēc Palāta atstāj spēkā apsvērumu par revīzijas ierobežojumiem.	2009. gada finanšu revīzijas apjoms, salīdzinot ar 2008. gadu, ir nedaudz manījis, lielāku uzmanību pievēršot primāro pārbaudīto revīzijas paraugiem, ko veic dalībvalsts aģentūra vai kas tiek veikta šīs aģentūras vārdā. Šīs revīzijas ietver galīgo ziņojumu rutīnētās pārbaudes, apliecinājuma dokumentu pārbaudes, pārbaudes uz vietas pasākumu laikā un finanšu pārbaudes uz vietas pēc galīgā ziņojuma saņemšanas.

8. NODAĻA

Ekonomika un finanses

SATURS

	<i>Punkts</i>
Vispārīga informācija	8.1.
Īpašais izvērtējums saistībā ar ticamības deklarāciju	8.2.–8.34.
Ievads	8.2.–8.9.
Politikas grupas īpašās iezīmes	8.3.–8.8.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.9.
Darījumu pareizība	8.10.–8.12.
Sistēmu efektivitāte	8.13.–8.27.
<i>Ex ante</i> pārbaudes	8.15.–8.18.
Revīzijas apliecinājumi	8.19.–8.21.
<i>Ex post</i> pārbaudes	8.22.–8.27.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	8.28.–8.29.
Secinājumi un ieteikumi	8.30.–8.34.
Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas rezultāti	8.35.–8.39.
Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas revīzijas rezultāti	8.40.–8.44.

PALĀTAS APSVĒRUMI

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

8.1. Astotajā nodaļā ir trīs daļas. Vispirms tajā izklāstīts politikas grupas "Ekonomika un finanses" īpašais izvērtējums saistībā ar ticamības deklarāciju (sk. 8.2.–8.34. punktu), bet pēc tam — atkārtoto revīziju rezultāti saistībā ar Garantiju fondu ārējai darbībai (sk. 8.35.–8.39. punktu) un likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopienai (sk. 8.40.–8.44. punktu). Nodaļas noslēgumā izklāstīta informācija par iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaudi (sk. **8.4. pielikumu**).

ĪPAŠAIS IZVĒRTĒJUMS SAISTĪBĀ AR TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU

Ievads

8.2. Šajā daļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ekonomika un finanses". Minētajā politikas grupā ietilpst šādas politikas jomas: "01. Ekonomika un finanses", "02. Uzņēmējdarbība", "03. Konkurence", "12. Iekšējais tirgus" un "20. Tirdzniecība". Pamatinformācija par aptvertajām darbībām un izdevumiem 2009. gadā ir sniegta **8.1. tabulā**.

Politikas grupas īpašās iezīmes

8.3. Šīs politikas grupas galvenās programmas (tām paredzēti gandrīz 83 % jeb 605 miljoni EUR no kopējiem šīs politikas grupas pamatdarbības izdevumiem) finansēja no politikas jomai "01. Ekonomika un finanses" un "02. Uzņēmējdarbība" atvēlētajiem līdzekļiem. Minētās programmas bija šādas:

- a) Septītā un Sestā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (222 miljoni EUR);
- b) ES aģentūru finansējums ⁽¹⁾ (116 miljoni EUR);
- c) Garantiju fonds ārējām darbībām (sk. 8.35.–8.39. punktu) (92 miljoni EUR);
- d) Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma (KJP) un Uzņēmumu un uzņēmējdarbības daudzgadu programma (MAP) (175 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Šīs divas ES aģentūras ir Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra (ECHA) un Eiropas Zāļu aģentūra (EMA). Palāta publicē gada revīzijas ziņojumus par abām aģentūrām.

8.1. tabula. Ekonomika un finanses. Galvenā informācija

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2009. gadā	Budžeta pārvaldības veids
1.	Ekonomika un finanses	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	63	Centralizēta tieša
		Ekonomiskā un monetārā savienība	13	Centralizēta tieša
		Starptautiskā ekonomika un finanses	17	Centralizēta tieša
		Finanšu operācijas un instrumenti	235	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība ar EIF / centralizēta netieša pārvaldība ar EIF starpniecību
			328	
2.	Uzņēmējdarbība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	114	Centralizēta tieša
		Konkurētspēja, rūpniecības politika, jauninājumi un uzņēmējdarbība	71	Centralizēta tieša / centralizēta netieša pārvaldība ar EACI starpniecību
		Iekšējais preču tirgus un nozaru politika	145	Centralizēta tieša
		Sadarbība — Kosmos un drošība	228	Centralizēta tieša
			558	
3.	Konkurence	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	91	Centralizēta tieša
		Karteļi, pretmonopola darbība un liberalizācija	3	Centralizēta tieša
			94	
12.	Iekšējais tirgus	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	58	Centralizēta tieša
		Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta politikas stratēģija un koordinācija	8	Centralizēta tieša
			66	
20.	Tirdzniecība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	65	Centralizēta tieša
		Tirdzniecības politika	12	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām
			77	
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			391	
Pamatdarbības izdevumi kopā(<i>tostarp</i>):			732	
— <i>avansi</i> ⁽²⁾			273	
— <i>starpposma/galīgie maksājumi</i> ⁽³⁾			459	
Gada maksājumi kopā			1 123	
Gada saistības kopā			1 373	

⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzijas rezultāti ir izklāstīti 9. nodaļā.⁽²⁾ Septītās pamatprogrammas (2007.–2013. g.) avansa maksājumi bija 100 miljoni EUR.⁽³⁾ Septītās pamatprogrammas (2007.–2013. g.) un Sestās pamatprogrammas (2002.–2006. g.) starpposma/galīgie maksājumi bija attiecīgi 9 miljoni EUR un 32 miljoni EUR.

Avots: 2009. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.4. KJP un MAP programmas, kuras finansē ar politikas jomai "01. Ekonomika un finanses" atvēlētajiem līdzekļiem, paredzētas mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) atbalstam. Atbalstu īsteno ar tādu Kopienas finanšu instrumentu starpniecību, kurus Komisijas vārdā pārvalda Eiropas Investīciju fonds (EIF) un kuri sekmē pieeju finansējumam. Komisijas veiktie maksājumi Eiropas Investīciju fondam attiecas uz līdzekļu pārskaitījumu fiduciārajos kontos, kurus EIF izmanto programmu īstenošanai. Risks, ka Komisijas veiktie maksājumi varētu būt nelikumīgi vai nepareizi, ir zems.

8.5. Septītās pamatprogrammas mērķis šajā politikas jomā ir atbalstīt darbības kosmosa un drošības pētniecībā, bet Sestajā pamatprogrammā atbalstu sniedza darbībām, kuru mērķis bija sekmēt tehnoloģiskos jauninājumus, pētījumu rezultātu izmantošanu, kā arī tehnoloģiju uzņēmumu izveidi Kopienas teritorijā un tās reģionos. Politikas jomā "02. Uzņēmējdarbība" finansētās CIP programmas mērķis ir ar jauninājumu starpniecību sekmēt darbības, kas veicina uzņēmumu, un īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspēju.

8.6. Vairākumam darbību minētajās trīs programmās ⁽²⁾ finansējumu nodrošina, izmantojot dotācijas nolīgumu ar Komisiju. Dotācijas maksā pa daļām: avansu izmaksā pēc dotācijas nolīguma parakstīšanas, vēlāk — starpposma un galīgos maksājumus, ar kuriem saņēmējiem tiek atlīdzināti izmaksu deklarācijās norādītie attiecināmie izdevumi.

8.7. Galvenais risks saistībā ar pareizību ir tāds, ka izmaksu deklarācijās var būt norādītas pārāk augstas attiecināmās izmaksas, bet Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas to neatklāj. Tā kā izmaksu deklarāciju ir ļoti daudz, Komisija nevar tās visas pārbaudīt uz vietas galasaņēmēju līmenī. Tāpēc Palāta uzskata, ka ir augsts risks ⁽³⁾ saistībā ar to maksājumu pareizību, kuru pamatošanai izmanto izmaksu deklarācijas. Maksājuma nosacījumi avansu izmaksai ir mazāk sarežģīti, jo šo maksājumu izpildi nosaka dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšana. Iepriekšējos gados tomēr ir bijušas kļūdas avansa maksājumos, bet tās parasti nav skaitļos izsakāmas kļūdas un ir saistītas ar nepilnībām procedūrās.

KOMISIJAS ATBILDES

8.7. Komisija ir ieviesusi kontroles stratēģiju un izstrādājusi *ex post* revīzijas, lai mazinātu risku saistībā ar veikto maksājumu pareizību. Pieņemtie korigējošie pasākumi ir paredzēti kļūdu īpatsvara mazināšanai. Komisija atgūst revidētajiem saņēmējiem pārmaksātās summas.

⁽²⁾ Sestā un Septītā pamatprogramma un KJP programma, kuras finansē ar politikas jomai "02. Uzņēmējdarbība" atvēlētajiem līdzekļiem.

⁽³⁾ 2009. gadā starpposma un galīgajos maksājumos Sestajai un Septītajai pamatprogrammai un KJP programmai, kuras finansēja ar politikas jomai "02. Uzņēmējdarbība" atvēlētajiem līdzekļiem, kopumā izmaksāja 142 miljonus EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.8. Saistībā ar Septīto pamatprogrammu Komisija arī noslēdza nolīgumu ar Eiropas Kosmosa aģentūru (ESA) ⁽⁴⁾, lai no 2008. līdz 2013. gadam finansētu kosmosa komponentu Vides un drošības globālajā uzraudzībā (GMES). Saskaņā ar Finanšu regulas 53.d pantu Komisija deleģēja budžeta izpildes uzdevumus Eiropas Kosmosa aģentūrai. Saskaņā ar šo nolīgumu kopumā 624 miljoni EUR ir piešķirti Eiropas Kosmosa aģentūrai, no tiem 2009. gadā izmaksāja 68 miljonus EUR.

Revīzijas tvērums un pieeja

8.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodika ir aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Saistībā ar grupas "Ekonomika un finanses" revīziju ir jāmin, ka:

- revidenti pārbaudīja 80 maksājumu paraugu, no tiem 51 maksājums bija starpposma vai galīgais maksājums, tostarp 15 maksājumi attiecās uz trīs minētajām programmām ⁽⁵⁾ (sk. 8.5. punktu),
- paraugā bija iekļauti avansa maksājumi, jo ar tiem saistīts kļūdu risks,
- pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitātes novērtējums aptvēra:
 - *ex ante* dokumentu pārbaudes par maksājumiem, kurus veica Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra (EACI) ⁽⁶⁾, galvenokārt pārbaudot 30 maksājumu paraugu,
 - projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumus, kurus snieguši neatkarīgi revidenti,
 - *ex post* pārbaudes, konkrēti, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorātā un Ekonomikas un finanšu ģenerāldirektorātā.

KOMISIJAS ATBILDES

8.8. Eiropas Kosmosa aģentūrai (ESA) 2009. gadā izmaksātā summa bija pirmais maksājums no ES budžeta kopīgi pārvaldītajai Globālās vides un drošības novērošanas (GMES) programmai. Deleģēšanas nolīgums starp Komisiju un ESA tika parakstīts saskaņā ar "kopīgās pārvaldības" nosacījumiem, kuri paredz, ka daži īstenošanas uzdevumi tiek deleģēti starptautiskām organizācijām.

⁽⁴⁾ Eiropas Kosmosa aģentūra ir starptautiska valsts sektora organizācija, kura izveidota ar starpvaldību līgumu ārpus ES sistēmas. ESA galvenā mītne atrodas Parīzē, un tai ir specializēti centri Nīderlandē, Vācijā, Itālijā un Spānijā.

⁽⁵⁾ Saistībā ar 14 starpposma vai galīgajiem maksājumiem revīziju veica galasaņēmēju līmenī.

⁽⁶⁾ Komisija ir uzticējusi Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūrai ar politikas jomai "02. Uzņēmējdarbība" atvēlētajiem līdzekļiem finansētās KJP programmas darbību pārvaldību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Darījumu pareizība

8.10. Darījumu pārbauzu rezultāti ir apkopoti **8.1. pielikumā**. Palāta konstatēja 25 kļūdas 26 % maksājumu (21 no 80) ⁽⁷⁾. 62 % kļūdaino maksājumu (13 no 21) bija skaitļos izsakāmas kļūdas saistībā ar deklarēto izdevumu attiecināmību vai precizitāti. Pārējos kļūdainajos maksājumos (astoņos no 21) bija skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas galvenokārt bija saistītas ar Komisijas iepirkuma procedūru vai citu iekšējo noteikumu neievērošanu ⁽⁸⁾. Palāta konstatēja, ka pārbaudītajos maksājumos kopumā būtisku kļūdu nebija.

8.11. Šo kļūdu lielākā daļa attiecās uz darbībām, kuras bija finansētas no trim minētajām programmām (sk. 8.5. punktu), un bija saistītas ar to, ka Komisija bija atmaksājusi neattiecināmas izmaksas, kuras saņēmēji bija deklarējuši izmaksu deklarācijās. Šis rezultāts ir apstiprināts Komisijas *ex post* pārbauzu konstatējumos ⁽⁹⁾.

8.12. Kļūdu galvenie cēloņi bija neattiecināmas personāla un netiešās izmaksas, kā arī nepietiekami apliecinātie dokumenti vai to trūkums. Trīs piemēros ir atspoguļoti tādu projektu veidi, kuros Palātas revidenti atrada kļūdas revīzijās galasaņēmēju līmenī.

8.10. Komisija cenšas pieļaut vēl mazāk kļūdu un vēl labāk tās labot, ciktāl to ir iespējams izdarīt rentablā veidā.

8.11. Noteikumu sarežģītība ir būtisks iemesls, kādēļ tiek pieļautas kļūdas un pieprasīts atmaksāt neattiecināmās izmaksas. Komisijas Paziņojumā par pētniecības pamatprogrammu vienkāršošanu ierosināti pasākumi šā riska novēršanai. Tā kā šos priekšlikumus īstenot sāks vienīgi nākamajā pamatprogrammā un tā kā Komisijai jārisina problēmas saistībā ar sarežģītām attiecināmības prasībām dotāciju saņēmējiem, Komisija 2010. gada 26. maijā pieņēma paziņojumu ⁽¹⁾ pārējām iestādēm, kurā tā ierosina pieļaujamā kļūdas riska līmeni pētniecības jomā noteikt robežās no 2 % līdz 5 %. Ierosināto kļūdas riska līmeni nosaka, ņemot vērā kontroles izmaksu lietderību attiecībā pret samērīgu atlikušo kļūdu līmeni.

8.12. Attiecībā uz šiem trīs gadījumiem Komisija vēlas norādīt šādus apsvērumus.

⁽⁷⁾ Septiņi no šā 21 maksājuma attiecas uz ES budžeta pirmo iemaksu kopīgi pārvaldītajā GMES programmā.

⁽⁸⁾ Tā kā šajos gadījumos nebija finansiālas ietekmes, šīs kļūdas uzskata par skaitļos neizsakāmām kļūdām.

⁽⁹⁾ Sk. atrunu par atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz maksājumu pieprasījumu precizitāti Sestās pamatprogrammas dotācijās Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta deleģētā kredītrikotāja deklarācijā 2009. gada darbības pārskatā.

⁽¹⁾ COM(2010) 261.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Neattiecināmu izmaksu piemēri

a) Sestā pamatprogramma

Revidēto projektu pārvaldīja saņēmējs, kurš īstenoja piecus Sestās pamatprogrammas projektus, ko finansēja divi dažādi Komisijas ģenerāldirektāti. Pārbaudot visu projektu darba laika atskaites, revidenti konstatēja, ka saņēmējs uzrādīja nepamatoti augstu un pat divkārtu nostrādāto stundu skaitu šajos Kopienas finansētajos projektos. Saņēmējs arī uzrādīja ievērojami augstākas netiešās izmaksas. Atklāto kļūdu īpatsvars bija 21 % no deklarētajām izmaksām (jeb aptuveni EUR 146 000). Šos nopietnos trūkumus izmaksu deklarācijās nepamanīja ne revidentu sabiedrība, kura izsniedza revīzijas apliecinājumu, ne cita ārēja revidentu sabiedrība, kura Komisijas uzdevumā veica divas *ex post* revīzijas.

b) Septītā pamatprogramma

Kopš 2004. gada saņēmējs ir piedalījies sešos Sestās pamatprogrammas finansētos projektos un astoņos Septītās pamatprogrammas finansētos projektos. Kopš 2006. gada kopumā saņemtais Kopienas finansējums ir aptuveni viens miljons EUR. Personāla izmaksu aprēķinā saņēmējs izmantoja metodiku, kas neatbilst ne Sestās, ne Septītās pamatprogrammas noteikumiem. Tā rezultātā vienā revidētajā projektā deklarētās izmaksas bija nepamatoti paaugstinātas par vairāk nekā 17 % (jeb aptuveni EUR 7 800). Šo metodiku izmantoja arī pārējos 13 projektos.

c) Septītā pamatprogramma. Kopīga pārvaldība

Eiropas Kosmosa aģentūra iesniedz gada finanšu pārskatus, kuros ir atspoguļota saņemto ES līdzekļu izlietošana (sk. 8.8. punktu). Palāta pārbaudīja 2009. gada 19. martā Komisijai iesniegto 2008. gada pārskatu, kurā bija ietverti izdevumi par 20,2 miljoniem EUR. Palāta konstatēja, ka tajā iekļautas izmaksas, kuras nav jāsedz Kopienai vai kuras nav pietiekami pamatotas, gandrīz 10 % vērtībā no revidētā parauga (jeb aptuveni 1,3 miljons EUR), kā arī nopietnas nepilnības iepirkuma noteikumos un procedūrās ⁽¹⁰⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

Neattiecināmu izmaksu piemēri

a) Komisija turpinās izmeklēt šo lietu un piedzīs visas pārmaksātās summas.

Komisijas uzdevumā veiktajās *ex post* pārbaudēs izmaksu deklarācijās tika konstatēti vairāki trūkumi. Tomēr šajās pārbaudēs izdarītais secinājums attiecībā uz netiešo izmaksu attiecināmību atšķīrās no Palātas apsvērumiem.

Lai arī atšķirīgos projektos patiešām bija norādīts dubults nostrādāto stundu skaits, tika secināts, ka tas netika darīts tīšprāt, bet gan galvenokārt bija saistīts ar saņēmēja vāju projekta vadību.

b) Konstatētā kļūda ir saistīta ar Septītās pamatprogrammas attiecināmības noteikumu nepareizu interpretāciju attiecībā uz standarta produktīvā darba stundu skaitu. Komisija veiks vajadzīgos labojumus, un šo apsvērumu piemēros arī citiem šā saņēmēja projektiem.

c) Eiropas Kosmosa aģentūrai 2009. gadā izmaksātā summa, kuru pārbaudīja Palāta, bija pirmais maksājums no ES budžeta kopīgi pārvaldītajai GMES programmai. Saskaņā ar deleģācijas nolikumu starp Komisiju un ESA nav nekādas saistības starp Komisijas katru gadu pārskaitītajiem līdzekļiem un ESA iesniegtajā gada finanšu pārskatā minēto summu. Kļūdas, kuras varēja konstatēt ESA gada finanšu pārskatā, neietekmēja maksājumu likumību un pareizību. Komisija uzskata, ka, ierēķinot arī sākotnēji finanšu pārskatā neiekļautās izmaksas, ESA norādītās izmaksas bija par 2 % par lielu. Tas tiks izlabots, pirms programmas beigās tiks veikts galīgais maksājums.

⁽¹⁰⁾ Sk. atrunu par ESA finanšu ziņojumu ticamību Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektāta ģenerāldirektora deklarācijā 2009. gada darbības pārskatā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lai arī Komisija piekrīt, ka dažas iepirkuma procedūras vēl lielākā mērā jāaskaņo ar EK noteikumiem, jāņem vērā arī īpatnības, kādas piemīt ar iepirkumu saistītajām darbībām kosmosa jomā. Komisija uzskata, ka ESA iepirkuma noteikumi un procedūras nodrošina vislabāko cenas un vērtības attiecību iepirkumiem kosmosa jomā.

Sistēmu efektivitāte

8.13. Komisija izveidoja dažādus kontroles mehānismus visam izdevumu ciklam, lai mazinātu kļūdainu vai nepareizu maksājumu risku. Palāta novērtēja *ex ante* pārbaūžu darbības efektivitāti attiecībā uz maksājumiem, revīzijas apliecinājumu sistēmas ticamību un Komisijas veiktās atlīdzināto izdevumu *ex post* pārbaudes.

8.14. Sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **8.2. pielikumā**.

Ex ante pārbaudes

8.15. *Ex ante* pārbaūžu mērķis ir pārbaudīt maksājumu finanšu pārvaldības pareizību un atbilstību pareizas finanšu pārvaldības principam. *Ex ante* pārbaudes aptver gan darbības, gan finanšu aspektus, it īpaši sasniedzamo rezultātu kvalitāti, atbilstību līguma prasībām un maksājamās summas aprēķina pareizību.

8.16. Tā kā gan Sestās, gan Septītās pamatprogrammas starpposma un galīgie maksājumi ir balstīti tikai uz izmaksu deklarācijām, standarta *ex ante* pārbaudes par deklarētajiem izdevumiem izmaksu deklarācijās ļauj atklāt tikai pārrakstīšanās vai aritmētiskas kļūdas. Ņemot vērā, ka šādās *ex ante* pārbaudēs ir objektīvi ierobežojumi, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts ir pilnveidojis savu *ex ante* pārbaūžu stratēģiju un veic izvērsta dokumentu pārbaudes ⁽¹⁾, kā arī saņēmēju sistēmu *ex ante* revīzijas.

⁽¹⁾ Piemēram, pirms maksājuma veikšanas pieprasot apliecināšos dokumentus, proti, faktūrrēķinus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.17. 8.9. punktā minētā 80 maksājumu parauga revīzijā nekādas nozīmīgas nepilnības *ex ante* dokumentu pārbaudē darbībā neatklāja, taču politikas jomā "02. Uzņēmējdarbība" Palāta konstatēja, ka 24 no 48 pārbaudītajiem maksājumiem bija nepilnības *ex ante* pārbaudēs. Attiecībā uz Pētniecības izpildaģentūru ⁽¹²⁾ *ex ante* pārbaudēs nebija pamanītas piecas pareizības kļūdas. ESA gadījumā pirms GMES finansējuma nolīguma parakstīšanas (sk. 8.8. punktu) Komisija skaidri nedefinēja kopīgi finansēto darbību attiecināmos izdevumus, kā arī nenovērsa nepilnības iepirkumā. Līdz 2010. gada februārim Komisija arī oficiāli nesagatavoja nekādu *ex ante* pārbaudē strātēģiju (sk. 8.26. punktu).

8.18. Palāta atlasīja papildu paraugu ar 30 avansa maksājumiem, lai novērtētu izveidoto *ex ante* sistēmu un tās darbības efektivitāti Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūrā saistībā ar KJP pārvaldību ⁽¹³⁾. Palāta nekonstatēja nozīmīgas nepilnības, taču tā secināja, ka ir jāatjaunina finanšu rokasgrāmata un ka daļa no veiktajām pārbaudēm ir nepietiekami dokumentēta.

KOMISIJAS ATBILDES

8.17. Komisija piekrīt Palātas vērtējumam, ka *ex ante* pārbaudēs politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība" nekādas nozīmīgas nepilnības netika konstatētas.

Komisija uzskata, ka *ex ante* pārbaudēs politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība" ir proporcionālas un efektīvas. Nelielas neatbilstības neietekmē *ex ante* pārbaudē efektivitāti, savukārt to novēršana nebūtu rentabla.

Trīs no pieciem minētajiem gadījumiem attiecībā uz Pētniecības izpildaģentūru (REA) attiecas uz viena konkrēta darbinieka pilnvarošanu maksājumu procesā, ko Palāta uzskatīja par nepareizu. Komisija nepiekrīt Palātas viedoklim, ka pastāv likumības/pareizības kļūdas saistībā ar to, ka kredītrīkotājs ir pilnvarojis darbiniekus rīkoties ar finanšu līdzekļu apriti, jo nepastāv nekādas reglamentējošas prasības par to, ka konkrētu uzdevumu veikšanai oficiāli būtu jāieceļ konkrēti darbinieki.

Darbībām saistībā ar kopīgo pārvaldību kopumā un jo īpaši saistībā ar GMES programmas būtību raksturīgi ir tas, ka kopīgi finansētu darbību attiecināmās izmaksas netiek izklāstītas visos sīkumos. Šī programma ietver tehniski sarežģītu kosmosa projektu, tostarp Sentinel satelītu izstrādi, kā rezultātā attīstības un iepirkuma procesā ir grūti nošķirt elementus, kas tiek finansēti no dažādiem avotiem.

Komisija uzskata, ka pirms līguma slēgšanas veiktais *ex ante* novērtējums attiecībā uz "kopīgās pārvaldības" prasībām ir pietiekams.

GMES piešķirtā finansējuma pārraudzības un kontroles sistēmu sāka izstrādāt jau 2008. gadā, taču, ņemot vērā projekta īstenošanas gaitā gūto pieredzi, tā bija jāpielāgo un jāpapildina. Sākot no 2010. gada, Komisija pārraudzības un kontroles darbības ir ieviesusi un padarījusi tās oficiālas.

8.18. Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra (EACI) atzīst, ka ne visas procedūru rokasgrāmatas daļas visām programmām ir pilnībā atjauninātas. Dažādās rokasgrāmatas nodaļas 2010. gadā tika pārskatītas un atjauninātas.

⁽¹²⁾ Pētniecības izpildaģentūru izveidoja 2008. gadā, lai pārvaldītu Septītās pamatprogrammas daļas. Ģentūra ieguva autonomiju 2009. gada jūnijā.

⁽¹³⁾ Proti, informatīvi projekti par Eiropas Uzņēmumu tīklu [Enterprise Europe Network] un intelektuālā īpašuma tiesībām un šo tiesību ievērošanas veicināšanas projekti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas apliecinājumi

8.19. ES Finanšu regulā⁽¹⁴⁾ ir prasīts, lai apstiprināts revīdents sniegtu apliecinājumu par izmaksu deklarācijām, kuras pārsniedz noteiktu maksimālo robežu. Šajā apliecinājumā apstiprina deklarēto izmaksu precizitāti, reālo pastāvēšanu un attiecināmību. Šie revīzijas apliecinājumi ir galvenais kontroles mehānisms Komisijai saistībā ar projektiem, kurus finansē ar politikas jomai "02. Uzņēmējdarbība" atvēlētajiem līdzekļiem, it īpaši Sestajā un Septītajā pamatprogrammā.

8.20. Palāta salīdzināja savas revīzijas rezultātus ar revīzijas apliecinājumu visiem saņēmēju līmenī revidētajiem maksājumiem, par kuriem apliecinājums bija sniegts. Visos gadījumos, kuros apstiprināts revīdents bija sniedzis atzinumu bez piezīmēm, Palāta atrada kļūdas. Dīvos gadījumos kļūdām nebija nozīmīgas finansiālas ietekmes⁽¹⁵⁾, taču pārējos četros gadījumos tām bija nozīmīga finansiālā ietekme vai arī izmaksu sadales metodika neatbilda piemērojamajiem noteikumiem. Šis konstatējums apstiprina pagājušā gada rezultātus un 5. nodaļa rezultātus, un tas norāda, ka šāds kontroles mehānisms ir tikai daļēji efektīvs deklarēto izmaksu kļūdu noteikšanā.

8.21. Katram Sestās pamatprogrammas līdzekļu saņēmējam bija obligāti jāiesniedz vismaz viens revīzijas apliecinājums par projekta izmaksām. Septītās pamatprogrammas līdzekļu saņēmējiem ir jāiesniedz revīzijas apliecinājumi tikai tad, ja kopējais ES finansējums ir EUR 375 000 vai lielāks. Turklāt Komisija ir ieviesusi saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metodikas *ex ante* sertificēšanas sistēmu. Tomēr tikai nedaudzu saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metodikas ir sertificētas, un tāpēc palielinās kļūdu risks, kuru paaugstina arī būtiskais pieprasīto revīzijas apliecinājumu skaita samazinājums (sk. arī 5.28.–5.31. punktu).

8.20. Komisija piekrīt Palātas paustajām bažām par Sestās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumu pareizību, kas nesniedz pilnībā papildu ticamību, kāda sākotnēji tika gaidīta. Tomēr Komisija joprojām uzskata, ka šis instruments deva būtisku ieguldījumu kļūdu novēršanā, kā rezultātā kļūdu īpatsvars Sestās pamatprogrammas revīzijās bija ievērojami mazāks salīdzinājumā ar Piekto pamatprogrammu.

Komisija ir veikusi korigējošus pasākumus, lai uzlabotu Septītās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumu kvalitāti.

Septītās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumu pamatā ir "saskaņotas procedūras", kas paredz, ka apliecinājumu sniedzošais revīdents piemēro iepriekšnoteiktas procedūras un, balstoties uz tām, ziņo par konstatētajiem faktiem. Šādas pieejas rezultātā vajadzētu samazināties kļūdām, ko Sestajā pamatprogrammā revidenti pieļāva attiecībā uz attiecināmības noteikumu interpretāciju. Komisija turpinās izvērtēt revīzijas apliecinājumu ticamību, kad tā pati veiks finanšu revīzijas.

8.21. Lai mazinātu dalībnieku administratīvo slogu, Septītajā pamatprogrammā ir samazinātas prasības attiecībā uz revīzijas apliecinājumu iesniegšanu.

Tomēr saņēmējiem, kuru izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas ir sertificētas, joprojām jāiesniedz finanšu pārskatu apliecinājums, jo sertifikāts saņēmēju atbrīvo vienīgi no prasības iesniegt starpposma finanšu pārskatu apliecinājumu. Finanšu pārskatu apliecinājums jāiesniedz par pēdējo ziņošanas periodu, ja kopējais pieprasītais finansējums ir lielāks par 375 000 euro. Pēc intensīvām Sestās pamatprogrammas revīzijas kampaņām daudzi saņēmēji ir saņēmuši lietderīgu informāciju, un Komisija sagaida, ka rezultātā saņēmēji, iespējams, piemēros uzlabotas projekta izmaksu aprēķina metodes.

Pašreizējā situācijā nav iespējams izdarīt secinājumu, ka kopējais kļūdu īpatsvars palielināsies, jo konstatētos riskus var kompensēt ar citiem pasākumiem.

⁽¹⁴⁾ 180. pants grozītajā Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Piemēram, nepareiza izmaksu klasifikācija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ex post pārbaudes

8.22. Ģenerāldirektorāti, kuri ir atbildīgi par politikas jomu "01. Ekonomika un finanses" un "02. Uzņēmējdarbība" īstenošanu, *ex post* pārbaudes funkcijas ir izveidojuši galvenokārt maksājumu lielā skaita un pārvaldīto programmu sarežģītības dēļ.

8.23. Attiecībā uz politikas jomu "01. Ekonomika un finanses" Palāta konstatēja, ka 2009. gada *ex post* pārbaudu darba parprogramma tika oficiāli sagatavota tikai 2009. gada decembrī. 2009. gadā publicēja trīs *ex post* ziņojumus, no kuriem divi attiecās uz pārbaudēm, kuras sāka 2006. gadā, bet pabeidza tikai 2009. gadā.

8.24. Politikas jomas "02. Uzņēmējdarbība" iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz pētniecības izdevumiem galvenokārt balstās uz *ex post* pārbaudu sistēmu (t. i., finanšu revīzijām pie saņēmējiem pēc izdevumu atmaksāšanas). Šīs revīzijas vai nu tieši veic Komisijas revidenti, vai arī ārējo revidentu sabiedrības Komisijas uzraudzībā. Saistībā ar Sesto un Septīto pamatprogrammu tika izstrādāta īpaša revīzijas stratēģija, kuras mērķis bija:

a) novērtēt finanšu darījumu pareizību un dot ieguldījumu gada ticamības deklarācijas sagatavošanā (sk. 8.28. un 8.29. punktu);

b) sniegt pamatu korekcijas un piedziņas mehānismiem.

8.25. Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta ieviesto *ex post* pārbaudu sistēmu Palātas revidenti novērtēja kā efektīvu, kaut arī ir vēlami turpmāki uzlabojumi attiecībā uz *ex post* pārbaudēm, kuras kā ārpalpojumu veic ārējas revidentu sabiedrības. Tā politikas jomas "02. Uzņēmējdarbība" daļa, kas bija deleģēta Pētniecības izpildaģentūrai un Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūrai, nebija iekļauta izpildaģentūru darba programmās un nebija veiktas *ex post* pārbaudes.

KOMISIJAS ATBILDES

8.23. Komisija atzīst kavējumus saistībā ar 2009. gada darba programmas oficiālu sagatavošanu. Tomēr iekšējās kontroles vadīšanas grupa lielā mērā šo programmu izstrādāja un par to vienojās 2009. gada februārī, kad tā šo programmu sāka arī īstenot. Par programmu nākamajam gadam iekšējās kontroles vadīšanas grupa vienojās 2010. gada janvārī, un tā tika oficiāli sagatavota 2010. gada martā.

Iepriekšējos gados lielākā daļa *ex post* pārbaudēm paredzēto līdzekļu tika izmantoti ārkārtīgi svarīgai pārbaudei un tādējādi citu pārbaudu pabeigšana aizkavējās.

8.25. Palātas novērtējums attiecas vienīgi uz 2009. gadu.

Attiecībā uz Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūru (EACI) pirmo starpposma maksājumu apjoms un laiks, balstoties uz paziņotajām izmaksām 2009. gadā saistībā ar politikas jomu 02. "Uzņēmējdarbība", neattiecas to, ka jau 2009. gadā tika sāktas *ex post* pārbaudes.

Pētniecības izpildaģentūra īsteno kopīgo daudzgadu revīzijas stratēģiju saskaņā ar Septīto pamatprogrammu. Saskaņā ar šo stratēģiju un, kā sīkāk paskaidrots tās gada darbības pārskatā, to 2009. gadā veikto maksājumu apjoms, kuri ietilpa šīs stratēģijas darbības jomā, nebija pietiekams, lai pamatotu pirmo atlasi un *ex post* revīzijas 2009. gadā. Tomēr šie 2009. gadā veiktie maksājumi tiks ietverti to maksājumu kopskaitā, no kuriem 2010. gadā tiks atlasīti maksājumi *ex post* revīziju veikšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.26. Uzraudzības stratēģiju un kontroles sistēmu par 2008. gada februārī parakstīto GMES finansējuma nolīgumu (sk. 8.8. punktu) pabeidza sagatavot tikai 2010. gada februārī. Nolīguma 6. punktā teikts, ka Komisija var veikt dokumentu pārbaudes un pārbaudes uz vietas par Kopienas finansējuma izlietojumu, kā arī var veikt pilnu revīziju. 2009. gada beigās Komisija nebija veikusi nevienu šādu pārbaudi vai revīziju un nebija arī pieprasījusi apliecināšanos dokumentus Eiropas Kosmosa aģentūras gada finanšu ziņojuma pamatošanai.

8.27. Palāta arī konstatēja, ka Septītās pamatprogrammas *ex post* revīzijas stratēģiju 2009.–2016. gadam pabeidza izstrādāt 2009. gada septembrī, taču 2009. gada beigās nebija pieejama konkrēta Septītās pamatprogrammas revīzijas rokasgrāmata.

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība

8.28. Palāta novērtēja to piecu ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatus un pievienotās deklarācijas, kuri bija atbildīgi par nodaļā “Ekonomika un finanses” aptvertajām politikas jomām, kā arī to divu izpildaģentūru⁽¹⁶⁾ gada darbības pārskatu būtiskās daļas, kuras ir daļēji atbildīgas par politikas jomas “02. Uzņēmējdarbība” īstenošanu.

8.29. Šo vadības apliecinājumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **8.3. pielikumā**.

Secinājumi un ieteikumi

8.30. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupā “Ekonomika un finanses” 2009. gada 31. decembrī slēgtajā gadā veiktajos maksājumos būtisku kļūdu nav, tomēr Palāta vērš uzmanību uz pētniecības pamatprogrammu izdevumos atrasto kļūdu veidu un apmēru, kaut arī šīs kļūdas nav būtiskas politikas grupas maksājumu pareizībai kopumā.

KOMISIJAS ATBILDES

8.26. *Saskaņā ar deleģācijas nolīgumu starp Komisiju un ESA nav nekādas saistības starp Komisijas katru gadu pārskaitītajiem līdzekļiem un ESA iesniegtajā gada finanšu pārskatā minēto summu. Komisija 2009. gadā jau bija paredzējusi veikt pārbaudes uz vietas; šīs pārbaudes tika veiktas 2010. gadā.*

GMES piešķirtā finansējuma pārraudzības un kontroles sistēmu sāka izstrādāt jau 2008. gadā, taču, ņemot vērā projekta īstenošanas gaitā gūto pieredzi, tā bija jāpielāgo un jāpapildina. Komisija savas pārraudzības un kontroles darbības nesen ieviesa un padarīja oficiālas.

8.27. *Pētniecības grupu ģenerāldirektorātu revīzijas dienestiem ir vajadzīgie instrumenti, lai veiktu pirmās revīzijas saskaņā ar Septīto pamatprogrammu. Standarta paraugi ir pielāgoti Septītās pamatprogrammas nosacījumiem, un līdzīgu atjauninājumu ir paredzēts veikt attiecībā uz Septītās pamatprogrammas revīzijas rokasgrāmatu. Tomēr jāņem vērā, ka revidentiem galvenie norādījumi ir noteikumi, kas attiecas uz revidējamajiem dotāciju nolīgumiem, t. i., Septītās pamatprogrammas dalības noteikumi, dotāciju nolīgumu noteikumi un visi saistošie norādījumi.*

8.29. *Komisija atzinīgi vērtē Palātas pozitīvo vērtējumu par visiem šajā nodaļā aptvertajiem gada darbības pārskatiem.*

Lai arī Konkurences ģenerāldirektorāts ietekmes novērtējumu oficiāli nesagatavoja, tomēr visa procesa laikā vadības līmenī tika rūpīgi izvērtēti ar attiecīgo piedziņu saistītie riski. Turklāt vadība šo lietu ir cieši uzraudzījusi, uzturot kontaktus ar Budžeta ģenerāldirektorātu un Komisijas Juridisko dienestu, lai pieņemtu lēmumu par to, kā šos līdzekļus sekmīgi piedzīt.

⁽¹⁶⁾ Pētniecības izpildaģentūra un Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.31. Politikas grupā “Ekonomika un finanses” Palāta pārbaudīja trīs pārraudzības un kontroles sistēmas. Tika secināts, ka divas no tām efektīvi nodrošina maksājumu pareizību (politikas jomās “01. Ekonomika un finanses” un “03. Konkurēnce”, “12. Iekšējais tirgus” un “20. Tirdzniecība”), bet viena – tikai daļēji efektīvi (politikas jomā “02. Uzņēmējdarbība”) nodrošina maksājumu pareizību.

8.32. Komisija ir veikusi pasākumus, lai vienkāršotu attiecināmības noteikumu piemērošanu un lai saņēmēji šos noteikumus labāk pārzinātu. Palāta ieteica Komisijai:

- a) mudināt saņēmējus iesniegt izmaksu aprēķināšanas metodiku *ex ante* sertificēšanai un
- b) paaugstināt apliecinājumus sagatavojošo revidentu izpratni par izdevumu attiecināmību, lai tādējādi uzlabotu to izsniegt revīzijas apliecinājumu ticamību.

8.33. Komisijai jāturpina uzlabot iepirkuma procedūru *ex ante* pārbaudi un starpposma/galīgo maksājumu kvalitāti un jānodrošina, ka darba programmās ir iekļautas *ex post* pārbaudes funkcijas. Saistībā ar kopējo pārvaldību ar Eiropas Kosmosa aģentūru Komisijai cieši jāuzrauga ESA kontroles sistēmu efektīva darbība un gada finanšu ziņojuma ticamība attiecībā uz to darbību īstenošanu, kuras finansē saskaņā ar GMES deleģēšanas nolikumu.

8.34. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaude ir apkopota **8.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

8.31. Skatīt 8.17. iedaļu.

Komisija uzskata, ka *ex ante* pārbaudes politikas jomā 02. “Uzņēmējdarbība” ir proporcionālas un efektīvas.

8.32.

a) Komisija nesēn veica pasākumus, lai saņēmējiem vēl pievilcīgāk šķistu panākt, ka to izmaksu aprēķina metodoloģija tiek *ex ante* sertificēta. Komisija savu viedokli šajā jautājumā puda 2010. gada 24. aprīļa Paziņojumā par vienkāršošanu, kā arī savā 2010. gada 28. maijā pieņemtajā Finanšu regulas un tās īstenošanas kārtības trīs gadu pārskatīšanas priekšlikumā. Patiesu vienkāršošanu varētu panākt, ļaujot izmantot metodoloģijas, ko piemēro kā parastu grāmatvedības praksi, ciktāl tās pamatojas uz reģistrētajām faktiskajām personāla izmaksām.

b) Komisija īsteno politiku, saskaņā ar kuru tā saņēmējus un apliecinātājus revidentus aktīvi informē par *ex post* revīzijās izdarītajiem konstatējumiem, lai vajadzības gadījumā panāktu uzlabojumus no to auditoru puses, kuri izsniedz revīzijas apliecinājumus. Attiecināmības noteikumu sarežģītība ietekmē darbu, ko veic daudzi ārējie revidenti, kurus saņēmēji ir pilnvarējuši izsniegt revīzijas apliecinājumus. Attiecībā uz Septīto pamatprogrammu sagaidāms, ka, izmantojot saskaņotās procedūras, nepareizas interpretācijas dēļ radušos kļūdu skaits ievērojami samazināsies.

8.33. Komisija, ņemot vērā izmaksu un ieguvumu apsvērumus, pārbaudīs, kādus turpmākus pasākumus var veikt, lai mazinātu kļūdu skaitu.

Attiecībā uz kopīgo pārvaldību ar ESA Komisija, sākot no 2010. gada, ir ieviesusi savas pārraudzības un kontroles darbības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI REVĪZIJAS REZULTĀTI

8.35. Garantiju fonds ārējai darbībai⁽¹⁷⁾ ("Fonds") garantē aizdevumus trešām valstīm, un tā mērķis ir atmaksāt līdzekļus Kopienas kreditoriem⁽¹⁸⁾, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas saistības, tādā veidā izvairoties no tiešiem prasījumiem no Kopienas budžeta. Fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (ĢD ECFIN), bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild Eiropas Investīciju banka (EIB).

8.36. Fonda kopējie līdzekļi 2009. gada 31. decembrī bija 1 240 miljoni EUR (2008. gada 31. decembrī – 1 091 miljons EUR). Pārskata gadā Fonds nesaņēma nevienu lūgumu veikt garantiju izmaksu.

8.37. Lai novērtētu Fonda gada darbības rezultātus, EIB un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2009. gadā bija 4,6 %, bet salīdzinošā bāzes indeksa ienesīgums bija 3,78 %.

8.38. Garantiju fonda ieguldījumu portfeli Eiropas Kopienu vārdā pārvalda EIB⁽¹⁹⁾, bet likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas ieguldījumu portfeli pārvalda pārvalda Ekonomikas un finanšu ģenerāldirektorāta īpaša nodaļa. Abu portfeļu ieguldījumu mērķi ir samērā līdzīgi attiecībā uz to gatavību uzņemties risku, ieguldījumu veidu un kvalitāti, kā arī ieguldījumu ierobežojumiem. Nav izvērtēts, kādus finansiālos ieguvumus gūtu abi fondi no tā, ka tos pārvaldītu konkrētā Ekonomikas un finanšu ģenerāldirektorāta nodaļa.

8.39. Palāta uzskata, ka 2009. gadā Garantiju fonds tika pārvaldīts kopumā apmierinoši un ka ir veikti piemēroti pasākumi, lai kontrolētu finanšu krīzes ietekmi uz Fonda ieguldījumu portfeli.

8.38. Gan EIB, gan Komisija Fonda aktīvus spēj pārvaldīt līdzīgā veidā un gūstot līdzīgus finanšu rezultātus. Tādēļ nepastāv neviens ar sniegumu saistīts iemesls, lai ierosinātu veikt grozījumus 7. pantā Padomes 2009. gada 25. maija Regulā (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (kodificēta versija), ar ko Garantiju fonda ārējai darbībai aktīvu pārvaldība tiek nodota EIB.

Komisija uzskata, ka tas, ka Garantiju fondu pārvalda divas iestādes, sniedz priekšrocības, jo tādējādi notiek darbības un finanšu riska diversifikācija. Tā būtībā ir prakse, ko izmanto vairuma dalībvalstu finanšu ministrijas un centrālās bankas, lai daļu no to fondu pārvaldības delegētu trešām personām.

⁽¹⁷⁾ Padomes 1994. gada 31. oktobra Regula (EK, Euratom) Nr. 2728/94, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 293, 12.11.1994., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 89/2007 (OV L 22, 31.1.2007., 1. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Pamātā EIB, bet arī Euratom ārējie aizdevumi un EK makrofinansiālās palīdzības aizdevumi trešām valstīm.

⁽¹⁹⁾ Regulas (EK, Euratom) Nr. 2728/94 6. pants, un EIB saņem ikgadēju pārvaldības maksu par sniegtajiem pakļpojumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

LIKVIDĒJAMĀS EIROPAS OGĻU UN TĒRAUDA KOPIENAS REVĪZIJAS REZULTĀTI

8.40. Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) dibināšanas līgums zaudēja spēku 2002. gada 23. jūlijā, un EOTK aktīvus un pasīvus pārņēma Eiropas Kopiena⁽²⁰⁾. Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas aktīvu un pasīvu tīrā vērtība ir novirzīta pētniecībai ogļu un tērauda nozarē.

8.41. Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas kopējo aktīvu vērtība 2009. gada 31. decembrī bija 2 011 miljoni EUR, (2008. gada 31. decembrī – 2 045 miljoni EUR). Tīrā peļņa 2009. gadā bija 13,9 miljoni EUR, savukārt 2008. gadā tīrie zaudējumi bija 14,8 miljoni EUR.

8.42. Tīrie ieņēmumi no likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas ieguldījumiem 2009. gadā bija 68 miljoni EUR, un tos ieskaitīs Kopienas budžetā ogļu un tērauda nozares projektu finansēšanai. Palāta konstatēja, ka 2009. gada 31. decembrī neizmantotie budžeta līdzekļi, kas bija pieejami pētniecības finansēšanai ogļu un tērauda nozarē, bija 238 miljoni EUR⁽²¹⁾.

8.43. Likvidējamās EOTK portfeļa ienesīgums 2009. gadā bija 5,85 %, bet salīdzinošās bāzes ienesīguma rādītājs, kuru izmantoja kā atsauces likmi, bija 4,41 %.

8.44. Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas finanšu darbību pārtraukšana noris saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, tostarp daudzgadu finanšu pamatnostādņēm. Palāta norāda, ka ir veikti atbilstoši pasākumi, lai uzraudzītu finanšu krīzes ietekmi uz likvidējamās EOTK aktīviem.

8.42. Neizmantotie budžeta līdzekļi 238 miljonu euro vērtībā ietver:

- piešķirumu 2010. gadam, kas vēl nav piesaistīts (54 miljoni euro),
- piešķirumu 2011. gadam (61 miljons euro),
- nesamaksātās summas (123 miljoni euro) saistībā ar līgumiem, kas parakstīti kopš 2003. gada un kuriem kontu slēgšana visiem projektā iesaistītajiem partneriem vēl nav pabeigta. Saistības var atcelt divus mēnešus pēc līguma pēdējā konta slēgšanas. Ar Ogļu un tērauda pētniecības fondu saistītu līgumu vidējais ilgums ir trīs gadi, un lielākā daļa nesamaksāto summu ir saistītas ar līgumiem, kas vēl nav pabeigti vai kuriem vēl nav apstiprināts galīgais tehniskais ziņojums (nosacījums, lai varētu veikt pēdējo maksājumu un slēgt pārskatus).

Tāpēc ir saprotami, ka 2009. gada 31. decembrī 238 miljoni euro vēl nebija izmantoti.

⁽²⁰⁾ Protokols par EOTK līguma izbeigšanās finansālajām sekām un par Eiropas Ogļu un tērauda pētniecības fondu (OV C 80, 10.3.2001., 67. lpp.)

⁽²¹⁾ Tostarp 2011. gadam piešķirtā summa ir 61 miljons EUR un 2010. gadam piešķirtā summa – 54 miljoni EUR.

8.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI EKONOMIKAS UN FINANŠU JOMĀ

	2009. g.							2008. g.	2007. g.
	Politikas joma “02. Uzņēmējdarbība”	Politikas joma “01. Ekonomika un finanses”	Politikas joma “03. Konkurence”	Politikas joma “12. Iekšējais tirgus”	Politikas joma “20. Tirdzniecība”	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE									
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	48	27	1	0	4	80	80	55	
avansi	28	0	0	0	1	29	35	15	
starpposma/galīgie maksājumi	20	27	1	0	3	51	45	40	
PĀRBAUŽU REZULTĀTI									
(% un darījumu skaits)									
Darījumi, kuros nav kļūdu	54 % {28}	100 % {27}	100 % {1}	— —	75 % {3}	74 % {59}	86 %	93 %	
Darījumi, kuros ir kļūdas	46 % {20}	0 % {0}	0 % {0}	— —	25 % {1}	26 % {21}	14 %	7 %	
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME									
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:									
< 2 %	X								X
no 2 % līdz 5 %								X	
> 5 %									

8.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI EKONOMIKAS UN FINANŠU JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante pārbaudes	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzija	Kopvērtējums
Politikas joma "01. Ekonomika un finanses"		—		
Politikas joma "02. Uzņēmējdarbība"				(¹)
Politikas joma "03. Konkurence" Politikas joma "12. Iekšējais tirgus" Politikas joma "20. Tirdzniecība"		—	—	

(¹) Efektīvas Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorātā, daļēji efektīvas EACI, bet nav efektīvas ESA un REA.

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009. g.	2008. g.	2007. g.

Apzīmējumi

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI EKONOMIKAS UN FINANŠU JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
COMP	Bez atrunām	—	Konkurences ģenerāldirektorāts 2009. gadā izdeva piedziņas rīkojumu, kura vērtība bija vairāk nekā 70 % no konkrētiem mērķiem paredzētā pamatdarbības budžeta. 2009. gada beigās piedziņas rīkojuma summa joprojām nebija iekasēta, kaut arī piedziņas termiņš bija 2009. gada oktobris. Kaut arī šī piedziņas rīkojuma vērtība ievērojami pārsniedz 2 % būtiskuma sliekšni un ar šo piedziņu varētu būt saistīts reputācijas risks, Konkurences ģenerāldirektorāts neveica oficiālu ietekmes novērtējumu, lai lemtu, vai ir jāformulē atruna.	A
ECFIN	Bez atrunām	—	Iepriekš formulēto atrunu par papildinātības prasību ieviešanu finanšu programmai atcēla. Palāta pārbaudīja rīcības plāna ieviešanas pabeigšanu un ieguva pierādījumus, ka ir ieviestas uzlabotās kontroles sistēmas efektivitātes galīgās pārbaudes.	A
ENTR	Bez atrunām	1. Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz Sestās pētniecības pamatprogrammamas maksājumu pieprasījumu precizitāti. 2. Atruna par Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu ziņojumu ticamību saistībā ar kosmosa komponenta kopējo īstenošanu Vides un drošības globālajā uzraudzībā (GMES).	Ar Septītās pamatprogrammas maksājumu pieprasījumiem saistīto riskam pakļauto summu 2009. gadā Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts novērtēja kā nebūtisku un tāpēc atrunu neformulēja. Palāta, savukārt, ir konstatējusi iespējamu būtisku kļūdu 2010. gada Septītās pamatprogrammas maksājumu pieprasījumos.	
MARKT	Bez atrunām	—	—	
TRADE	Bez atrunām	—	—	

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka izveidotās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: Ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE EKONOMIKAS UN FINANŠU JOMĀ

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Pakārtoto darījumu pareizība			
Palāta 2007. gadā konstatēja pareizības kļūdas trīs maksājumos, kurus finansēja saskaņā ar Piekto vai Sesto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai. Atrasto kļūdu cēloņi galvenokārt bija šādi: nepietiekami apliecinātie dokumenti, kas pamatotu atlīdzināšanai pieprasītās izmaksas, vai to trūkums; budžetā plānoto summu izmantošana, kas ir pretrunā prasībai izmantot faktiskās izmaksas, un pieprasījumi atlīdzināt dažādas neattiecināmas izmaksas. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 10.16. un 10.17. punkts)	Komisija ir veikusi paraugā atrasto kļūdu finanšu korekcijas un izdevusi piedziņas rīkojumu vai arī korigējuši maksājumu summu saņēmējiem turpmākajos periodos.	Komisija ir veikusi Palātas konstatēto kļūdu pēcpārbaudi, kā arī īstenojusi attiecīgus korigējošus pasākumus.	Komisija turpinās labot konstatētās kļūdas un kļūdas, par kurām ir panākta vienošanās.
2. Projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi			
Eiropas Savienības finanšu noteikumi paredz, ka izmaksu deklarācijām, kuras pārsniedz zināmu summu, jāpievieno revīzijas apliecinājums. Trijos projektos apliecinājumu sagatavojošais revidents sniedza atzinumu bez piezīmēm, taču Palāta atklāja nopietnas skaitļos izsakāmas kļūdas. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 10.27.–10.30. punkts)	Septītajā pamatprogrammā Komisija tiecās vēl vairāk uzlabot revīzijas apliecinājumu ticamību un tāpēc izmantoja "saskaņotas procedūras", kurās bija sīki izklāstīts revīzijas darbs, kas jāveic revidentiem, kuri sniedz apliecinājumu par finanšu pārskatiem, un Komisija mudināja izmantot izmaksu aprēķināšanas metodikas <i>ex ante</i> sertifikāciju.	Šiem pasākumiem visticamāk īstermiņā nebūs pozitīvas ietekmes kļūdainu izmaksu deklarāciju skaita samazināšanā, jo 2009. gada beigās Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektors vēl nebija veicis maksājumu, kuram būtu pievienots šāds apliecinājums, un Komisija bija pieņēmusi tikai 11 saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metodiku.	Ar Septīto pamatprogrammu tiek noteikta maksimālā robeža 375 000 euro vērtībā (ES kopējais ieguldījums vienam dalībniekam vienā projektā), kuras pārsniegšana ietver prasību par revīzijas apliecināšanas iesniegšanu. Vairums Septītās pamatprogrammas projektu ir tikai to pirmajā ziņošanas posmā, kas izskaidro to, kāpēc 2009. gada beigās bija ierobežots skaits finanšu pārskatu apliecinājumu. Attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas <i>ex ante</i> sertifikāciju Komisija 2010. gada maija beigās bija apstiprinājusi 25 saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas.

9. NODAĻA

Administratīvie un citi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.8.
Politikas grupas īpašās iezīmes	9.3.–9.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.6.–9.8.
Darījumu pareizība	9.9.
Sistēmu atbilstība Finanšu regulai	9.10.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	9.11.
Apsvērumi par katru iestādi	9.12.–9.27.
Parlaments	9.13.–9.16.
Padome	9.17.
Komisija	9.18.–9.20.
Eiropas Savienības Tiesa	9.21.
Eiropas Revīzijas palāta	9.22.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	9.23.
Reģionu komiteja	9.24.
Eiropas Ombuds	9.25.
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	9.26.–9.27.
Secinājumi un ieteikumi	9.28.–9.31.
Eiropas Savienības aģentūras un izpildaģentūras	9.32.–9.34.
Eiropas skolas	9.35.–9.37.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ievads

9.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru administratīvajiem izdevumiem. Galvenā informācija par revidētajām iestādēm un struktūrām, kā arī to izdevumiem 2009. gadā ir sniegti **9.1. tabulā.**

9.1. tabula. Iestāžu administratīvie izdevumi. Galvenā informācija

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2009. gadā	Budžeta pārvaldības veids
I, II un IV–IX iedaļa. III iedaļā visu sadaļu 1. nodaļa un 14., 24.–27. un 29. sadaļa	Administratīvie un citi izdevumi	Eiropas Parlaments	1 466	Centralizēta tieša
		Padome	659	Centralizēta tieša
		Komisija	6 358	Centralizēta tieša
		Eiropas Savienības Tiesa	307	Centralizēta tieša
		Revīzijas palāta	123	Centralizēta tieša
		Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	117	Centralizēta tieša
		Reģionu komiteja	86	Centralizēta tieša
		Eiropas Ombuds	8	Centralizēta tieša
		Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	5	Centralizēta tieša
		Administratīvie izdevumi kopā	9 129	
		Pamatdarbības izdevumi kopā		
		Gada maksājumi kopā	9 129	
		Gada saistības kopā	9 224	

Avots: 2009. gada pārskati.

9.2. Šajā nodaļā sniegta informācija arī par Palātas veikto Eiropas Savienības aģentūru un citu decentralizēto dienestu, kā arī Eiropas skolu revīziju rezultātiem.

Politikas grupas īpašās iezīmes

9.3. Administratīvie izdevumi galvenokārt ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, pabalsti un pensijas) un ēkām, aprīkojumu, energoresursiem, komunikācijām un informācijas tehnoloģiju.

9.4. Šajā nodaļā atspoguļoti arī tie vispārējā budžetā iekļautie izdevumi, kurus uzskata par pamatdarbības izdevumiem, lai gan to nolūks un mērķis ir lielākoties Komisijas administratīvā darba nodrošināšana, nevis politikas īstenošana. Šie izdevumi ietilpst šādās vispārējā budžeta sadaļās: 14. sadaļa "Nodokļu politika un muitas savienība", 24. sadaļa "Krāpšanas apkarošana", 25. sadaļa "Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas", 26. sadaļa "Komisijas administrācija", 27. sadaļa "Budžets" un 29. sadaļa "Statistika". Dažās no šīm sadaļām ietilpst arī pamatdarbības izdevumi. 27. sadaļā 2009. gadā ietilpst arī 200 miljoni EUR kā "pagaidu un kopsummās kompensācija jaunajām dalībvalstīm".

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.5. Administratīvo un citu izdevumu politikas grupā galvenie riski ir iepirkuma noteikumu neievērošana, līgumu izpilde, darbā pieņemšanas procedūras un darbinieku algu un pabalstu aprēķins.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodes ir izklāstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Administratīvo izdevumu revīzijā:

- revidenti pārbaudīja paraugu ar 57 pēc nejaušības principa atlasītiem darījumiem, kas attiecas uz administratīvajiem maksājumiem, kuri minēti 9.3. un 9.4. punktā,
- Palāta vērtēja, vai katras iestādes piemērotās pārraudzības un kontroles sistēmas ⁽¹⁾ atbilda Finanšu regulas prasībām,
- Palāta pārbaudīja četru Komisijas ģenerāldirektorātu vadības apliecinājumus un to dienestu vadības apliecinājumus, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem.

9.7. Revīzijai atlasītajos paraugos Palāta revidēja šādus jautājumus:

- a) pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā visās iestādēs;
- b) sociālo pabalstu maksāšana visu iestāžu darbiniekiem lielāka riska jomās (ģimenes pabalsts ģimenēm bez apgādājamiem bērniem, dalībvalstu pabalsti, kuri nav atskaitīti no iestāžu maksātajiem tāda paša veida pabalstiem, kad laulātais gūst ienākumus vai pabalstus ārpus iestādēm, dalībvalstu pabalsti, kas atskaitīti no iestāžu maksātajiem tāda paša veida pabalstiem bez informācijas atjaunināšanas ilgāk nekā gadu);
- c) publiskā iepirkuma līgumi visās iestādēs, izņemot Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju;
- d) līgumslēgšanas tiesību piešķiršana iepirkuma veikšanai pēc sarunu procedūras steidzamības kārtībā visās iestādēs, izņemot Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

⁽¹⁾ Ex ante un ex post pārbaudes, iekšējās revīzijas funkcija, atskaišu sagatavošana par izņēmumiem un iekšējās kontroles standarti. Papildus tam Palāta padziļināti izvērtēja Eiropas Savienības Tiesas, Eiropas Ombuda un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja pārraudzības un kontroles sistēmas. Šajā izvērtējumā pārbaudīja papildu maksājumu darījumu paraugu, kuri attiecas uz cilvēkresursiem un pārējiem administratīvajiem izdevumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.8. Revīzijas palātu revidē neatkarīga ārējo revidentu komercsabiedrība ⁽²⁾, kura ir sagatavojusi revīzijas ziņojumu un neatkarīgu ticamības ziņojumu par finanšu pārskatiem, Palātas resursu pareizu izmantošanu un īstenotajām kontroles procedūrām no 2009. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 31. decembrim (sk. 9.22. punktu).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.9. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **9.1. pielikumā**. Pamatojoties uz 57 darījumu paraugu, revidenti secināja, ka maksājumos kopumā būtisku kļūdu nav.

9.9. KOMISIJAS ATBILDES

Komisija ir gandarīta par Revīzijas palātas pozitīvo atzinumu, ka administratīvo izdevumu jomā būtisku kļūdu nav.

SISTĒMU ATBILSTĪBA FINANŠU REGULAI

9.10. Sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **9.2. pielikumā**. Palāta pārbaudīja, vai sistēmas, kuras ir izveidotas, lai nodrošinātu darījumu pareizību, atbilst Finanšu regulas noteikumiem (sk. 9.6. punktu), un būtiskas nepilnības neatrada.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

9.11. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **9.3. pielikumā**.

APSVĒRUMI PAR KATRU IESTĀDI

9.12. Par katru Eiropas Savienības iestādi vai struktūru turpmāk izklāstītie konkrētie apsvērumi balstās uz Palātas veikto revīziju a) par katrā iestādē piemērotajām pārraudzības un kontroles sistēmām un b) par izvēlētajām revīzijas tēmām (sk. 9.6. un 9.7. punktu). Šie konstatējumi nav pretrunā 9.9. un 9.10. punktā sniegtajiem novērtējumiem, jo nav uzskatāmi par būtiskiem administratīvo izdevumu jomā, taču ir vērtējami kā nozīmīgi saistībā ar katru konkrēto iestādi.

⁽²⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, komercsabiedrību revidents.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Parlaments**Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā**

9.13. Pārbaudot pārējo iestāžu darbinieku (pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku) pieņemšanu darbā, Palāta konstatēja, ka piecos gadījumos no 20 nav dokumentu, kuri apliecinātu, ka ir ievēroti noteikumi saistībā ar šo darbinieku militārā dienesta vai citu prasību izpildi.

9.13. EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

Attiecībā uz dokumentiem, kas iesniedzami, lai apliecinātu obligātā militārā dienesta pienākumu izpildi, Parlaments vēlas precizēt turpmāk minētos aspektus.

Parlaments atzīst, ka, ņemot vērā obligātā militārā dienesta pakāpenisku atcelšanu vairākās dalībvalstīs, šo pienākumu izpilde netika sistemātiski pārbaudīta, līdz 2008. gada otrajam pusēi darbā pieņemot pagaidu un līgumdarbiniekus.

Tomēr pēc šā datuma Personāla ģenerāldirektorāts prasa kandidātiem sniegt apliecinājumus dokumentus par obligātā militārā dienesta pienākumu izpildi. Personāla pieņemšanas un pārcelšanas nodaļas rīcībā ir datu bāze, kurā aprakstīti ar obligāto militāro dienestu saistītie noteikumi dalībvalstīs, un, sagatavojot darbinieku līgumus, šī nodaļa sistemātiski pārbauda attiecīgo pienākumu izpildi.

Noteikumu neievērošanas piemēri, uz kuriem norādījusi Revīzijas palāta, attiecas uz pagaidu un līgumdarbiniekiem, kas pirmo reizi tika pieņemti darbā Eiropas Parlamentā pirms sistemātisku pārbaudīšanas ieviešanas.

Sociālo pabalstu izmaksāšana darbiniekiem

9.14. Revīzijā atklāja, ka 16 gadījumos no 30 nebija atjaunināta Parlamenta dienestiem pieejamā informācija, kas vajadzīga, lai nodrošinātu, ka Civildienesta noteikumos minētie pabalsti tiek izmaksāti darbiniekiem saskaņā ar attiecīgajiem Kopienas un dalībvalstu tiesību aktiem. Tas rada nepareizu vai nepamatotu maksājumu veikšanas risku, ja ziņas par darbinieku ir mainījušās. Iestādei jālūdz darbiniekiem regulāri iesniegt dokumentus, kuri apstiprina viņu personisko stāvokli. Turklāt Parlamentam jāievieš sistēma šo dokumentu savlaicīgai uzraudzībai un kontrolei.

9.14. EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

Kā paredzēts Civildienesta noteikumu 67. panta 2. punktā un 68. pantā, pabalstu saņēmēju pienākums ir ziņot par jebkurām apstākļu izmaiņām. Šī sistēma, kuras pamatā ir "spontāna paziņošana", var radīt kavēšanos saistībā ar individuālo tiesību aktualizēšanu.

Lai novērstu šo risku, Parlaments vienmēr ir veicis regulāras pārbaudes attiecībā uz darbinieku apstākļiem. Kopš 2010. gada šīs pārbaudes ir automatizētas, jo tiek izmantota "elektroniska veidlapa". Šai "aktīvajai" procedūrai vajadzētu ļaut vismaz reizi gadā pārbaudīt darbinieku personas un administratīvos datus. Šīs procedūras mērķis ir arī nodrošināt, ka darbinieks pārbauda savus apstākļus konkrētā dienā un ziņo par iespējamām izmaiņām, attiecīgajam dienestam nosūtot apliecinājumus dokumentus.

Maksājumi, ko nepamatoti saņēmuši ierēdņi, kuri nav ziņojuši par izmaiņām savos apstākļos, tiek atgūti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politisko grupu organizācija un darbība

9.15. Parlamenta iekšējos noteikumos par budžeta izpildi (pieņemti 2005. gada 27. aprīlī), proti, to 12.9. punktā, ir noteikts, ka iekšējā revidenta kompetencē neietilpst Parlamenta budžeta apropriācijas, kuras pārvalda politiskās grupas. Īpašajos noteikumos par šo apropriāciju izlietojumu⁽³⁾ norādīts, ka katra politiskā grupa izstrādā savus iekšējos finanšu noteikumus un piemēro iekšējās kontroles sistēmu. Iekšējās revīzijas funkcija tajos nav minēta. Tikai vienai no septiņām politiskajām grupām noteikumos ir paredzēta iekšējā revidenta iecelšana. Politisko grupu darbības neatkarība neattaisno to, ka netiek piemēroti noteikumi par iekšējo revīziju saistībā ar politiskajām grupām piešķirto līdzekļu izlietojumu.

9.16. Šajos pašos īpašajos noteikumos par apropriāciju izlietojumu ir noteikta kārtība, kā pārvietojamas apropriācijas, ko pārvalda politiskās grupas. Šie noteikumi ļauj politiskajām grupām pārnest konkrētajā gadā neizlietotās apropriācijas uz nākamajiem finanšu gadiem bez pienākuma pamatot šādu lēmumu⁽⁴⁾. Šiem noteikumiem, kuri ir izņēmums no budžeta gada pārskata principa, nav juridiska pamatojuma Finanšu regulā.

Padome**Iepirkums**

9.17. Revīzijā atklāja, ka divās no sešām iepirkuma procedūrām nebija ievēroti Finanšu regulas noteikumi par paziņojumu publicēšanu saistībā ar līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

9.15. EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

Parlaments ņem vērā Revīzijas palātas konstatējumu un tāpēc apņemas apspriest šādas iespējas:

- noteikumos par 4 0 0 0. posteņa apropriāciju izmantošanu iekļaut prasību, lai politisko grupu pieņemtajos finanšu noteikumos tiktu paredzēts formulējums, kas attiektos uz iekšējās revīzijas darbības jomu un uzdevumiem, kā tas paredzēts Finanšu regulas 85. pantā,
- paredzēt iespēju politiskajām grupām izmantot iekšējo revīziju (ja to izmērs to atļauj) vai arī uzticēt šā uzdevuma veikšanu ārējam revidentam ar noteikumu, kas šis revidents nav ārējais revidents, kam uzticēts pārbaudīt politiskās grupas kontus.

9.16. EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

Budžeta operācijas, ko īsteno deleģētais kredītrīkotājs, kurš pilnvaro un izmaksā 4 0 0 0. posteņa apropriācijas, pilnībā ievērojot Finanšu regulu, jo īpaši gada pārskata principa piemērošanu, būtu jānošķir no katras politiskās grupas, kura ievēro Prezidija 2003. gada 30. jūnijā pieņemtos īpašos noteikumus, līdzekļu pārvaldīšanas. Šie noteikumi tika izstrādāti, lai ņemtu vērā politisko grupu specifisko uzdevumu prasības, un tie skaidri paredz Revīzijas palātas minēto ziņošanas procedūru.

9.17. PADOMES ATBILDES

Saskaņā ar Īstenošanas noteikumu 149.1. pantu, tiklīdz kā līgumslēdzēja iestāde ir pieņēmusi lēmumu piešķirt līgumu, Padomes Ģenerālsekretariāts sistemātiski un nekavējoties visus valsts līguma piešķiršanas procedūras dalībniekus informē par procedūras rezultātiem.

Turklāt, tiklīdz kā kredītrīkotājs ir parakstījis līgumu, centrālā iepirkumu nodaļa paziņojumu par līguma piešķiršanu, kas minēts Īstenošanas noteikumu 118.4. pantā, nosūta Publikāciju birojam publicēšanai. Diemžēl abos Revīzijas palātas minētajos gadījumos palāta centrālo iepirkumu nodaļu informējusi pārāk vēlu un nav ievērots Īstenošanas regulas 118.4. pantā minētais termiņš.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta Prezidija 2003. gada 30. jūnijā pieņemtie noteikumi, kuros grozījumi veikti ar 2006. gada 22. marta un 2007. gada 11. jūlija lēmumu.

⁽⁴⁾ 2008. finanšu gada beigās politisko grupu pārnestās apropriācijas sasniedza 22 miljonus EUR, proti, 42,5 % no 2008. gada apropriācijām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisija**Sociālo un citu pabalstu izmaksāšana darbiniekiem**

9.18. Pārbaudot desmit darījumus, Palātas revidenti atklāja, ka četros gadījumos Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) no Civildienesta noteikumos minētajiem pabalstiem neatskaitīja tās pabalsta summas, kuras darbiniekiem ir tiesības saņemt dalībvalstu maksātajos ģimenes pabalstos. Vēl citos četros gadījumos atskaitītās summas neatspoguļoja dalībvalstu maksāto pabalstu faktisko summu. IT sistēmas, kuras izmanto šo maksājumu pārvaldībai, ir turpmāk jāpilnveido, lai nodrošinātu, ka informācija par dalībvalstu maksāto pabalstu summām tiek automātiski atjaunināta.

9.19. Revīzijā konstatēja, ka piecos no 15 pārbaudītajiem gadījumiem Ārējo attiecību ģenerāldirektorātam (ĢD RELEX) nebija atjaunināta pieejamā informācija, kas vajadzīga, lai nodrošinātu, ka Civildienesta noteikumos minētie pabalsti tiek izmaksāti pārstāvniecībās nodarbinātajiem darbiniekiem saskaņā ar attiecīgajiem Kopienas tiesību aktiem. Tas rada nepareizu vai nepamatotu maksājumu veikšanas risku. Ģenerāldirektorātam jālūdz darbiniekiem regulāri iesniegt Komisijas dienestiem dokumentus, kuri apstiprina ziņas par viņiem. Turklāt ĢD RELEX jāievieš sistēma šo dokumentu savlaicīgai uzraudzībai un kontrolei.

9.20. Civildienesta noteikumu 81.a pantā ir minēti apgādnieka zaudējuma pensijas apmēra ierobežojumi. Tos piemēro, kad sākotnēji nosaka tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju. Revīzijā konstatēja, ka šie ierobežojumi netiek periodiski pārskatīti, lai atspoguļotu izmaiņas saņēmēja ģimenes un finansiālajā stāvoklī, un tāpēc tiek veikti nepamatoti lieli maksājumi.

Būtu jāņem vērā, ka Eiropas Revīzijas palātas minētajos divos gadījumos (abos gadījumos bija maz kandidātu) pēdējai no sūdzībām nav pamata, jo kandidāti par lēmumu piešķirt līgumu bija informēti individuāli uzreiz pēc lēmuma par piešķiršanu.

9.18. KOMISIJAS ATBILDES

Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) jau ir sācis rīkoties, lai novērstu neatbilstības dalībvalstu maksāto pabalstu pārvaldības sistēmā, un izskatīs atklātos starpgadījumus. Laikposmā no 2009. gada oktobra līdz 2010. gada aprīlim ir atvērtas 348 lietas no 598 lietām un 243 lietas jau ir slēgtas. Pārbaudes tiks veiktas arī turpmāk.

Ir paredzēts jaunajā sistēmā iestrādāt mehānismu, kas ļaus automātiski atjaunināt informāciju par dalībvalstu maksātajiem pabalstiem, taču šis mehānisms sāks darboties ātrākais 2011. gada sākumā. Taču turpmāk pabalstu korekcijām būs arī atpakaļejošs spēks un nepareizi izmaksātās pabalstu summas tiks atgūtas saskaņā ar Civildienesta noteikumu 85. pantu.

9.19. KOMISIJAS ATBILDES

Komisija (ĢD RELEX) ņem vērā šo apsvērumu un risinās šo problēmu, savlaicīgi un atbilstoši informējot ierēdņus, kā arī ar regulāru pārbauci palīdzību. Personiskā stāvokļa pārbaude notiek, jaunajiem darbiniekiem uzsākot darbu. Regulāras to darbinieku pārbaudes, kas strādā jau ilgāku laiku, varētu rīkot to pārbauci ietvaros, ko veic nodaļas, kas atbildīgas par deleģāciju darbinieku tiesību un pienākumu pārvaldību.

Jo īpaši saistībā ar gaidāmo Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) izveidi būs jānodrošina informācijas apmaiņa un nepieciešamības gadījumā jāpieņem standarta dokumenti jaunajam dienestam. Eiropas Komisijas Civildienesta noteikumu pielāgošana sniegs iespēju atgādināt darbiniekiem, ka cita starpā EĀDD dienesti ir jāinformē arī par izmaiņām personiskajos apstākļos un jāiesniedz šos apstākļus pierādoši dokumenti.

Attiecībā uz pieciem norādītajiem gadījumiem Komisija rūpīgi izskatīs šīs lietas un, ja tiks konstatētas finansiālas sekas, tiks veikti nepieciešamie pasākumi situācijas izlabošanai.

9.20. KOMISIJAS ATBILDES

Visu to datņu atjaunināšana, uz kurām attiecas šis Civildienesta noteikumu regulējums, sāks 2010. gada februārī. Tiklīdz šis trūkums būs novērsts, PMO pārskatīs attiecīgās datnes visos gadījumos, kad saņēmēju personiskā situācija būs mainījusies, vai arī gadījumos, kad piemērojami 81.a panta noteikumi. PMO turklāt pārbaudīs, vai jauno IT sistēmu, ko izmanto, lai noteiktu pensijas apmēru, varētu izmantot datņu automātiskai atjaunināšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Savienības Tiesa ⁽⁵⁾**Iepirkums**

9.21. Publicēšanas pakalpojumu iegādē Eiropas Savienības Tiesa nebija laikus pievērsusi uzmanību pamatlīguma termiņa beigām un pasūtīja pakalpojumus par EUR 102 000, un tādējādi nepiemēroja iepirkuma procedūras, kuras nodrošinātu konkurences principu. Šāds stāvoklis apliecina vajadzību labāk sagatavot un saskaņot iepirkuma procedūras ⁽⁶⁾.

9.21. EIROPAS KOPIENU TIESAS ATBILDE

Kā norādījusi Revīzijas palāta ⁽¹⁾, 2009. gadā attiecībā uz Tiesu tika veikta padziļināta pārbaude. Šī pārbaude – ar mērķi izvērtēt Tiesas ieviesto kontroles un uzraudzības sistēmu efektivitāti – attiecās uz 54 nejauši izvēlētiem darījumiem ⁽²⁾, kas ietver virkni Tiesas darbību un dienestu un atspoguļo būtisku tās ikgadējā budžeta daļu.

Šajā gada pārskatā Revīzijas palāta nav ietvērusi nekādus vispārējus secinājumus par šīs padziļinātās pārbaudes rezultātiem.

Tomēr detalizētie secinājumi, ko Revīzijas palāta pirms gada pārskata sagatavošanas notiekošās procedūras ietvaros 2010. gadā martā nosūtījusi Tiesai, pārsvarā ir pozitīvi un liecina, ka jau ieviestās kontroles un uzraudzības sistēmas darbojas efektīvi, ļaujot konstatēt iespējamās kļūdas un atkāpes no noteikumiem.

Tā, piemēram, attiecībā uz cilvēkresursu izmaksām (kas atspoguļo vairāk nekā 70 % no iestādes budžeta) Revīzijas palāta nepārprotami ir secinājusi, ka “ar atalgojuma un pabalstu pārvaldību un samaksu saistītās kontroles un uzraudzības sistēmas kopumā ļauj konstatēt iespējamās kļūdas vai neatbilstības”.

Saistībā ar pārējiem administratīvajiem izdevumiem Revīzijas palāta nav norādījusi nekādas piezīmes par deviņiem no desmit pārbaudītajiem darījumiem, proti, ņemot vērā katra pārbaudē ietvertā darījuma vērtību, – par vairāk nekā 99 % no pārbaudītajiem izdevumiem.

Visbeidzot, attiecībā uz publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu Revīzijas palātas pārbaudes ietvaros sagatavotajos detalizētajos secinājumos nepārprotami ir minēta virkne darbību, kuras Tiesa jau ir uzsākusi, lai nodrošinātu atbilstību Revīzijas palātas 2009. gada novembrī paustajiem ieteikumiem un uzlabotu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras iestādē, kā arī nodrošinātu atbalstu kredītrīkotāja struktūrvienībām šajā jomā. Vēl svarīgāk ir tas, ka šajos secinājumos bija norādīts, ka pārbaudē par to, vai, ņemot vērā Finanšu regulu, saistībā ar pārbaudei izvēlētajiem trīs 2009. gadā parakstītajiem līgumiem ar kopējo vērtību 20,5 miljonu euro apmērā ir tikuši ievēroti publiskā iepirkuma procedūru reglamentējošie noteikumi, “netika izteiktas nekādas piezīmes”.

⁽⁵⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

⁽⁶⁾ Sk. Pārskatu par 2008. finanšu gadu, 11.14. punkts (OV C 269, 10.11.2009.).

⁽¹⁾ Sk. 9.6. punktā ietverto zemsvītras piezīmi.

⁽²⁾ Šo pārbaudzi ietvaros tika pārbaudīts 41 darījums attiecībā uz cilvēkresursu izmaksu pārvaldību un 13 darījumi attiecībā uz citu administratīva rakstura izdevumu pārvaldību (trīs publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras un desmit cita veida darījumi).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Tomēr šajos iepriekš minētajos detalizētajos secinājumos Revīzijas palāta bija ietvērusi piezīmi attiecībā uz darījumu EUR 10 944 apmērā ⁽³⁾, kas bija saistīts ar līgumu par sludinājumu publicēšanu dalībvalstu presē, kura summa bija relatīvi zema (EUR 102 000) un kas papildināja galveno līgumu – līgumu par juridisku tekstu tulkošanu, ko veic ārstata tulkotāji, kura vērtība savukārt bija ļoti ievērojama (28 miljoni euro). Vienīgi šī piezīme ir pārņemta šajā gada pārskatā. Lai būtu iespējams labāk izprast kontekstu, kādā tika izdarīts pasūtījums par šā papildlīguma izpildi, Tiesa vēlas sniegt šādus precizējumus.

Izsludinot konkursa procedūras ārstata tulkotāju tulkošanas līgumu visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās atjaunošanai, Tiesa uzskatīja par vajadzīgu vairāku dalībvalstu presē publicēt sludinājumus, lai informētu sabiedrību par šīm konkursa procedūrām. Līdz ar to Tiesa vērsās pie sabiedrības, kuras pakalpojumus tā iepriekš jau bija izmantojusi, lūdzot tai nodrošināt starpnieka pakalpojumus ar laikiem. Tomēr Tiesas pārbaudes dienests konstatēja, ka iepriekš ar šo starpnieksabiedrību pastāvošā pamatlīguma darbības termiņš ir izbeidzies (par ko attiecīgie dienesti, kas ir atbildīgi par ārstata tulkotāju līgumu pārvaldību, nebija zinājuši).

Šajā brīdī kredītrikotājs, kurš būtu varējis veikt tikai tiesību aktos paredzēto paziņojumu par konkursu publicēšanu Oficiālajā Vēstnesī, nolēma, ka sludinājumu publicēšanai presē ir izšķiroša nozīme plašās konkurences nodrošināšanai (kā prasīts Finanšu regulas 89. panta 2. punktā), ņemot vērā attiecīgo mērķauditoriju, proti, ārstata tulkotājus, kuru atsaucība varētu būt ļoti zema, ja sludinājums tiktu publicēts tikai Oficiālajā Vēstnesī.

Ar presē publicētajiem sludinājumiem pilnībā tika sasniegts izvirzītais mērķis, un spēcīgas konkurences rezultātā vidējā cena par vienu iztulkoto lapu šo jauno ārstata tulkotāju līgumu ietvaros ir par 7,5 % zemāka par iepriekšējo līgumu ietvaros pastāvējušo vidējo cenu, kas Tiesas budžetam ir ievērojams ietaupījums (aptuveni 2,4 miljoni euro četros gados).

No iepriekš minētā izriet, pirmkārt, ka Tiesas iekšējās kontroles sistēmas ir darbojušās efektīvi, ļaujot konstatēt pamatlīguma darbības izbeigšanos, un, otrkārt, ka šī atkāpe no paredzētajām procedūrām, kas šajā gadījumā ir pielauta iestādes budžeta interešu vārdā un atbilstoši labas finanšu pārvaldības principam, ir tikusi identificēta un dokumentēta atbilstoši iestādes iekšējās kontroles normām ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Šis darījums ir desmit pārbaudīto darījumu ar kopējo vērtību 30,86 miljoni euro sastāvdaļa, kas tika pārbaudīti ar mērķi izvērtēt administratīvo izdevumu pārvaldību (izņemot atsevišķi pārbaudītās cilvēkresursu izmaksas un ar līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām saistītos izdevumus).

⁽⁴⁾ Šajos iepriekš norādītajos ārkārtas apstākļos ir tikusi ievēroti Tiesas Kontroles noteikumi Nr. 13, saskaņā ar kuriem "dienesti izstrādā noteikumus, lai nodrošinātu, ka visi gadījumi, kad ārkārtas apstākļu dēļ nav veikta pārbaude vai ir notikusi atkāpe no paredzētās politikas un procedūras, tiek noformēti rakstveidā, attiecīgi pamatoti un apstiprināti attiecīgajā līmenī pirms pasākuma veikšanas".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Tāpat ir jāatzīmē, ka jau veiktās darbības ar mērķi uzlabot publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras iestādē, it īpaši pastiprinot ar līgumiem saistītās informācijas pārvaldību tieši iestādes informatizētajā finanšu vadības sistēmā, nākotnē ļaus izvairīties no tādām situācijām kā tā, kas ir šīs Revīzijas palātas piezīmes pamatā.

Visbeidzot, ir jānorāda, ka vairākās nesen pieņemtajās Eiropas Parlamenta rezolūcijās⁽⁵⁾ ir uzsvērtas Finanšu regulas noteikumu publiskā iepirkuma jomā radītā smagnējība un administratīvās izmaksas attiecībā uz atsevišķām iestādēm – kā, piemēram, Tiesu – un Komisijai ir izteikts aicinājums ņemt to vērā nākamajā šo noteikumu pārskatīšanas reizē. Tiesai atliek vien vēlēties, ka šie ieteikumi Finanšu regulas vienkāršošanai varētu tikt ieviesti šobrīd notiekošās pārskatīšanas procedūras ietvaros.

Eiropas Revīzijas palāta

9.22. Ārējais revidents savā ziņojumā⁽⁷⁾ pauž uzskatu, ka “šie finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2009. gada 31. decembrī, kā arī par tās finanšu rezultātiem un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā atbilstoši Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002, Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulai (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību minētajai Padomes regulai, un Eiropas Revīzijas palātas grāmatvedības noteikumiem”. Šo ziņojumu publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

9.23. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

Reģionu komiteja

9.24. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

⁽⁵⁾ Sk. 2009. gada 23. aprīļa Rezolūcijas par Tiesas 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanu (2008/2278(DEC)) 17. punktu un 2010. gada 18. maija Rezolūcijas par Eiropas Parlamenta 2011. finanšu gada budžeta ieņēmumu un izdevumu tāmi (2010/2005(BUD)) 45. punktu.

⁽⁷⁾ Sk. 9.8. punktā minēto revīzijas ziņojumu par finanšu pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Ombuds⁽⁸⁾**Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā**

9.25. Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 12. panta 5. punktā minēts, ka katra iestāde pieņem vispārīgus noteikumus par pagaidu darbinieku darbā pieņemšanas kārtību. Eiropas Ombuds vēl nav pieņēmis šādus noteikumus, lai gan 2009. gada budžetā 47 no 63 atvēlētajām amata vietām ir pagaidu darbinieku amata vietas.

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs⁽⁹⁾**Sociālo pabalstu izmaksāšana darbiniekiem**

9.26. Revīzijā atklāja, ka četros gadījumos no desmit Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja dienestiem nebija atjaunināta pieejamā informācija, kas vajadzīga, lai nodrošinātu, ka Civildienesta noteikumos minētie pabalsti tiek izmaksāti darbiniekiem saskaņā ar attiecīgajiem Kopienas un dalībvalstu tiesību aktiem. Tas rada nepareizu vai nepamatotu maksājumu veikšanas risku. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam jālūdz darbiniekiem regulāri iesniegt dokumentus, kuri apstiprina ziņas par viņiem. Turklāt Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam jāievieš sistēma šo dokumentu savlaicīgai uzraudzībai un kontrolei.

Iekšējās kontroles standarti

9.27. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs nebija izveidojis ex post pārbaūžu sistēmu, kā tas noteikts Finanšu regulā. Turklāt Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja pieņemtajos iekšējās kontroles standartos nav minēts, ka standarta procedūru izņēmumi ir pienācīgi jādokumentē vienotā reģistrā.

9.25. EIROPAS OMBUDA ATBILDE

Eiropas ombuds ir ņēmis vērā Palātas apsvērumu, un ombuda dienestiem dots rīkojums izstrādāt noteikumus par pagaidu darbinieku darbā pieņemšanas procedūrām; šie noteikumi jāpieņem pirms 2010. gada trešā ceturkšņa beigām.

9.26. EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJA ATBILDES

Pašlaik sakarā ar EDAU darbinieku nelielo skaitu sociālo pabalstu dokumentācijas kārtošā palīdzību sniedz PMO. Vienreiz gadā PMO atjaunina ar ģimenes un apgādājamo bērnu pabalstiem saistīto informāciju, pamatojoties uz īpašām veidlapām, kuras EDAU izsniedz attiecīgajiem darbiniekiem aizpildīšanai. Šīs veidlapas PMO izstrādājis tieši šim nolūkam. Pamatojoties uz informāciju, ko ievāc ar šo veidlapu palīdzību, sociālo pabalstu dati tiek atjaunināti.

Ņemot vērā Palātas ieteikumus, EDAU uzlabos ar Palātas minētajiem sociālajiem pabalstiem saistītās informācijas uzraudzību.

9.27. EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJA ATBILDES

Visi EDAU veiktie darījumi, tostarp citu iestāžu EDAU vārdā veikto tiešo maksājumu atmaksāšana, jau ir pakļauti vispusīgai iepriekšējai kontrolei.

Ņemot vērā Palātas ieteikumu, EDAU izvērtēs, kā īstenot veikto darījumu pārbaudi, sākot no 2011. gada. Tā kā EDAU nav liela iestāde un dokumentācijas kopīgai apstrādei saskaņā ar dažādiem sadarbības un pakalpojumu līmeņa vienošanās veidiem ir savas īpatnības, var būt nepieciešama papildu iestāžu palīdzība, lai EDAU varētu veikt šo uzdevumu.

⁽⁸⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

⁽⁹⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

EDAU ir nolēmis īstenot Palātas otro apsvērumu par iekšējās kontroles standartiem, izveidojot reģistrēto izņēmumu galveno sarakstu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

9.28. Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2009. gada 31. decembrī slēgtā gada kopējos maksājumos par iestāžu administratīvajiem izdevumiem nav būtisku kļūdu (sk. 9.9. punktu).

9.29. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka iestāžu administratīvo izdevumu pārraudzības un kontroles sistēmas atbilst Finanšu regulas prasībām (sk. 9.13.–9.27. punktu).

9.30. Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti ir apkopoti **9.4. pielikumā**.

9.31. Sociālo pabalstu maksāšanas jomā Palāta ieteica attiecīgajām iestādēm un struktūrām (sk. 9.14., 9.19. un 9.26. punktu) saviem darbiniekiem pieprasīt regulāri iesniegt dokumentus, kuri apstiprinātu ziņas par viņiem, un ieviest sistēmu šo dokumentu savlaicīgai uzraudzībai.

EIROPAS SAVIENĪBAS AĢENTŪRAS UN IZPILDAĢENTŪRAS

9.32. Par Eiropas Savienības aģentūru un izpildaģentūru revīziju sagatavo īpašus gada ziņojumus, kurus publicē atsevišķi *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽¹⁰⁾ 2009. finanšu gadā Eiropas Revīzijas palāta revidēja 30 aģentūras. Aģentūru kopējais 2009. gada budžets bija 1 500,6 miljoni EUR. Galvenie dati par aģentūrām ir sniegti **9.2. tabulā**.

9.33. Attiecībā uz katru aģentūru Palāta sagatavoja ziņojumu par 2009. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu kopā ar atzinumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību. Šos ziņojumus līdz gada beigām publicēs atsevišķi "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī".

9.34. Attiecībā uz Euratom Apgādes aģentūru Palāta norāda, ka pretēji aģentūras statūtiem tai 2009. gadā nebija budžeta un tāpēc visus aģentūras izdevumus, izņemot maksājumus par banku pakalpojumiem, sedza Komisija. Šāds stāvoklis bija vērojams jau 2008. gadā. Komisijai, apspriežoties ar visām ieinteresētajām pusēm, jāanalizē iespējamie pasākumi, lai novērstu šādu stāvokli.

9.34. KOMISIJAS ATBILDES

Sagatavojot 2008. gada budžetu, Komisija ierosināja arī Euratom Apgādes aģentūras (ESA) budžetu. Budžeta lēmējinstāde to noraidīja, un tāpēc Komisija uzņēmās segt visus ESA 2008. gada izdevumus. Komisija turpināja segt ESA izdevumus 2009. un 2010. gada budžetā un ir ierosinājusi turpināt šo praksi arī 2011. gadā.

⁽¹⁰⁾ Palātas gada ziņojumi par aģentūru pārskatiem ir pieejami tās tīmekļa vietnē (<http://www.eca.europa.eu>), un tos publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

9.2. tabula. Eiropas Savienības aģentūras un izpildaģentūras. Galvenie dati

Eiropas Savienības aģentūras un izpildaģentūras	Centrālais birojs	Pirmais finansālās autonomijas gads	Budžets ⁽¹⁾ (miljonos EUR)		Apstiprināto amata vietu skaits	
			2009	2008	2009	2008
Aģentūras						
Euratom Apgādes aģentūra ⁽²⁾	Luksemburga	1960	—	—	—	—
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs	Saloniki	1977	18,6	18,3	101	99
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds	Dublina	1977	20,2	21,0	101	101
Eiropas Vides aģentūra	Kopenhāgena	1994	39,8	37,1	133	123
Eiropas Izglītības fonds	Turīna	1994	21,8	22,4	96	96
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs	Lisabona	1995	14,7	15,1	82	82
Eiropas Zāļu aģentūra	Londona	1994	194,4	182,9	530	481
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	Luksemburga	1995	62,6	59,9	233	233
Kopienas Augu šķirņu birojs	Anžē	1995	13,2	12,5	46	43
Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs	Alikante	1995	338,1	318,4	658	643
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra	Bilbao	1996	15,0	14,9	44	44
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra	Vīne	1998	17,2	15,0	61	49
Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra ⁽³⁾	Saloniki	2000	—	235,0	—	93
Eiropas Policijas akadēmija	Bremshila	2006	8,8	8,7	26	22,5
Eurojust	Hāga	2002	27,6	24,8	185	175
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra	Ķelne	2003	122,0	102,0	506	452
Eiropas Jūras drošības aģentūra	Lisabona	2003	53,3	50,2	192	181
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde	Parma	2003	71,0	66,4	355	335
Eiropas Tīkla un informācijas drošības aģentūra	Hēraklija	2005	8,1	8,4	44	44
Eiropas Dzelzceļa aģentūra	Valansjēna	2006	21,0	18,0	124	116
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs	Stokholma	2005	49,3	40,6	170	130
Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām	Varšava	2006	88,8	71,2	119	94
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) uzraudzības iestāde ⁽⁴⁾	Brisele	2006	44,4	10,5	23	50
Kopienas Zivsaimniecības kontroles aģentūra	Vigo	2007	10,1	9,5	45	47
Eiropas Ķīmikāliju aģentūra	Helsinki	2008	70,4	66,4	324	220
Izpildaģentūras						
Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra	Brisele	2006	13,3	11,5	37	36
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra	Brisele	2006	47,7	38,2	99	92
Veselības un patērētāju izpildaģentūra	Luksemburga	2007	64	4,4	12	9
Eiropas Transporta tīkla izpildaģentūra	Brisele	2008	8,9	5,2	32	32
Pētniecības izpildaģentūra ⁽⁵⁾	Brisele	2009	21,6	—	88	—
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra	Brisele	2009	14,5	—	100	—
Kopā			1 500,6	1 488,5	4 566	4 122,5

⁽¹⁾ Maksājumu apropriācijas.⁽²⁾ Sk. 9.34. punktu.⁽³⁾ Aģentūra slēgta 2008. gadā.⁽⁴⁾ Centrālā biroja pagaidu atrašanās vieta.⁽⁵⁾ Aģentūra ieguva finansiālo neatkarību 2009. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

EIROPAS SKOLAS

9.35. Īpašo gada ziņojumu par Eiropas skolām (to nepublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*) Palāta iesniedz Eiropas skolu valdei, kura ir budžeta izpildes apstiprinātāja iestāde ⁽¹¹⁾. Skolu 2009. gada budžetu, kas bija 267,2 miljoni EUR, galvenokārt finansēja ar Komisijas dotāciju (151,9 miljoni EUR) un dalībvalstu iemaksām (53,7 miljoni EUR) ⁽¹²⁾. Galvenie dati par Eiropas skolām sniegti **9.3. tabulā**.

9.36. Palāta nekonstatēja būtiskas kļūdas, kas varētu likt apšaubīt Palātas pārbaudīto Minhenes un Luksemburgas I skolu, kā arī Biroja pārskatu ticamību (pārskati sagatavoti saskaņā ar 2006. gada 24. oktobra Finanšu regulu, kuru piemēro Eiropas skolu budžetam) un tiem pakārtoto darījumu pareizību.

9.37. Pamatojoties uz veikto izvērtējumu, Palāta nav konstatējusi neko tādu, kas liktu secināt, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos nesniedz skaidru priekšstatu saskaņā ar attiecīgajiem grāmatvedības standartiem, izņemot tos gadījumus, kas radušies tāpēc, ka nav apmierinoši piemērots uzkrājumu grāmatvedības princips: a) nebija veikti uzkrājumi uzsāktajai tiesvedībai pret skolām; b) nebija izveidoti uzkrājumi algu korekcijām 2009. gadā; un c) uzkrājumi turpmākiem izdevumiem, kuri nav saistīti ar kārtējo gadu, bija uzrādīti bilancē, lai gan tos vajadzēja minēt tikai paskaidrojumos.

9.37. KOMISIJAS ATBILDES

Uzkrājumu grāmatvedības principa piemērošana pašlaik tiek pētīta Eiropas skolu finanšu regulas pārskatīšanas ietvaros. No pārskatīšanas izrietošos ierosinājumus iesniegs skolu valdei šā gada laikā.

⁽¹¹⁾ Katru gadu Palāta caurlūko konsolidētos pārskatus un revidē Eiropas skolu biroju, kā arī cikliskās revīzijās pārbauda divas no četrpadsmit Eiropas skolām.

⁽¹²⁾ Avots: Eiropas skolas, 2009. gada galīgie pārskati.

9.3. tabula. Eiropas skolas. Galvenie dati

Eiropas skola	Valsts	Budžets ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (milj. EUR)		Komisijas dotācija ⁽²⁾ (milj. EUR)		Skolēnu skaits ⁽³⁾	
		2009	2008	2009	2008	2009	2008
Birojs	Beļģija	9,6	9,2	8,3	7,0	—	—
Luksemburga I	Luksemburga	39,8	37,4	26,0	22,8	3 468	3 437
Luksemburga II	Luksemburga	7,6	7,0	4,5	3,4	910	888
Brisele I (<i>Uccle</i>)	Beļģija	33,1	32,1	23,1	22,7	3 112	3 057
Brisele II (<i>Woluwe</i>)	Beļģija	32,4	31,5	22,2	21,5	3 030	2 904
Brisele III (<i>Ixelles</i>)	Beļģija	29,7	29,1	20,8	19,8	2 811	2 649
Brisele IV	Beļģija	5,4	5,5	2,7	3,4	594	438
Mola	Beļģija	12,0	11,3	6,9	6,0	752	718
Varēze	Itālija	19,8	18,7	10,2	9,3	1 304	1 341
Karlsrūe	Vācija	13,4	12,9	3,8	2,4	976	979
Minhene	Vācija	20,9	19,5	0,4	0,6	1 848	1 756
Frankfurte	Vācija	11,5	10,6	6,5	3,9	1 085	1 053
Alikante	Spānija	12,5	11,9	6,8	5,2	1 020	1 029
Bergena	Nīderlande	9,8	9,8	4,8	5,1	586	565
Kalema	Apvienotā Karaliste	9,7	11,4	4,9	5,7	835	835
Kopā		267,2	258,0	151,9	138,9	22 331	21 649

⁽¹⁾ Kopējie ieņēmumi un izdevumi, kas paredzēti katras Eiropas skolas un biroja budžetā, tostarp visi grozījumi sākotnēji pieņemtajos budžetos.

⁽²⁾ Avots: Eiropas skolas, 2009. gada galīgie pārskati.

⁽³⁾ Avots: ģenerālsēkretāra 2009. gada pārskats, kas sagatavots Eiropas skolu valdei.

NB! Kopsummu atšķirības iespējamas noapaļošanas dēļ.

9.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

	2009				2008	2007
	Izdevumi saistībā ar iestāžu darbiniekiem	Izdevumi par ēkām	Citi izdevumi	Kopā		
PARAUGA IZMĒRS UN STRUKTŪRA						
Darījumu kopskaits (no tiem):	38	7	12	57	57	56
avansi	0	1	1	2	0	0
starpposma/gaļīgie maksājumi	38	6	11	55	57	56
PĀRBAUŽU REZULTĀTI						
(% un darījumu skaits)						
Darījumi, kuros nav kļūdu	97 % {37}	100 % {7}	75 % {9}	93 % {53}	91 %	95 %
Darījumi, kuros ir kļūdas	3 % {1}	0 % {0}	25 % {3}	7 % {4}	9 %	5 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars:						
< 2 %	X				X	X
no 2 % līdz 5 %						
> 5 %						

9.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2009	2008	2007

Apzīmējumi

	atbilst
	daļēji atbilst
	neatbilst
—	neattiecas vai nav vērtēts

9.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora sagatavotās deklarācijas veids (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums
PMO	Bez atrunām	—	—	A
OIB	Bez atrunām	—	—	
OIL	Bez atrunām	—	—	
DIGIT	Bez atrunām	—	—	

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka izveidotās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

9.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
1. Algām piemērojamais reizināšanas koeficients			
Pārskats par 2007. finanšu gadu, 11.7.–11.11. punkts, jaunākās piezīmes Pārskata par 2008. finanšu gadu 11.2. pielikumā. Parlaments un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja nepiemēro noteikumus par algām piemērojamo reizināšanas koeficientu saskaņā ar Civildienesta noteikumiem tā, kā to dara pārējās iestādes. Rezultātā šo iestāžu darbinieki gūst finansiālu labumu, kuru citas iestādes nenodrošina saviem darbiniekiem, kā arī rodas lielāki izdevumi.	Parlaments un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja turpina līdz šim īstenoto praksi, kamēr Eiropas Savienības Tiesa nav pieņēmusi galīgo spriedumu saistībā ar šo jautājumu iestāžu darbinieku ierosinātajās lietās.	Revīzijas palāta uzraudzīs pēc Eiropas Savienības Tiesas pieņemtā lēmuma veiktos pasākumus.	Eiropas Parlamenta atbildes <i>Parlaments piekrīt Revīzijas palātas procesuālajai pieejai un gaidīs, kad Tiesa pieņems galīgo lēmumu.</i>
2. Komandējumos radušos izmitināšanas izmaksu atlīdzināšana			
Pārskats par 2004. finanšu gadu un Pārskats par 2007. finanšu gadu, jaunākās piezīmes Pārskata par 2008. finanšu gadu 11.2. pielikumā Grozītie Civildienesta noteikumi, kuri stājās spēkā 2004. gada 1. maijā, nosaka, ka komandējumos radušās izmitināšanas izmaksas atlīdzina līdz katrai valstij noteiktajai maksimālajai summai, uzrādot apliecinājošus dokumentus (Civildienesta noteikumu VII pielikuma 13. pants). Pretēji šim noteikumam Parlaments iekšējos noteikumus paredzēja fiksētas likmes maksājumus līdz 60 % no pieļaujamās maksimālās summas tiem darbiniekiem, kuri attiecīgos dokumentus par uzturēšanās izdevumiem neuzrādīja.	2009. gada 10. decembrī ar ģenerālsekretāra lēmumu tika pieņemti Eiropas Parlamenta iekšējie noteikumi par ierēdņu un pārējo darbinieku komandējumiem un darba braucieniem. Papildus noteikumiem par komandējumiem tajos izklāstīta īpaša kārtība, kuru piemēro braucieniem uz Parlamenta trim darba vietām (Luksemburgā, Strasbūrā un Briselē), tostarp izmaksu atlīdzināšana pēc fiksētas likmes bez apliecinājošu dokumentu iesniegšanas. Rezultātā Parlaments turpina atlīdzināt Luksemburgā, Strasbūrā un Briselē komandējumos radušās izmitināšanas izmaksas pēc fiksētas likmes.	Atjauninātie noteikumi nav saskaņā ar Civildienesta noteikumiem. Parlamentam jānodrošina, lai komandējumos radušās izmaksas tiktu atlīdzinātas saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.	Eiropas Parlamenta atbildes <i>Parlaments ņem vērā Revīzijas palātas nostāju saistībā ar jaunajiem reglamentējošajiem pasākumiem, kuri tika pieņemti pēc pēdējo apsvērumu sniegšanas, tomēr saglabā savu nostāju, proti, ka ir nepieciešama atšķirīga kārtība atkarībā no tā, vai darbinieki “dodas dienesta braucienā starp trim darba vietām” vai “dodas komandējumā”. Tāpēc Parlaments vēlas izmantot Civildienesta noteikumu nākamo pārskatīšanu un Parlamenta kā likumdevējas iestādes lomu šajā procedūrā, lai grozītu Civildienesta noteikumus un ieviestu atšķirību starp komandējumiem un darbinieku dienesta braucieniem starp trim darba vietām.</i>

Palātas apsvērumš	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
			Šai nolūkā budžeta lēmēj institūcija jau ir mainījusi iepriekšējā 3 000. posteņa "Izdevumi par personāla komandējumiem" nosaukumu un tam pievienotās piezīmes. Šā posteņa nosaukums tagad ir "Izdevumi par personāla komandējumiem un dienesta braucieniem starp trim darba vietām", un tam pievienotajās piezīmēs ir skaidri noteikts, ka šī apropriācija paredzēta, lai segtu izdevumus par iestādes personāla, valsts norīkotu ekspertu un stažieru dienesta braucieniem starp nodarbinātības vietu un jebkuru no trim Eiropas Parlamenta darba vietām (Brisele, Luksemburga un Strasbūra) un par komandējumiem uz jebkuru citu vietu, kas nav viena no Parlamenta darba vietām, tādējādi izveidojot budžeta pamatu noteikumiem, kurus Parlaments piemēro braucieniem starp trim darba vietām.
3. Parlamentārās palīdzības piemaksas Eiropas Parlamenta deputātiem			
Pārskats par 2006. finanšu gadu, 10.10.–10.12. punkts, un Pārskats par 2008. finanšu gadu, 11.2. pielikums. Pārskatā par 2006. finanšu gadu Revīzijas palāta norādījusi, ka nav pietiekamu dokumentu, kas apliecinātu to, ka deputāti patiešām ir nodarbinājuši palīgus vai izmantojoši to sniegtos pakalpojumus un ka deputātu parakstītajos līgumos minētie pienākumi ir faktiski pildīti un pakalpojumi ir patiešām veikti. Prezīdijam attiecīgi jārikojas, lai iegūtu izdevumu attaisnošanai būtiskus dokumentus. Saskaņā ar 2006. gada decembrī Prezīdija grozītajiem noteikumiem deputātiem vairs nav jāiesniedz pilnvaroto maksātāju un pakalpojumu sniedzēju izsniegtie faktūrrēķini un maksājuma pieprasījumi, bet tie ir jāsaģlabā un jāiesniedz kopijas pārskatiem par pilnvaroto maksātāju un	Parlamentārās palīdzības izdevumu noskaidrošana par 2004.–2007. finanšu gadu ir pilnībā pabeigta. Parlamenta administratīvie dienesti ir saņēmuši vairāk nekā 98 % izdevumu pārskatu un faktūrrēķinus par 2008. finanšu gadu. Saistībā ar 2009. finanšu gadu Parlamenta administratīvie dienesti pašlaik apstrādā pēdējos mēnešos saņemtos pārskatus.	Palāta uzraudzīs to, kā Parlaments pārbaudīs Eiropas Parlamenta deputātu izdevumu pārskatus par 2008.–2009. gadu. Parlamenta administratīvajiem dienestiem jāpārbauda faktūrrēķinu oriģināli, kuri pamato deputātu izdevumu pārskatus.	Eiropas Parlamenta atbildes Parlamentārās palīdzības izdevumu 2008. un 2009. gadā (pirmajā pusē) noformēšana notiek, ievērojot 14. pantu noteikumos par deputātu izdevumu atlīdzināšanu un piemaksu izmaksāšanu. Attiecībā uz 2008. gadu tika veiksmīgi noformēti 99,79 % no kopējiem maksājumiem, uz kuriem attiecas noformēšanas procedūra. Atlikušie 0,2 % tiek apstrādāti, katru gadījumu izskatot atsevišķi. Vajadzības gadījumā ir paredzēta summu obligāta atlīdzināšana. Attiecībā uz 2009. gada pirmo pusi ⁽¹⁾ veiksmīgu noformēšanu rādītājs šobrīd ir 92,31 % (proti, 94 227 604 euro no 102 074 881 euro). Atlikušie 7,6 % ir galvenokārt tie dokumenti, kas pašlaik tiek izskatīti (6,28 %). Daži dokumenti, kas saistīti ar 1,41 % no maksājumiem, uz kuriem attiecas noformēšanas procedūra, vēl jāprojām nav saņemti.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
pakalpojumu sniedzēju rēķinos norādītajām summām. Šie jaunie noteikumi ir jāpieņem kopš 2004. gada jūlija. Pārskatā par 2007. finanšu gadu Palāta ieteica Parlamentam vēl vairāk kontrolēt parlamentārās palīdzības piemaksas, tostarp izlases veidā pārbaudot deputātu rīcībā esošos fakturrēķinus.			Visos gadījumos, kad ir radušās šaubas par sniegto informāciju, kompetentie dienesti ir prasījuši deputātiem sniegt attiecīgus paskaidrojumus, tostarp iesniegt arī rēķinus. Līdz šā gada beigām, kad tiks pilnībā izskatīti atlikušie dokumenti, sagaidāms, ka veiksmīgas noformēšanas rādītājs pietuvsies citu gadu rādītājiem.
4. Papildu pensiju shēma Eiropas Parlamenta deputātiem			
Pārskats par 2006. finanšu gadu, 10.2. tabula, un Pārskats par 2008. finanšu gadu, 11.2. pielikums. Palāta atkārtoti norāda uz Pārskatā par 2008. finanšu gadu formulētajiem apsvērumiem: a) jāveic jauna aktuārizpēte, lai izvērtētu, kāda ietekme ir Prezidija lēmumiem par shēmas dalībniekiem piemērojamiem pasākumiem; b) Parlamentam jāprecizē sava loma Fonda aktīvu pārvaldībā un uzraudzībā.	Saskaņā ar Parlamenta veiktās aktuārizpētes rezultātiem fonda aktuārdeficīts 2009. gada 31. decembrī būs 84,5 miljoni EUR, pamatojoties uz jaunajiem noteikumiem, kuri ir izklāstīti Biroja 2009. gada 1. aprīļa sanāksmes lēmumos.	Parlamentam no fonda jāsaņem ieguldījumu stratēģija, kura būtu izstrādāta, pamatojoties uz Parlamenta sniegtajām pamatnostādnēm.	Eiropas Parlamenta atbildes Parlaments atgādina, ka Prezidijs 2009. gada 1. aprīļa sanāksmē pieņēma svarīgus lēmumus, lai tādējādi noformētu Parlamenta nostāju attiecībā uz Fondu un skaidri noteiktu Parlamenta saistības attiecībā pret Fondu un attiecības ar to. Runājot par Parlamenta līdzdalību ieguldījumu stratēģijā, Parlaments jau ir paudis gatavību ieteikt Fonda vadībai vispārējas pamatnostādes. Tomēr Parlaments neplāno aktīvi piedalīties ar ieguldījumiem saistītu konkrētu lēmumu pieņemšanā. Turklāt Parlaments to arī nevarētu darīt, jo Fonds ir atsevišķa un neatkarīga struktūrvienība. EP priekšsēdētāja 2009. gada 4. maija vēstulē Fondam tomēr ir formulētas pamatnostādes un izteikts aicinājums Fondam izvairīties no riskiem, kas saistīti ar valūtas kursa svārstībām, un ieguldījumu jomā izvēlēties piesardzīgu stratēģiju. Visi šie apstākļi – Prezidija lēmumi, noteiktās pamatnostādes un stāvokļa uzlabošanās finanšu tirgos – ir ļāvuši Fondam samazināt aktuārdeficītu no 121,84 miljoniem euro (2008. gada 31. decembrī) līdz 84,56 miljoniem euro (2009. gada 31. decembrī).

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
			Turklāt Parlaments ir atjauninājis neatkarīgas aktuāras izpēti, lai novērtētu Pensiju fonda finanšu stāvokli pēc tam, kad spēkā stājās Civildienesta noteikumi un Prezidija 2009. gada 9. marta un 1. aprīļa lēmumi, ar ko tiek ieviestas izmaiņas deputātu brīvprātīgajā papildu pensiju shēmā. Ņemot vērā, ka Parlaments ir atzinis savu atbildību deficīta gadījumā, deficīta apjoms ir iekļauts bilancē, kā to pieprasījusi Revīzijas palāta. Tādējādi aktuāra vērtējuma ikgadēja atjaunināšana ir paredzēta gada finanšu pārskata sagatavošanas ietvaros.
5. Eiropas drošas automātisko ziņojumu sistēmas (SESAME) pabeigšanas termiņš			
Pārskats par 2008. finanšu gadu, 11.10. punkts. Padomes gada budžeta sagatavošanā izmantoto Eiropas drošas automātisko ziņojumu sistēmas (SESAME) pabeigšanas termiņu sistemātiski noteica pārāk optimistiski. Sākotnējo projekta plānu bieži grozīja, un dalībvalstis nevarēja vienoties par to, kā apstrādāt dažas konfidencialas informācijas kategorijas. Rezultātā katru gadu noteica pārāk lielu SESAME gada budžetu.	2009. gadā SESAME budžets bija 2,7 miljoni EUR, no kuriem 2,4 miljonus EUR neizlietoja. Dalībvalstis Politikas un drošības komitejas 2009. gada oktobra sanāksmē apstiprināja SESAME zemas kategorijas konfidencialas informācijas segmenta īstenošanu, tāpēc projektu var tagad uzsākt, tomēr vēl ir jāvienojas par projekta ļoti konfidencialās informācijas segmenta struktūru.	Padomei jānodrošina, lai SESAME projektam atvēlētās budžeta apropriācijas atbilstu projekta norises gaitai.	Padomes atbildes Padomes Ģenerālsekretariāts pieņem Revīzijas palātas veikto analīzi, kurā izskatītas Revīzijas palātas 2008. gada piebildes par SESAME projektu. Lai nodrošinātu, ka budžeta apropriācijas SESAME projektam atbilst projekta īstenošanai, 2010. gada budžetā un 2011. gada budžeta projektā paredzētās summas ir samazinātas līdz EUR 400 000 gadā.

Palātas apsvērumš	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
6. Individuālo tiesību informācijas sistēmas ieviešana			
Pārskats par 2008. finanšu gadu, 11.11. punkts. Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) 2008. gada jūnijā ieviesa jaunu sistēmu, kuru sauc par Individuālo tiesību informācijas sistēmu (IRIS) un kuru izmanto, lai administrētu darbinieku tiesības, tostarp algas. Datu migrācija uz IRIS radīja daudzas problēmas algu aprēķināšanā. Ārkārtas pasākumi nekoncekvences novēršanai ietvēra manuālas korekcijas algu aprēķina sistēmā, kuras pienācīgi nepārraudzīja. IRIS sistēmas testēšana nebija pietiekama, un jaunā un vecā sistēma nedarbojās paralēli, kamēr nebija iegūti pierādījumi tam, ka jaunā sistēma darbojas apmierinoši.	Pēc problēmu konstatēšanas IRIS izstrādi apturēja un uzsāka divus jaunus projektus. Viens attiecas uz individuālo tiesību pārvaldību, bet otrs – uz veselības apdrošināšanu. Šo lietojumprogrammu izstrādē individuālo tiesību aprēķins balstās uz atalgojuma aprēķina sistēmā manuāli ievadītiem datiem.	Komisijai jānodrošina, lai jaunās lietojumprogrammas tiktu ieviestas tikai tad, kad ir gūti pierādījumu tam, ka sistēmu testēšanas rezultāti ir apmierinoši.	Komisijas atbildes <i>PMO ir sācis no jauna izstrādāto individuālo tiesību pārvaldības mehānismu testēšanu. Izstrādātajā plašajā testēšanas programmā ir ņemtas vērā gūtās pieredzes atziņas.</i>
7. Pensiju shēma vietējiem darbiniekiem Komisijas pārstāvniecībās			
Pārskats par 2008. finanšu gadu, 11.13. punkts. Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta Ārējā dienesta direktorāts 1996. gadā izveidoja pensiju shēmu Komisijas pārstāvniecībās nodarbinātajiem vietējiem darbiniekiem, kuru pārvaldīja saskaņā ar pagaidu noteikumiem. Šajos noteikumos nav atrunāta Komisijas atbildība par fonda līdzekļu aizsardzību un atlīdzināšanu, kā arī nav sīki izstrādāta kārtība par darbinieku tiesību atzīšanu.	Komisija piekrita izskatīt iespējas, kā nodrošināt to, lai šī shēma būtu pastāvīga. Tā apliecināja arī vajadzību izstrādāt priekšlikumu tiesību aktam un veikt aktuārizpēti.	Komisijai jāpieņem noteikumi par šīs shēmas darbību un pārvaldību.	Komisijas atbildes <i>Ir nepieciešams tiesiskais pamats, kas ļautu pašreizējo papildinošo sistēmu pārveidot par pastāvīgu. Tam ir nepieciešams grozīt Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību, attiecīgos grozījumus Komisija ir pievienojusi EĀDD priekšlikumam Padomei un Parlamentam.</i>
(¹) 2010. gada 26. jūlijā.			

I PIELIKUMS

Finanšu informācija par vispārējo budžetu

SATURS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. Budžeta izcelsme
2. Juridiskais pamats
3. Līgumos un Finanšu regulā noteiktie budžeta principi
4. Budžeta saturs un uzbūve
5. Budžeta finansēšana (budžeta ieņēmumi)
6. Budžeta apropriāciju veidi
7. Budžeta izpilde
 - 7.1. Atbildība par izpildi
 - 7.2. Ieņēmumu izpilde
 - 7.3. Izdevumu izpilde
 - 7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana
8. Pārskatu izklāsts
9. Ārējā revīzija
10. Budžeta izpildes apstiprināšana un pēcpārbaude

PASKAIDROJUMI

Finanšu datu avoti

Valūtas vienība

Saīsinājumi un simboli

DIAGRAMMAS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. BUDŽETA IZCELSME

Budžetā ir ietverti Eiropas Savienības izdevumi. Budžetā ir iekļauti arī administratīvie izdevumi sadarbībai tieslietu un iekšlietu jomā un kopējai ārpolitikai un drošības politikai, kā arī visi citi izdevumi, kas saskaņā ar Padomes viedokli būtu jāparedz budžetā iepriekš minēto politikas jomu īstenošanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Budžetu reglamentē Līgumos (LESD 310.–325. pants un EAEK līguma 106.a pants) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ minētie finanšu noteikumi un citi noteikumi ⁽³⁾.

3. LĪGUMOS UN FINANŠU REGULĀ NOTEIKTIE BUDŽETA PRINCIPI

Visi Savienības ieņēmumu un izdevumu posteņi iekļaujami vienā budžetā (vienotība un precizitāte). Budžetu apstiprina tikai vienam finanšu gadam (gada pārskata princips). Budžeta ieņēmumiem un izdevumiem jābūt sabalansētiem (līdzsvars). Pārskatus sagatavo, izpilda un iesniedz EUR (norēķinu vienība). Ieņēmumus bez šķirošanas izmanto visu izdevumu kopuma finansēšanai, un ieņēmumus tāpat kā izdevumus pilnībā uzskaita budžetā un vēlāk arī finanšu pārskatos, posteņus savstarpēji nesaldzinot (universālums). Apropriācijas paredz konkrētiem mērķiem un iedala sadaļās un nodaļās, nodaļās sīkāk iedala pantos un posteņos (specifikācija). Budžeta apropriācijas jāizmanto saskaņā ar ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem (pareiza finanšu pārvaldība). Budžetu sagatavo un izpilda un pārskatus sagatavo, ievērojot pārredzamības principu (pārredzamība). Šiem vispārīgajiem principiem ir daži izņēmumi.

4. BUDŽETA SATURS UN UZBŪVE

Budžeta dokumentos ietilpst ieņēmumu un izdevumu kopsavilkums un iedaļas, kurās atsevišķi atspoguļoti katras iestādes ieņēmumu un izdevumu pārskati. Budžetā izšķir šādas deviņas iedaļas: I. Parlaments, II. Padome, III. Komisija, IV. Tiesa, V. Revīzijas palāta, VI. Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, VII. Reģionu komiteja, VIII. Eiropas Ombuds un IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs.

Katrā iedaļā ieņēmumi un izdevumi ir klasificēti budžeta pozīcijās (sadaļās, nodaļās, pantos un – attiecīgos gadījumos – posteņos) atbilstīgi to veidam vai paredzētajam izlietojumam.

5. BUDŽETA FINANSĒŠANA (BUDŽETA IEŅĒMUMI)

Budžetu galvenokārt finansē no Savienības pašu resursiem: no pašu resursiem uz NKI bāzes, no pašu resursiem, pamatojoties uz iekasēto PVN, no muitas nodokļiem, no lauksaimniecības nodevām un cukura un izoglikozes nodevām ⁽⁴⁾.

Papildus pašu resursiem ir arī citi mazāk nozīmīgi ieņēmumu avoti (sk. **I diagrammu**).

6. BUDŽETA APROPRIĀCIJU VEIDI

Lai segtu prognozētos izdevumus, budžetā izšķir šādus budžeta apropriāciju veidus:

a) diferencētas apropriācijas (DA), ar kurām finansē daudzgadu darbības noteiktās budžeta jomās. Tās sīkāk iedala saistību apropriācijās (SAP) un maksājumu apropriācijās (MAP):

— saistību apropriācijas ļauj finanšu gada laikā uzņemties juridiskas saistības par darbībām, kuru izpilde ilgst vairākus finanšu gadus,

— maksājumu apropriācijas ļauj segt izdevumus, kas izriet no saistībām, kuras uzņemtas kārtējā un iepriekšējos finanšu gados,

⁽¹⁾ Romas līgums (parakstīts 1957. gada 25. martā): Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD).

⁽²⁾ Romas līgums (parakstīts 1957. gada 25. martā): Eiropas Atomenerģijas kopienas (EAEK) dibināšanas līgums.

⁽³⁾ Galvenokārt 2002. gada 25. jūnija Finanšu regula (Finanšu regula) (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Galvenie tiesību akti, ar kuriem reglamentēti pašu resursi: Padomes Lēmums 2007/436/EK Euratom (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.), Padomes Lēmums 2000/597/EK, Euratom (OV L 253, 7.10.2000., 42. lpp.), Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.).

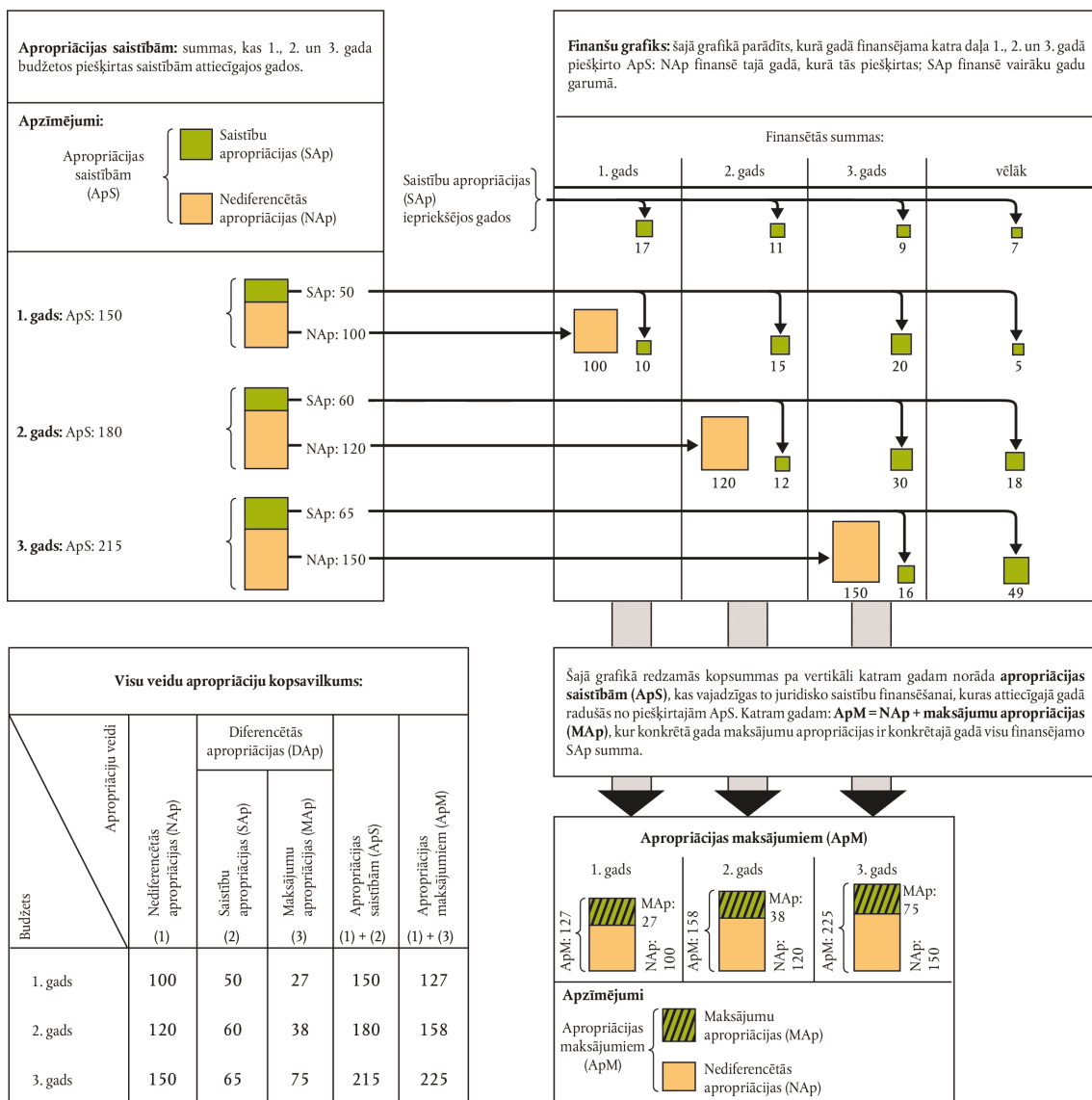
- b) nediferencētas apropriācijas (NAp) ļauj nodrošināt saistību uzņemšanos un maksājumus tādiem izdevumiem, kuri attiecas uz konkrētā finanšu gada darbībām.

Tādējādi ir svarīgi katram finanšu gadam aprēķināt šādas divas kopsummas:

- a) kopējās apropriācijas saistībām (ApS) ⁽⁵⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + saistību apropriācijas (SAp) ⁽⁵⁾;
- b) kopējās apropriācijas maksājumiem (ApM) ⁽⁵⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + maksājumu apropriācijas (MAp) ⁽⁵⁾.

Ar budžeta ieņēmumiem sedz kopējās apropriācijas maksājumiem. Saistību apropriācijām ieņēmumu segums nav vajadzīgs.

Šajā vienkāršotajā shēmā (summas ir izdomātas) ir parādīta minēto apropriāciju veidu ietekme katrā finanšu gadā.

⁽⁵⁾ Nedrīkst jaukt terminus "aproprācijas saistībām" un "saistību apropriācijas" un "aproprācijas maksājumiem" un "maksājumu apropriācijas". Terminus "saistību apropriācijas" un "maksājumu apropriācijas" izmanto tikai tad, ja runa ir par diferencētajām apropriācijām.

7. BUDŽETA IZPILDE

7.1. Atbildība par izpildi

Komisija ir atbildīga par budžeta izpildi saskaņā ar Finanšu regulu un piešķirto apropriāciju robežās. Tā piešķir citām iestādēm vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu izpildīt budžeta iedaļas, kuras uz tām attiecas⁽⁶⁾. Finanšu regulā ir paredzētas budžeta izpildes procedūras, tostarp noteikta atbildība, ko uzņemas iestāžu kredītrikotāji, galvenie grāmatveži, avansu pārziņi un iekšējie revidenti. Divās lielākajās izdevumu jomās (Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds un kohēzija) Savienības līdzekļi tiek pārvaldīti kopīgi ar dalībvalstīm.

7.2. Ieņēmumu izpilde

Prognozētos ieņēmumus iekļauj budžetā, paredzot iespēju budžetu grozīt.

Budžeta ieņēmumu izpilde izpaužas kā pieprasāmo summu noteikšana un Savienībai pienākošos ieņēmumu (pašu resursu un citu ieņēmumu) iekasēšana. Ieņēmumu izpildei piemēro dažus īpašus noteikumus⁽⁷⁾. Finanšu gada faktiskos ieņēmumus definē kā kopējās summas, kas iekasētas atbilstīgi kārtējā finanšu gadā noteiktajām pieprasāmajām summām, kurām pieskaitītas summas, kas iekasētas atbilstīgi noteiktajām pieprasāmajām summām, kuras vēl atgūstamas no iepriekšējiem finanšu gadiem.

7.3. Izdevumu izpilde

Prognozētos izdevumus iekļauj budžetā.

Budžeta izdevumu izpildi, t. i., apropriāciju dinamiku un izlietošanu, īsumā var aprakstīt šādi:

a) apropriācijas saistībām:

- i) *apropriāciju dinamika*: kopējās apropriācijas saistībām, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (N_{Ap} un S_{Ap}) + budžeta grozījumi + piešķirtie ieņēmumi + līdzekļu pārvietojumi + saistību apropriācijas, kas pārnestas no iepriekšējā finanšu gada + neautomātiski pārnēsumi no iepriekšējā finanšu gada, par kuriem vēl nav uzņemtas saistības + no iepriekšējiem finanšu gadiem atbrīvotas saistību apropriācijas, kuras atkal darītas pieejamas;
- ii) *apropriāciju izlietojums*: galīgās apropriācijas saistībām ir pieejamas izmantošanai finanšu gadā kā uzņemtas saistības (izlietotās apropriācijas saistībām = uzņemto saistību summa);
- iii) *apropriāciju pārnešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu*: konkrētam finanšu gadam paredzētās apropriācijas, kuras nav izmantotas, saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;
- iv) *apropriāciju anulēšana*: atlikumu anulē;

b) apropriācijas maksājumiem:

- i) *apropriāciju dinamika*: kopējās apropriācijas maksājumiem, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (N_{Ap} un M_{Ap}) + budžeta grozījumi + piešķirtie ieņēmumi + līdzekļu pārvietojumi + apropriācijas, kuras automātiski vai neautomātiski pārnēs no iepriekšējā finanšu gada;
- ii) *finanšu gada apropriāciju izlietojums*: konkrētā finanšu gada apropriācijas maksājumiem ir pieejamas, lai veiktu maksājumus. Tajās neietilpst apropriācijas, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada (izlietotās apropriācijas maksājumiem = no konkrētā finanšu gada apropriācijām veiktie maksājumi);
- iii) *apropriāciju pārnešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu*: konkrētā finanšu gadā neizmantotās apropriācijas saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;

⁽⁶⁾ Sk. LESD 317. pantu, EAEK līguma 106.a pantu un Finanšu regulas 50. pantu.

⁽⁷⁾ Sk. Finanšu regulas 69.–74. pantu un Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000.

- iv) *apropriāciju anulēšana*: atlikumu anulē;
- v) *finanšu gada kopējie maksājumi*: maksājumi atbilstīgi finanšu gada apropriācijām maksājumiem + maksājumi atbilstīgi apropriācijām maksājumiem, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada;
- vi) *finanšu gada faktiskie izdevumi*: izdevumi konsolidētajos pārskatos par budžeta izpildi (sk. 7.4. punktu) = maksājumi, kas veikti no finanšu gada apropriācijām maksājumiem + finanšu gada apropriācijas maksājumiem, kuras pārnestas uz nākamo finanšu gadu.

7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana

Konsolidētos pārskatus par budžeta izpildi sagatavo pēc finanšu gada slēgšanas. Šajos pārskatos tiek noteikts finanšu gada līdzekļu atlikums, kuru ar budžeta grozījumiem iekļauj nākamā finanšu gada budžetā.

8. PĀRSKATU IZKLĀSTS

Finanšu gada pārskatus nosūta Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai; šajos pārskatos ietilpst finanšu pārskati un pārskati par budžeta izpildi, kā arī ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību. Provizoriskos pārskatus nosūta ne vēlāk kā nākamā gada 31. martā, galīgie pārskati jānosūta ne vēlāk kā minētā gada 31. jūlijā.

9. ĀRĒJĀ REVĪZIJA

Kopš 1977. gada budžeta ārējo revīziju veic Eiropas Savienības Revīzijas palāta⁽⁸⁾. Revīzijas palāta pārbauda visu budžeta ieņēmumu un izdevumu pārskatus. Tā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta vērtē arī, vai ieņēmumi iekasēti un izdevumi veikti likumīgi un pareizi un vai finanšu pārvaldība bijusi pareiza. Revīzijas var veikt pirms attiecīgā finanšu gada slēgšanas, pamatojoties uz grāmatvedības dokumentiem, un – ja vajadzīgs – arī uz vietas Savienības iestādēs, dalībvalstīs un trešās valstīs. Par katru finanšu gadu Revīzijas palāta sagatavo gada pārskatu un jebkurā laikā var arī iesniegt apsvērumus par īpašiem jautājumiem un sniegt atzinumus pēc citu Savienības iestāžu lūguma.

10. BUDŽETA IZPILDES APSTIPRINĀŠANA UN PĒCPĀRBAUDE

Kopš 1977. gada piemēro šādu kārtību⁽⁹⁾: Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma līdz 30. aprīlim otrajā gadā pēc attiecīgā finanšu gada Komisijai sniedz budžeta izpildes apstiprinājumu. Tāpēc Padome un Parlaments izskata Komisijas sagatavotos pārskatus un Revīzijas palātas sagatavoto gada pārskatu un īpašos ziņojumus. Iestādēm attiecīgi jārikojas, atbildot uz komentāriem lēmumos par budžeta izpildes apstiprināšanu, un jāziņo par īstenotajiem pasākumiem.

⁽⁸⁾ Sk. LESD 285.–287. pantu, EAEK līguma 106.a pantu un Finanšu regulas 139.–147. pantu.

⁽⁹⁾ Sk. LESD 319. pantu un EAEK līguma 106.a pantu.

PASKAIDROJUMI

FINANŠU DATU AVOTI

Šajā pielikumā ietvertie finanšu dati ir ņemti no Eiropas Savienības gada pārskatiem un citiem Komisijas sniegtajiem finanšu dokumentiem. Ģeogrāfiskais dalījums atbilst valstu kodiem Komisijas grāmatvedības informācijas sistēmā (ABAC). Komisija ir norādījusi, ka dalībvalstu sniegtie dati – gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan uz izdevumiem – ir iegūti aritmētiskos aprēķinos, kas sniedz nepilnīgu ieskatu par to, ko katra dalībvalsts saņēmusi no Eiropas Savienības. Tāpēc šie skaitļi jāinterpretē piesardzīgi.

VALŪTAS VIENĪBA

Visi finanšu dati ir doti miljonos EUR. Kopsummas ir katras precīzās vērtības noapaļojums, tāpēc tās ne vienmēr atbilst noapaļoto skaitļu summai.

SAĪSINĀJUMI UN SIMBOLI

ApM	apropriācijas maksājumiem
ApS	apropriācijas saistībām
AT	Austrija
BE	Beļģija
BG	Bulgārija
CY	Kipra
CZ	Čehija
DA	diferencētas apropriācijas
DE	Vācija
diagr.	diagramma, uz kuru izdarīta atsauce kādā citā diagrammā (piem., III diagr.)
DK	Dānija
EAEK jeb <i>Euratom</i>	Eiropas Atomenerģijas kopiena
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
EE	Igaunija
EEK	Eiropas Ekonomikas kopiena
EK	Eiropas Kopiena(-as)
EL	Grieķija
ES	Spānija
ES	Eiropas Savienība
ES-27	kopsumma par visām Eiropas Savienības 27 dalībvalstīm
FI	Somija
FR	Francija
HU	Ungārija
IE	Īrija
ied.	budžeta iedaļa

IT	Itālija
LT	Lietuva
LU	Luksemburga
LV	Latvija
MAp	maksājumu apropriācijas
MT	Malta
NAp	nediferencētas apropriācijas
NKI	nacionālais kopienākums
NL	Nīderlande
OV	"Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis"
PL	Polija
PT	Portugāle
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RO	Rumānija
SAp	saistību apropriācijas
SE	Zviedrija
SI	Slovēnija
SK	Slovākija
UK	Apvienotā Karaliste
0,0	dati no 0 līdz 0,05
—	datu nav

DIAGRAMMAS**2009. FINANŠU GADA BUDŽETS UN TĀ IZPILDE 2009. FINANŠU GADĀ**

- I diagr. 2009. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem
- II diagr. 2009. gada budžets. Apropriācijas saistībām
- III diagr. Pieejamās apropriācijas saistībām 2009. gadā un to izlietojums
- IV diagr. Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2009. gadā un to izlietojums
- V diagr. Pašu resursi 2009. gadā no katras dalībvalsts
- VI diagr. Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2009. gadā

2009. FINANŠU GADA KONSOLIDĒTIE PĀRSKATI

- VII diagr. Konsolidētā bilance
- VIII diagr. Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu

I diagramma

2009. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem

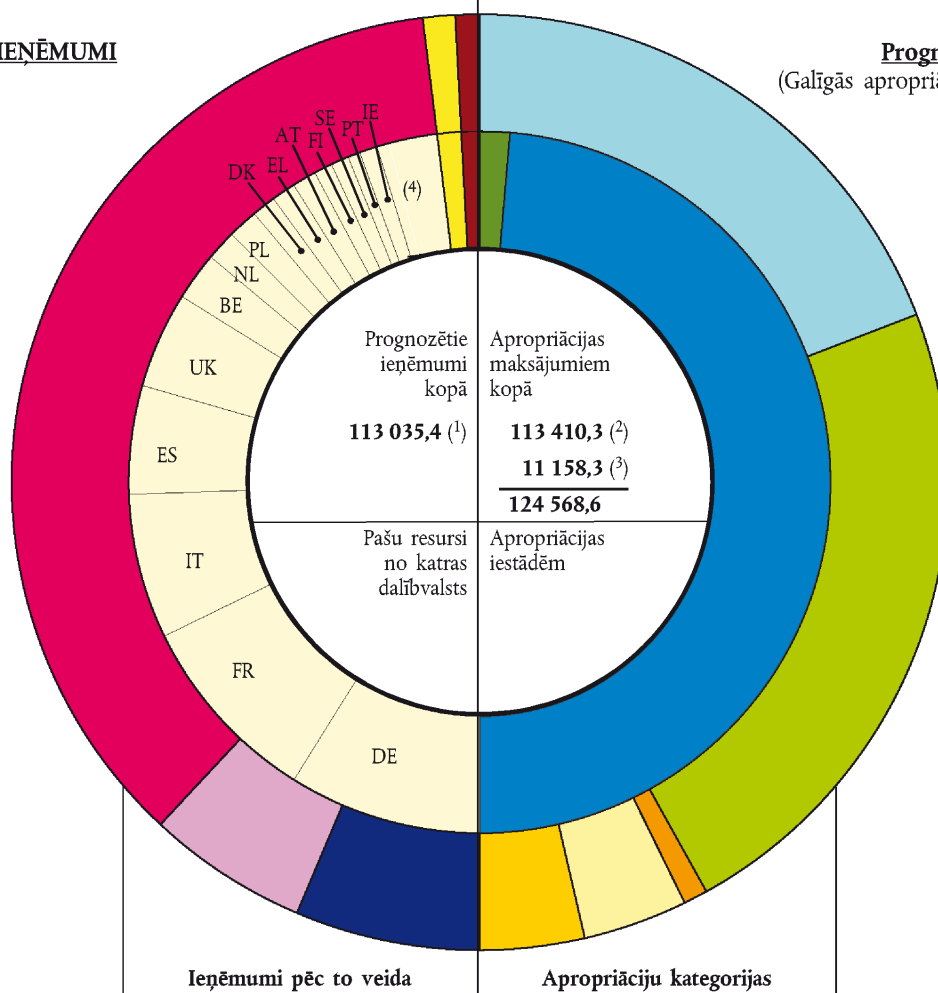
[Ieņēmumu kritērijus sk. nodaļas "Vispārīga informācija par budžetu" 7.2. punktā; izdevumu kritērijus sk. nodaļas "Vispārīga informācija par budžetu" 7.3. punktā un papildinformāciju sk. IV diagr. (a) ailē]

(milj. EUR un %)

Prognozētie IENĒMUMI

Prognozētie IZDEVUMI

(Galīgās apropriācijas maksājumiem)

Ieņēmumu atšifrējums

Pašu resursi kopā (sadalījumā pa dalībvalstīm)	—	(0 %)
Lauksaimniecības nodevas	—	(0 %)
Cukura un izoglikozes nodevas	139,4	(0,1 %)
Muitas nodokļi	14 441,1	(12,8 %)
PVN pašu resursi	12 714,0	(11,2 %)
NKI pašu resursi	81 557,1	(72,2 %)
Pārējie ieņēmumi	2 387,7	(2,1 %)
Iepriekšējā gada pieejamais līdzekļu atlikums	1 796,2	(1,6 %)

Izdevumu atšifrējums

Finanšu shēmas kategorijas

1. Ilgtspējīga izaugsme	47 520,1	(38,1 %)
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	57 106,9	(45,8 %)
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	2 174,4	(1,7 %)
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 804,1	(7,1 %)
5. Administrācija	8 754,0	(7 %)
6. Kompensācijas	209,1	(0,2 %)
Pārējām iestādēm pieejamās apropriācijas	3 333,9	(2,7 %)
Komisijai pieejamās apropriācijas, no tām darbības apropriācijas	121 234,7	(97,3 %)
	115 814,6	(93 %)

(1) Pēc budžeta grozījumiem.

(4) Ieņēmumi no CZ, RO, HU, SK, SI, LU, BG, LT, LV, EE, CY, MT ir apvienoti.

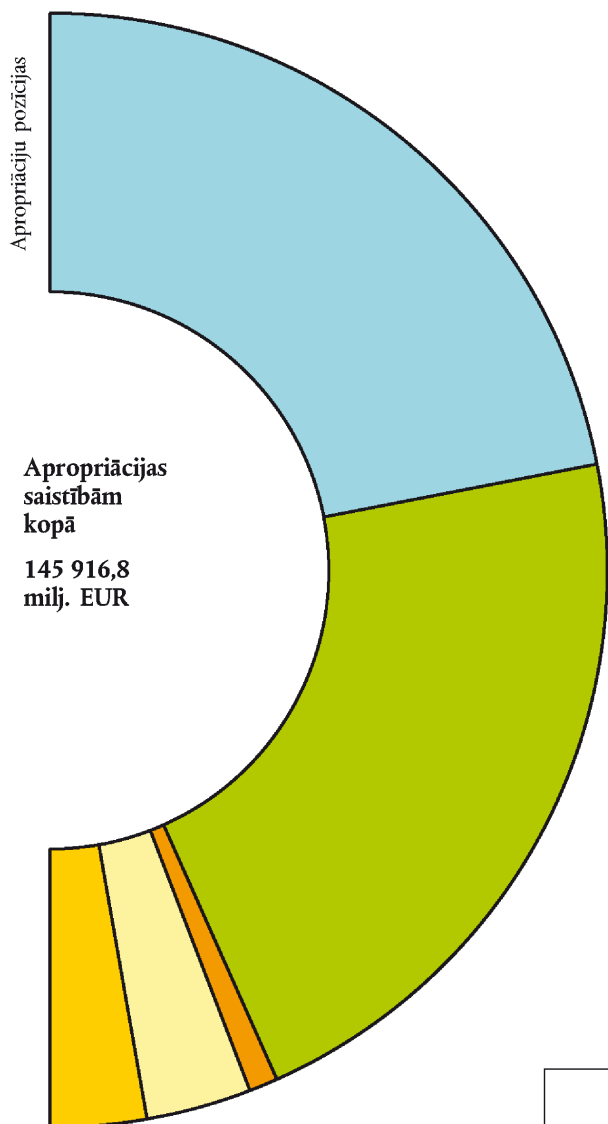
(2) Pēc budžeta grozījumiem un pārvietojumiem no vienas budžeta pozīcijas uz citu.

(3) Piešķirtie ieņēmumi un pārnestsas apropriācijas.

II diagramma 2009. gada budžets. Apropriācijas saistībām

[Pēc budžeta grozījumiem; papildinformāciju sk. III diagr. (b) ailē]

(milj. EUR un %)

Piezīme.

Kopējās apropriācijas saistībām nav izlīdzinātas ar 2009. gada budžeta ieņēmumiem, jo saistību apropriācijas ietver arī no nākamā gada budžeta ieņēmumiem finansējamās summas.

Izdevumu atšifrējums

Finanšu shēmas kategorijas

1. Ilgtspējīga izaugsme	63 923,3	(43,8 %)
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	62 718,4	(43 %)
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	2 327,7	(1,6 %)
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 713,5	(6 %)
5. Administrācija	8 024,7	(5,5 %)
6. Kompensācijas	209,1	(0,1 %)

III diagramma							
Pieejamās apropriācijas saistībām 2009. gadā un to izlietojums							
(milj. EUR un %)							
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2009. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Galīgās apropriācijas ⁽¹⁾	Apropriāciju izlietojums					
		Uzņemtās saistības	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2010. gadu	Koef. (%)	Anulētās apopr.	Koef. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) – (b) – (c)	(d)/(a)
Budžeta nomenklatūra							
I Parlaments (I ied.)	1 596,1	1 467,4	91,9	26,3	1,6	102,4	6,4
II Padome (II ied.)	642,1	592,8	92,3	37,7	5,9	11,5	1,8
III Komisija (III ied.)	142 946,7	139 778,5	97,8	2 486,7	1,7	681,5	0,5
III.1 Ekonomika un finanses (01. sad.)	444,6	439,7	98,9	1,5	0,3	3,4	0,8
III.2 Uzņēmējdarbība (02. sad.)	757,3	697,6	92,1	55,5	7,3	4,2	0,6
III.3 Konkurence (03. sad.)	94,1	91,6	97,3	1,8	2,0	0,7	0,8
III.4 Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	11 255,1	11 195,6	99,5	46,0	0,4	13,4	0,1
III.5 Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)	61 260,4	60 054,0	98,0	1 180,3	1,9	26,1	0,0
III.6 Enerģētika un transports (06. sad.)	4 859,0	4 803,4	98,9	44,0	0,9	11,5	0,2
III.7 Vide (07. sad.)	487,8	459,8	94,2	18,7	3,8	9,4	1,9
III.8 Zinātniskā izpēte (08. sad.)	5 388,0	5 083,5	94,3	301,2	5,6	3,3	0,1
III.9 Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 609,3	1 555,8	96,7	52,3	3,3	1,2	0,1
III.10 Tiesā pētniecība (10. sad.)	795,3	432,6	54,4	360,8	45,4	1,9	0,2
III.11 Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.)	985,4	976,2	99,1	4,5	0,5	4,7	0,5
III.12 Iekšējais tirgus (12. sad.)	68,5	66,2	96,6	1,1	1,6	1,2	1,8
III.13 Reģionālā politika (13. sad.)	38 559,9	38 523,1	99,9	22,0	0,1	14,8	0,0
III.14 Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	133,6	126,2	94,5	1,6	1,2	5,8	4,3
III.15 Izglītība un kultūra (15. sad.)	1 691,0	1 566,1	92,6	123,5	7,3	1,4	0,1
III.16 Komunikācija (16. sad.)	217,4	213,7	98,3	1,4	0,6	2,3	1,0
III.17 Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	695,2	675,5	97,2	11,1	1,6	8,6	1,2
III.18 Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	1 032,1	1 008,0	97,7	14,7	1,4	9,4	0,9
III.19 Ārējās attiecības (19. sad.)	4 167,5	4 105,3	98,5	53,8	1,3	8,4	0,2
III.20 Tirdzniecība (20. sad.)	80,8	77,7	96,2	1,3	1,6	1,8	2,2
III.21 Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	2 429,9	2 324,9	95,7	100,0	4,1	5,0	0,2
III.22 Paplašināšanās (22. sad.)	1 131,6	1 119,9	99,0	10,3	0,9	1,4	0,1
III.23 Humānā palīdzība (23. sad.)	915,0	913,0	99,8	1,0	0,1	0,9	0,1
III.24 Krāpšanas apkarošana (24. sad.)	78,4	77,4	98,6	0,0	0,0	1,1	1,4
III.25 Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)	193,7	187,3	96,7	3,8	2,0	2,7	1,4
III.26 Komisijas administrācija (26. sad.)	1 092,5	1 047,9	95,9	36,5	3,3	8,1	0,7
III.27 Budžets (27. sad.)	274,3	271,7	99,1	2,0	0,7	0,5	0,2
III.28 Revīzija (28. sad.)	10,9	10,5	96,8	0,2	1,9	0,1	1,3
III.29 Statistika (29. sad.)	143,4	133,0	92,7	7,1	4,9	3,3	2,3
III.30 Pensijas (30. sad.)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Valodu dienesti (31. sad.)	455,8	424,0	93,0	28,5	6,2	3,4	0,7
III.40 Rezerves (40. sad.)	503,0	—	—	—	—	503,0	100,0
IV Tiesa (IV ied.)	317,6	312,8	98,5	1,2	0,4	3,6	1,1
V Revīzijas palāta (V ied.)	188,2	173,5	92,2	0,4	0,2	14,3	7,6
VI Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	122,3	119,9	98,0	0,4	0,3	2,0	1,6
VII Reģionu komiteja (VII ied.)	88,2	86,8	98,4	0,1	0,1	1,4	1,6
VIII Eiropas Ombuds (VIII ied.)	9,0	8,3	92,0	—	—	0,7	8,0
IX Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	6,7	5,4	81,4	—	—	1,2	18,6
Apropriācijas saistībām kopā	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Finanšu shēma							
1 Ilgtspējīga izaugsme	63 923,3	62 444,5	97,7	972,1	1,5	506,7	0,8
2 Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	62 718,4	61 484,4	98,0	1 192,8	1,9	41,3	0,1
3 Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	2 327,7	2 264,1	97,3	49,9	2,1	13,7	0,6
4 ES nozīme pasaules līmenī	8 713,5	8 481,4	97,3	166,3	1,9	65,8	0,8
5 Administrācija	8 024,7	7 661,9	95,5	171,6	2,1	191,2	2,4
6 Kompensācijas	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Apropriācijas saistībām kopā	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Apropriācijas maksājumiem kopā	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4
(1) Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas.							

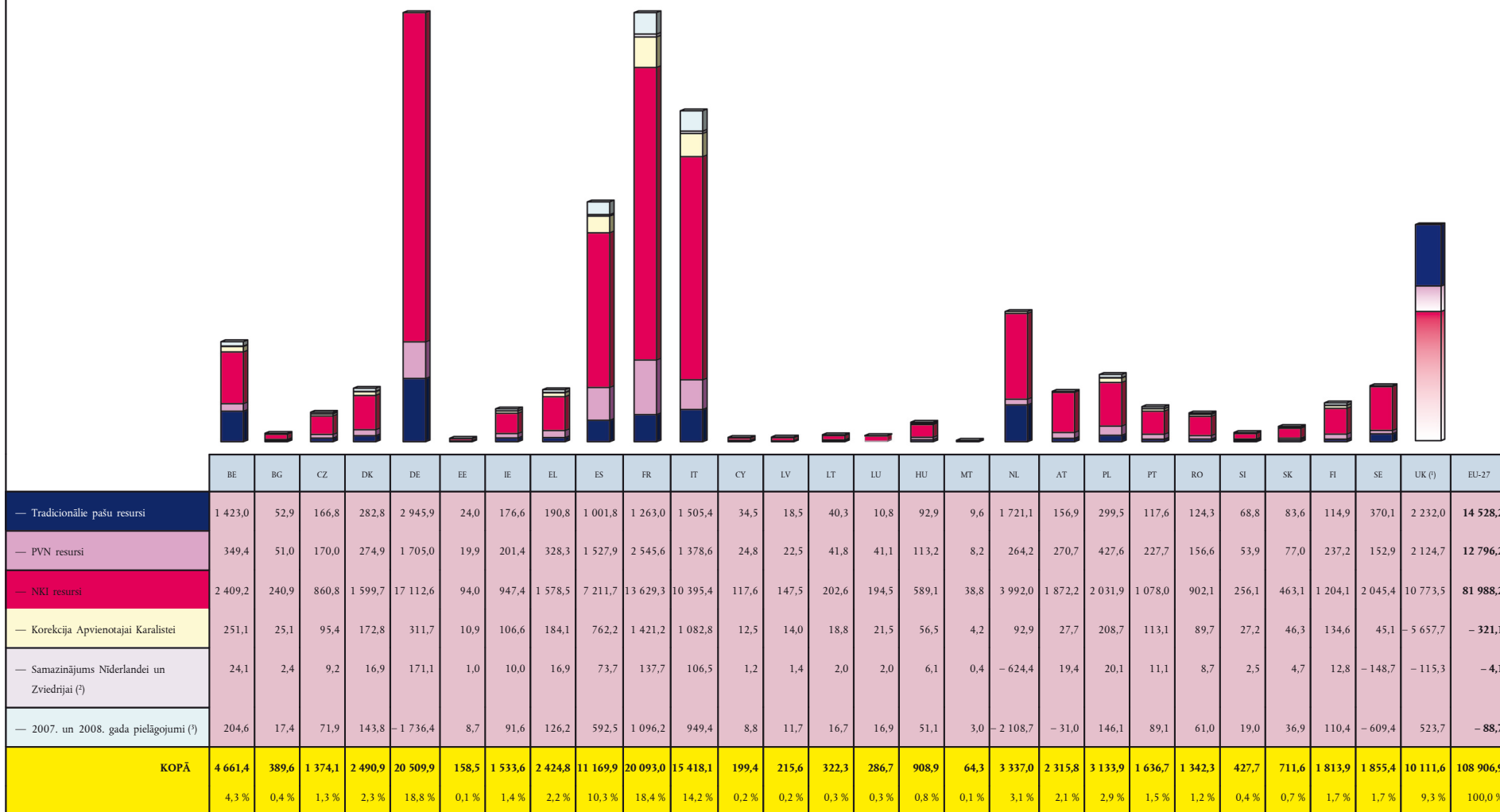
IV diagramma							
Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2009. gadā un to izlietojums							
(milj. EUR un %)							
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2009. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Galīgās apropriācijas ⁽¹⁾	Apropriāciju izlietojums					
		Veiktie maksājumi 2009. g.	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2010. g.	Koef. (%)	Anulētās propr.	Koef. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) – (b) – (c)	(d)/(a)
Budžeta nomenklatūra							
I Parlaments (I ied.)	1 798,8	1 466,1	81,5	211,9	11,8	120,8	6,7
II Padome (II ied.)	762,2	658,8	86,4	82,8	10,9	20,6	2,7
III Komisija (III ied.)	121 234,7	115 589,9	95,3	4 127,4	3,4	1 517,3	1,3
III.1 Ekonomika un finanses (01. sad.)	345,2	327,4	94,8	14,1	4,1	3,7	1,1
III.2 Uzņēmējdarbība (02. sad.)	705,0	558,4	79,2	88,6	12,6	58,0	8,2
III.3 Konkurence (03. sad.)	107,0	94,5	88,3	10,1	9,4	2,4	2,3
III.4 Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	9 929,4	8 906,4	89,7	754,7	7,6	268,3	2,7
III.5 Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)	56 412,6	55 208,9	97,9	954,2	1,7	249,5	0,4
III.6 Enerģētika un transports (06. sad.)	2 480,5	2 253,2	90,8	176,5	7,1	50,7	2,0
III.7 Vide (07. sad.)	408,6	356,1	87,2	30,2	7,4	22,2	5,4
III.8 Zinātniskā izpēte (08. sad.)	5 644,1	4 825,8	85,5	788,6	14,0	29,7	0,5
III.9 Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 552,0	1 374,7	88,6	172,7	11,1	4,6	0,3
III.10 Tiešā pētniecība (10. sad.)	734,7	410,5	55,9	313,9	42,7	10,3	1,4
III.11 Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.)	714,9	592,5	82,9	19,2	2,7	103,3	14,4
III.12 Iekšējais tirgus (12. sad.)	75,5	65,6	86,9	7,2	9,5	2,8	3,6
III.13 Reģionālā politika (13. sad.)	26 792,8	26 739,5	99,8	14,9	0,1	38,4	0,1
III.14 Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	131,5	120,4	91,5	8,6	6,5	2,5	1,9
III.15 Izglītība un kultūra (15. sad.)	1 654,2	1 495,1	90,4	153,4	9,3	5,7	0,3
III.16 Komunikācija (16. sad.)	228,6	203,9	89,2	16,4	7,2	8,3	3,6
III.17 Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	632,2	526,4	83,3	35,3	5,6	70,6	11,2
III.18 Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	830,4	744,4	89,6	15,7	1,9	70,3	8,5
III.19 Ārējās attiecības (19. sad.)	3 804,5	3 673,4	96,6	72,5	1,9	58,7	1,5
III.20 Tirdzniecība (20. sad.)	87,9	77,4	88,1	7,5	8,6	2,9	3,4
III.21 Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	1 872,1	1 697,7	90,7	137,9	7,4	36,6	2,0
III.22 Paplašināšanās (22. sad.)	1 436,5	1 308,4	91,1	17,9	1,2	110,2	7,7
III.23 Humānā palīdzība (23. sad.)	858,7	799,7	93,1	46,6	5,4	12,4	1,4
III.24 Krāpšanas apkarošana (24. sad.)	80,1	71,0	88,6	6,8	8,5	2,3	2,8
III.25 Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)	211,6	184,7	87,3	19,7	9,3	7,2	3,4
III.26 Komisijas administrācija (26. sad.)	1 225,6	1 033,7	84,3	163,6	13,4	28,2	2,3
III.27 Budžets (27. sad.)	284,6	270,9	95,2	12,2	4,3	1,5	0,5
III.28 Revīzija (28. sad.)	11,5	10,4	90,0	0,9	7,4	0,3	2,5
III.29 Statistika (29. sad.)	137,8	120,3	87,3	14,7	10,6	2,9	2,1
III.30 Pensijas (30. sad.)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Valodu dienesti (31. sad.)	479,5	421,5	87,9	52,8	11,0	5,1	1,1
III.40 Rezerves (40. sad.)	229,0	—	—	—	—	229,0	100,0
IV Tiesa (IV ied.)	332,2	307,2	92,5	19,4	5,8	5,6	1,7
V Revīzijas palāta (V ied.)	200,5	123,0	61,3	61,7	30,8	15,8	7,9
VI Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	128,0	117,3	91,7	7,6	5,9	3,0	2,4
VII Reģionu komiteja (VII ied.)	95,0	85,6	90,1	6,4	6,7	3,0	3,2
VIII Eiropas Ombuds (VIII ied.)	9,6	8,1	84,6	0,7	7,6	0,8	7,9
IX Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	7,6	4,9	64,2	1,1	15,0	1,6	20,7
Apropriācijas maksājumiem kopā	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4
Finanšu shēma							
1 Ilgtspējīga izaugsme	47 520,1	44 683,5	94,0	2 380,6	5,0	455,9	1,0
2 Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	57 106,9	55 877,3	97,8	985,7	1,7	243,9	0,4
3 Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	2 174,4	1 993,0	91,7	75,2	3,5	106,2	4,9
4 ES nozīme pasaules līmenī	8 804,1	7 982,9	90,7	220,0	2,5	601,2	6,8
5 Administrācija	8 754,0	7 615,3	87,0	857,5	9,8	281,3	3,2
6 Kompensācijas	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Apropriācijas maksājumiem kopā	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4

(¹) Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnests apropriācijas.

V diagramma
Pašu resursi 2009. gadā no katras dalībvalsts

Ieņēmumu izlietojums

(milj. EUR un %)

(1) Attiecībā uz Apvienoto Karalisti piemēroja korekciju (5 657,7 milj. EUR) pašu resursu bruto summai (15 769,3 milj. EUR). Šo pielāgojumu sedz citas dalībvalstis.

(2) Nīderlandei un Zviedrijai 2007.–2013. gada posmā ir piešķirts bruto samazinājums ikgadējai NKI iemaksai. 2009. gadā tā summa ir attiecīgi 624,4 miljoni EUR un 148,7 miljoni EUR.

(3) Pēc Padomes Lēmuma 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu stāšanās spēkā tā īstenošanai tika aprēķināts pielāgojums par 2007. un 2008. finanšu gadu.

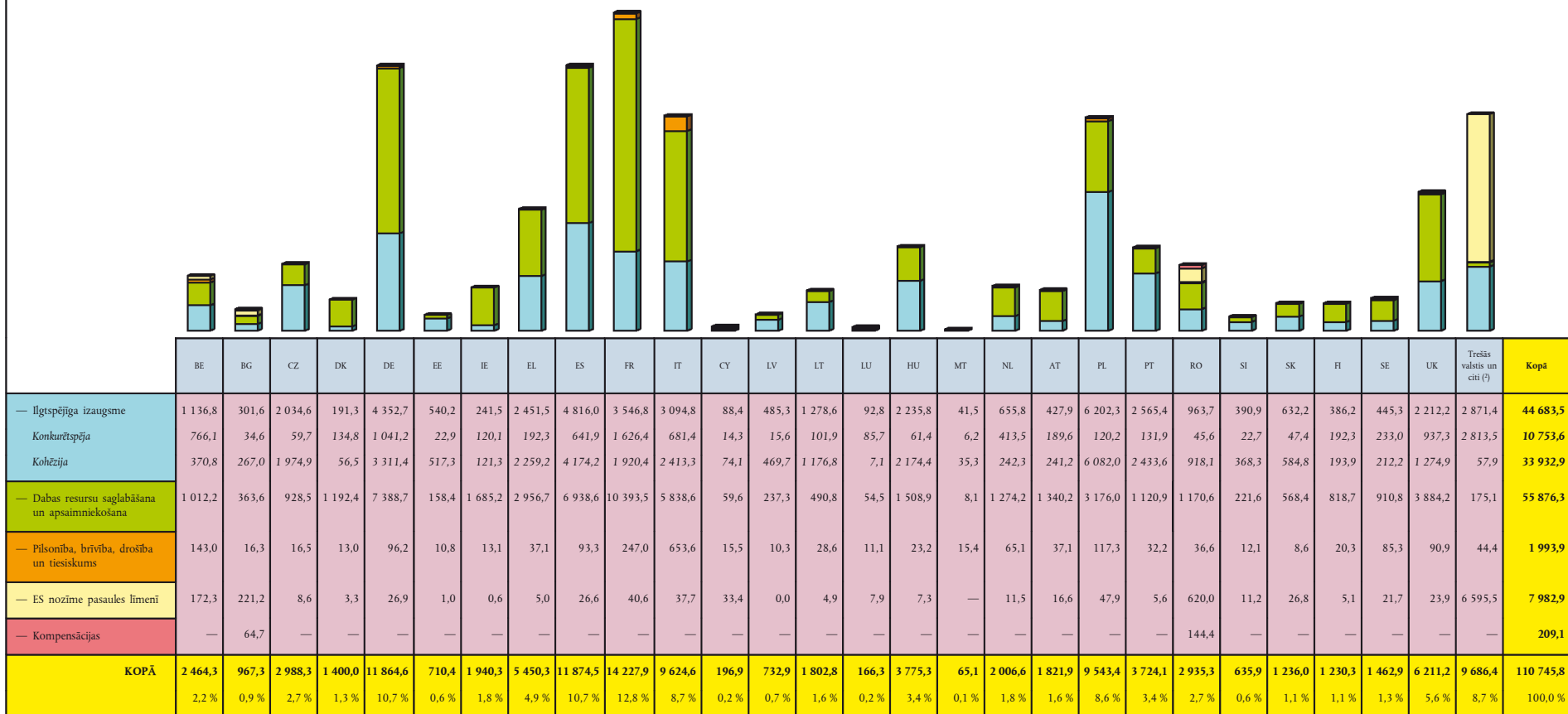
VI diagramma

Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2009. gadā ⁽¹⁾

Piezīme. 2009. gadā veiktie maksājumi = maksājumi atbilstīgi 2009. gada darbības apropriācijām + maksājumi atbilstīgi summām, kas pārnestas no 2008. gada.

Finanšu shēmas kategorijas

(milj. EUR un %)

⁽¹⁾ Ģeogrāfiskais sadalījums ir norādīts nevis pēc dalībvalstīm veiktajiem maksājumiem, bet pēc izdevumu piešķiruma atbilstīgi Komisijas datorizētajā grāmatvedības sistēmā ABAC pieejamajiem datiem.⁽²⁾ Summas, kas norādītas postenī "Trešās valstis un citi", ietver galvenokārt izdevumus par projektiem, kas īstenoti ārpus ES, un trešo valstu dalību. Tajā iekļauti arī izdevumi, kurus nebija iespējams iedalīt ģeogrāfiski.

VII diagramma
Konsolidētā bilance

(milj. EUR)

	31.12.2009.	31.12.2008.
Ilgtermiņa aktīvi:		
Nemateriālie pamatlīdzekļi	72	56
Materiālie pamatlīdzekļi	4 859	4 881
Ilgtermiņa ieguldījumi	2 379	2 078
Aizdevumi	10 764	3 565
Ilgtermiņa priekšfinansējums	39 750	29 023
Ilgtermiņa debitoru parādi	55	45
	57 879	39 648
Apgrozāmie aktīvi:		
Krājumi	77	85
Īstermiņa ieguldījumi	1 791	1 553
Īstermiņa priekšfinansējums	9 077	10 262
Īstermiņa debitoru parādi	8 663	11 920
Nauda un tās ekvivalenti	23 372	23 724
	42 980	47 544
Aktīvi kopā	100 859	87 192
Ilgtermiņa saistības		
Darbinieku pabalsti	- 37 242	- 37 556
Ilgtermiņa uzkrājumi	- 1 469	- 1 341
Ilgtermiņa finanšu saistības	- 10 559	- 3 349
Pārējās ilgtermiņa saistības	- 2 178	- 2 226
	- 51 448	- 44 472
Īstermiņa saistības:		
Īstermiņa uzkrājumi	- 213	- 348
Īstermiņa finanšu saistības	- 40	- 119
Īstermiņa parādi	- 93 884	- 89 677
	- 94 137	- 90 144
Pasīvi kopā	- 145 585	- 134 616
Tīrie aktīvi	- 44 726	- 47 424
Rezerves	3 323	3 115
No dalībvalstīm saņemamās summas:		
Darbinieku pabalsti	- 37 242	- 37 556
Pārējās summas	- 10 807	- 12 983
Tīrie aktīvi	- 44 726	- 47 424

VIII diagramma		
Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu		
	(milj. EUR)	
	31.12.2009.	31.12.2008.
Darbības ieņēmumi		
Pašu resursi un iemaksas	110 537	112 713
Citi darbības ieņēmumi	7 532	9 731
	118 069	122 444
Darbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	– 8 133	– 7 720
Pamatdarbības izdevumi	– 104 934	– 97 214
	– 113 067	– 104 934
Atlikums no pamatdarbībām	5 002	17 510
Finanšu darbības ieņēmumi	835	698
Finanšu darbības izdevumi	– 594	– 467
Izmaiņas saistībās, kas attiecas uz darbinieku pabalstiem	– 683	– 5 009
Asociēto uzņēmumu un kopuzņēmumu tīrā atlikuma (deficīta) daļa	– 103	– 46
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	4 457	12 686

II PIELIKUMS

Īpašie ziņojumi, kurus Revīzijas palāta pieņēmusi kopš iepriekšējā gada pārskata

- Īpašais ziņojums Nr. 15/2009 “Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūru starpniecību sniegtais ES atbalsts. Lēmumu pieņemšana un uzraudzība”
- Īpašais ziņojums Nr. 16/2009 “Eiropas Komisijas pārvaldītā pirmspievienošanās palīdzība Turcijai”
- Īpašais ziņojums Nr. 17/2009 “No Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētās profesionālās mācības sievietēm”
- Īpašais ziņojums Nr. 18/2009 “EAF atbalsta efektivitāte reģionālās ekonomikas integrācijai Austrumāfrikā un Rietumāfrikā”
- Īpašais ziņojums Nr. 1/2010 “Vai vienkāršotas muitas procedūras ievēdumiem kontrolē efektīvi?”
- Īpašais ziņojums Nr. 2/2010 “Saskaņā ar Sesto pētniecības pamatprogrammu īstenoto projektēšanas pētījumu un jaunu infrastruktūru izveides atbalsta shēmu efektivitāte”
- Īpašais ziņojums Nr. 3/2010 “Vai ietekmes novērtējumi noder ES iestādēm lēmumu pieņemšanā?”
- Īpašais ziņojums Nr. 4/2010 “Vai *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes plāna koncepcija un pārvaldība spēs nodrošināt reālus rezultātus?”
- Īpašais ziņojums Nr. 5/2010 “*Leader* pieejas īstenošana lauku attīstībā”
- Īpašais ziņojums Nr. 6/2010 “Vai cukura tirgus reforma sasniedza tai izvirzītos galvenos mērķus?”
- Īpašais ziņojums Nr. 7/2010 “Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīzija”
- Īpašais ziņojums Nr. 8/2010 “Transporta darbības rezultātu uzlabošana Eiropas dzelzceļa pārvadājumu asīs. Vai ieguldījumi ES dzelzceļa infrastruktūrā ir bijuši efektīvi?”
- Īpašais ziņojums Nr. 9/2010 “Vai līdzekļi ES struktūrpasākumiem ūdensapgādei sadzīves patēriņam ir izlietoti, lai panāktu labāko rezultātu?”

Ar šiem ziņojumiem var iepazīties vai tos lejupielādēt Eiropas Revīzijas palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

Ziņojumu var saņemt drukātā veidā. Tas jāpieprasa Eiropas Revīzijas palātas Komunikācijas un ziņojumu daļā:

**European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tālr.: +352 4398-1
E-pasts: euraud@eca.europa.eu**

vai jāaizpilda elektroniskā pieprasījuma veidlapa virtuālajā grāmatnīcā *EU-Bookshop*.